

วารสารชัยพฤกษ์ภิรมย์ Jayaphruekpirom Journal

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2565)

Vol. 4 No. 1 (January - June 2022)

วารสารชัยพฤกษ์ภิรมย์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Jaraphruekpirom Journal
Humanities and Social Sciences
Nakhonratchasima Rajabhat University

ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2565)

Vol. 4 No. 1 (January – June 2022)

วารสารชัยพฤกษ์ภิรมย์
Jaraphruekpirom Journal
ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2565)
Vol. 4 No. 1 (January-June 2022)

วัตถุประสงค์

วารสารชัยพฤกษ์ภิรมย์ตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิชาการทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งมีขอบเขตสาขาวิชาทางด้านสังคมศาสตร์ทั่วไป (General Social Sciences) ศิลปะทั่วไปและมนุษยศาสตร์ (General Arts and Humanities) รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (Political Science and Public Administration) ภาษาและวรรณกรรม (Language and Literature) และการศึกษา (Education) และหรือที่เกี่ยวข้องกับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์นี้ เป็นสื่อกลางการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์สำหรับคณาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และนักวิชาการ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย พัฒนาและส่งเสริมให้เกิดผลงานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้จริงอันก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมโดยรวม

สำนักงานวารสาร

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
340 ถนนสุรนารายณ์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดนครราชสีมา 30000
โทร. 044 009009 ต่อ 3625, 3621 โทรสาร. 044 256103
อีเมล: human.journal@nrru.ac.th

บรรณาธิการอำนวยการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกพร ฉิมพลี	ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายพัฒนาท้องถิ่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกุล วงษ์กาฬสินธุ์	คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชญาวี ทองกลาง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
---------------------------------------	-----------------------------

บรรณาธิการผู้ช่วย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์มานิตย์ อรรถชาติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สถิต จำเริญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.สุรสิทธิ์ วชิรขจร	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ สามัคคีธรรม	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.วัฒนชัย หมั่นยิ่ง	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา วรรณกิตร์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.พวงเพ็ญ อินทรประวัติ	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
รองศาสตราจารย์บัญชา วิทยานันต์	วิทยาลัยนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุรินทร์ เปล่งดีสกุล	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิจฐเขต ไกรवास	มหาวิทยาลัยบูรพา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานดา เต๊ะขันหมาก	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตนา รุจิรกุล	นักวิชาการอิสระ (ข้าราชการบำนาญ)
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สายยนต์ ชาวอุบล	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอกอมร ภัทรกิจพงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนิษฐา พุทธเสถียร	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทิพย์วารี สมนอก	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศศิธร หวังคำกลาง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

เจ้าหน้าที่ประจำกองบรรณาธิการ

นางจุติมา เต็มสิริทิพรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
นางสาวนิดา เจริญหนึ่ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความก่อนตีพิมพ์ (Peer review)

รองศาสตราจารย์ ดร.รสริน พิมลบรรยงค์	นักวิชาการอิสระ
รองศาสตราจารย์พินาณิน สาริยา	นักวิชาการอิสระ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชาวุฒิ อภิระติง	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดมลักษณ์ ระพีแสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ อภิบาลศรี	นักวิชาการอิสระ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันญญา งามเนตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.ณัฐวัฒน์ บัวทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอพร โมหี	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
อาจารย์ ดร.กฤต โสดาลี	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.ธวัชดา สุวรรณรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
อาจารย์ ดร.วทันญญา ภูครองนา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อาจารย์ ดร.ธนพล เอกพจน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สฤล วงษ์กาฬสินธุ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษกร จันท์เทวณูมาส	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทิพย์วารี สมนอก	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา จันทรเนตร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สลิติ จำเริญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

บทบรรณาธิการ

วารสารชัยพฤกษ์ภิรมย์กำหนดรับบทความฉบับละ 8 เรื่อง โดยปีที่ 4 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-มิถุนายน 2565 นี้ มีบทความทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา แบ่งเป็นบทความภายในจำนวน 3 เรื่อง เน้นผลงานการวิจัยของอาจารย์และนักศึกษา ได้แก่ เรื่อง การศึกษาการใช้โทรศัพท์สมาร์ทโฟนที่มีต่อการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ของนักศึกษาศิลปะ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เรื่อง การนำเสนอแนวคิดที่ปรากฏในนวนิยายชายรักชาย เรื่อง Space ช่องว่างระหว่างเรา ของหม่อมแม่ และเรื่อง ผลกระทบการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา

บทความภายนอกจำนวน 5 เรื่อง เป็นผลงานวิจัยของนักวิชาการที่มาจากหลายหลายจังหวัด ได้แก่ เรื่อง การศึกษาแนวทางและรูปแบบการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับนักเรียนนายสิบตำรวจ รุ่นที่ 11 ของศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 1 เรื่อง ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขันแก้ว ตำบลโคกสาร อำเภอขามเฒ่า จังหวัดอำนาจเจริญ เรื่อง อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นตำบลบัวมาศ อำเภอบรบือ มหาสารคาม เรื่อง การตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปลั่ง บ้านสันเจริญ ตำบลป่าติ้ว อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย และเรื่อง บทบาทของทหารในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา ค่ายสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พล.ร.6

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าวารสารชัยพฤกษ์ภิรมย์ดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และเป็นสื่อกลางการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์สำหรับคณาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิชาการ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชญาวี ทองกลาง)

บรรณาธิการวารสารชัยพฤกษ์ภิรมย์

สารบัญ

การศึกษาการใช้โทรศัพท์สมาร์ทโฟนที่มีต่อการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ของนักศึกษาศิลปะ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา	1
บุศรินทร์ คำหู่	
การนำเสนอแนวคิดที่ปรากฏในนวนิยายชายรักชาย เรื่อง Space ช่องว่างระหว่างเรา ของ หม่อมแม่ รดาธรรมย์ นามวัฒน์, สุธิชา เพชรรัตน์ และพิชญาวี ทองกลาง	17
ผลกระทบการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา เศรษฐวัฒน์ โชควรรกุล	29
การศึกษาแนวทางและรูปแบบการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้กับนักเรียนนายสิบตำรวจ รุ่นที่ 11 ของศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 1	53
จิราศักดิ์ นนทะแก้ว	
ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชั้นแก้ว ตำบลโคกสาร อำเภอขามเฒ่า จังหวัดอำนาจเจริญ วาสนา หลอดคำ และ พงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์	63
อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ตำบลบัวมาศ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม สุมาลี พลขุนทรัพย์, นวรัตน์ เดชพิมล และ นันทิญา พันธโชติ	74
การตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปลั่ง บ้านสันเจริญ ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ปานปั้น ปลั่งเจริญศรี และ ชนัยชนม์ ปลั่งเจริญศรี	91
บทบาทของทหารในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา ค่ายสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พล.ร.6 อนุชา ทองประสาร และ พงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์	107

การศึกษาการใช้โทรศัพท์สมาร์ทโฟนที่มีต่อการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ ของนักศึกษาศิลปะ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

THE STUDY OF SMARTPHONES USAGE FOR VISUAL ART CREATION
AMONG ART STUDENTS IN NAKHON RATCHASIMA RAJABHAT UNIVERSITY

บุศรินทร์ คำหุ้ง

BUSARIN KHAMHUNG

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

FACULTY OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES, NAKHON RATCHASIMA RAJABHAT UNIVERSITY

จังหวัดนครราชสีมา

NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

Received: July 26, 2022

Revised: November 8, 2022

Accepted: March 10, 2023

บทคัดย่อ

สมาร์ทโฟนเข้ามามีบทบาทต่อชีวิตในด้านต่าง ๆ รวมถึงการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ของนักศึกษาศิลปะการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาการใช้สมาร์ทโฟนเพื่อการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ของนักศึกษาสาขา ศิลปะ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา และ 2. เพื่อศึกษาการใช้สมาร์ทโฟนในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ของนักศึกษาศิลปะ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 สาขาวิชาศิลปศึกษา และสาขาวิชาทัศนศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 180 คน และอาจารย์ศิลปะ 4 คน เครื่องมือวิจัยเป็น 1. แบบสอบถามที่ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ (IOC) ที่ระดับ 0.97 และ 2. แบบสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัยพบว่า มีนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม 175 คน ส่วนใหญ่ใช้สมาร์ทโฟนเพื่อสืบค้นข้อมูลในกิจกรรมการศึกษาด้านทัศนศิลป์ Facebook เป็นทั้งช่องทางที่นักศึกษาใช้สมาร์ทโฟนติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ และเป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและแชร์ผลงานมากที่สุด www.google.com เป็นช่องทางสืบค้นข้อมูลเพื่อการสร้างสรรค์มากที่สุด ฟังก์ชันหลักบนสมาร์ทโฟนที่นักศึกษาใช้เพื่อการสร้างสรรค์มากที่สุดคือ ถ่ายภาพ ส่วนเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันที่นักศึกษานิยมใช้ค้นหาภาพเพื่อสร้างสรรค์มากที่สุดคือ Pinterest แอปพลิเคชันที่นักศึกษาใช้ในการวาดหรือร่างภาพมากที่สุดคือ Sketch Book และแอปพลิเคชันที่นักศึกษาใช้ปรับแต่งภาพหรือแก้ไขภาพมากที่สุดคือ PicsArt Photo Studio

การใช้สมาร์ทโฟนในกระบวนการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ของนักศึกษาพบว่า นักศึกษาใช้สมาร์ทโฟนขั้นการสร้างแรงบันดาลใจและสร้างแนวคิดในการสร้างสรรค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$) ขั้นการร่างภาพและพัฒนาแบบโดยรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.40$) ขั้นการสร้างสรรค์ผลงานจริงโดยรวมใช้ในระดับมาก ($\bar{X}=3.95$) และในขั้นการนำเสนอผลงานโดยรวมใช้ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.04$) ส่วนกลุ่มอาจารย์มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า สมาร์ทโฟนมีประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์ผลงานและการศึกษาทัศนศิลป์

คำสำคัญ: การใช้สมาร์ทโฟน การสร้างสรรค์ ทัศนศิลป์ นักศึกษาศิลปะ

ABSTRACT

Smartphones play a role in various aspects of life including art students' creativity. The objectives of this research were: 1. to study smartphone usage for visual art creation among art students in Nakhon Ratchasima Rajabhat University (NRRU), and 2. to study smartphone usage among art students for creative process of visual art. The samples of this research consisted of 180 first–forth year students studying in Art Education Program and Visual Art Program of NRRU and 4 art lecturers. The research instruments were: 1. a questionnaire with IOC at 0.97 and, 2. an interview. Data were statistically analyzed by using frequencies, percentage(%), mean average ($\bar{X}$), and standard deviation (S.D).

The results showed that there were 175 art student respondents. Most students used smartphones to search information for visual art study activities. “Facebook” was mostly used through mobile phones as a medium for communication regarding creating art. Also, it was a social media for exchanging information and sharing their work. Then, www.google.com was mostly used for searching creating art. The most used main function of smartphones for students' crating art was “taking photos”. Furthermore, the most popular website or application which art students searched pictures was “Pinterest”. The application they mostly used for sketching and drawing pictures was “SketchBook”. The most used application for editing photos was “PicsArt Photo Studio”.

The smartphone usage for creative process of visual art showed that: art students used smartphones on the step of inspiring and making concepts at the high level ($\bar{x}=4.00$), on step of sketching design and developing design at the medium level ($\bar{x}=3.40$), on the step of making art work at the high level ($\bar{x}= 3.95$), and on step of art presentation at the medium level ($\bar{x}=3.04$). In terms of opinions, art lecturers showed similar opinion that smartphones were useful for art creation and visual art education.

Keywords: smartphonesusage, creation, visual art,art students

บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารยุคดิจิทัล (Digital) ได้เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของคนไทยมากขึ้น เครื่องมือสำคัญที่ทำให้คนไทยเข้าถึงเทคโนโลยีการเชื่อมต่อไร้สายได้ง่ายที่สุดนั่นก็คือโทรศัพท์มือถือที่เรียกว่า “สมาร์ทโฟน” (Smartphone) ด้วยคุณสมบัติที่ใช้เป็นอุปกรณ์ในการติดต่อสื่อสารแล้วสมาร์ทโฟนยังเป็นอุปกรณ์ที่มีการใช้งาน (Function) ที่อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ อย่างหลากหลายสามารถตอบสนองกับกิจกรรมต่าง ๆ ได้ครอบคลุมเกือบทุกด้านอย่างทันท่วงที เป็นเครื่องมือที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต (Internet) สามารถสร้างช่องทางการติดต่อสื่อสารออนไลน์ในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สมาร์ทโฟน จึงเป็นคอมพิวเตอร์ขนาดเล็กที่ทำงานในลักษณะของโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งเชื่อมต่อกับแอปพลิเคชันต่าง ๆ เพิ่มขีดความสามารถได้มากกว่าโทรศัพท์

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (กองสถิติพยากรณ์, 2561) ได้ทำการสำรวจการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของคนไทยจำนวน 63.3 ล้านคนในช่วงปี พ.ศ. 2557-2561 พบว่า คนไทยใช้สมาร์ทโฟนสูงถึงร้อยละ 89.9 โดยกลุ่มอายุ 14-25 ปี มีการใช้อินเทอร์เน็ตสูงที่สุดโดยเฉพาะนักเรียนนักศึกษาเป็นกลุ่มที่ใช้สมาร์ทโฟนเพื่อเข้าถึงอินเทอร์เน็ตมากที่สุด และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากการสำรวจชี้ให้เห็นว่า นักเรียนนักศึกษาทั่วไป มักนำสมาร์ทโฟนมาใช้ในเวลาเรียนทั้งในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ และนำมาใช้ในเรื่องส่วนตัวด้วย นักศึกษาที่เรียนในสาขาที่เกี่ยวข้องกับศิลปะก็เป็นกลุ่มวัยรุ่นอีกกลุ่มหนึ่งที่นิยมใช้สมาร์ทโฟนในชีวิตประจำวันเช่นเดียวกับนักศึกษาสาขาอื่น ๆ ซึ่ง เอดูอาโด วิลลิส (Eduardo Willis, 2018) กล่าวว่า ในปัจจุบันถึงจะมีเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่พัฒนาและกลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเด็กยุคใหม่ที่มีสื่อออนไลน์และโซเชียลเน็ตเวิร์ก ต่าง ๆ เข้ามาแล้วแต่ศิลปะก็สามารถที่จะปรับเปลี่ยนและพัฒนาประยุกต์เข้ากับยุคสมัยใหม่ได้อย่างลงตัวและเป็นที่นิยมในการทำงานมากขึ้น เด็กยุคใหม่จะมีความทันสมัยมีความคิดสร้างสรรค์และแหวกแนว มีความเป็นศิลปินสูง อีกทั้งยังมีแนวทางด้านศิลปะเฉพาะตน ทุกคนมีความคิดและสิ่งแปลกใหม่ในการนำศิลปะไปต่อยอดได้ทันที และสามารถจัดการสิ่งที่เกี่ยวข้องกับศิลปะลงในแบบร่างดิจิทัลหรือกระดาษที่เชื่อมต่อกับโลกออนไลน์ที่ทำให้เด็กมีความสามารถด้านศิลปะเพิ่มขึ้น เกิดศิลปะสไตล์ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่องและนำศิลปวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตจากหลายแขนงหลายสถานที่มาผสมผสานเข้าด้วยกัน ชีระชัย สุขสวัสดิ์ (2561) ก็ได้แสดงความคิดเห็นว่าสื่อดิจิทัลนับเป็นเครื่องมือที่เข้ามาช่วยทำให้การนำเสนอน่าสนใจยิ่งขึ้นก่อให้เกิดประโยชน์ต่อศิลปินในด้านการค้นคว้าข้อมูลเพียงแค่คลิกอุปกรณ์สมาร์ทโฟนในมือก็ให้เห็นความเป็นไปของศิลปินในยุคปัจจุบันว่ากำลังทำผลงานอะไรใช้เทคนิคแบบไหนแล้วตัวเองจะต่อยอดให้เกิดความแตกต่างไปถึงระดับใด นอกจากนี้อุปกรณ์ดิจิทัลยังเป็นเครื่องมือช่วยลดทอนความยุ่งยากของจิตรกรรมให้สะดวกมากขึ้นด้วย ปัจจุบันศิลปินได้รับสื่อใหม่เข้ามาก็จะเปลี่ยนแปลงด้วยความรวดเร็วและมีการนำเสนอในรูปแบบที่น่าสนใจมากขึ้น แต่ในขณะที่ด้านทักษะฝีมือนั้นก็ยังคงความประณีตละเอียดอ่อนใส่ใจกับรายละเอียดอยู่

นักศึกษาสาขาศิลปะ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ซึ่งเรียนสาขาด้านทัศนศิลป์ นับเป็นผู้เรียนอีกหนึ่งกลุ่มที่นิยมใช้สมาร์ทโฟน ซึ่งจากที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของการใช้สมาร์ทโฟนที่เข้ามามี

บทบาทต่อนักศึกษาและการใช้สมาร์โฟนนั้นมีส่วนในการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ของนักศึกษาศิลปะได้อย่างไรซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาไทยในปัจจุบันซึ่งอาจเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนศิลปะในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้สมาร์โฟนเพื่อการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ของนักศึกษาสาขาศิลปะ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาการใช้สมาร์โฟนในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ของนักศึกษาศิลปะ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

กรอบแนวคิดของการวิจัย

พฤติกรรมการใช้สมาร์โฟนของกลุ่มนักเรียน นักศึกษา

ปัจจุบันมีการใช้สมาร์โฟนเพิ่มมากขึ้น นับเป็นอุปกรณ์จำเป็นที่มนุษย์ขาดไม่ได้ เนื่องจากสมาร์โฟนตอบสนองผู้ใช้ได้ทุกเพศทุกวัย ทุกสาขาอาชีพโดยเฉพาในกลุ่มเยาวชนที่มีอายุตั้งแต่ 15-24 ปี ซึ่งอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน เป็นกลุ่มที่ใช้สมาร์โฟนมากที่สุดซึ่ง พิชยา วัฒนะนุกุลและวาสนา ผิวขม (2560) ได้สรุปพฤติกรรมการใช้สมาร์โฟนของวัยรุ่นซึ่งเป็นกลุ่มนักเรียนนักศึกษา พอสรุปได้ 7 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านการติดต่อสื่อสาร (Communication) โทรเข้า-ออก รับ-ส่งข้อความรับส่งอีเมล
2. ด้านความบันเทิง (Entertainment) ฟังเพลงถ่ายภาพถ่ายวิดีโอดูหนังอ่านหนังสือ
3. ด้านการสืบค้นข้อมูล (Data search) ท่องอินเทอร์เน็ต ตรวจสอบหน้าเว็บไซต์
4. ด้านเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social network) การเข้าใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์และการทำงานแอปพลิเคชันต่าง ๆ
5. ด้านกรณีฉุกเฉิน (Emergency) การโทรหาตำรวจเมื่อเกิดเหตุการณ์อันตรายโทรหารถพยาบาลเมื่อเกิดอุบัติเหตุและใช้ไฟฉายเมื่ออยู่ในที่มืด
6. ด้านการศึกษา (Education) เข้าสู่ระบบรายวิชาทำการบ้านดาวน์โหลดเนื้อหาในชั้นเรียน อ่านเนื้อหาที่เรียนบันทึกเสียงเนื้อหาที่เรียนหาข้อมูลทำกิจกรรมที่อาจารย์มอบหมายค้นหาเนื้อหาที่ไม่เข้าใจเพิ่มเติม ถ่ายรูป Power point ของอาจารย์แทนการจดบันทึก
7. ด้านการอำนวยความสะดวก (Facility) ดาวน์โหลดซอฟต์แวร์ทำธุรกรรมทางการเงินใช้เป็นปฏิทินใช้เตือนความจำ และใช้ค้นหาเส้นทาง เป็นต้น

ในวงการศิลปะได้ใช้ประโยชน์จากสมาร์โฟนในหลายด้านซึ่งก่อเกิดประโยชน์ต่อศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานเพราะในสมาร์โฟนมีทั้งการใช้งานและแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่สามารถนำมาช่วยในการสร้างสรรค์งานศิลปะได้ การใช้งานสมาร์โฟนที่เกี่ยวกับการสร้างสรรค์ศิลปะพอสรุปได้ดังนี้

1. การถ่ายภาพและตกแต่งภาพ ปัจจุบันสมาร์โฟนมีความสามารถในการถ่ายภาพที่มีความละเอียดสูงมีสีสันสวยงามคมชัด และเผยแพร่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ได้ สามารถใช้งานสำหรับแก้ไขและตกแต่งภาพ และยังมี

แอปพลิเคชันตกแต่งภาพให้สวยงามตามที่ต้องการมากขึ้น ซึ่งมักมีคุณลักษณะพิเศษ (Feature) ที่หลากหลายเพื่อตอบสนองการใช้งานซึ่งนิยมใช้สำหรับตกแต่งภาพนั้นมีหลายแอปพลิเคชัน ได้แก่ Photoshop Camera, Photoshop Express, Snapseed, PicsArt Photo Studio, Adobe Lightroom ฯลฯ

2. แอปพลิเคชันกราฟิกสำหรับวาดภาพแต่งภาพและงานออกแบบ ปัจจุบันหลายแอปพลิเคชันในสมาร์ตโฟนสามารถสร้างสรรค์งานศิลปะแบบดิจิทัลได้ไม่แพ้เครื่องคอมพิวเตอร์ เช่น ตกแต่งรูปหรือออกแบบกราฟิกเพราะมี Feature ที่ตอบสนองต่อการสร้างสรรค์งานศิลปะอย่างครบครัน และมีเครื่องมือให้ผู้ใช้สามารถออกแบบได้คล่องตัวเทียบเคียงการใช้วัสดุอุปกรณ์จริงสามารถในการวาดเส้นระบายสี ขยายภาพความละเอียดสูง (Zoom) และส่งเป็นไฟล์ PNG, SVG และ PDF ได้ซึ่งมีหลายแอปพลิเคชัน (ชัชวาล จักขุวงศ์, 2560) ได้แก่ Sketchbook, Assembly, Inspire, Sketches, Auto Draw, Zen Brush 2, Adobe Draw, ASketch, Paper53, Prisma ฯลฯ

3. เว็บไซต์และแอปพลิเคชันสำหรับดาวน์โหลดภาพสำหรับค้นหารูปภาพต่าง ๆ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์งานศิลปะก็สามารถค้นหาโดยใช้Webbrowser เช่น Google Chrome หรือใช้แอปพลิเคชันเพื่อค้นหารูปภาพที่ต้องการมีทั้งภาพถ่าย ภาพวาด ภาพกราฟิกที่หลากหลาย ภาพแฟชั่น อาหาร ธรรมชาติ สถาปัตยกรรม และการตกแต่ง งานศิลปะ และงานออกแบบ ฯลฯ มีทั้งดาวน์โหลดแบบฟรีและเสียค่าใช้จ่าย เช่น Pinterest, Instagram, iStockCanva, Flickr, Pexels, Free Nature Stock, MMT Stock, Photostock- Editor ฯลฯ

กระบวนการสร้างสรรค์งานศิลปะสาขาทศนศิลป์

ทัศนศิลป์ (Visual art) เป็นงานศิลปะที่มองเห็นได้รับรู้ด้วยตา ทัศนศิลป์ประกอบจิตรกรรม (Painting) สื่อภาพพิมพ์ (Printing) และสื่อประติมากรรม (Sculpture) สุรพล วิรุฬห์รักษ์ (2555) ได้สรุปกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปกรรมไว้หลายขั้นตอนพอสรุปได้ 5 ขั้นตอนหลักดังนี้

1. กำหนดแนวคิด (Conceptual design) คือ ความคิดที่จะสร้างสรรค์งานชิ้นนี้เกิดจากสิ่งใดบ้าง มีกรอบความคิด และจำกัดขอบเขตของงานศิลปกรรมอย่างไร

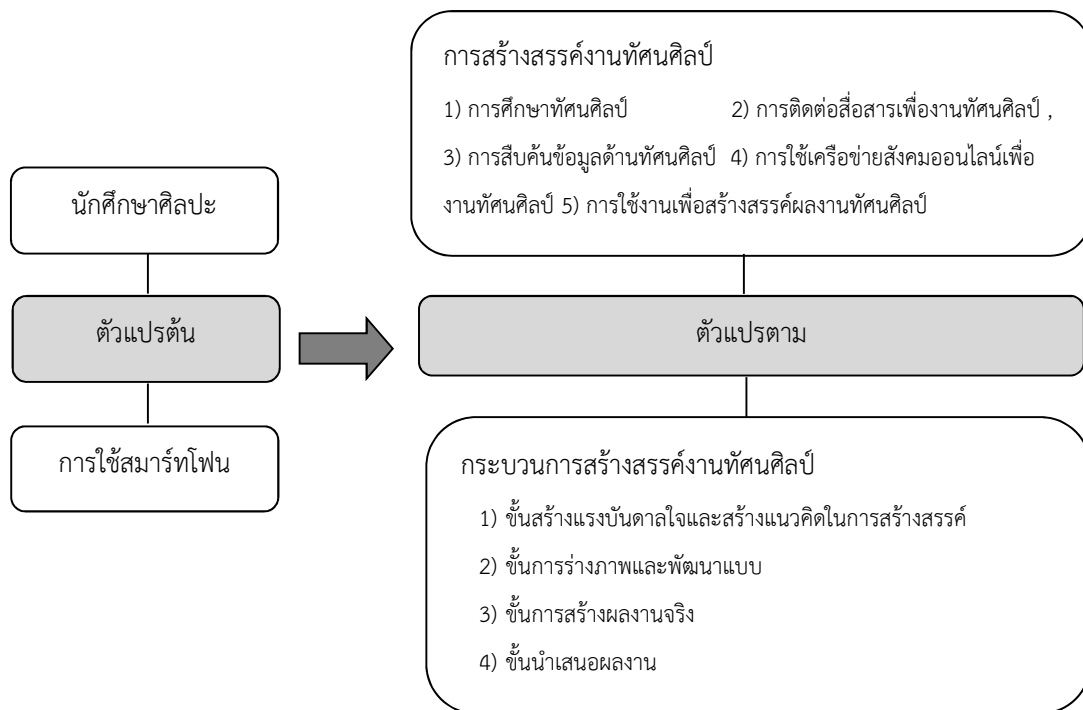
2. ออกแบบภาพร่างขั้นต้น (Sketch design) เป็นการแปรความคิดในข้อที่ 1 ให้เป็นรูปร่างชัดเจนแทนคำอธิบายออกแบบร่าง เลือกแบบใดแบบหนึ่งมาพัฒนาต่อ

3. พัฒนาแบบ (Design development) เป็นการพัฒนาแบบร่างที่เลือกแล้วให้เป็นแบบจริงที่มีรายละเอียดครบถ้วนต้องคำนึงถึงปัจจัยในการประกอบสร้างหลายอย่าง อาทิ วัสดุ วิธีการ ขั้นตอนการทำงาน เทคนิคพิเศษ รายละเอียดที่สำคัญ การปรับแบบให้เหมาะสม

4. ประกอบสร้าง (Design construction) เป็นการผลิตผลงานจริง

5. นำเสนอผลงาน (Design presentation) การนำผลงานมาเสนอให้สาธารณชนได้ดูซึ่งต้องมีวิธีการนำเสนอที่เหมาะสม

จากการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สมาร์ตโฟนและการสร้างสรรค์งานศิลปกรรมในข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นการเลือกแบบเจาะจงจำนวนทั้งหมด 184 คน เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 1-4 สาขาที่เกี่ยวข้องด้านทัศนศิลป์ซึ่งเรียนในรายวิชาที่ปฏิบัติงานสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ 3 รายวิชา ได้แก่ จิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์จำนวน 180 คน โดยมาจากนักศึกษา 2 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จำนวน 122 คน และ สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 58 คน และอาจารย์ผู้สอนทัศนศิลป์ จำนวน 4 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ดังนี้

2.1 แบบสอบถามการใช้สมาร์ทโฟนเพื่อการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์เป็นแบบเลือกตอบตามตัวเลือกที่ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.2 แบบสอบถามการใช้สมาร์ทโฟนที่มีต่อกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ ซึ่งเป็นคำถามแบบประเมินค่า (Rating scale) ระดับการใช้สมาร์ทโฟน 5 ระดับโดยมีเกณฑ์ในการตอบคือ 5=ใช้เสมอ (มากที่สุด) 4=ใช้บ่อย (มาก) 3=ใช้บางครั้ง (ปานกลาง) 2=ใช้นาน ๆ ครั้ง (น้อย) และ 1= ไม่เคยใช้ (ไม่ใช้)

1.3 แบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับการใช้สมาร์ทโฟนกับการศึกษาศิลปะ สาขาทัศนศิลป์

3. ตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยนำเครื่องมือวิจัยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ตรวจสอบได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ (IOC) ของแบบสอบถามที่ระดับ 0.97 และแบบสัมภาษณ์อยู่ที่ระดับ 1.00 จากนั้นนำเครื่องมือที่แก้ไขไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรจริงจำนวน 30 คน

แล้วหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา(α) ของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) วัตถุประสงค์ภายในด้วยโปรแกรม SPSS ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ระดับ .95

4. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะประชากรและใช้สถิติพรรณนาได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า มีกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามกลับจำนวน 175 คน ($n=175$) คิดเป็นร้อยละ 97.22 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการสัมภาษณ์ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลค่าความถี่ และร้อยละ การใช้สมาร์ทโฟนเพื่อการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ จำแนกตามกิจกรรมการศึกษา การติดต่อสื่อสาร การสืบค้นข้อมูล สื่อสังคมออนไลน์ และการใช้เพื่องานทัศนศิลป์

การใช้สมาร์ทโฟนของนักศึกษาศิลปะ	จำนวน ($n=175$)	ร้อยละ
1. กิจกรรมที่นักศึกษาใช้สมาร์ทโฟนในการศึกษาด้านทัศนศิลป์		
สืบค้นข้อมูล	149	85.14
ถ่ายภาพ	148	84.57
ติดต่อสื่อสารเพื่อนหรืออาจารย์ผู้สอน	145	82.86
ใช้แอปพลิเคชันเพื่องานศิลปะ	128	73.14
เรียนออนไลน์	127	72.57
2. ช่องทางที่นักศึกษาใช้สมาร์ทโฟนเพื่อติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์		
Facebook	142	81.14
Chat line	141	80.57
โทรศัพท์	118	67.43
3. ช่องทางในการสืบค้นข้อมูลที่นักศึกษาใช้เพื่อการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์		
สืบค้นผ่าน www.google.com	146	83.43
สืบค้นผ่าน Application	91	52.00
เข้า Web browser	59	33.71
4. สื่อสังคมออนไลน์ที่นักศึกษาใช้ผ่านสมาร์ทโฟนเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและแสดงผลงานด้านทัศนศิลป์		
Facebook	160	91.43
Instagram	107	61.14
Youtube	65	37.14
5. ฟังก์ชันหลักบนสมาร์ทโฟนที่นักศึกษาใช้งานเพื่อการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์		
ถ่ายภาพ	161	92.00
บันทึกและเก็บข้อมูล	109	62.29
ถ่ายวิดีโอ	66	37.71

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลค่าความถี่และร้อยละ การใช้สมาร์ทโฟนเพื่อการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ จำแนกตามเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันบนสมาร์ทโฟนที่นักศึกษาใช้ในการสร้างสรรค์ทัศนศิลป์

การใช้สมาร์ทโฟนของนักศึกษาศิลปะ	จำนวน (n=175)	ร้อยละ
1. เว็บไซต์/แอปพลิเคชันบนสมาร์ทโฟนที่นักศึกษาใช้ค้นหาภาพเพื่อนำมาใช้ในการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์		
Pinterest	151	86.29
Instagram	115	65.71
Pexels	15	8.57
2. แอปพลิเคชันบนสมาร์ทโฟนที่นักศึกษาใช้ในการวาดภาพหรือร่างภาพในงานทัศนศิลป์		
SketchBook	94	53.71
Adobe Illustrator Draw	34	19.43
Picas	21	12.00
3. แอปพลิเคชันบนสมาร์ทโฟนใช้ปรับแต่งภาพหรือแก้ไขรูปภาพเพื่อนำมาใช้ในการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์		
PicsArt Photo Studio	86	49.14
Photoshop Camera	66	37.71
Adobe Lightroom	62	35.43

ผลการวิเคราะห์การใช้สมาร์ทโฟนที่มีต่อกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ของนักศึกษาศิลปะมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอันดับการใช้สมาร์ทโฟนของนักศึกษาศิลปะมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ในขั้นการสร้างแรงบันดาลใจและสร้างแนวคิดในการสร้างสรรค์

การใช้สมาร์ทโฟนในกระบวนการสร้างสรรค์	(n=175)			
	$\bar{x}$	SD	ความหมาย	อันดับ
1. นักศึกษาใช้สมาร์ทโฟนถ่ายภาพงานศิลปะตัวอย่างที่อาจารย์/ผู้สอนนำมาสอนหรือสาธิตให้ดูในชั้นเรียนเพื่อเป็นแรงบันดาลใจและแนวคิดในการสร้างสรรค์	4.14	0.81	ใช้มาก	6
2. นักศึกษาใช้สมาร์ทโฟนเข้าเว็บไซต์ศิลปะค้นหาผลงานศิลปะของศิลปินอื่นเพื่อนำมาสร้างแรงบันดาลใจและแนวคิดสร้างสรรค์	4.20	0.74	ใช้มาก	3
3. นักศึกษาใช้สมาร์ทโฟนถ่ายภาพวัตถุ/บุคคล/สถานที่/เหตุการณ์จริงเพื่อนำมาเป็นแรงบันดาลใจและแนวคิดในการสร้างสรรค์	4.16	0.90	ใช้มาก	4
4. นักศึกษาใช้สมาร์ทโฟนเข้าเว็บไซต์ต่างๆเพื่อนำภาพที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับประเด็นที่ท่สนใจมาช่วยสร้างแรงบันดาลใจและแนวคิดในการสร้างสรรค์	4.15	0.81	ใช้มาก	5
5. นักศึกษาใช้สมาร์ทโฟนถ่ายภาพผลงานศิลปะจากหนังสือ/สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อนำมาเป็นแรงบันดาลใจสร้างสรรค์	3.43	1.05	ใช้ปานกลาง	9

ตารางที่ 3 (ต่อ)

การใช้สมาร์ทโฟนในกระบวนการสร้างสรรค์	(n=175)			
	$\bar{X}$	SD	ความหมาย	อันดับ
6. นักศึกษาใช้สมาร์ทโฟนถ่ายภาพผลงานศิลปะจากแหล่งแสดงงานต่าง ๆ เช่น นิทรรศการศิลปะ หรือ Art gallery มาเป็นแรงบันดาลใจและแนวคิดในการสร้างสรรค์	3.73	0.98	ใช้มาก	7
7. นักศึกษาใช้สมาร์ทโฟนเข้าเว็บไซต์สืบค้นข้อมูลที่เป็นบทความสาระนิพนธ์ หรือศิลปะนิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ท่่านสนใจเพื่อเป็นแรงบันดาลใจและแนวคิดในการสร้างสรรค์	3.68	0.90	ใช้มาก	8
8. นักศึกษาใช้แอปพลิเคชันต่าง ๆ ในสมาร์ทโฟนช่วยค้นหาภาพที่น่าสนใจเพื่อนำมาสร้างแรงบันดาลใจและแนวคิดในการสร้างสรรค์	4.21	0.83	ใช้มาก	2
9. นักศึกษาใช้สมาร์ทโฟนเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ (Facebook, Line, Youtube, Twitter, Instagram) เพื่อค้นหารูปแบบงานศิลปะมาสร้างแรงบันดาลใจและแนวคิดในการสร้างสรรค์	4.31	0.83	ใช้มาก	1
รวม	4.00	0.87	ใช้มาก	

ตารางที่ 4 แสดงข้อมูลค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและอันดับการใช้สมาร์ทโฟนของนักศึกษาศิลปะมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ในขั้นการร่างภาพและพัฒนาแบบ

การใช้สมาร์ทโฟนในกระบวนการสร้างสรรค์	(n=175)			
	$\bar{X}$	SD	ความหมาย	อันดับ
1. นักศึกษาใช้แอปพลิเคชันในสมาร์ทโฟนร่างภาพ	2.97	1.16	ใช้ปานกลาง	9
2. นักศึกษาร่างภาพโดยดูจากภาพถ่ายที่ใช้สมาร์ทโฟนถ่ายจากของจริง	3.78	0.90	ใช้มาก	1
3. นักศึกษาร่างภาพตามภาพต้นแบบที่ใช้สมาร์ทโฟนดาวน์โหลดมาจากเว็บไซต์	3.50	1.02	ใช้มาก	5
4. นักศึกษาใช้สมาร์ทโฟนถ่ายภาพที่ร่างไว้แล้วนำไปปรับแต่งสีใส่เอฟเฟกต์หรือตัดต่อภาพเพิ่มเติมเพื่อใช้เป็นภาพต้นแบบในการร่างภาพจริง	3.47	1.02	ใช้ปานกลาง	6
5. นักศึกษานำภาพจากสมาร์ทโฟนเชื่อมต่อกับเครื่องฉายภาพแล้วร่างภาพบนเฟรมโดยการลอกรูป (Draft)	3.02	1.30	ใช้ปานกลาง	8
6. นักศึกษาส่งภาพต้นฉบับจากสมาร์ทโฟนไปยังเครื่องคอมพิวเตอร์แล้วปรับแต่งภาพด้วยโปรแกรม Photoshop หรือ Illustration เพื่อเป็นต้นแบบใช้ร่างภาพ	3.51	1.23	ใช้มาก	4
7. นักศึกษาส่งภาพจากสมาร์ทโฟนไปยังเครื่องพิมพ์เพื่อพิมพ์ภาพไว้ดูเป็นตัวอย่างในการร่างแบบ	3.61	1.09	ใช้มาก	2
8. นักศึกษานำภาพในสมาร์ทโฟนที่ไม่ได้ปรับแต่งใด ๆ มาเป็นต้นแบบในการร่างภาพเหมือนจริง (Realistic)	3.54	1.05	ใช้มาก	3
9. นักศึกษาพัฒนาแบบร่างโดยใช้สมาร์ทโฟนปรับแต่งภาพต้นแบบจากภาพเหมือนจริงให้กลายเป็นรูปแบบนามธรรม (Abstract) หรือกึ่งนามธรรม (Semi-abstract)	3.25	1.08	ใช้ปานกลาง	7
รวม	3.40	1.09	ใช้ปานกลาง	

ตารางที่ 5 แสดงข้อมูลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและอันดับการใช้สมาร์โฟนของนักศึกษาศิลปะ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาในขั้นการสร้างสรรค์ผลงานจริง

การใช้สมาร์โฟนในกระบวนการสร้างสรรค์	(n=175)			
	$\bar{X}$	SD	ความหมาย	อันดับ
1. นักศึกษารังสรรค์งานโดยดูแบบจากภาพที่ร่างไว้และบันทึกไว้ในสมาร์โฟน	3.91	0.88	ใช้มาก	4
2. นักศึกษารังสรรค์งานโดยดูแบบจากภาพถ่ายต้นแบบในสมาร์โฟน	3.97	0.88	ใช้มาก	3
3. นักศึกษาใช้สมาร์โฟนถ่ายภาพผลงานที่กำลังทำอยู่แล้วเห็นจุดบกพร่อง และนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข	3.87	0.93	ใช้มาก	6
4. นักศึกษามีการแก้ไขปรับเปลี่ยนหรือแต่งเติมรายละเอียดงานจริงให้แตกต่างจากแบบร่างเดิมในสมาร์โฟน	3.77	0.82	ใช้มาก	8
5. นักศึกษาใช้สมาร์โฟนค้นหาเทคนิควิธีการสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ผ่านเว็บไซต์ต่าง ๆ ในระหว่างสร้างสรรค์งาน	4.05	0.92	ใช้มาก	2
6. นักศึกษาใช้สมาร์โฟนศึกษาเทคนิควิธีการสร้างสรรค์เพิ่มเติมในระหว่างสร้างสรรค์ผลงานผ่าน Youtube	3.88	0.89	ใช้มาก	5
7. ในระหว่างปฏิบัติงานนักศึกษานักศึกษาใช้สมาร์โฟนเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อสื่อสารแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือแชร์ข้อมูลกับผู้อื่นเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ศิลปะ	3.87	0.92	ใช้มาก	7
8. นักศึกษาฟังเพลงจากสมาร์โฟนเพื่อผ่อนคลายและสร้างอารมณ์สุนทรีย์ในระหว่างสร้างสรรค์ผลงาน	4.23	0.93	ใช้มาก	1
9. นักศึกษาใช้สมาร์โฟนบันทึกภาพขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนางานครั้งต่อไป	4.05	0.88	ใช้มาก	2
รวม	3.95	0.89	ใช้มาก	

ตารางที่ 6 แสดงข้อมูลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและอันดับการใช้สมาร์โฟนของนักศึกษาศิลปะ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ในขั้นการนำเสนอผลงาน

การใช้สมาร์โฟนในกระบวนการสร้างสรรค์	(n=175)			
	$\bar{X}$	SD	ความหมาย	อันดับ
1. นักศึกษารายงานความคืบหน้าการปฏิบัติงานต่ออาจารย์หรือผู้ตรวจงานด้วยการนำเสนอภาพในสมาร์โฟน	3.49	1.03	ใช้ปานกลาง	3
2. นักศึกษาใช้สมาร์โฟนถ่ายภาพหรือบันทึกวิดีโอการนำเสนอผลงานในชั้นเรียน	3.33	1.09	ใช้ปานกลาง	4
3. นักศึกษาใช้สมาร์โฟนนำเสนอหรือแชร์ผลงานที่ตนศิลปินของท่านผ่าน Facebook	3.89	1.03	ใช้มาก	1
4. นักศึกษาใช้สมาร์โฟนนำเสนอหรือแชร์ผลงานที่ตนศิลปินผ่าน Line	3.13	1.23	ใช้ปานกลาง	5
5. นักศึกษาใช้สมาร์โฟนนำเสนอหรือแชร์ผลงานที่ตนศิลปินผ่าน Instagram	3.52	1.17	ใช้มาก	2
6. นักศึกษาใช้สมาร์โฟนนำเสนอหรือแชร์ผลงานที่ตนศิลปินผ่าน Twitter	2.53	1.52	ใช้ปานกลาง	7
7. นักศึกษาใช้สมาร์โฟนนำเสนอหรือแชร์ผลงานที่ตนศิลปินผ่าน Youtube	2.46	1.45	ใช้น้อย	9
8. นักศึกษาใช้สมาร์โฟนนำเสนอหรือแชร์ผลงานในเว็บไซต์หรือเว็บไซต์สื่อศิลปะ	2.55	1.50	ใช้ปานกลาง	6
9. นักศึกษาใช้สมาร์โฟนนำเสนอผลงานหรือส่งงานผ่าน E-mail	2.48	1.47	ใช้น้อย	8
รวม	3.04	1.28	ใช้ปานกลาง	

ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์อาจารย์ศิลปะเกี่ยวกับการใช้สมาร์ทโฟนกับการศึกษาศิลปะ สาขาทัศนศิลป์

1. สมาร์ทโฟนกับการศึกษาศิลปะ อาจารย์ทั้ง 4 คน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าสมาร์ทโฟนมีบทบาทกับการศึกษาศิลปะเป็นอย่างมากทั้งต่อผู้เรียนและผู้สอนช่วยอำนวยความสะดวกในการสืบค้นข้อมูลทางศิลปะการเก็บข้อมูลทั้งภาพและเอกสาร รวมถึงการสร้างรูปแบบทางศิลปะ เช่น การตกแต่งภาพและการใช้แอปพลิเคชันสร้างสรรค์ผลงาน

2. สมาร์ทโฟนมีผลต่อการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ อาจารย์ทั้ง 4 คน มีความคิดเห็นว่าสมาร์ทโฟนมีผลต่อการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ทั้ง 4 ขั้นตอน ช่วยให้นักศึกษาเข้าถึงข้อมูลข่าวสารศิลปะได้ง่าย ช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจมากขึ้น ช่วยสร้างแรงบันดาลใจช่วยสร้างภาพต้นแบบ หรือช่วยออกแบบภาพในจินตนาการได้อย่างรวดเร็วช่วยในการตรวจสอบรายละเอียดของผลงาน และยังช่วยในการนำเสนอผลงานผ่านสื่อออนไลน์ หรือผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ ได้

อภิปรายผล

ผลการศึกษาข้อมูลการใช้โทรศัพท์สมาร์ทโฟนเพื่อการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์พบว่า ด้านการศึกษานั้น กิจกรรมที่นักศึกษาใช้สมาร์ทโฟนในการศึกษาด้านทัศนศิลป์มากที่สุดคือ ใช้ในกิจกรรมเพื่อสืบค้นข้อมูล เนื่องด้วยการสืบค้นออนไลน์ด้วยสมาร์โฟนนับเป็นอุปกรณ์ช่วยส่งเสริมการศึกษาให้เข้าถึงผู้เรียนได้มากขึ้นดังที่ เฟลเชอร์ (Flesher, 2016) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ผ่านโทรศัพท์มือถือเป็นการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีความแตกต่างหลากหลาย เป็นช่องทางสำหรับการส่งข้อมูลข่าวสารถึงผู้เรียนได้อย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับผลงานวิจัยเรื่องพฤติกรรมการใช้สมาร์ทโฟนในชั้นเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ของธัญธัช วิภักดิ์ภูมิประเทศ (2559) ระบุว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้สมาร์ทโฟนในชั้นเรียนเพื่อค้นหาข้อมูลในขณะที่ทำกิจกรรมที่อาจารย์มอบหมายและใช้เพื่อค้นหาเนื้อหาที่ไม่เข้าใจเพิ่มเติมในระหว่างเรียน

ด้านการสืบค้นข้อมูลเพื่องานทัศนศิลป์ ซึ่ง www.google.com คือช่องทางที่นักศึกษาศิลปะใช้ในการสืบค้นข้อมูลออนไลน์มากที่สุด จะเห็นความสอดคล้องกับกิจกรรมที่นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้เพื่อสืบค้นข้อมูลเนื่องจากเป็น WebBrowser ที่สร้างขึ้นมาสําหรับใช้ค้นหาข้อมูลได้อย่างครอบคลุมโดยเชื่อมโยงกับเว็บไซต์ต่าง ๆ สามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว และแอปพลิเคชัน Google Chrome ติดตั้งไว้ในสมาร์โฟน ผู้ใช้จึงเข้าถึงข้อมูลด้านต่าง ๆ ได้สะดวกและตรงตามที่ต้องการ สอดคล้องกับการสำรวจของบริษัทวิเคราะห์ข้อมูลอินเทอร์เน็ต (Net Applications) ประจำปี ค.ศ. 2020 ระบุว่า Google Chrome เว็บเบราว์เซอร์ที่มีผู้นิยมใช้มากที่สุดโดยเทียบประชากรเกือบร้อยละ 70 ที่เลือกใช้เว็บไซต์นี้ (Artashyan, 2020)

ด้านการติดต่อสื่อสารเพื่องานทัศนศิลป์และการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่องานทัศนศิลป์นั้น Facebook คือช่องทางที่นักศึกษาใช้ทั้งเพื่อติดต่อสื่อสาร และใช้เป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ผ่านสมาร์โฟนมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการรายงานสถิติการใช้สื่อดิจิทัลทั่วโลก ในปี ค.ศ. 2020 โดยเว็บไซต์ DATAREPORTAL ระบุว่า Facebook เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารและสังคม

ออนไลน์ที่ได้รับความนิยมสูงที่สุดในโลก โดยประเทศไทยมีผู้ใช้งานเป็นอันดับ 8 ของโลก ประมาณ 47 ล้านบัญชี (Simon, 2020) สอดคล้องกับการวิจัยของพัชญ์สิดา เหลี่ยมทองคำ และณมิตา ชื่อสัตย์สกุลชัย (2561) ที่ศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาในรายวิชาปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับคอมพิวเตอร์ พบว่า โดยส่วนใหญ่ นักศึกษาใช้ Facebook เป็นช่องทางในการรับสื่อสังคมออนไลน์จากสมาร์ทโฟน เพราะ สามารถติดต่อสื่อสารได้สะดวกรวดเร็ว ประหยัดเวลา และไม่ตกข่าว

ด้านการใช้งานเพื่อสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์พบว่า ฟังก์ชันหลักบนสมาร์ทโฟนที่นักศึกษาใช้งานเพื่อการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์มากที่สุดคือ ถ่ายภาพ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่นักศึกษานิยมใช้เพื่อการศึกษา สอดคล้องกับ นันทพงศ์ วรวงศ์สุจริต และคณะ (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่องการใช้ระบบปฏิบัติการสมาร์ทโฟน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 400 คน พบว่า การถ่ายภาพ ถ่ายวิดีโอและการตกแต่งรูปภาพเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้งานระบบปฏิบัติการสมาร์ทโฟนของนักศึกษามากที่สุด Pinterest เป็นเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันบนสมาร์ทโฟนที่นักศึกษาใช้ค้นหาภาพเพื่อใช้ในการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์มากที่สุด นักศึกษาสามารถค้นหาภาพเพื่อเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้สะดวก ซึ่ง อินทนท์ ปัญญาโสภา (2561) ได้อธิบายไว้ว่า Pinterest เป็นสื่อสังคมออนไลน์แห่งความคิดสร้างสรรค์ ศิลปะและการเรียนรู้ เนื่องจากเนื้อหากว่า 50% เกี่ยวข้องกับเรื่องศิลปะและงานออกแบบ นักออกแบบหรือศิลปินจึงค้นหาภาพใน Pinterest เพื่อใช้อ้างอิงหรือเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ เพราะมีข้อมูลมาก จัดกลุ่มง่ายและค้นหาได้รวดเร็ว ส่วน Autodesk Sketch Book เป็นแอปพลิเคชันที่นักศึกษาใช้ในการวาดภาพหรือร่างภาพในงานทัศนศิลป์มากที่สุดเนื่องจากใช้สำหรับวาดรูปกราฟิกแบบวาดเองด้วยมือ (Manual) ที่สามารถดาวน์โหลดมาใช้ได้ฟรี ทั้งระบบ IOS และ Android มีอุปกรณ์การวาดรูปดิจิทัลที่ครบครันโดยมี Feature เช่น ดินสอ ปากกา ยางลบ ไม้บรรทัด พู่กัน สีชนิดต่าง ๆ ที่ใช้ร่วมกับปากกาสไตลัส (Stylus pen) จะเห็นได้จากงานวิจัยเรื่องการสร้างสรรค์จิตรกรรมดิจิทัลชุด “วัดเขนโซจิ 2018” ของสุริยะ ฉายเจริญ (2561) โดยสร้างภาพลายเส้นและระบายสีด้วยการใช้แอปพลิเคชัน Autodesk Sketch Book ซึ่งสามารถสร้างสรรค์ได้โดยไม่จำกัดสถานที่เพราะมีขนาดเล็กน้ำหนักเบา เลือกใช้เส้นและสีที่หลากหลาย ส่วนแอปพลิเคชันที่นักศึกษาใช้ในการแก้ไขหรือตกแต่งภาพมาใช้เพิ่มเติมเพื่อให้ได้ภาพสวยงามตามที่ต้องการมากขึ้นคือ PicsArt Photo Studio เพราะดาวน์โหลดฟรี สามารถตกแต่งรูปภาพที่ครอบคลุมทุกฟังก์ชัน เช่น แต่งสี ตัดปะ (Collage) ใส่กรอบรูป คลิปอาร์ต ทำภาพซ้อน ตัดภาพ ใส่เอฟเฟกต์ต่าง ๆ ได้ง่าย สามารถวาดรูปและแต่งรูปได้ตรงกับความต้องการ (ณรงค์ฤทธิ์ เหล่าวณิชยวัฒนา, 2560) จึงเหมาะสำหรับการนำมาเป็นแนวความคิดในการออกแบบและสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์

ผลการศึกษาการใช้โทรศัพท์สมาร์ทโฟนที่มีต่อกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ของนักศึกษาศิลปะมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ดังนี้

1. นักศึกษาศิลปะมีการใช้สมาร์ทโฟนในการสร้างแรงบันดาลใจ และสร้างแนวคิดในการสร้างสรรค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งนักศึกษาใช้สมาร์ทโฟนเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, Line Youtube, Twitter และ Instagram เพื่อค้นหารูปแบบงานศิลปะมาสร้างแรงบันดาลใจและแนวคิดในการสร้างสรรค์มากที่สุด เพราะเป็นช่องทางที่สามารถค้นหาข้อมูล โพสต์ภาพ แชร์ภาพ สนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลทางศิลปะ หรือชมการสาธิต

เทคนิควิธีการสร้างสรรค์ต่าง ๆ เหมือนเรียนในห้องเรียนจริงไม่แตกต่างนักศึกษากลุ่มอื่น ๆ ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลงานวิจัยของควิสต์และควาร์ชี (Quist and Quarshie, 2016) ที่ได้ทำการศึกษาการใช้โทรศัพท์มือถือของนักศึกษาในประเทศกานา (Ghana) พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาในวิทยาลัยทั้งของรัฐและเอกชนจำนวน 869 คน มีการใช้โทรศัพท์เพื่อเข้าสู่สื่อสังคมออนไลน์ในชีวิตประจำวันสูงถึงร้อยละ 46.5 ซึ่งสูงกว่าการใช้ในกิจกรรมประเภทอื่นและเป็นรองเพียงการใช้เพื่อโทรออก-รับสายเท่านั้น

2. นักศึกษาศิลปะใช้สมาร์ทโฟนในขั้นการร่างภาพ และพัฒนาแบบ โดยรวมแล้วอยู่ในระดับปานกลาง หมายความว่า นักศึกษาใช้สมาร์ทโฟนในขั้นการร่างภาพและพัฒนาแบบเพียงบางครั้ง หรือใช้เป็นบางครั้งบางคราว ทั้งนี้ผู้สอนหรือนักศึกษาอาจมีสื่ออื่น ๆ เช่น หุ่นนิ่ง ตัวอย่าง ใบงาน วัตถุสิ่งของหรือสถานที่จริงเป็นต้นแบบให้ปฏิบัติในชั้นเรียนแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องใช้สมาร์ทโฟนในการช่วยร่างแบบ โดยกิจกรรมที่นักศึกษาทำมากกว่าข้ออื่น ๆ คือ ดูภาพถ่ายของจริงที่ใช้สมาร์ทโฟนถ่ายแล้วนำมาเปิดดูเป็นต้นแบบ ตามข้อสรุปของ ลลิต วิสุทธิโสภณ (2560) ที่ว่า ภาพถ่ายมีความเหมือนจริงที่สุดบนระนาบสองมิติ และเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ภาพถ่ายเป็นสื่อที่ทรงพลังในโลกสมัยใหม่ ศิลปินมักเลือกใช้ภาพถ่ายเป็นสื่อในการสร้างงาน เพราะเชื่อมั่นในศักยภาพและความเป็นศิลปะของมัน ดังนั้น การถ่ายภาพก่อนที่จะนำไปร่างภาพและพัฒนาแบบของนักศึกษานั้นจึงเป็นกระบวนการเช่นเดียวกับกับศิลปินและผู้สร้างสรรค์งานศิลปะส่วนใหญ่ปฏิบัติ

3. นักศึกษาศิลปะส่วนใหญ่ใช้สมาร์ทโฟนในการสร้างสรรค์ผลงานจริงในระดับมาก ด้วยรูปแบบและเทคนิคในการสร้างสรรค์ที่มีความหลากหลาย นักศึกษาจึงใช้สมาร์ทโฟนเข้ามาช่วยสร้างสรรค์งานได้บ่อยครั้งทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยจะพบว่า นักศึกษาฟังเพลงจากสมาร์ทโฟนเพื่อผ่อนคลายและสร้างอารมณ์สุนทรีย์ในระหว่างสร้างสรรค์ผลงานมากที่สุด เพราะอารมณ์ความรู้สึกของผู้สร้างสรรคนั้นมีผลต่อการทำงานศิลปะ หากทำงานด้วยความเพลิดเพลินผ่อนคลายไม่เคร่งเครียดจะช่วยสร้างสรรค์ผลงานออกมาได้อย่างมีคุณภาพ เพลงและดนตรีจึงช่วยสร้างสุนทรีภาพและกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ได้ทางหนึ่ง จากการวิจัยของกนกรัตน์ จงเรืองทรัพย์ (2559) พบว่า กลุ่มวัยรุ่นฟังเพลงผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่เพื่อความเพลิดเพลินและผ่อนคลายมากกว่า 7 ครั้งใน 1 สัปดาห์ สอดคล้องกับ ประพจน์ สมรรถไธ และวรภัทร์ อิงคโรจน์ฤทธิ์ (2563) ที่ศึกษาอิทธิพลของดนตรีพื้นหลังที่ส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึกและความคิดสร้างสรรค์ในสภาพแวดล้อมพื้นที่ทำงานร่วมกัน พบว่าการฟังดนตรีพื้นหลังแนว Jazz Bossa Nova และ Rock ผ่านหูฟังแบบปิดหู มีค่าเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าไม่มิดนตรีพื้นหลังและดนตรีทั้ง 2 แนวมีส่วนช่วยส่งเสริมการรับรู้อารมณ์ ความรู้สึก และความคิดสร้างสรรค์ในเชิงบวกได้

4. นักศึกษาศิลปะใช้สมาร์ทโฟนนำเสนอผลงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่านักศึกษานำสมาร์ทโฟนนำเสนอผลงานศิลปะเพียงบางครั้งเพราะในบางรายวิชานำเสนอหน้าชั้นเรียน หรือส่งงานให้ผู้สอนตรวจโดยตรง ยกเว้นต้องจัดการเรียนการสอนผ่านออนไลน์ โดยพบว่านักศึกษามากกว่าครึ่งใช้สมาร์ทโฟนนำเสนอหรือแชร์ผลงานทัศนศิลป์ผ่าน Facebook และ Instagram ตามลำดับ เนื่องจากทำได้สะดวกรวดเร็ว สามารถโต้ตอบกันได้ทันที ซึ่งนับเป็นการนำเสนอผลงานศิลปะผ่านการใช้สื่อใหม่ (New Media) เหมือนเครื่องมือสื่อสารที่ทำให้ผลงานศิลปะมีโอกาสเผยแพร่ประชาสัมพันธ์มากขึ้น สอดคล้องกับสำนักประชาสัมพันธ์สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา (2561) ที่ระบุว่า การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ช่วยสร้างกับประชาคมตัวตน และสร้างกับประชาคมผลงานได้ เพราะเป็นสื่อใน

การนำเสนอผลงาน งานเขียน รูปภาพ วิดีโอต่าง ๆ เพื่อให้ผู้อื่นเข้ามาเข้าชมหรือแสดงความคิดเห็นได้ ฉะนั้น การนำเสนอผลงานศิลปะผ่าน Facebook และ Instagram จึงสามารถบูรณาการกับกระบวนการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ในยุคปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการศึกษาแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนรายวิชาทัศนศิลป์พบว่า อาจารย์ทั้ง 4 คน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า สมาร์ทโฟนมีบทบาทมากในการศึกษาและการสร้างสรรค์งานศิลปะในยุคปัจจุบัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของอักบาร์ (Akbari, 2019) ในเรื่องการนำสมาร์ตโฟนมาเชื่อมต่อนักเรียนในวิชาศิลปะกับสถานที่ท่องเที่ยวและเสียงแห่งเมืองมอนทรีออล (Montréal) พบว่า การนำอุปกรณ์เคลื่อนที่เช่นสมาร์ตโฟนและแท็บเล็ตมาใช้นั้น สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนในห้องเรียนศิลปะได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1.1 นักศึกษามีการใช้แอปพลิเคชันต่าง ๆ ช่วยในการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์หลายแอปพลิเคชันควรให้ความสำคัญทักษะกระบวนการทำงานทั้งหมดซึ่งรวมทั้งทักษะฝีมือและการใช้เครื่องมือดิจิทัลอย่างสมาร์ตโฟนควบคู่กัน

1.2 นักศึกษาใช้สมาร์ตโฟนเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเพื่อเข้าถึงข้อมูล หากนำข้อมูลภาพหรือข้อความของผู้อื่นจากอินเทอร์เน็ตมาโดยไม่ได้รับอนุญาตอาจเกิดปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ จึงต้องใช้ด้วยความระมัดระวัง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 สมาร์ตโฟนมีประโยชน์ในการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ ขณะเดียวกันอาจมีผลกระทบในด้านลบควรมีการศึกษาผลกระทบจากการใช้สมาร์ตโฟนที่อาจส่งผลกระทบต่อความสามารถของนักศึกษาในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการใช้สมาร์ตโฟนให้เหมาะสมต่อการเรียนการสอนศิลปะต่อไป

2.2 หากเป็นไปได้หลักสูตรอาจมีการศึกษาแนวทางในการใช้สมาร์ตโฟนมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบหรือมีรายวิชาในหลักสูตรรองรับหรือสร้างรูปแบบการเรียนการสอนทัศนศิลป์ที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล จากโทรศัพท์สมาร์ตโฟนกับการศึกษาทัศนศิลป์ที่ชัดเจนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กนกรัตน์ จงเรืองทรัพย์. (2559). พฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกฟังเพลงผ่านโมบาย

แอปพลิเคชันในกลุ่มวัยรุ่น. (การค้นคว้าอิสระนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ).

ชัชวาล จักขุวงศ์. (2560). 11 แอปพลิเคชันที่เราว่าโคตรดีสำหรับคนสายดิจิทัลอาร์ต. สืบค้นเมื่อ 23 กรกฎาคม 2563, จาก <https://www.gqthailand.com/toys/article/app-for-digital-art>.

- ณรงค์ฤทธิ์ เหล่าณิษฐ์วัฒนา. (2560). *PicArt Photo Studio สุดยอดแอปแต่งรูปและสร้างภาพ Collage สุดสวย เครื่องมือครบ*. สืบค้นเมื่อ 13 เมษายน 2564, จาก www.iphonmod.net/picart-photo-studio-ios-app-free-download.html.
- ธัญชัช วิภัติภูมิประเทศ. (2559). พฤติกรรมการใช้สมาร์ตโฟนในชั้นเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. *สุทธิปริทัศน์*, 30(95), น. 49.
- ธีระชัย สุขสวัสดิ์. (2561). จิตกรรมไทยจะมีทิศทางเป็นอย่างไรในยุคดิจิทัล. สืบค้นเมื่อ 26 มกราคม 2563, จาก <https://www.komchadluek.net/news/knowledge/342063>.
- นันทพงศ์ วรวงศ์สุจริต และคณะ. (2560). *การใช้ระบบปฏิบัติการสมาร์ตโฟนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา* (รายงานการวิจัย). นครราชสีมา: หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- พัชญ์สิตา เหลี่ยมทองคำและ นมิดา ชือสัตย์สกุลชัย. (2561). พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาในรายวิชาปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับคอมพิวเตอร์. ใน *รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติด้านนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้และสิ่งประดิษฐ์ครั้งที่ 2 ประจำปี 2561*. (หน้า 115-123). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- พิชชา วัฒนะนุกุล และวาสนา ผิวกม. (2560). *พฤติกรรมและปัจจัยการใช้สมาร์ตโฟนในกลุ่มวัยรุ่น*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- ลลิต วิสุทธิโสภณ. (2560). ศิลปะภาพถ่ายและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของ โทซิอิกิควาบาระ. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 10(2), น. 3073.
- สถิติพยากรณ์,ทอง. (2561). *สรุปผลที่สำคัญ: การสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ: กองสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สุรพล วิรุฬห์รักษ์. (2555). *ทำอย่างไรให้ศิลปะเป็นวิชาการ: การสร้างมาตรฐานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: สำนักคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- อินทนต์ ปัญญาโสภณ. (2561). *Pinterest Social mediaแห่งความคิดสร้างสรรค์ศิลปะและการเรียนรู้*. สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2563, จาก www.rainmaker.in.th/pinterest-social-media-for-creativit
- Akbari , Ehsan. (2019). *Smartphone connect art art students to sights and sounds of Montreal* Retrieved 16th April 2021, from <https://theconversation.com/smartphones-connect-artstudents-to-sights-and-sounds-of-montreal-108819>
- Artashyan, Argam. (2020). *Global Brower Wars: Google Chrome dominates with 69.18% share*. Retrieved 17th April 2021, from <https://www.gizchina.com/2020/05/05/global-browser-wars--google-chrome-dominates-with-69-18-share/>.
- Education 4.0. (2016). *Education 4.0 Learning era for innovation*. Retrieved 2th December 2019, from <https://drive.google.com/file/d/BwWHYRUkUKybMm5FaE0wOFTanM>.

- QuistS. C. & QuarshieH. O. (2016). *The Use of Mobile Phones among Undergraduate Students-a Casein Ghana*. Retrieved 17th April 2021, from <https://www.researchgate.net/publication/303723828>.
- Flesher, Sarah. (2016). *The Top Benefits and Challenges of Mobile Learning*. Retrieved 19th April 2021, from <https://www.skillbuilderlms.com/top-benefits-challenges-mobile-learning>
- Simon, Kemp. (2020). *Digital 2020 : Global Digita Overview*. Retrieved 19th April 2021, from <https://datareportal.com/reports/digital-2020-global-digital>

ผู้เขียนบทความ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุศรินทร์ คำหู่ อาจารย์หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา อีเมล busarin.kh@gmail.com

การนำเสนอแนวคิดที่ปรากฏในนวนิยายชายรักชาย
เรื่อง Space ช่องว่างระหว่างเรา ของ หม่อมแม่
PRESENTATION OF THE CONCEPTS THAT APPEAR IN
THE ROMANCE NOVEL "SPACE" OF MOMMAE

รดาารมย์ นามวัฒน์, สุธิชา เพชรรัตน์ และพิชญาวี ทองกลาง

RADAROM NAMWAT, SUTICHA PETCHARAT AND PHITCHAYAWEE THONGKLANG

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

FACULTY OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES, NAKHON RATCHASIMA RAJABHAT UNIVERSITY

จังหวัดนครราชสีมา

NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

Received: March 1, 2023

Revised: March 7, 2023

Accepted: March 22, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดที่ปรากฏในนวนิยายชายรักชาย เรื่อง Space ช่องว่างระหว่างเรา ของ หม่อมแม่ จำนวน 30 บท โดยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร ผลการวิเคราะห์พบ 5 แนวคิด ได้แก่ 1. แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม แบ่งลักษณะของการกระทำได้ 2 ลักษณะ ได้แก่ การกระทำที่เหมาะสม และการกระทำที่ผิดศีลธรรม 2. แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งในครอบครัว 3. แนวคิดเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม แบ่งลักษณะของความสัมพันธ์ได้ 3 ลักษณะ ได้แก่ ลักษณะของตัวละคร ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อนในมหาวิทยาลัย และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายนอก 4. แนวคิดเกี่ยวกับความรัก แบ่งลักษณะของความรักได้ 3 ลักษณะ ได้แก่ ความรักของคนในครอบครัว ความรักระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย และความรักระหว่างผู้ชายและผู้ชาย และ 5. แนวคิดเกี่ยวกับการเข้าใจและยอมรับความเท่าเทียมกันทางเพศ แบ่งได้ 2 ลักษณะ ได้แก่ ยอมรับจากสังคม และการต่อต้านความคิดของตนเอง จากการวิเคราะห์แนวคิดดังกล่าว ผู้แต่งได้ให้ความสำคัญกับแนวคิดการเข้าใจและยอมรับความเท่าเทียมกันทางเพศ โดยสื่อผ่านความคิดและคำพูดของตัวละคร ทำให้ผู้อ่านเข้าใจกลุ่มคนรักร่วมเพศ และเคารพรสนิยมทางเพศที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: แนวคิด นวนิยายวาย รักร่วมเพศ

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the concepts appearing in the 30 chapters of Momma's love-boy romance novel *Space between us* by using document research method. The results of the analysis revealed 5 concepts as follows: Concept of morality the nature of the action can be divided into two types: proper action and immoral acts. Concept of family conflict. Concept of coexistence of people in society Characteristics of relationships can be divided into 3 types: character characteristics the relationship between the peer group in the university and relationships between outsiders. Concept of love. The nature of love can be divided into 3 types: family love, love between woman and man and the love between a man and a man and the concept of understanding and accepting gender equality can be divided into 2 types: accepted by society and opposition to their own ideas. From the analysis of such concepts. The authors focus on the concept of understanding and accepting gender equality. by conveying through the thoughts and words of the characters Make readers understand homosexuals and respect for more diverse sexual orientations

Keywords: concept, yaoi novel, homosexuality

บทนำ

กลวิธีการเสนอเรื่องให้น่าอ่าน น่าสนใจและมีผลต่อการดำเนินเรื่อง ผู้แต่งจึงต้องพยายามสร้างขึ้นเพื่อให้งานเขียนมีลักษณะเด่น แปลกและมีคุณค่า โดยมีกลวิธีการแต่งที่ประกอบด้วย การวางโครงเรื่อง การสร้างตัวละคร การสร้างฉาก การเสนอแนวคิด การดำเนินเรื่องไปตามโครงเรื่องที่ผูกไว้ การแต่งวรรณกรรมได้น่ากลวิธีต่าง ๆ มาผสมผสานกับความคิด มุมมองและประสบการณ์ แล้วสร้างสรรค์วรรณกรรมให้มีความสมบูรณ์ได้รับความนิยมนอกจากผู้อ่าน กลวิธีการแต่งที่ผู้เขียนเลือกใช้จะช่วยให้ผู้อ่านชื่นชอบวรรณกรรมหรือไม่ขึ้นอยู่กับฝีมือของผู้เขียนวรรณกรรม ผู้เขียนยังแสดงความสามารถในการใช้กลวิธีการแต่งที่ดี ผลงานยังได้รับความนิยมจากผู้อ่านมาก

นวนิยายชายรักชาย เรื่อง *Space* ช่องว่างระหว่างเรา แต่งโดย หม่อมแม่ มีแรงบันดาลใจมาจากความชอบในนวนิยายชายรักชาย และต้องการนำตัวละครที่มีคาแรคเตอร์แตกต่างกันมาจับคู่กัน รวมทั้งการดำเนินเรื่อง การสานสัมพันธ์ระหว่างตัวละคร และความขัดแย้งของตัวละคร เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความสนใจ และเข้าใจในองค์ประกอบของนวนิยาย หากพิจารณาในเรื่องจะพบว่ามีความคิดที่ปรากฏ

ตัวอย่าง

“คงพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อที่จะให้รามสนิทและยอมพูดกับตัวเอง ทั้งสอนการบ้าน ตีหนังสือ ให้ชิตเรียน หรือแม้แต่กระทั่งยอมให้รามกับสุนัขอีกสามตัวไปอยู่ที่คอนโดของคิง ตอน ที่รามมีปัญหาที่บ้านทั้ง ๆ ที่คิงเองนั้นก็กลัวสุนัขเป็นอย่างมาก”

(หม่อมแม่, 2561, น. 166)

จากตัวอย่างข้างต้นได้ปรากฏแนวคิดเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม ซึ่งทำให้เห็นการอยู่ร่วมกันในสังคม สมาชิกในสังคมจะต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน เช่น การพึ่งพาอาศัยให้ความช่วยเหลือกัน มีความสามัคคี สมาชิกในสังคมก็มีความสุข

นวนิยาย เรื่อง Space ช่องว่างระหว่างเรา จึงเป็นนวนิยายวายที่มีกลวิธีการแต่งลักษณะเฉพาะและแตกต่างไปจากนวนิยายเรื่องอื่น ๆ เน้นการสร้างโครงเรื่องที่นำเสนอความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และการสร้างความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับจิตใจของตน ทำให้ตัวละครกลุ่มคนรักร่วมเพศเกิดความสับสนในตัวเอง ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกอยากติดตามอ่านต่อไปเพื่อทราบทางออกของปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวละคร ด้านตัวละครที่สร้างในนวนิยายวายนั้น ล้วนเป็นวัยรุ่นกลุ่มคนรักร่วมเพศ เช่น นักเรียนและนักศึกษา การนำเสนอตัวละครรักร่วมเพศมักจะมีหน้าตาดี มีฐานะทางครอบครัวร่ำรวย ลักษณะเชิงบวกของตัวละครเหล่านี้ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการที่งดงาม มีความสุข ช่วยดึงดูดความนิยมของกลุ่มผู้อ่านที่เป็นวัยรุ่นมากขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยผู้วิจัยได้พบการศึกษานวนิยายในลักษณะต่าง ๆ ทั้งการศึกษาด้านตัวละคร การเล่าเรื่อง บทสนทนา ฉากและบรรยากาศ การนำเสนอตัวละคร การศึกษากลวิธีการแต่ง การศึกษาแนวคิดในนวนิยายวายเป็นภาพแทนคนรักเพศเดียวกันในนวนิยาย โดยปรากฏงานวิจัยของ LI XINYAO (2564) ยุพิน วงษ์จีน (2561) และสุภาวรัชต์ วัฒนทัพ (2556) จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจแนวคิดต่าง ๆ และได้้นำแนวคิดดังกล่าวมาศึกษานวนิยายชายรักชาย เรื่อง Space ช่องว่างระหว่างเรา ของ หม่อมแม่ โดยผลการวิจัยจะทำให้ทราบแนวคิดในด้านต่าง ๆ ที่สามารถนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาแนวคิดที่ปรากฏในนวนิยายชายรักชาย เรื่อง Space ช่องว่างระหว่างเรา ของ หม่อมแม่

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยนำแนวคิด ของ LI XINYAO (2564, น. 4) ที่กล่าวว่าแนวคิดเป็นหัวใจสำคัญของนวนิยายแต่ละเรื่อง ทั้งแนวคิดหลักและแนวคิดย่อยเป็นความนึกคิดของผู้เขียนนวนิยายที่นำเสนอในเรื่อง การนำเสนอความคิดที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือสังคมเข้าไปในนวนิยายจะทำให้นวนิยายได้ให้สาระและความรู้ที่น่าสนใจ ช่วยทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจชีวิตมากขึ้น และผู้เขียนนวนิยายมักจะนำเสนอแนวคิดโดยผ่านตัวละครและฉากต่าง ๆ โดยแบ่งแนวคิดในแต่นวนิยายออกเป็น 5 แนวคิด ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม เป็นแนวคิดที่นำเสนอความคิดและการกระทำที่ดีของตัวละคร ผู้แต่งนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมผ่านการบรรยายความคิด การกระทำของตัวละคร หรือสร้างเหตุการณ์ระหว่างตัวละครเอกกับตัวละครอื่น ๆ

2. แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งในครอบครัว เป็นแนวคิดที่นำเสนอความขัดแย้งระหว่างสมาชิกในครอบครัวของตัวละคร ผู้แต่งนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งในครอบครัวผ่านการบรรยายความคิดเห็นที่แตกต่าง การเลี้ยงลูก ปัญหาสุขภาพ หรือสถานภาพทางการเงิน ซึ่งความขัดแย้งส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ใน

ครอบครัว ทำให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ของตัวละครเอกหรือตัวละครอื่น ๆ เมื่อกล่าวถึงเรื่องในครอบครัวที่กระทบต่อจิตใจ

3. แนวคิดเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม เป็นแนวคิดที่นำเสนอการอยู่ร่วมกันของตัวละคร โดยจะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้นั้น สมาชิกในสังคมจะต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันในด้านต่าง ๆ เช่น การพึ่งพาอาศัยให้ความช่วยเหลือกัน มีความสามัคคีและร่วมมือกันพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า สังคมก็จะน่าอยู่สมาชิกในสังคมก็มีความสุข และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน โดยวิเคราะห์ได้จาก การดำเนินชีวิตของตัวละคร

4. แนวคิดเกี่ยวกับความรัก เป็นแนวคิดที่นำเสนอความรักของกลุ่มคนรักร่วมเพศ ผู้แต่งนวนิยายวัยได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความรักผ่านการสร้างบทสนทนาแสดงความรัก หรือสร้างความขัดแย้งไม่เชื่อใจกันระหว่างตัวละครเอก และบรรยายความคิดการกระทำของตัวละครเอก ได้แก่ การกล้าเปิดเผยตัวตนทำให้ได้รับการยอมรับ ความจริงใจทำให้รักมั่นคง การไม่เปิดเผยและไม่เชื่อใจทำให้ความสัมพันธ์แตกแยก และความรักมีอิทธิพลเหนือค่านิยมของสังคม

5. แนวคิดเกี่ยวกับการเข้าใจและยอมรับความเท่าเทียมกันทางเพศ ผู้แต่งนำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวกับการเข้าใจและยอมรับความเท่าเทียมทางเพศโดยผ่านเหตุการณ์ บทสนทนายระหว่างตัวละครเอกกับตัวละครอื่น ๆ ช่วยทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่า กลุ่มคนรักร่วมเพศต้องยอมรับและภูมิใจกับความเป็นจริงของตนเอง จึงได้มีความสุข และความรักระหว่างบุคคลเพศเดียวกัน เป็นความรักระหว่างบุคคลธรรมดาที่อยู่ร่วมในสังคมโดยไม่มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากกลุ่มคนอื่น ๆ แนวคิดที่เกี่ยวกับการเข้าใจและยอมรับความเท่าเทียมทางเพศ ได้แก่ การยอมรับและภูมิใจกับความเป็นจริงของตนเองทำให้มีความสุขมากขึ้น และการให้การยอมรับและเข้าใจทำให้ชีวิตดีขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัย เรื่อง การนำเสนอแนวคิดที่ปรากฏในนวนิยายชายรักชาย เรื่อง Space ช่องว่างระหว่างเรา ของ หม่อมแม่ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิธีวิจัยเอกสาร (Documentary research) มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

1.1 นวนิยาย เรื่อง Space ช่องว่างระหว่างเรา ของ หม่อมแม่ พ.ศ. 2561 พิมพ์ครั้งที่ 5 จำนวน 30 บท ทั้งหมด 424 หน้า พิมพ์ที่เซ็นสัปดาห์บลูซิง

1.2 นวนิยายเรื่อง Space ช่องว่างระหว่างเรา ของ หม่อมแม่ จำนวน 30 บท ประกอบด้วยบทที่ 1 ทานเทพคิง บทที่ 2 น่าสนใจ... บทที่ 3 ไอนิ่ง บทที่ 4 ขอบคุน บทที่ 5 อะ ของมิง:P บทที่ 6 ไกล บทที่ 7 หายกันแล้วนะ บทที่ 8 คนหนึ่งวิ่งตาม อีกคนไม่คิดจะหันกลับไปมอง บทที่ 9 วันที่ผมตกเขา ก่อน บทที่ 10 ดิวหนังสือ บทที่ 11 มีของจะให้ บทที่ 12 สิ่งที่ได้รับรู้ บทที่ 13 ฐานทัพลับของเทพคิง บทที่ 14 แก้ว บทที่ 15 ได้ไหม บทที่ 16 Nobody's perfect บทที่ 17 แผล บทที่ 18 เสียงหัวใจ บทที่ 19 มงกุฎดอกไม้ บทที่ 20 ความรู้สึก บทที่ 21 ไม่เหมือนกัน บทที่ 22 ห่วง บทที่ 23 สถานะที่เปลี่ยนไป บทที่ 24 One Kiss บทที่ 25 จบ บทที่ 26 ใครบางคนเข้ามา บทที่ 27 กลับมา บทที่ 28 King's turn บทที่ 29 'KING' บทที่ 30 'RAM'

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 การรวบรวมเอกสารเกี่ยวกับนวนิยายและกลวิธีการแตงนวนิยาย โดยแบ่งประเภทของนวนิยายออกแบ่งเป็นตามแนวคิดและแนวเขียน ส่วนองค์ประกอบสำคัญของนวนิยายมี 7 ประการ ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ฉาก บทสนทนา พรรณนาผู้แต่ง และท่วงทำนองหรือกลวิธี

2.2 การรวบรวมเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดความรู้เรื่องลักษณะการรักร่วมเพศ กลุ่มคนรักข้ามเพศหรือบุคคลทั่วไป และมีความต้องการทางเพศเช่นเดียวกับกลุ่มคนรักข้ามเพศ

2.3 การรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายชายรักชาย เรื่อง Space ช่องว่างระหว่างเรา ทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวนิยาย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายวาย

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์การนำเสนอแนวคิดที่ปรากฏในนวนิยาย เรื่อง Space ช่องว่างระหว่างเรา ของ หม่อมแม่ ตามแนวคิดของ ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยได้อ่านนวนิยายชายรักชาย เรื่อง Space ช่องว่างระหว่างเรา ของ หม่อมแม่ เพื่อให้เนื้อหาและรายละเอียดต่าง ๆ ของเรื่อง

3.2 วิเคราะห์แนวคิดที่ปรากฏอยู่ในเนื้อเรื่องและตัวละคร ตามแนวคิดของ LI XINYAO (2564, น. 4) ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งในครอบครัว แนวคิดเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม แนวคิดเกี่ยวกับความรัก แนวคิดเกี่ยวกับการเข้าใจและยอมรับความเท่าเทียมกันทางเพศ

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์การนำเสนอแนวคิดที่ปรากฏในนวนิยายชายรักชาย เรื่อง Space ช่องว่างระหว่างเรา ของ หม่อมแม่ ตามแนวคิดของ LI XINYAO (2564, น. 4) สรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม เป็นแนวคิดที่นำเสนอความคิดและการกระทำที่ดีของตัวละคร ผู้แต่งนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านการบรรยายความคิด การกระทำของตัวละคร หรือสร้างเหตุการณ์ระหว่างตัวละครเอกกับตัวละครอื่น ๆ

ตัวอย่างที่ 1

“คิงเป็นคนใจดีเขาช่วยลูกนกที่ตกจากต้นไม้ ให้อาหารสุนัขทั้ง ๆ ที่ตัวเองก็กลัว และวิ่งเข้าไปช่วยสัตว์ที่กำลังจะถูกล่าจระเข้”

(หม่อมแม่, 2561, น. 82)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าคิงได้ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์และสัตว์ที่กำลังลำบาก แม้คิงจะกลัวสัตว์เหล่านั้นก็ตาม แต่เพราะคิงรู้สึกสงสารและเห็นอกเห็นใจ จึงได้เข้าไปช่วยเหลือและเยียวยา ผู้วิจัยพบว่านวนิยายได้นำเสนอให้ตัวละครเอกมีความประพฤติที่ดี ใจดี ช่วยเหลือและเอื้ออารีต่อผู้อื่น จึงได้นำเสนอแนวคิดคุณธรรมจริยธรรมที่เห็นได้ชัดเจนด้วยคำว่า “ใจดี” และการแสดงออกที่เป็นการกระทำของตัวละครในคำว่า “ช่วยสัตว์”

ตัวอย่างที่ 2

“รามเป็นเพื่อนเธอ แต่เธอก็ยังจะมาอยู่กับพ่อของเขา คนที่มีครอบครัวอยู่แล้วเนี่ยนะ เธอทำได้ยังไง”

(หม่อมแม่, 2561, น. 160)

จากตัวอย่างข้างต้นได้สะท้อนแนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม โดยผู้แต่งนำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวกับการประพฤติดนที่ผิดศีลธรรม ผ่านตัวละครที่เป็นตัวเอกและเพื่อนสนิทของตัวเอก โดยปิ่นเป็นเพื่อนของรามมีความสัมพันธ์ลึกซึ้งกับพ่อของรามเอง ทั้ง ๆ ที่รู้อยู่แล้วว่าพ่อของรามมีครอบครัวแล้ว ทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่าการไปยุ่งกับคนที่มีครอบครัวแล้วเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและผิดศีลธรรม

2. แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งในครอบครัว เป็นแนวคิดที่นำเสนอความขัดแย้งระหว่างสมาชิกในครอบครัวของตัวละคร ผู้แต่งนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งในครอบครัวผ่านการบรรยายความคิดเห็นที่แตกต่าง การเลี้ยงลูก ปัญหาสุขภาพ หรือสถานภาพทางการเงิน ซึ่งความขัดแย้งส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว

ตัวอย่างที่ 3

“รามพูดอธิบายกับพ่อของเขาว่าการกระทำที่พ่อของเขาทำอยู่นั้น เป็นสิ่งที่ทำลายความสัมพันธ์และความรู้สึกของคนในครอบครัว ทำลายความไว้วางใจของคนในครอบครัว”

(หม่อมแม่, 2561, น. 162-163)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่ารามพยายามที่จะอธิบายว่าสิ่งที่พ่อกระทำนั้นว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี อาจทำลายความเชื่อใจและความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวได้ หรือถ้าปล่อยปัญหานี้ไว้นาน ๆ อาจจะทำให้เกิดความขัดแย้งที่ไม่สามารถควบคุมได้ ผู้วิจัยได้พบแนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งในครอบครัวเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป จึงทำให้เกิดการแสดงความคิดเห็นแตกต่างกัน ส่งผลทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างพ่อกับลูกด้วยการเน้นย้ำคำว่า “ทำลาย” ทั้งทำลายความสัมพันธ์และทำลายความไว้วางใจ

ตัวอย่างที่ 4

“ขอให้ครั้งนี้เป็นครั้งแรกและครั้งสุดท้ายที่พ่อจะทำเรื่องแบบนี้ ถ้ามีอีกครั้งผมสาบานว่าจะพาแม่กับน้องหนีไป ผมรักพ่อ แต่ผมก็รักครอบครัว...สิ่งที่พ่อทำคือการทำลายสิ่งที่ผมรัก เมื่อมันเป็นอย่างนั้นผมก็ต้องเลือกที่จะรักษาสິงที่สำคัญกว่าถ้า สิ่งที่ผมพูดไปมันเรียกว่าอกตัญญูก็ขอโทษด้วย ผมพูดออกมาจากใจจริง...”

(หม่อมแม่, 2561, น. 163)

จากตัวอย่างข้างต้นได้สะท้อนแนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งในครอบครัว โดยผู้แตงนำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวกับความขัดแย้งในครอบครัว ผ่านบทสนทนาของตัวละครที่เป็นตัวเอกและพ่อของเขา งามพูดอธิบายกับพ่อของเขาว่าการกระทำที่พ่อของเขาทำอยู่นั้น เป็นสิ่งที่ทำลายครอบครัว ทำลายความไว้วางใจของคนในครอบครัว ทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่า การนอกใจอาจทำให้สถาบันครอบครัวเกิดความว้าวุ่น แตกแยก และหย่าร้างในที่สุด

3. แนวคิดเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม เป็นแนวคิดที่นำเสนอการอยู่ร่วมกันของตัวละคร โดยจะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้นั้น สมาชิกในสังคมจะต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันในด้านต่าง ๆ เช่น การพึ่งพาอาศัยให้ความช่วยเหลือกัน มีความสามัคคีและร่วมมือกันพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า

ตัวอย่างที่ 5

“กลุ่มเพื่อนมาตีหนังสือที่บ้านของคิง พวกเขาดูดีมากแต่ไม่มีใครทำอาหารเป็นสักคน เดือนแปดของคิงบ่น กลุ่มเพื่อนจึงมาช่วยทำอาหารให้พวกเขากิน”

(หม่อมแม่, 2561, น. 94)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าเดือนแปดเป็นบุคคลจิตอาสา โดยการอาสาที่จะทำอาหารให้ทุกคนเพราะรู้ว่าทุกคนไม่ถนัดในการทำอาหาร ซึ่งเป็นการกระทำที่ทำความอยู่รอดและทำเพื่อส่วนรวม จึงทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายนอก ผู้วิจัยได้พบการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมด้วยการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันแสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ของรุ่นพี่ รุ่นน้อง และกลุ่มเพื่อนในมหาวิทยาลัย มีความสนิทชิดเชื้อและไว้วางใจซึ่งกันและกันเป็นความสบายใจของกันและกันได้

ตัวอย่างที่ 6

“...ผมมีหมา”

“ ไม่เป็นไร พวกมันเป็นเพื่อนรักมึงนี่ ฮ่า ๆ ” พ่อฟังประโยคนั้น แกร่งที่ตั้งตัวเองไว้ก็ค่อย ๆ น้อยลงจนไม่เหลือเลย ผมมองแผ่นหลังบางด้วยหลากหลายความรู้สึก ต้องยอมรับเลยว่าพี่เขาใจดีมาก รอเรือ สระอา มอม่่าเป็นเพื่อนรักผมก็จริง...แต่พี่ก็กลัวหมานะ

(หม่อมแม่, 2561, น. 166)

จากตัวอย่างข้างต้นได้สะท้อนแนวคิดเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม โดยผู้แตงต้องการที่จะนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมโดยผ่านบทสนทนาของตัวละครนายเอกและพระเอก พี่คิงกลัวสุนัขมากแต่ยอมให้รามานำสุนัขมาอยู่ที่บ้าน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่า การที่เราปรับตัวเข้ากับคนในสังคมเป็นการรักษาไมตรีจิตและสร้างมิตรภาพ ทำให้สังคมน่าอยู่

4. แนวคิดเกี่ยวกับความรัก เป็นแนวคิดที่นำเสนอความรักของกลุ่มคนรักร่วมเพศ ผู้แตงนวนิยายวายได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความรักผ่านการสร้างบทสนทนาแสดงความรัก หรือสร้างความขัดแย้งไม่เชื่อใจกันระหว่างตัวละครเอก และบรรยายความคิด การกระทำของตัวละครเอก

ตัวอย่างที่ 7

“คิงเห็นว่ารามมีเรื่องไม่สบายใจก็เป็นห่วง จึงคอยอยู่เคียงข้าง เป็นผู้รับฟังที่ดี แม้มรามจะยังไม่พร้อมเล่าปัญหาที่ทำให้เขาไม่สบายใจให้ฟัง แต่สำหรับเขาแล้วคิงคือคนที่ทำให้เขาสบายใจเมื่อได้อยู่ด้วย”

(หม่อมแม่, 2561, น. 132)

จากตัวอย่างเป็นการรับฟังด้วยใจเป็นกลาง ฟังปัญหาของคนรักด้วยใจที่เป็นกลาง ไม่เอนเอียงเข้าข้างฝ่ายใด การปลอบใจกันเมื่อมีปัญหา การให้กำลังใจ การยอมรับฟังกันอย่างเข้าใจ ผู้วิจัยพบความรักระหว่างผู้ชายและผู้ชายที่ปรากฏการกระทำและความคิดของตัวละครผู้ชายทั้งสองคน ว่าความรักของพวกเขาไม่มีอะไรแตกต่างจากความรักของหญิงชาย

ตัวอย่างที่ 8

“มีงูตัวใหม่ว่ามีงูตัวยังงับพี่คิง”

“ยังง”

“ที่เห็นซัด ๆ เลยกี่ ... มีงูพุดกับพี่คิงเยอะขึ้นเยอะสำหรับคนนึง ๆ อย่างมีงูอีกอย่างคือถึงกับพี่เขาตัวโคตรติดกันเลยคือพี่คิงอะปกติ แต่มีงูนี้สิที่แปลกเวลาพี่เขาหายไปไหนมีงูก็จะมองหาโดยไม่รู้ตัวช่วงแรก ๆ ก็ไม่ได้สนใจเพราะคิดว่าถึงหิวกับอยากกินเขียดหลัง ๆ ก็เริ่มรู้ว่าไม่ใช่พอเห็นพี่เขาอยู่ที่ไหนมีงูก็จะเดินไปหาตลอดอย่างตอนที่ไปปลุกต้นไม้ในป่า”

ตอนที่ไปปลุกป่าเหรอ ... ตอนนั้นผมไม่รู้ตัวเหมือนกันว่ามองหาพี่เขาตอนไหนรู้ตัวอีกทีก็ตอนที่นั่งลงข้างๆ แล้ว

“กูขอถามได้ปะว่ามีงูรู้สึกยังง”

“กูชอบเวลาเห็นเขายิ้ม ชอบมองเวลาเขาทำอะไรแปลก ๆ อยู่กับเขาแล้วมันมีความสุขจนบางทีก็ไม่อยาก让他ไปไหน ไกลตัวโหวง ๆ เหมือนเขาอะไรไปแบบนี้เขาเรียกว่าอะไร?”

ผมมองรอยยิ้มของพี่คิงในกรอบรูปผมไม่เคยเป็นแบบนี้กับใครมาก่อนเรียกว่าเป็นความรู้สึกแปลกใหม่เลยก็ได้มันคล้าย ๆ กับความรักที่ผมมีให้ครอบครัว ต่างกันนิดหน่อยตรงที่หัวใจมักจะเต้นแรงตอนที่พี่คิงเข้ามาใกล้มาทำตัวอ่อน ๆ มาดูแลมาเป็นห่วง

“ชอบ ... หรืออาจจะมากกว่านั้น”

(หม่อมแม่, 2561, น. 306)

จากตัวอย่างข้างต้นได้สะท้อนแนวคิดเกี่ยวกับความรัก โดยผู้แต่งได้เสนอแนวคิดผ่านบทสนทนาระหว่างตัวละครนายเอกกับพระเอก เนื่องจากตัวละครหลังจากที่เริ่มมีระยะห่างจากพี่คิง ก็เกิดความคิดถึงจึงไปหาพี่คิงที่บ้านยาย และแสดงความรู้สึกที่มีต่อกันอย่างชัดเจน และขอคบกับพี่คิงที่เป็นเพศชายด้วยกัน จากเหตุการณ์ที่สร้างขึ้น ทำให้ผู้อ่านเข้าใจกลุ่มคนรักเพศเดียวกันว่าต้องมีความกล้าหาญที่จะแสดงตน เพื่อได้รับความสมหวัง

5. แนวคิดเกี่ยวกับการเข้าใจและยอมรับความเท่าเทียมกันทางเพศ ผู้แต่งนำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวกับการเข้าใจและยอมรับความเท่าเทียมทางเพศโดยผ่านเหตุการณ์ บทสนทนาระหว่างตัวละครเอกกับตัวละครอื่น ๆ ช่วยทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่า กลุ่มคนรักร่วมเพศต้องยอมรับและภูมิใจกับความเป็นจริงของตนเอง จึงได้รับความสุข

ตัวอย่างที่ 9

“ยายไมโกรธหน่อยเหอครับที่หลานตัวเองกำลังจะเป็นเกย์”

“ปกติหม่อมย่าหม่อมยายในละครหลังข่าวต้องจัดแตกต่อนที ลูกหลานเป็นเกย์”

“เป็นแล้วฆ่าคนตาย?”

“...ไม่ครับ”

“นั่นก็เป็นไปเถอะชีวิตใครชีวิตมันคนที่เลือกว่าจะเดินทางไหนคือเจ้าของชีวิตยาย

ไม่ได้เป็นเจ้าของชีวิตคิงสักหน่อย”

“ผมรักยาย”

“รู้แล้ว ะ” ผมรักผู้หญิงคนนี้ รักในความคิด รักในตัวตน รักทุกอย่างที่เป็นเธอ

(หม่อมแม่, 2561, น. 302)

จากตัวอย่างยายมีความเข้าใจและยอมรับในเพศสภาพของคิง โดยที่ไม่สนว่าใครจะพูดอย่างไร คนอื่นจะมองอย่างไร เพราะไม่มีใครสามารถกำหนดชีวิตใครได้ ไม่มีใครสามารถชี้นำชีวิตใครได้ตลอด ก็คงจะมีเพียงตัวเราที่เลือกทางเดินชีวิตของตนเอง ผู้วิจัยพบการเข้าใจและยอมรับความเท่าเทียมกันทางเพศ ผู้แต่งนำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวกับการเข้าใจและยอมรับความเท่าเทียมทางเพศโดยผ่านเหตุการณ์ บทสนทนาระหว่างตัวละครเอกกับตัวละครอื่น ๆ และยังคงกล่าวถึงการต่อต้านความคิดของตนเองซึ่งจะทำให้เห็นได้ว่ากลุ่มคนรักร่วมเพศมักจะไม่ยอมรับตนเองในช่วงแรก หลังจากนั้นกลุ่มคนพวกนั้นจะค่อย ๆ เรียนรู้และปรับสภาพความเป็นอยู่ของตนเองเพื่อสามารถอยู่ร่วมกันกับคนในสังคมได้ และการให้การยอมรับและเข้าใจทำให้ชีวิตดีขึ้น

ตัวอย่างที่ 10

“พี่ฟิล์มเป็นคนทำกับข้าวเลี้ยงลูกอยู่บ้าน คนทั่วไปจะมองว่านั่นคือหน้าที่ของผู้หญิง แต่ความจริงแล้วทุกคนสามารถทำได้ ไม่มีการแบ่งแยกเพศใด ๆ เพราะเป็นสิ่งที่คนในครอบครัวควรช่วยกันทำ ส่วนพี่ค้ำฟ้าออกไปทำงานข้างนอก ขุดดินและปลูกต้นไม้ รวมทั้งงานที่ใช้แรงต่าง ๆ คนทั่วไปจะมองว่านั่นคือหน้าที่ของผู้ชาย แต่ในปัจจุบันผู้หญิงส่วนมากมักทำทุกอย่างเองอยู่แล้วจึงไม่ถือว่าเป็นเรื่องแปลกอะไร”

(หม่อมแม่, 2561, น. 78)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า ไม่ว่าจะเป็นผู้หญิงหรือผู้ชายก็ควรมีสิทธิเท่าเทียมกัน ไม่จำเป็นต้องผู้ชายจะต้องทำ
แค้นงาน หาเงิน ส่งลูกเรียน แต่ผู้ชายสามารถทำอย่างอื่นได้แบบผู้หญิง ผู้หญิงก็เช่นกัน ไข่จะต้องทำงานบ้าน
ทำกับข้าว เลี้ยงลูกอย่างเดียว แต่ยังสามารถทำอย่างอื่นได้แบบผู้ชาย ฉะนั้นไม่ว่าจะเป็นผู้ชาย ผู้หญิงหรือเพศใด
ก็ตามทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน

จากการศึกษาแนวคิดในการแตงนวนิยายทั้ง 5 แนวคิด โดยแนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมเป็นแนวคิด
ที่นำเสนอความคิดและการกระทำที่ดีของตัวละคร ผู้แตงนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมผ่านการบรรยาย
ความคิด การกระทำของตัวละคร การสร้างเหตุการณ์ระหว่างตัวละครเอกกับตัวละครอื่น ๆ ผู้แตงได้สะท้อนให้
ตัวละครเอกมีความประพฤติที่ดี ใจดี ช่วยเหลือและเอื้ออารีต่อผู้อื่น แม้กระทั่งสัตว์ที่ตนเองกลัว ต่างกับตัวละครอื่นที่
มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ในการใช้ชีวิตคู่ ความไวใจซึ่งกันและกัน การโกหก การคบชู้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำเพราะ
จะส่งผลกระทบต่อสถาบันครอบครัวและอาจนำไปสู่ความขัดแย้งได้

แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งในครอบครัว เป็นแนวคิดที่นำเสนอความขัดแย้งระหว่างสมาชิกในครอบครัว
ของตัวละคร โดยผู้แตงนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งในครอบครัวจากตัวละครพ่อผ่านการบรรยายความคิด
ของตัวละครเอก ซึ่งจะเห็นได้ชัดว่ารามมีความรู้สึกเสียใจที่พ่อของรามกล้าคบชู้ทั้ง ๆ ที่ยังมีแม่อยู่ และยังรวมไปถึง
ความรักที่ไม่สามารถกีดกันได้ เพราะความรักเป็นเรื่องของหัวใจไม่ใช่การบังคับ

แนวคิดเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม เป็นแนวคิดที่ผู้เขียนนำเสนอการอยู่ร่วมกันของตัวละคร
โดยจะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้นั้น สมาชิกในสังคมจะต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันในด้านต่าง ๆ เช่น การ
พึ่งพาอาศัยให้ความช่วยเหลือกัน มีความสามัคคีและร่วมมือกันพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า สังคมก็จะน่าอยู่สมาชิก
ในสังคมก็มีความสุข

แนวคิดเกี่ยวกับความรัก เป็นแนวคิดที่นำเสนอความรักของกลุ่มคนรักร่วมเพศ ผู้แตงนวนิยายวัยได้
นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความรักผ่านการสร้างบทสนทนาแสดงความรักหรือสร้างความขัดแย้งไม่เชื่อใจกันระหว่าง
ตัวละครเอก และบรรยายความคิด การกระทำของตัวละครเอก โดยจะเห็นได้จากการที่ไม่เชื่อใจกันจนทำให้เกิด
ความแตกแยก ผู้แตงยังนำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวกับการเข้าใจและยอมรับความเท่าเทียมทางเพศโดยผ่านเหตุการณ์
บทสนทนายระหว่างตัวละครเอกกับตัวละครอื่น ๆ และยังกล่าวถึงการต่อต้านความคิดของตนเองซึ่งจะทำให้เห็นได้ว่า
กลุ่มคนรักร่วมเพศมักจะไม่นิยมรับตนเองในช่วงแรก หลังจากนั้นกลุ่มคนพวกนั้นจะค่อย ๆ เรียนรู้และปรับสภาพ
ความเป็นอยู่ของตนเองเพื่อสามารถอยู่ร่วมกันกับคนในสังคมได้ และการให้การยอมรับและเข้าใจทำให้ชีวิตดีขึ้น

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์แนวคิดในนวนิยายวัยโดยศึกษานวนิยาย เรื่อง Space ช่องว่างระหว่างเรา ผู้วิจัยได้
ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งในครอบครัว แนวคิดเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกัน
ของคนในสังคม แนวคิดเกี่ยวกับความรัก และแนวคิดเกี่ยวกับการเข้าใจและยอมรับความเท่าเทียมกันทางเพศ ผู้วิจัย
พบประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับงานวิจัย ดังนี้

1. ผู้วิจัยพบการนำเสนอความรักที่หลากหลายรูปแบบ ทั้งความรักระหว่างคนในครอบครัว ความรักระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย และความรักระหว่างผู้ชายและผู้ชายหรือรักร่วมเพศ โดยไม่ว่าจะเป็นความรักแบบไหนก็มีความแตกต่างกัน ต้องมีการยอมรับความรู้สึก การเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ช่วยกันแก้ไขปัญหาก็พบร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพิน วงษ์จีน (2561) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์นิยายวาย (Y) ออนไลน์ที่ดัดแปลงเป็นละครชุด (Series) ทางโทรทัศน์” พบว่า ความรักระหว่างเพศเดียวกัน ไม่ได้เป็นสิ่งที่ผิดแปลกไปจากความรักของชายหญิงทั่วไป และให้เห็นว่า ผู้ที่ชอบเพศเดียวกันนั้นอาจไม่ได้เป็นเกย์ก็ได้ เพราะความรักสามารถเกิดขึ้นได้กับทุกคน แม้ว่าคน ๆ นั้น ไม่ได้ชอบเพศเดียวกันมาก่อน สังคมปัจจุบันได้เปิดเผยเรื่องเพศมากขึ้น จึงไม่ได้แสดงการดูถูก รังเกียจอย่างสมัยก่อน และมองเห็นกลุ่มคนที่คบกับเพศเดียวกันเป็นบุคคลธรรมดาที่ไม่แตกต่างจากบุคคลทั่วไป

2. ผู้วิจัยพบว่าตัวละครทุกตัวในเรื่อง Space ช่องว่างระหว่างเรา ของหม่อมแม่ มีการยอมรับ ความเข้าใจ และยอมรับความเท่าเทียมทางเพศผ่านเหตุการณ์ บทสนทนาระหว่างตัวละครเอกกับตัวละครอื่น ๆ และยังกล่าวถึงการต่อต้านความคิดของตนเองซึ่งจะทำให้เห็นได้ว่ากลุ่มคนรักร่วมเพศมักจะไม่นิยมรับตนเองในช่วงแรก หลังจากนั้นกลุ่มคนพวกนั้นจะค่อย ๆ เรียนรู้และปรับสภาพความเป็นอยู่ของตนเองเพื่อสามารถอยู่ร่วมกันกับคนในสังคมได้ และการให้การยอมรับและเข้าใจทำให้ชีวิตดีขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพิน วงษ์จีน (2561) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์นิยายวาย (Y) ออนไลน์ที่ดัดแปลงเป็นละครชุด (Series) ทางโทรทัศน์” พบว่า ผู้แต่งนวนิยายวายไทยซึ่งเป็นกลุ่มคนที่มีความสนใจและเข้าใจความรักร่วมเพศในสังคมจริง จึงได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความรักระหว่างเพศเดียวกัน เพื่อให้คนอ่านได้เข้าใจและยอมรับความรักที่หลากหลายในสังคมสมัยนี้มากขึ้น

3. นวนิยาย เรื่อง Space ช่องว่างระหว่างเรา มีกลวิธีการแต่งที่มีลักษณะเฉพาะและพิเศษแตกต่างไป จากนวนิยายเรื่องอื่น ๆ เน้นการสร้างโครงเรื่องที่นำเสนอความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และการสร้างความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับจิตใจของตน ให้ตัวละครกลุ่มคนรักร่วมเพศเกิดความสับสนในตัวเอง ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกอยากติดตามอ่านต่อไปเพื่อทราบทางออกของปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวละคร ด้านตัวละครที่สร้างในนวนิยาย นั้น ล้วนเป็นวัยรุ่นกลุ่มคนรักร่วมเพศ เช่น นักเรียน นักศึกษา ส่วนการนำเสนอตัวละครมักจะมีลักษณะนิสัยและหน้าตาดี มีฐานะทางครอบครัวร่ำรวย ลักษณะเชิงบวกของตัวละครเหล่านี้ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการที่งดงามมีความสุข ช่วยดึงดูดความนิยมของกลุ่มผู้อ่านที่เป็นวัยรุ่น จึงทำให้นวนิยายเรื่องได้นำไปดัดแปลงเป็นละครชุด (Series) ออกอากาศทางช่อง We TV ในปี พ.ศ. 2563 โดยมีแรงบันดาลใจมาจากความชอบในนวนิยายชายรักชาย และต้องการนำตัวละครที่มีคาแรคเตอร์แตกต่างกันมาจับคู่กัน รวมทั้งการดำเนินเรื่อง การสานสัมพันธ์ระหว่างตัวละคร และความขัดแย้งของตัวละคร เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความสนใจ และเข้าใจในองค์ประกอบของนวนิยาย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

จากการศึกษาการนำเสนอแนวคิดที่ปรากฏในนวนิยายชายรักชาย เรื่อง Space ช่องว่างระหว่างเรา ของ หม่อมแม่ ผู้อ่านสามารถนำความรู้จากการศึกษาแนวคิดปรากฏในนวนิยายไปปรับใช้ในชีวิตได้ และมีความเข้าใจความเท่าเทียมของความรักโดยไม่มีการแบ่งแยกตามเพศสภาพ มีการยอมรับความรักที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษา ภาพสะท้อนรักร่วมเพศในนวนิยายวายเพื่อให้เห็นสภาพความรักร่วมเพศของชายกลุ่มคนรักร่วมเพศในสังคมไทยสมัยใหม่อย่างชัดเจนมากขึ้น

2.2 ควรวิเคราะห์นวนิยายวายแบบหญิงรักหญิง เพื่อให้ได้ผลทางการวิจัยที่กว้างขวางมากขึ้น และควรศึกษาการแตงนวนิยายวายระหว่างนักเขียนชายกับนักเขียนหญิง เพื่อให้เห็นถึงแนวคิดที่สะท้อนออกมาจากตัวละครนวนิยายวายที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

ยุพิน วงษ์จีน. (2561). *การวิเคราะห์นวนิยายวาย (Y) ออนไลน์ดัดแปลงเป็นละครชุด (Series) ทางโทรทัศน์*.

กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

สุภารัตน์ วัฒนทัฬ. (2556). *ภาพแทนคนรักเพศเดียวกันในนวนิยายวายจากสื่ออินเทอร์เน็ต*. กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

หม่อมแม่. (2561). *Space ช่องว่างระหว่างเรา (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: เซ็นส์บุ๊คพับลิชชิ่ง

LI XINYAO. (2564). *กลวิธีการแต่งและแนวคิดในนวนิยายวายไทย*. สมุทรปราการ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิม

พระเกียรติ.

ผู้เขียนบทความ

คุณธรรมย์ นามวัฒน์ และคุณสุธิชา เพชรรัตน์ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา อีเมล radarom246mom@gmail.com

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชญาวี ทองกลาง อาจารย์หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา อีเมล phitchayawee@gmail.com

ผลกระทบการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ที่มีผลต่อประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา

EFFECTS ON POLITICAL DEVELOPMENT UNDER DEMOCRATIC REGIMES AFFECTING PEOPLE IN NAKHON RATCHASIMA

เศรษฐวัฒน์ โชควรรกุล

SETTAWAT CHOKWORRAKUL

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

FACULTY OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES, NAKHON RATCHASIMA RAJABHAT UNIVERSITY

จังหวัดนครราชสีมา

NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

Received: July 2, 2022

Revised: February 6, 2023

Accepted: March 10, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อประชาชน เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผลกระทบของการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชน และเพื่อวิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชน พื้นที่ศึกษา คือ จังหวัดนครราชสีมา การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยการวิจัยเชิงเอกสาร

ผลการศึกษาพบว่า 1. ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ระบบการค้ำต่างประเทศไทยที่เป็นระบบผูกขาดโดยเจ้าและขุนนางได้กลายเป็นเรื่องของการค้าเสรี สังคมไทยเปลี่ยนจากการมี เจ้า-ขุนนาง-ไพร่-ทาส กลายเป็น เจ้า-ข้าราชการ-ราษฎร และมีสิ่งที่เรียกว่า “ชนชั้นกลาง” แทรกอยู่ตรงกลาง ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ นับจากนี้ไปจึงพบว่าผู้มีอำนาจมีบทบาททางการเมือง ในนครราชสีมา มักจะไม่ใช่ว่าผู้มีพื้นฐานสืบตระกูลในท้องถิ่น หรือกลุ่มขุนนางที่สะสมอำนาจกันมานานตั้งแต่สมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ แต่เป็นข้าราชการหรือพ่อค้าที่สะสมความมั่งคั่ง 2. การเห็นภาพความขัดแย้งของคนในสังคมมาโดยตลอด อาทิ ความขัดแย้งของคนเสื้อเหลือง เสื้อแดง หรือการที่ตนใช้สิทธิใช้เสียงทางการเมืองในการเลือกตั้ง แต่พรรคที่ตนเลือกกลับถูกศาลรัฐธรรมนูญตัดสินยุบพรรค สภาพสังคมเศรษฐกิจที่เหลื่อมล้ำสูง ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่รวดเร็ว ข้อมูลข่าวสารที่แพร่กระจายเพียงเสี้ยวนาที่ การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้การเติบโตของเด็กรุ่นใหม่แตกต่างไปจากคนรุ่นก่อน ที่ไม่อาจนิ่งเฉยหรือไม่ตั้งคำถามกับสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมที่ส่งผลกระทบต่อตัวพวกเขา

เขาเองโดยตรงได้ 3. การใช้บทบาทของผู้นำชุมชนในระดับท้องถิ่น ในการสร้างความสมานฉันท์ตั้งแต่ระดับชุมชน เป็นตัวการในการเปลี่ยนแปลง ทศนคติ ค่านิยม และความเข้าใจที่ถูกต้องของแนวทาง “สันติวิธี” ทั้งนี้ สถานการณ์ ความรุนแรงในอดีตที่ผ่านมาจะกลายเป็น “ครู” ที่เก็บไว้สอนเยาวชนรุ่นหลังให้ศึกษา เรียนรู้ เพื่อมิให้ “กงล้อแห่ง ประวัติศาสตร์ความแตกแยกในสังคมไทย ได้เกิดขึ้นอีก”

คำสำคัญ: ผลกระทบการพัฒนาการเมือง ระบอบประชาธิปไตย ประชาชน นครราชสีมา

ABSTRACT

This research study aims to analyze the impact of democratic political development on the people to analyze the relationship of the impact of democratic political development on people's political conflicts. and to analyze the approaches to solving political conflicts of the people The study area is Nakhon Ratchasima Province This research uses a qualitative research methodology. It consists of documented research.

The results of the study showed that 1. after the change of governance Thailand's foreign trade system, which was monopolized by princes and nobles, has become a matter of free trade. Thai society has changed from having Chao-noble-priest-slave becomes a prince-official-people and there is something called "middle class" inserted in the middle has given people the opportunity to take part in the governance of the country from now on, it is found that there are people who play a role in politics. In Nakhon Ratchasima, it is usually not people who have a local family background. or a group of nobles who have accumulated power for a long time since the absolute monarchy but rather as a civil servant or a merchant who accumulates wealth; 2. seeing the image of people's conflicts in society all along, such as the conflict of the yellow shirts and the red shirts, or their right to use their political votes in elections but the party that they chose was decided by the Constitutional Court to dissolve the party. high social-economic conditions Coupled with the rapid technological change, information and news spread in just a fraction of a minute. These changes differentiate the growth of the younger generation from the previous generation. that cannot be indifferent or question what is happening in society that directly affects themselves; 3. the role of community leaders at the local level; in building reconciliation from the community level, it is a factor in changing attitudes, values and the correct understanding of the “peaceful” approach. This past violent situation will become the “teacher” that keeps teaching the younger generations to study, to avoid giving "the wheel of history of divisions in Thai society has happened again.”

Keywords: Impact on political development, democracy, people, Nakhon Ratchasima

บทนำ

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งปรัชญารากฐานที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตย คือ ธรรมชาติของมนุษย์ (Human Nature) มนุษย์โดยธรรมชาติส่วนใหญ่เป็นผู้มีเหตุผล เสรีภาพของมนุษย์ (Liberty) ถือว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมกับเสรีภาพภายใต้สัญญาประชาคมตามแนวคิดของรูสโซ ผู้ทรงอำนาจอธิปไตย คือประชาชนที่มารวมตัวกัน ความเท่าเทียมกันของมนุษย์ (Equality) มนุษย์มีความสามารถที่แตกต่างกันแต่โดยธรรมชาติมนุษย์มีความเท่าเทียมกันในโอกาสที่จะมีชีวิตที่ดีในสังคม และอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน (Popular Sovereignty) หลักการของการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ได้แก่ หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน หลักเสรีภาพ หลักความเสมอภาค หลักเสียงข้างมาก และหลักกฎหมาย (สมบัติ อารังธัญวงศ์, 2554, น. 33-35)

ตลอดระยะเวลากว่า 89 ปี การเมืองในระบอบประชาธิปไตยของไทย ยังมีปัญหาอยู่มากมายทั้งปัญหาเชิงระบบ เช่น รัฐธรรมนูญ กฎหมายประกอบ สถาบันรัฐสภา พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ เป็นต้น และปัญหาคอนทราดิกชันทางการเมืองซึ่งเกิดจากการล่อหลอมทางสังคมการเมืองไทย ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ อุดมการณ์ ทศนคติ ค่านิยมที่เป็นแนวโน้มของการรับรู้ อารมณ์ ความรู้ และการประเมินคุณค่า ส่งผลต่อพฤติกรรมที่มีต่อระบบการเมือง ก่อตัวสะสมเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่ไม่เอื้อและไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมประชาธิปไตยที่มีรากฐานมาจากกลุ่มประเทศตะวันตก ส่งผลต่อรูปแบบการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ก่อผลให้ได้ลักษณะการเมืองที่ไม่พึงประสงค์ เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศ เช่น การใช้เงินเป็นใหญ่ การผูกขาดอำนาจทางการเมืองโดยคนจำนวนน้อย คนที่มีความสามารถเข้าสู่ระบบการเมืองได้ยาก การทุจริตประพฤติมิชอบ เผด็จการโดยระบบรัฐสภา การต่อสู้ขัดแย้งเรื้อรังและความไร้เสถียรภาพทางการเมือง การบริหารและทางนิติบัญญัติ และขาดสถานะผู้นำทางการเมือง นับวันปัญหาการใช้เงินเป็นใหญ่มีความรุนแรงมากขึ้นจนกลายเป็นการเมืองเงินตราหรือธนปไตย (Money Politic) จนนำไปสู่ความขัดแย้งและรุนแรงอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน

นับตั้งแต่ทศวรรษ 2500 ได้เพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจและทำให้ชาวบ้านในเขตชนบทของภาคอีสานมีรายได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และทำให้คนชนบทในหลายพื้นที่ของประเทศไทยหลุดพ้นจากภาวะความยากจนและการดิ้นรนเพื่ออยู่รอดได้ แต่กระนั้นก็ตามรายได้จากกิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคชนบทไม่ได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากเท่ากับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในเขตเมืองและในภาคอุตสาหกรรมอื่น ๆ ยิ่งไปกว่านั้นหมู่บ้านชนบทหลายแห่งยังได้รับผลกระทบจากการผลักดันนโยบายการพัฒนา โดยการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-3 (พ.ศ.2504-2519) ที่มุ่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน เขื่อน ไฟฟ้า เพื่อรองรับการขยายตัวของภาคเมืองและภาคอุตสาหกรรมที่ได้ดูดซับเอาทรัพยากรจากภาคชนบทไปเป็นจำนวนมาก

ในส่วนการเมืองของจังหวัดนครราชสีมา พบว่ามีปัญหาความขัดแย้งออกมาเป็นระยะ ๆ ดังกรณีหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับวันเสาร์ที่ 8 มีนาคม พ.ศ.2557 ได้รายงานข่าวว่า แกนนำคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) นครราชสีมา นำโดย ทพ.สุพล เอี่ยมเมธาวี พร้อมแกนนำคนสำคัญในจังหวัดนครราชสีมาหลายคน และกลุ่มผู้ชุมนุมกว่า 500 คน รวมตัวกันเคลื่อนขบวนต่อต้านการแบ่งแยกดินแดน โดยเดินขบวนมารวมตัวกันที่หน้าสำนักงานตำรวจภูธรภาค 3 อำเภอเมืองจังหวัดนครราชสีมา โดยขึ้นเวทีปราศรัยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจอยู่ข้างประชาชน พร้อมกับโจมตีการที่ กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) เปิดเวทีรับสมัครอาสาสมัครพิทักษ์

ประชาธิปไตยแห่งชาติ (อพปช.) ที่สนามหน้าศาลากลางจังหวัดนครราชสีมา จากนั้นกลุ่ม กบปส.นครราชสีมา ได้เคลื่อนขบวนไปเปิดเวทีปราศรัยห่างจากจุดรับสมัคร อพปช. ของกลุ่ม นปช. เพียง 50 เมตร เพื่อแสดงออกถึงการต่อต้านการเปิดรับสมัครดังกล่าว ก่อนที่ทั้งสองฝ่ายจะเปิดฉากตะโกนด่าทอหยาบคายกัน และมีกลุ่ม นปช. หลายคนพยายามเดินออกมาหากลุ่ม กบปส. ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจ และการ์ด นปช. ช่วยกันห้ามไว้ เพราะเกรงว่าจะเกิดความรุนแรง (เดลินิวส์, 2558, ออนไลน์)

นอกจากนี้แล้วพบว่ามีการชุมนุมประท้วงของนักศึกษา นักเรียน และประชาชน เพื่อแสดงพลังการต่อต้านรัฐบาล ดังกรณี ไทยรัฐออนไลน์ วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ.2563 ได้รายงานข่าวว่า “4 มหาวิทยาลัยในโคราช นักเรียนประชาชน แสดงพลังทวงคืนประชาธิปไตย นิสิต นักศึกษา เยาวชนโคราช ทำกิจกรรมชุมนุม” “แสดงพลังเพื่อทวงคืนประชาธิปไตย คนโคราชไม่ทน เยาวชนปลดแอก” ที่ลานย่าโม ขับไล่รัฐบาลพร้อมข้อเรียกร้อง 4 ประการ เมื่อเวลา 17.30 น. วันที่ 24 ก.ค. พ.ศ.2563 ผู้สื่อข่าวรายงานว่ามีการจัดกิจกรรมของ “กลุ่มนิสิต นักศึกษา เยาวชนคนโคราช เพื่อประชาธิปไตย” โดยมีนิสิต นักศึกษา จากมหาวิทยาลัย อาทิ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล รวมถึงนักเรียนและประชาชน เดินทางมารวมตัวกันลานอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี (ย่าโม) เพื่อแสดงพลัง โดยมีแกนนำนักศึกษาขึ้นเวทีกล่าว โดยมีทั้งการชูป้ายขับไล่และตะโกนไล่รัฐบาล ทั้งนี้ กลุ่มนิสิต นักศึกษา เยาวชนคนโคราช เพื่อประชาธิปไตย พร้อมด้วยเยาวชน นักเรียน รวมถึงนักเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตย ได้ร่วมกันทำกิจกรรม “แสดงพลังเพื่อทวงคืนประชาธิปไตย คนโคราชไม่ทน เยาวชนปลดแอก” เปิดเวทีปราศรัยโจมตีขับไล่รัฐบาล โดยหมุนเวียนกันขึ้นปราศรัยเรียกร้องให้รัฐบาลยุบสภา แก้อิทธิพลรัฐธรรมนูญ ให้นายกรัฐมนตรีลาออก พร้อมทั้งใช้โทรโข่งกล่าวเชิญชวนให้ประชาชนมาร่วมแสดงพลัง โดยก่อนเริ่มกิจกรรมแกนนำนักศึกษาพร้อมสต๊าฟร่วมกันกราบไหว้สักการะย่าโม เพื่อความเป็นสิริมงคลและให้กิจกรรมราบรื่น ขณะที่ก่อนถึงเวลา 18.00 น. ผู้ร่วมกิจกรรมได้ลุกขึ้นยืนชู 3 นิ้ว เพื่อแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ต่อต้านเผด็จการ และเคารพธงชาติ โดยการชุมนุมครั้งนี้มีข้อเรียกร้อง 4 ประการ คือ หยุดใช้สถาบันโจมตีนักศึกษา, แก้อิทธิพลรัฐธรรมนูญใหม่, ยุบสภา และหยุดคุกคามประชาชน (ไทยรัฐ, 2564, ออนไลน์)

จากความเป็นมาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา ศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผลกระทบของการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา และศึกษาวิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อวิเคราะห์สังคมในจังหวัดนครราชสีมา ที่เปลี่ยนแปลงอย่างละเอียด แล้วเชื่อมโยงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างความเปลี่ยนแปลงของบริบทดังกล่าวกับความเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของประชาชน ที่ทำให้ประชาชนออกมาแสดงการมีส่วนร่วมทางการเมืองในหลายลักษณะเพื่อเปลี่ยนความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ได้แก่ การเมืองท้องถิ่น การเมืองวัฒนธรรม การเมืองภาคประชาชน ตลอดจนการแสดงออกในเวทีการเมืองระดับชาติ ซึ่งทำให้ความขัดแย้งทางการเมืองในระดับชาติขยายตัวมากขึ้น รวมถึงการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เหมาะสมให้กับประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อเป็นแนวทางลดปัญหาความขัดแย้งและสร้างความปรองดอง อันจะส่งผลให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาต่อไปได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผลกระทบของการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ ศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบของการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา ในมิติสังคม มิติเศรษฐกิจ และมิติการเมือง
2. ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ จังหวัดนครราชสีมา
3. ขอบเขตด้านเวลา การวิจัยครั้งนี้เริ่มศึกษาตั้งแต่ (1 เมษายน 2564 – 30 ธันวาคม 2564)

กรอบแนวคิดของการวิจัย

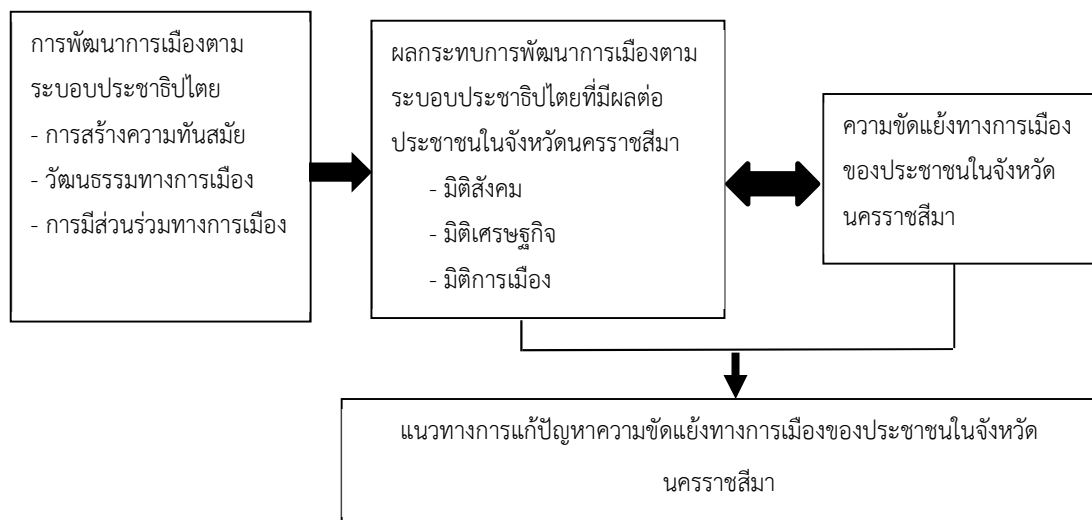
การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบของการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา ศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผลกระทบของการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา และศึกษาวิเคราะห์หาแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา โดยผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดนครราชสีมา
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับประชาธิปไตยและการพัฒนาการเมือง
3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างความทันสมัย
4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง
5. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
6. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้ง
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทำให้ผู้วิจัยสามารถพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

วิธีการวิจัย

วิธีการวิจัยผู้วิจัยใช้วิธีการต่าง ๆ ดังนี้

การศึกษาเอกสาร (Documentary research) ใช้เอกสารชั้นต้นและชั้นรอง ดังนี้

1. เอกสารชั้นต้น (Primary document) เป็นข้อมูลดิบที่ยังไม่ผ่านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ข้อมูลส่วนนี้ได้จากการเก็บรวบรวมเอกสารที่สำคัญ เช่น หนังสือประวัติศาสตร์จังหวัดนครราชสีมา หนังสือพิมพ์ ข่าวจากสื่อออนไลน์ เป็นต้น

2. เอกสารชั้นรอง (Secondary document) เป็นข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์แล้วระดับหนึ่งและเพื่อช่วยให้วิเคราะห์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เอกสารชั้นรองเหล่านี้ที่สำคัญ เช่น บทความวิชาการ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ หนังสือ นิตยสาร และแผ่นพับ เป็นต้น โดยผู้วิจัยศึกษาค้นคว้า เก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลจากหน่วยงานราชการ และสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานจังหวัดนครราชสีมา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานจังหวัดนครราชสีมา องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เทศบาลนครนครราชสีมา หอการค้าจังหวัดนครราชสีมา รวมทั้งห้องสมุดของส่วนงานต่าง ๆ เช่น หอสมุดแห่งชาติ หอสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา และการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

การตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวม เพื่อให้ข้อมูลมีความเที่ยงตรง (Validity) และเชื่อถือได้ (Reliability) ผู้วิจัยจะใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลสามเส้า (Triangulation) ในการตรวจสอบข้อมูล (ชาย โพธิ์สิตา, 2562, น. 75) โดยมีวิธีการดังนี้

1. ใช้นักวิจัยอื่นมาวิเคราะห์ข้อมูลเดียวกัน เพื่อเปรียบเทียบว่าผลที่ได้จะยืนยันหรือแย้งกันอย่างไร หรือไม่
2. ใช้ข้อมูลจากแหล่งอื่นมาวิเคราะห์เรื่องเดียวกัน เพื่อดูว่าผลสรุปจะตรงกันหรือไม่
3. ใช้ข้อมูลเดียวกันแต่วิเคราะห์จากมุมมองทางทฤษฎีคนละอย่าง

4. ทำการศึกษาอีกอันหนึ่งต่างหากในหัวข้อเดียวกัน แต่ใช้ข้อมูลต่างชนิดกัน (เช่น ใช้ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกมาตรวจสอบผลจากข้อมูลจากการวิจัยเชิงเอกสาร เป็นต้น) เพื่อดูว่าผลสรุปจะไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ จะเป็นการตีความข้อมูลในเชิงคุณภาพแนวประวัติศาสตร์เปรียบเทียบ ที่ได้จากการวิจัยเชิงเอกสาร โดยอาศัยแนวคิดจากทฤษฎีประวัติศาสตร์เปรียบเทียบ มาเป็นเครื่องมือในการช่วยวิเคราะห์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 จะใช้การวิเคราะห์แบบแบ่งช่วงทางประวัติศาสตร์ (Periodization) ของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบของการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา

2. การวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 และข้อที่ 3 จะใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) โดยการตีความสร้างข้อสรุปจากข้อมูลเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) อันได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาตามปรากฏการณ์ เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผลกระทบของการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา และเพื่อวิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา

ผลการศึกษา

1. การวิเคราะห์ผลกระทบของการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ 1 ผลกระทบของการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา

ปี พ.ศ.	มิติการเมือง มิติสังคม มิติเศรษฐกิจ
พ.ศ. 2475 – ปัจจุบัน (2564)	1. นับตั้งแต่ พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา การปกครองระบอบประชาธิปไตย ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ภายใต้ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข แม้จะมีบางช่วงที่เผด็จการเข้ามามีอำนาจ และเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกจัดขึ้นเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2476 ใช้วิธีการเลือกผู้แทนตำบลก่อน แล้วจึงมาเลือกผู้แทนราษฎร จังหวัดนครราชสีมา มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งนี้จำนวน 1 คน จนถึงการจัดเลือกตั้งครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2480 จึงเป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยให้ราษฎรเป็นคนเลือกเอง มีการแบ่งเขตการเลือกตั้ง โดยแต่ละเขตมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 1 คน ปัจจุบัน (ปี 2564) จังหวัดนครราชสีมาแบ่งเขตเลือกตั้งเป็น 14 เขต และมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 14 คน ตามการแบ่งเขตเลือกตั้ง พ.ศ.2562 การจัดการปกครองส่วนภูมิภาค ที่เปลี่ยนจากมณฑลเทศาภิบาล มาเป็นจังหวัดทำให้ผู้บริหารมีโอกาสดูแลทุกข์สุข ของประชาชนได้อย่างใกล้ชิดมากขึ้น ประกอบกับการที่ประชาชนในท้องถิ่น มีโอกาสในการปกครองตนเองให้ดียิ่งขึ้น และมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากนครราชสีมาได้มีโอกาสดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี และนายกรัฐมนตรี 2. ผลจากเหตุการณ์กบฏบวรเดช (พ.ศ. 2476) สังคมโดยเฉพาะคนกรุงเทพฯ เข้าใจเหมารวมว่า คนโคราชว่าเป็นกบฏด้วย ซึ่งเป็นความรู้สึกที่ไม่ดีต่อชาวโคราช สถานการณ์ในขณะนั้นหากปล่อยไว้อาจบานปลายเกิดการแตกแยกของ

ปี พ.ศ.	มิตินครเมือง มิตินครสังคม มิตินครเศรษฐกิจ
	คนในประเทศ ต่อมารัฐบาลสมัยพระยาพหลฯ มีแถลงการณ์ประกาศว่าทหาร ข้าราชการ และชาวโคราชไม่ได้เป็นกบฏ เพียงแต่หลงผิดไปเชื่อฝ่ายกบฏ ซึ่งแท้จริงแล้วคนโคราชมีประวัติศาสตร์การต่อสู้กับข้าศึก จนสามารถป้องกันรักษา เมืองนครราชสีมาซึ่งเป็นเมืองหน้าด่านของเมืองหลวงไว้ได้บรรดาทหาร ข้าราชการพลเรือน และประชาชน จึงเกิด ความคิดที่จะสร้างอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารีในเวลาต่อมา เพื่อแสดงให้เห็นว่า บรรพบุรุษ และคนโคราชมีความรักต่อเมือง หลวงไม่ใช่งกบฏ
	3. นับจากนี้ไปจึงพบว่ามิใช่ผู้มีบทบาททางการเมือง ในนครราชสีมาจะไม่ใช่ว่าผู้มีพื้นฐานสืบตระกูลใน ท้องถิ่น หรือกลุ่มขุนนางที่สะสมอำนาจกันมานานตั้งแต่สมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ แต่เป็นข้าราชการหรือพ่อค้าที่สะสม ความมั่งคั่งในช่วง 20-30 ปีที่ผ่านมา หลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2501 ทำให้ประเทศไทยตกอยู่ภายใต้ระบอบเผด็จ การทหารนานถึง 16 ปีนั้น ไม่สำคัญเท่ากับการที่การเมืองของโลกแบ่งออกเป็น ค่ายทางการเมืองระหว่างคอมมิวนิสต์ และประชาธิปไตย การที่ไทยเลือกค่ายประชาธิปไตย ส่งผลให้เกิดสงครามต่อต้านคอมมิวนิสต์ขึ้นอย่างยาวนาน การดึง อำนาจเข้าสู่ส่วนกลางได้เกิดขึ้นพร้อม ๆ กับ แนวคิดทางวิชาการแบบอเมริกันที่ได้นำแนวการวิเคราะห์แบบโครงสร้าง หน้าที่ เข้ามาอธิบายสังคมไทย แม้การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2511 และการเลือกตั้งในต้น ปี พ.ศ. 2512 ยังไม่ได้สร้างสังคมประชาธิปไตยที่แท้จริงขึ้นมา แต่กระตุ้นบรรยากาศประชาธิปไตยหลังจากที่อยู่ภายใต้ การปกครองแบบเผด็จการมานาน
	4. ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลงในปี พ.ศ. 2485 การเมืองของโลกได้เกิดความขัดแย้งกันอย่างชัดเจน ของสองอภิมหาอำนาจของโลก โดยฝ่ายหนึ่ง คือ สหรัฐอเมริกา ที่เป็นผู้นำการปกครองระบอบประชาธิปไตย กับอีก ฝ่ายหนึ่ง คือ สหภาพโซเวียต ที่เป็นผู้นำการปกครองระบอบคอมมิวนิสต์ ประเทศไทยภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง มี นโยบายชัดเจนที่จะสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยมีสหรัฐอเมริกาเป็นต้นแบบ ดังนั้นการพัฒนา ประเทศของไทยนับตั้งแต่ทศวรรษ 2500 ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกา องค์การสหประชาชาติ และ ธนาकारโลก ที่ใช้วาทกรรมการพัฒนาเป็นข้ออ้างในการผลักดันนโยบายเพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายทางเศรษฐกิจ การเมือง โดยใช้ประเทศไทยเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ในการยุติบทบาทของขบวนการคอมมิวนิสต์และขยายระบบเศรษฐกิจ แบบทุนนิยม ซึ่งการสนับสนุนส่วนมากมุ่งเน้นไปที่ภาคอีสานภายใต้ความเชื่อว่า หากคนชนบทได้รับการพัฒนาจน ปัญหาความยากจนหมดไปพวกเขาจะไม่ร่วมมือกับคอมมิวนิสต์ และนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา โครงสร้างทางเศรษฐกิจ ของสังคมชนบทไทยก็เชื่อมโยงเข้ากับโลกภายนอกและระบบทุนนิยมอย่างแยกขาดกันไม่ได้
	5. นครราชสีมาเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สหรัฐอเมริกาใช้เป็นฐานทัพหนึ่งในเจ็ดฐานทัพใหญ่ที่ใช้ปฏิบัติการในสงคราม เวียดนาม การเข้ามาตั้งฐานทัพของสหรัฐอเมริกาทำให้โครงการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญต่อการเติบโตทาง เศรษฐกิจของนครราชสีมาในเวลาต่อมา โดยมีเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ คือ ถนนมิตรภาพหรือทางหลวงหมายเลข 2 ทางหลวงสาย 304 จากฉะเชิงเทราถึงนครราชสีมา ทางหลวงสาย 331 หรือถนนสายยุทธศาสตร์ เชื่อมต่อทางหลวง สาย 304 ไปถึงสัถหีบ เมื่อเริ่มก่อสร้างมีวัตถุประสงค์สำคัญคือ การอำนวยความสะดวกด้านการขนส่งของกองทัพ สหรัฐอเมริกา เมื่อสิ้นสุดสงครามเวียดนาม เส้นทางเหล่านี้ได้กลายเป็นเส้นทางสายเศรษฐกิจที่สำคัญของนครราชสีมา ส่งผลให้ในปัจจุบันนครราชสีมามีศักยภาพในการเป็นศูนย์กลางคมนาคมระหว่างภูมิภาค และมีสาธารณูปโภคพร้อม รองรับการผลิตในสาขาต่าง ๆ ทั้งด้านอุตสาหกรรม พาณิชยกรรมและบริการ โครงการก่อสร้างระบบชลประทาน เพื่อ แก้ปัญหาขาดแคลนน้ำ ได้เอื้อประโยชน์ต่อการขยายพื้นที่ทางการเกษตรในนครราชสีมา โดยได้รับความช่วยเหลือจาก สหรัฐอเมริกาเช่นเดียวกัน
	6. นับตั้งแต่ทศวรรษ 2500 ได้เพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจและทำให้ชาวบ้านในเขตชนบทของภาคอีสานมีรายได้และ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และทำให้คนชนบทในหลายพื้นที่ของประเทศไทยหลุดพ้นจากภาวะความยากจนและการดิ้นรน เพื่ออยู่รอดได้ แต่กระนั้นก็ตามรายได้จากกิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคชนบทไม่ได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากเท่ากับ กิจกรรมทางเศรษฐกิจในเมืองและในภาคอุตสาหกรรมอื่น ๆ ยิ่งไปกว่านั้นหมู่บ้านชนบทหลายแห่งยังได้รับ

ปี พ.ศ.	มิติการเมือง มิติสังคม มิติเศรษฐกิจ
	ผลกระทบจากการผลักดันนโยบายการพัฒนา โดยการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1-3 (พ.ศ. 2504-2519) ที่มุ่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน เขื่อน ไฟฟ้า เพื่อรองรับการขยายตัวของภาคเมืองและภาคอุตสาหกรรมที่ได้ดูดซับเอาทรัพยากรจากภาคชนบทไปเป็นจำนวนมาก 7. นครราชสีมาเป็นทั้งที่ตั้งฐานทัพของสหรัฐอเมริกาและแหล่งพักผ่อนของทหารฝ่ายโลกเสรีที่ผลิตเปลี่ยนกันเดินทางมาพักผ่อน ส่งผลให้เกิดการเติบโตในด้านธุรกิจบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของเหล่าทหารอเมริกันที่มาประจำการที่นครราชสีมา จำนวนประชากรเพิ่มขึ้นจากการอพยพเข้ามาทำงานในเมือง โดยเป็นการจ้างงานที่เกี่ยวข้องกับฐานทัพอเมริกาในนครราชสีมาทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยประมาณการจ้างงานทางตรง 10,000 คน และการจ้างงานทางอ้อม 12,500 คน ส่งผลให้เศรษฐกิจของนครราชสีมาในระยนั้นเฟื่องฟูขึ้นเป็นอันมาก มีการค้าขายติดต่อกับหน่วยทหารของสหรัฐอเมริกา ประชาชนในท้องถิ่นมีรายได้จากการให้บริการในรูปแบบต่าง ๆ การใช้จ่ายเงินของทหารอเมริกัน ส่วนใหญ่ใช้เป็นเงินดอลลาร์ ทำให้มีผู้ที่ต้องการค้าขายและทำงานกับทหารอเมริกันเป็นจำนวนมากถือได้ว่าเป็นช่วงเศรษฐกิจดี แรงงานไม่มีความรู้ได้ทำงานที่ได้ค่าตอบแทนสูง การเข้ามาของทหารอเมริกัน ทำให้เศรษฐกิจของนครราชสีมาเฟื่องฟูขึ้นอย่างมาก ถือได้ว่าเป็นช่วงเวลาทองของการลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในธุรกิจบริการ แต่ผลกระทบจากการเจริญเติบโตนั้นได้ก่อให้เกิดปัญหาสังคมต่าง ๆ เพราะธุรกิจโรงแรมที่เกิดขึ้นนั้นสัมพันธ์กับธุรกิจค้าบริการทางเพศที่เฟื่องฟูขึ้นมาพร้อมกันนั่นเอง ดึงดูดหญิงสาวจากต่างอำเภอและจังหวัดใกล้เคียงที่ด้อยการศึกษาอพยพเข้ามาอยู่ในเมืองเพื่อเข้ามาหางานทำ เกิดสถานบริการต่าง ๆ เช่น บาร์ ไนต์คลับ อาบอบนวด โรงน้ำชา และช่องโสเภณีจำนวนมาก ก่อให้เกิดปัญหาสังคม เช่น ปัญหาชุมชนแออัด ปัญหาการค้าประเวณี ปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และปัญหาเด็กถูกล่วงละเมิดที่เกิดจากทหารอเมริกัน เป็นต้น 8. ความตื่นตัวทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่นิสิต นักศึกษา เกิดขึ้นอย่างไม่เคยมีมาก่อน ไม่เพียงแต่ในส่วนกลางแม้แต่ในท้องถิ่น เช่น นครราชสีมา เกิดการเคลื่อนไหวสนับสนุน เพื่อต่อต้านระบบทางการเมืองแบบปิด ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2516 หลังเหตุการณ์ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519 ขบวนการประชาธิปไตย ได้ถูกปราบปราม การกวาดจับบุคคลต่าง ๆ ที่เคลื่อนไหวต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย ทำให้นักศึกษาและประชาชน จำนวนมาก หันเข้าป่าร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2522 พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ได้เป็นนายกรัฐมนตรี พร้อมกับใช้ประสบการณ์ต่อสู้ กับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ประกาศนโยบาย 66/23 สร้างความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งใหญ่ โดยใช้นครราชสีมาเป็นฐานที่มั่นทางการเมือง ที่สำคัญของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ตลอดช่วงเวลาที่ยดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยเฉพาะในเหตุการณ์ ในเดือนเมษายน พ.ศ. 2524 ช่วยยืนยันความเป็นแหล่งพักพิง และสะสมอำนาจทางการเมืองของนครราชสีมา ที่ยังคงดำรงอยู่ต่อมาอย่างต่อเนื่อง
	9. ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปใน พ.ศ. 2531 พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ปฏิเสธที่จะเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ส่งผลให้พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา ทายาทของกลุ่มราชครูและหัวหน้าพรรคชาติไทย ซึ่งเป็นพรรคการเมืองที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากที่สุดยุคนั้น ต้องยอมรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เหตุการณ์นี้ ได้ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งสำคัญอีกครั้งในประเทศไทย เพราะนักการเมืองที่มาจากการเลือกตั้งได้ยอมแสดง ศักยภาพในการบริหารของตน จนกลายเป็นแรงผลักดันให้เกิดการยอมรับว่านายกรัฐมนตรีสามารถเป็นตำแหน่งที่มาจากการเลือกตั้งได้ ปรากฏการณ์นี้สอดคล้องกับการเรียกร้องให้ท้องถิ่นเป็นผู้แสดงบทบาททางการเมือง จากความเชื่อที่ว่าความเข้าใจชุมชนท้องถิ่นนี้ จะทำให้เข้าใจถึงลักษณะเฉพาะของแต่ละท้องถิ่น นำไปสู่ความเข้าใจระบบความสัมพันธ์ระหว่างท้องถิ่น กับรัฐจึงเป็นแนวคิดที่จะทำความเข้าใจจากกลไกทางสังคม ของคนส่วนใหญ่คือชนบท และท้องถิ่นเพื่อให้สามารถเข้าใจความต่อเนื่อง ของประสบการณ์สังคมในอดีต ถึงปัจจุบันและเพื่อพัฒนาการทางปัญญา เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจสังคมโดยรวม ข้อเสนอที่ให้ปรับปรุงโครงสร้างการจัดองค์กรของรัฐโดยเฉพาะในการจัดระเบียบการบริหารในส่วนภูมิภาค ให้อยู่ภายใต้การกำกับของจังหวัดและอำเภอจึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ปี พ.ศ.	มิตินการเมือง มิติสังคม มิติศรษฐกิจ
	10. สืบเนื่องจากความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจดังกล่าว ได้มีความเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกิดขึ้นตามมา กล่าวคือ สังคมไทยในอดีตจะประกอบด้วยคนกลุ่มใหญ่สองชนชั้น คือ เจ้า-ขุนนาง ชนชั้นหนึ่ง และไพร่-ทาส อีกชนชั้นหนึ่ง ฐานของสังคมอยู่ที่ไพร่เป็นส่วนใหญ่ ที่เป็นทั้งแรงงานเกณฑ์ ผู้เสียภาษีอากรและผู้สร้างผลผลิตส่งให้เจ้าและขุนนางในรูปของส่วย ในสมัยต้นรัตนโกสินทร์ ระบบไพร่ได้เสื่อมโทรมลงมากแล้ว และเมื่อมีความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจเพื่อการส่งออก จึงยิ่งทำให้มีควมคู่ไปกับการประกอบการค้าของคนจีนในไทย สังคมไทยเปลี่ยนจากการมีเจ้า-ขุนนาง-ไพร่-ทาส กลายเป็น เจ้า-ข้าราชการ-ราษฎร และมีสิ่งที่เรียกว่า “ชนชั้นกลาง” แทรกอยู่ตรงกลาง และชนชั้นกลางนี้น่าจะเป็นผู้ที่มีจิตสำนึกในแง่สิทธิของตนในความหมายของการเป็น “ราษฎร” ความต้องการแรงงานสูง แรงงาน อิสระที่มีใช้ในรูปของไพร่กลายเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตทางการเกษตร เป็นผลให้มีการเลิกทาสอย่างเป็นทางการ (เริ่มเลิก ใน พ.ศ. 2411 และเลิกหมดเมื่อ พ.ศ. 2448) แต่ที่สำคัญยิ่งกว่าแรงงานทาส คือ แรงงานไพร่ที่ได้สลายตัวไปโดยปริยาย ยังคงเหลือการเกณฑ์ในรูปของการเกณฑ์ทหารเพื่อสร้างกองทัพประจำในระบบของ “ไทยใหม่” (พระราชบัญญัติเกณฑ์ทหารครั้งแรก มี พ.ศ. 2448) แรงงานอิสระนี้เป็นฐานทางเศรษฐกิจที่สำคัญของสังคมใหม่ 11. การขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนากว่า 60 ปีที่ผ่านมา ถึงแม้ว่ารัฐไทยจะบรรลุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาความยากจนในสังคมชนบท แต่การพัฒนาที่รัฐไทยให้ความสำคัญกับการขยายตัวของเมืองและภาคอุตสาหกรรมได้ทำให้เกิดช่องว่างความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจระหว่างภาคเมืองกับภาคชนบทกว้างขวางมากขึ้นเช่นกัน จนนำมาซึ่งการเผชิญหน้าและความขัดแย้งระหว่างรัฐ ทน กับคนชนบท โดยเห็นได้ชัดในช่วงก่อนต้นทศวรรษ 2540 ที่คนชนบทได้รวมกลุ่มกันเคลื่อนไหวประท้วงรัฐ ในประเด็นปัญหาด้านการจัดการทรัพยากรอันเป็นผลกระทบจากยุทธศาสตร์การพัฒนาของรัฐเป็นจำนวนมาก เช่น สมาพันธ์วานาชาวไร่แห่งประเทศไทย โครงการจัดสรรที่ดินทำกินให้กับราษฎรผู้ยากไร้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติเสื่อมโทรม สมัชชาเกษตรกรรายย่อยภาคอีสาน สมัชชาคนจน ฯลฯ

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผลกระทบของการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่ส่งผลต่อความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ของผลกระทบของการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่ส่งผลต่อความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา

ปี พ.ศ.	มิตินการเมือง มิติสังคม มิติศรษฐกิจ
พ.ศ. 2475 – ปัจจุบัน (2564)	1. การวิเคราะห์ผลกระทบของการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา ช่วงแรกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2476 - ก่อนปี พ.ศ. 2518 กลุ่มเจ้านายท้องถิ่นเดิม กลุ่มเจ้านายท้องถิ่นเดิมถูกลดทอนอำนาจลงจากการปฏิรูปการปกครองหัวเมือง ก็ปรับตัวเองเข้าสู่ระบบราชการแบบใหม่ โดยผ่านช่องทางทางการศึกษา คือ ส่งบุตรหลานเข้าไปเรียนหนังสือในกรุงเทพฯ สำเร็จแล้วกลับมารับราชการ ซึ่งยังขาดแคลนผู้มีการศึกษาสูงอยู่มาก นอกจากนั้น ก็ผันเข้าสู่การเมืองโดยการสมัครเลือกตั้ง นักการเมืองเหล่านี้ล้วนเป็นลูกหลานของเจ้าเมืองหรือเจ้านายท้องถิ่นเดิม ที่ผันตัวเองเข้าสู่การเมืองโดยการเลือกตั้ง อีกช่องทางหนึ่งก็คือแต่งงานกับลูกหลานเชื้อสายเจ้าเมืองท้องถิ่น นอกจากนั้นชนชั้นนำในท้องถิ่นยังปรับตัวไปทางค้าขาย ขยายฐานเศรษฐกิจไปแต่งงานกับชาวจีน หรือเสริมฐานะทางสังคมด้วยการแต่งงานกับข้าราชการและเจ้านาย ทำให้มีโอกาสดีกว่าคนระดับล่างในการเข้าสู่การเมือง กลุ่มข้าราชการแบบใหม่ จากการปฏิรูประบบราชการมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ได้เกิดข้าราชการแบบใหม่ขึ้น ซึ่งได้รับการศึกษาดีมีความรู้ ก่อนเข้าสู่ระบบราชการ ทั้งข้าราชการเก่าและข้าราชการใหม่เข้าสู่การเมืองได้โดยการ

ปี พ.ศ.	มิตินการเมือง มิตีสังคม มิตีเศรษฐกิจ
	สมัครเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรที่ยังรับราชการก็มีบทบาทต่อนักการเมืองและต่อการเลือกตั้ง โดยมีอาจจะเลยได้ แต่ส่วนใหญ่เป็นฐานกำลังของฝ่ายอนุรักษ์นิยม กลุ่มพระสงฆ์อีสาน ก่อนระบบการศึกษาแบบโรงเรียนจะเข้ามามีบทบาทในชุมชนตำบลหมู่บ้านอีสานนั้น การศึกษาในวัดมีบทบาทสำคัญมาก วัดเป็นที่ตั้งสำนักเรียนของภิกษุและสามเณร และจัดการเรียนการสอนให้กับอนุชน ลูกหลานชาวบ้านด้วย ในอดีตเด็กวัดได้ดิบได้ดีกันหลายคน พระสงฆ์สามเณรเมื่อเรียนธรรม-บาลี จนเป็นมหาเปรียญ ลีกลออกมาเป็นปัญญาชน เป็นผู้นำชุมชน สามารถสมัครเป็นผู้แทนตำบล หรือไต่เต้าเข้าสู่การเมืองระดับชาติเป็นผู้แทนราษฎรได้ก็มีหลายคน ลูกหลานชาวนายากจน อาศัยบวชเรียนยกระดับความรู้และฐานะทางสังคมของตน มีมาตั้งแต่สมัยอดีตตราบเท่าปัจจุบัน ผู้บวชไม่สึกเอาดีทางพุทธศาสนา ได้รับตำแหน่งชั้นยศเป็นเจ้าคุณชั้นต่าง ๆ กระทั่งเป็นสมเด็จพระสังฆราชก็ยังมีพระสงฆ์อีสานไม่ได้เล่นการเมือง (เพราะมีข้อห้าม) แต่ก็มีบทบาทนำทั้งในด้านการศึกษาและด้านสังคม กระทั่งความคิดทางการเมืองที่ดี มีคุณธรรม และก็ประสพชะตากรรมไม่ต่างจากนักการเมืองชั้นแนวหน้าของอีสานแต่อย่างใด กลุ่มพ่อค่านักธุรกิจอีสาน พ่อค่านักธุรกิจอีสานส่วนใหญ่เป็นชาวจีนระยะแรกของระบบใหม่ยังไม่เข้ามามีบทบาททางการเมืองโดยตรงมากนัก อาจเป็นเพียงผู้สนับสนุนอยู่เบื้องหลังผู้สมัครเลือกตั้งที่เป็นพรรคพวก และที่จะมีผลประโยชน์ทางธุรกิจของตนส่วนชาวอีสานผู้เป็นพ่อค่านายอ้อย และมองเห็นคุณค่าของการศึกษา ส่งบุตรให้เรียนสูงถึงชั้นมหาวิทยาลัย จบมาเป็นครูบาอาจารย์สอนหนังสือหรือรับราชการ แล้วผันตัวเองเข้าสู่การเมืองก็มีพ่อค่านักธุรกิจจะมีบทบาททางการเมืองมากขึ้นตามลำดับ ตามการพัฒนาทุนนิยมในประเทศไทย กลุ่มราษฎร ราษฎรไทยเป็นฐานกำลังหลักของระบอบประชาธิปไตย กล่าวคือ เป้าหมายของคณะราษฎรที่จะปลุกปั่นขึ้นมา เพื่อแบกรับภารกิจในการสถาปนาประชาธิปไตยให้เป็นจริงขึ้นมาได้ แต่ในระยะแรกราษฎรไทยยังกระจัดกระจาย ยังไม่ได้รับการจัดตั้งเป็นกลุ่มก้อนที่เข้มแข็งยังมิได้รับการศึกษาในเรื่องประชาธิปไตยที่เป็นระบอบใหม่ การเข้าร่วมขบวนการประชาธิปไตยยังต้องรอเวลาสำหรับราษฎรในจังหวัดนครราชสีมา แม้จะผ่านประวัติศาสตร์อันขมขื่นมา พอจะมีสำนึกในทางการเมืองเรื่องปกครองตนเอง แต่ส่วนใหญ่ก็มีฐานะยากจน การจะส่งบุตรหลานให้เรียนสูงกว่าระดับประถมศึกษาจึงเป็นเรื่องยาก จะเข้าสู่การเมืองได้ก็เพียงเป็นผู้แทนตำบล เพื่อจะไปเลือกผู้แทนราษฎรอีกทอดหนึ่งตามกติกาในกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับถาวร ซึ่งกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2 ประเภท คือประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2 อย่างละครึ่ง ประเภทที่ 1 เลือกทางอ้อมโดยผู้แทนตำบล ประเภทที่ 2 ทรงแต่งตั้งโดยองค์พระมหากษัตริย์ ในระยะแรกของการเลือกตั้งตามระบอบใหม่ยังไม่มีผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากชนชั้นชาวนาเลยสักคน ในระยะต่อ ๆ มา แม้จะมีลูกหลานชาวนาได้เป็นผู้แทนราษฎรแต่ก็มีจำนวนน้อยเต็มที ทั้งนี้เนื่องจากระบบเลือกตั้งผู้แทนในประเทศไทยมิได้กำหนดสัดส่วน ส.ส. ตามจำนวนประชากรของแต่ละกลุ่มชน เช่น ชาวนาเป็นคนหมู่มากก็ให้มี ส.ส. มาก ดังนี้ การเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนตามรัฐธรรมนูญในฉบับต่อๆ มา ก็ยังเป็นเพียงกติกาที่เอื้อให้กับคนที่ได้เปรียบในสังคม คือ คนมีทรัพย์สิน มีการศึกษาสูง ฐานะดี มีอำนาจเงินมากกว่าตัวแทนของชนยากจน หรือคนส่วนใหญ่มีโอกาสน้อยกว่า
	2. ผลกระทบการพัฒนาการเมืองที่ส่งผลต่อความขัดแย้งทางการเมืองในจังหวัดนครราชสีมา ช่วงที่สอง คือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518-ก่อนปี พ.ศ. 2544 มีตระกูลนักการเมืองผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนขึ้นมาเป็นผู้แทนของชาวจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งด้วยความที่เป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่ ทำให้มีผู้แทนจำนวนมาก และผู้แทนในแต่ละพื้นที่ก็มีตระกูลที่แทบจะมีผลผูกขาดในการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นส่วนประสมที่ลงตัวระหว่างชนชั้นข้าราชการ พ่อค้า นักธุรกิจ ทนายความ ทำให้ในช่วงนี้มีตระกูลนักการเมืองที่โดดเด่นหลายคน เช่น พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ อดีตนายกรัฐมนตรี นายสุชม เลาว์ณศิริ อดีต ส.ส. 9 สมัย นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ อดีตรองนายกรัฐมนตรี นายจำลอง ครุฑขุนทด อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นายนิพนธ์ พร้อมพันธุ์ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พันตำรวจโท สมชาย เพศประเสริฐ อดีตรองหัวหน้าพรรคเพื่อไทย ว่าที่ร้อยตรีไพโรจน์ สุวรรณฉวี อดีตแกนนำกลุ่ม 16 ผู้ผลักดันให้กรรยา คือ ร้อยตรีหญิงระนองรักษ์ สุวรรณฉวี เข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีในรัฐบาลนายสมัคร สุนทรเวช และรัฐบาล

ปี พ.ศ.	มิตินการเมือง มิติสังคม มิติศรษฐกิจ
	ของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ในการจัดตั้งของรัฐบาลซึ่งนำโดยพรรคประชาธิปัตย์ ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2551 ตระกูลการเมืองลำดับต่อมาที่มีความโดดเด่นในจังหวัดนครราชสีมา คือ ตระกูล สภาวสุ นำโดยนายอรรถศักดิ์ สภาวสุ อดีตเลขาธิการนายกรัฐมนตรี อดีตรองนายกรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจในรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ และรองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ลำดับต่อมา คือ ตระกูลรัตนเศรษฐ นำโดยนายวิรัช รัตนเศรษฐ อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในสมัยนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี และท้ายที่สุด คือ ตระกูลเชิดชัย เจ้าของอู่ต่อรถใหญ่ที่สุดของประเทศไทยและเอเชียอาคเนย์ กลุ่มทุนท้องถิ่นที่สนับสนุนให้พรรคชาติไทยได้จัดตั้งรัฐบาลนายสมัยพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี ตระกูลเชิดชัยได้หลงเส้นทางการเมืองมากขึ้นเพราะมีส่วนเกี่ยวเนื่องกับการค้ารุ่งโรจน์อย่างถอนตัวไม่ขึ้น นอกจากจะเป็นฐานคะแนนให้พรรคชาติไทย พรรคไทยรักไทย พรรคพลังประชาชนและพรรคเพื่อไทย ยังหันมาสร้างกลุ่มการเมืองระดับท้องถิ่น (เทศบาลนครนครราชสีมา) ของตนเอง ในนาม “กลุ่มประสานมิตร” โดยชนะเลิศทั้งที่สองสนามอย่างขาดลอยสามารถเข้าไปเป็นฝ่ายบริหารทั้งสภาเทศบาลและสภาจังหวัดอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนของเมืองโคราช
	3. ผลกระทบการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อความขัดแย้งทางการเมืองในจังหวัดนครราชสีมา ในช่วงตั้งแต่ปี 2544-ปัจจุบัน (2564) การเมืองในช่วงนี้เป็นช่วงที่เกิดกระแสทักษิณฟีเวอร์ ความนิยมในตัว นายทักษิณ ชินวัตร และนโยบายพรรคไทยรักไทย ทำให้ประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา เทคะแนนให้ผู้สมัครจากพรรคไทยรักไทยเป็นจำนวนมาก ทำให้พรรคอื่น ๆ เช่น พรรคชาติพัฒนา พรรคมหาชน สุนทรียที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรฯ ไปเป็นจำนวนมาก ในช่วงนี้ตระกูลการเมืองในจังหวัดนครราชสีมามีการปรับตัวเพื่อความอยู่รอด การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจหลังวิกฤตต้มยำกุ้ง ได้เปิดช่องทางให้นายทักษิณ ชินวัตร และพรรคไทยรักไทย สามารถยึดครองอำนาจทางการเมืองได้สำเร็จพร้อมกันนั้น ได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านส่วนใหญ่ในชนบทด้วยเช่นกัน เพราะการกระจายอำนาจทางการเมืองจากการปกครองส่วนกลางลงสู่ท้องถิ่น ได้ทำให้ผู้คนเหล่านี้มีความผูกพันกับการเมืองแบบเลือกตั้ง และได้รับผลประโยชน์อย่างแท้จริงจากนโยบาย “ประชานิยม” ดังนั้นมวลชนกลุ่มนี้จึงเป็นผู้สนับสนุนพรรคการเมืองของนายทักษิณ ชินวัตร อย่างเหนียวแน่น และก่อตัวเป็นขบวนการมวลชนที่มีลักษณะก้าวหน้า (Progressive social movement) โดยมีเป้าหมายเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคมให้มีความเป็นประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น และต้องการจัดโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมที่ไม่เป็นธรรมสำหรับพวกเขา ซึ่งในเวลาต่อมาได้พัฒนาเป็น “มวลชนเสื้อแดง” คนกลุ่มนี้คือคนกลุ่มใหม่ ซึ่งถูกจัดฐานะว่าเป็น “ชนชั้นกลางระดับล่าง” ที่เติบโตขึ้นมาหลังยุค ปี พ.ศ.2540 และได้เริ่มเข้ามามีส่วนแบ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศไทย ซึ่งตลอดช่วง 4 ทศวรรษที่ผ่านมา เคยตกอยู่ในมือของคนอีกกลุ่มหนึ่ง ที่มีสมาชิกส่วนใหญ่เป็นชนชั้นกลางและชนชั้นนำในเมือง ซึ่งเติบโตมาพร้อมกับการพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ที่ดำเนินการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับต่าง ๆ คนกลุ่มหลังนี้ คือ ผู้ที่ไม่พึงพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองในทิศทางดังกล่าว และต้องการหวนย้อนคืนสู่ช่วงเวลาที่พักพวกเขาเคยได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเมือง เฉกเช่นที่เคยเป็นมา ในระยะเวลาต่อมา พวกเขาได้รวมตัวเป็นกลุ่มมวลชนผู้ต่อต้านนายทักษิณ ชินวัตร และพรรคไทยรักไทย (รวมถึงพรรคพลังประชาชนและพรรคเพื่อไทย ในเวลาต่อมา) โดยมีลักษณะเป็นขบวนการอนุรักษนิยมใหม่ (Neoconservative social movement) ในรูปแบบของ “มวลชนเสื้อเหลือง” (รวมถึงกรณีของมวลชนเสื้อหลากสี ที่เกิดขึ้นหลังจากนั้น ในปี 2553) ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม ซึ่งได้รับอิทธิพลสำคัญจากลัทธิเสรีนิยมใหม่ ได้ก่อให้เกิดกลุ่มพลังทางสังคมกลุ่มใหญ่ที่สุด จำนวน 2 กลุ่มด้วยกัน ภายในรัฐเสรีนิยมใหม่ของไทย คือ กลุ่มมวลชนเสื้อแดงและมวลชนเสื้อเหลือง โดยกลุ่มแรกกลายเป็นมวลชนประชาธิปไตย และกลุ่มหลังเป็นมวลชนปฏิปักษ์ประชาธิปไตยที่ต่างก็มีพลังมากพอ ๆ กัน นอกจากนี้แล้วยังมีมุมมองของ Harvey (2007) ซึ่งเป็นนักวิชาการชาวต่างประเทศที่มองความขัดแย้งทางการเมืองของไทยในช่วงปี พ.ศ. 2548 – พ.ศ. 2550 ซึ่งตามมุมมองของ Harvey ดังกล่าว ผู้วิจัยมองว่ายังสามารถใช้

ปี พ.ศ.	มติการเมือง มิตีสังคม มติเศรษฐกิจ
	อธิบายความสัมพันธ์ของผลกระทบการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อความขัดแย้งทางการเมืองในจังหวัดนครราชสีมาได้จนถึงปัจจุบัน (2564) โดยมีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้ ประการแรก Harvey (2007) มองว่า ลัทธิเสรีนิยมใหม่นั้นมีความสัมพันธ์กับการรื้อฟื้นหรือการสร้างอำนาจขึ้นมาใหม่ให้กับชนชั้นนำทางเศรษฐกิจและชนชั้นสูง (Harvey, 2007, p. 19) ในแง่ที่ว่ามีความสอดคล้องกับขบวนการที่ต้องการรื้อฟื้นอำนาจทั้งในทางการเมืองและเศรษฐกิจให้กับชนชั้นนำกลุ่มเดิมซึ่งเคยเป็นผู้ผูกขาดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเมืองก่อนยุคทักษิณ ประการที่สอง Harvey (2007) มองว่า โวหารแบบเสรีนิยมใหม่ จะให้ความสำคัญกับเรื่องอิสรภาพของปัจเจกเป็นสำคัญ โดยแยกออกจากเรื่องความยุติธรรมทางสังคมเพราะในลัทธิเสรี นิยมใหม่เป้าหมายของอิสรภาพแบบปัจเจกบุคคล มีความแตกต่างจากเรื่องความยุติธรรมทางสังคม แม้ว่าในอดีตทั้งสองแนวคิดดังกล่าวจะเคยไปด้วยกันได้ในช่วงทศวรรษที่ 1970 เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการปฏิวัติทางสังคม ซึ่งจะกลายเป็นภัยคุกคามต่ออำนาจของชนชั้นนำทุน (Harvey, 2007, pp. 41-42) ดังนั้น Harvey จึงมองว่า รัฐแบบเสรีนิยมใหม่ขึ้นช่ออย่างมากกับเรื่องสิทธิในทรัพย์สินส่วนบุคคล หลักนิติธรรม (rule of law) และสถาบันต่าง ๆ ที่ทำให้ตลาดและการค้าเสรีทำงานได้อย่างอิสระ (Harvey, 2007, p. 64) ซึ่งประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับขบวนการมวลชนเสื้อเหลืองที่บูชาเสรีภาพเป็นชีวิตจิตใจ พวกเขาจึงต้องการเน้นเรื่องกระบวนการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจของนักการเมืองผู้เข้ามาครองอำนาจรัฐด้วยความไม่ไว้วางใจ และมองว่านักการเมืองเป็นพวกขี้โกง ซื่อคะแนนเสียงคนชนบทที่ยากจน โลกและโง่เขลา ทำให้สามารถเข้ามาสู่ตำแหน่งทางการเมืองได้ ประการที่สาม Harvey (2007) มองว่า โดยพื้นฐานแล้ว ลัทธิเสรีนิยมใหม่ ไม่ไว้วางใจประชาธิปไตยในความหมายของการปกครองโดยเสียงของคนส่วนใหญ่ เพราะมองว่าการปกครองลักษณะดังกล่าวมีความเป็นไปได้ที่จะก่อให้เกิดการคุกคามต่อสิทธิของปัจเจกบุคคล และเสรีภาพต่าง ๆ ที่มีอยู่ตามรัฐธรรมนูญ ดังนั้นประชาธิปไตยแบบที่ถูกมองว่าลัทธิเสรีนิยมใหม่สามารถรับได้ ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่รัฐนั้น ๆ ต้องมีชนชั้นกลางที่เข้มแข็งเพื่อค้ำประกันว่าจะทำให้เกิดเสถียรภาพทางการเมือง รัฐแบบเสรีนิยมใหม่จึงมีแนวโน้มที่จะขึ้นช่อการปกครองโดยคนกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือชนชั้นนำในรัฐนั้น ๆ และจะขึ้นช่อมากที่สุดถ้าอำนาจในการปกครองรัฐเสรีนิยมใหม่นั้น ๆ ตกอยู่ในมือของฝ่ายบริหาร มากกว่าการตัดสินใจในแบบประชาธิปไตย หรือการตัดสินใจโดยรัฐสภา (Harvey, 2007, p. 66) ประการที่สี่ Harvey (2007) มองว่า “ชาตินิยม” ถือเป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อรัฐเสรีนิยมใหม่เช่นกัน ในกรณีรัฐเสรีนิยมใหม่เผชิญปัญหาความยากลำบากในตลาดโลก จึงต้องมีการปลุกระดมความรู้สึกแบบชาตินิยมขึ้นมาเพื่อความอยู่รอดของรัฐ (Harvey, 2007, p. 85) ซึ่งในประเด็นนี้สอดคล้องกับแนวทางการเคลื่อนไหวของขบวนการเสื้อเหลืองเช่นกัน เพียงแต่กรณีของไทยนั้นตกอยู่ภายใต้วาทกรรม “ราชาชาตินิยม” ซึ่งไม่ใช่ความคิดที่ว่า “ชาติ” คือประชาชนที่เท่าเทียมกันเพราะความคิดดังกล่าวถือเป็นอันตรายต่อลัทธิเสรีนิยมใหม่ ที่ต้องการให้อำนาจกระจุกตัวอยู่กับชนชั้นนำ ซึ่งเป็นคนกลุ่มเล็ก ๆ ในสังคม แต่ชาตินิยมในลักษณะดังกล่าวตามความคิดของกลุ่มคนเสื้อเหลือง “ชาติ” ถูกผูกโยงกับ “พระมหากษัตริย์” ซึ่งเป็นศูนย์กลางอำนาจและศูนย์รวมจิตใจของชาติไทย ดังปรากฏวาทกรรมต่าง ๆ ในหมู่คนเสื้อเหลือง ตัวอย่างเช่น “พ่อหลวงของชาติ” “เรารักในหลวง” “แผ่นดินของพ่อ” ฯลฯ และถ้าหากคนกลุ่มใดที่ถูกกลุ่มคนเสื้อเหลืองมองว่ามีพฤติกรรมคุกคามต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ หรือผิดแผกแปลกไปจากพวกตน แม้ว่าจะเป็นสิ่งที่กระทำไปตามสิทธิที่มีกฎหมายรองรับหรือสอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยสากล จะถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ไม่รักชาติและอาจถูกประณามขับไล่ออกไปจากประเทศด้วยวาทกรรม ดังเช่น “ถ้าไม่รักพ่อ ก็ออกจากบ้านพ่อไป” เป็นต้น
	4. สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ตึงเครียด ด้วยการเห็นภาพความขัดแย้งของคนในสังคมมาโดยตลอด อาทิ ความขัดแย้งของคนเสื้อเหลือง เสื้อแดง หรือการที่ตนใช้สิทธิใช้เสียงทางการเมืองในการเลือกตั้ง แต่พรรคที่ตนเลือกกลับถูกศาลรัฐธรรมนูญตัดสินยุบพรรคอย่างไม่เป็นธรรม หรือเพื่อนร่วมวัยที่ออกมาเรียกร้องประชาธิปไตยถูกดำเนินคดีที่เกินกว่าเหตุ และสภาพสังคมเศรษฐกิจที่เหลื่อมล้ำสูง ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่รวดเร็ว ข้อมูล ข่าวสารที่แพร่กระจายเพียงเสี้ยววินาที ทำให้ภาพของสังคมที่ไม่ถูกฉายใน

ปี พ.ศ.	มิตินการเมือง มิตินสังคม มิตินเศรษฐกิจ
	ยุคก่อน ๆ ปรากฏในยุคสมัยปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้การเติบโตของเด็กรุ่นใหม่แตกต่างไปจากคนรุ่นก่อน ที่ไม่อาจนิ่งเฉยหรือไม่ตั้งคำถามกับสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมที่ส่งผลกระทบต่อตัวพวกเขาเองโดยตรงได้ และเช่นเดียวกัน คนรุ่นสงครามเย็นจึงมองคนรุ่นใหม่เป็นเพียง “ผู้อ่อนประสบการณ์และความรู้” โดยมองว่าตัวเองมีความรู้และประสบการณ์ที่มากกว่า เพราะประสบการณ์มาก่อนพวกเขา จึงแทบไม่เห็นความสำคัญของคนที่อายุน้อยกว่า และมองว่าการที่เด็กลุกขึ้นมาเรียกร้องเป็นการท้าทายและมีพฤติกรรมก้าวร้าว เพราะไม่เชื่อฟังคนรุ่นก่อนสอน

3. วิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ 3 แนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา

ปี พ.ศ.	มิตินการเมือง มิตินสังคม มิตินเศรษฐกิจ
พ.ศ. 2475 – ปัจจุบัน (2564)	1. ความขัดแย้ง (Conflict) เป็นปรากฏการณ์หนึ่งในสังคมที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เพราะตราบดีที่มนุษย์เรายังอยู่ร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ที่ผ่านมาการชุมนุมเรียกร้องในประเทศไทยจะเกี่ยวข้องอยู่ 5 เรื่องใหญ่ ๆ คือ ปัญหาที่ดินทำกินปัญหาอันเกิดจากการก่อสร้างโครงการของรัฐที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัญหานี้สิน ปัญหาเขื่อนหรือโรงไฟฟ้า และการบริหารราชการหรือการดำเนินนโยบายของรัฐบาล เพราะว่าเป็นเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวและเป็นเรื่องปากท้องหรือเรื่องของสิทธิที่ประชาชนควรจะได้รับ จนอาจกล่าวได้อย่างสรุปว่า “ความขัดแย้งกลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตมนุษย์ในยุคศตวรรษที่ 21” ที่มาพร้อมกับกระแสโลกาภิวัตน์และแนวคิดจากปกครองแบบประชาธิปไตย ในประวัติศาสตร์การเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของไทยมีความขัดแย้งทางการเมืองเกิดขึ้นหลายครั้ง ลักษณะของความขัดแย้งและแนวทางในการแก้ปัญหาความขัดแย้งก็มีหลายรูปแบบ ในอดีตความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างกลุ่มชนชั้นนำทางอำนาจ จากนั้นพัฒนามาสู่ความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างประชาชนกับกลุ่มผู้ปกครองที่เป็นทหาร และความขัดแย้งในยุคปัจจุบันเป็นความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างประชาชนกับกลุ่มผู้ปกครองที่เป็นนายทุนนักการเมือง ถ้าการตัดสินใจแก้ปัญหาความขัดแย้งในสังคมไทย ขาดเป้าหมายที่เป็นผลประโยชน์ชาติร่วมกันอย่างแท้จริงแล้ว ทุกอย่างจะพบทางตัน แต่อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นมาในสังคมไทยที่ผ่านมาทำให้เราต้องทบทวนว่ากลุ่มประชาชนที่เป็นชนชั้นกลาง ได้รวมพลังผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ต ออกมาแสดงจุดยืนและมีอีกหลายกลุ่ม ได้ออกมาเสนอทางออก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชาวไทยได้มีการพัฒนาในทางที่ดีขึ้นมาระดับหนึ่ง เพราะประชาชนสามารถรวมตัวกัน เพื่อตอบโต้ การใช้ความรุนแรง หรือมีการเรียกร้องให้ธำรงไว้ซึ่งสถาบันหลัก คือ ชาติศาสนา และพระมหากษัตริย์” ทั้งนี้ สถานการณ์ความรุนแรงในอดีตที่ผ่านมาจะกลายเป็น “ครู” ที่เก็บไว้สอนเยาวชนรุ่นหลังให้ศึกษา เรียนรู้ เพื่อมิให้ “กงล้อแห่งประวัติศาสตร์ความแตกแยกในสังคมไทย ได้เกิดขึ้นอีก” 2. คำอธิบายเกี่ยวกับลักษณะสังคม วัฒนธรรม และรัฐไทยกับการรวมกลุ่มและการเคลื่อนไหวทางสังคมหลัง พ.ศ. 2549 กลับมาจากนักวิชาการในสายนิติศาสตร์ นักสังคมวิทยามานุษยวิทยาที่ศึกษาสังคม “ชนบท” และนักรัฐศาสตร์ที่ไม่ได้เป็นนักเคลื่อนไหวทางการเมืองในสายภาคประชาชน รวมถึงปัญญาชนที่เติบโตภายใต้ปีกพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย สะท้อนเป็นอย่างดีว่าองค์ความรู้กระแสหลักของ “การเมืองภาคประชาชน” ที่ถูกผลิตและผลิตซ้ำโดยปัญญาชนภาคประชาชนใน 2 ทศวรรษก่อนหน้า พ.ศ. 2549 นั้น แทบจะอยู่ในสถานะที่ไม่สามารถอธิบายการรวมกลุ่มและขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมซึ่งมุ่งที่จะเป็นทฤษฎีองค์การ ที่พอใจจะทำหน้าที่แค่การประเมิณและเสนอแนะในระดับการต่อสู้ในระดับ “ยุทธวิธี” ของแต่ละขบวนการอย่างแยกส่วนมากกว่าที่จะสามารถประเมิณและเสนอแนะในระดับ “ภาคประชาชน” อยู่ในสถานะไม่ชัดเจนว่าจะทำแนวร่วมหรือสร้างพันธมิตรในการต่อสู้กับคนกลุ่มใด เพราะที่ผ่านมามีการกำหนดตัวตนและการกำหนดมิตรศัตรูของขบวนการขึ้นอยู่กับการวิเคราะห์ในระดับการจัดองค์กรและ

	ยุทธวิธีมากกว่าจะขึ้นกับการวิเคราะห์โครงสร้างเศรษฐกิจสังคมและดุลกำลังทางชนชั้น การกลับมาของรัฐ อำนาจรัฐดั้งเดิม กองทัพ ทุน และชนชั้นล่าง ที่มากไปกว่าแค่เรื่อง รัฐ-ทุน นักการเมือง ระบบการเมืองในรัฐสภา และชุมชน/ชาวบ้าน ซึ่งล้วนแล้วแต่จัดประเภทไม่ได้และคลุมเครือภายใต้กรอบการวิเคราะห์แบบ “ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม” ซึ่งเป็นกระแสหลักของการเมือง “ภาคประชาชน” ที่ไม่เอาอำนาจรัฐ รวมถึงการไม่มีตัวแบบประชาธิปไตยที่หมายถึง การจัดการอำนาจรัฐที่ชัดเจน และการไม่มีคำตอบให้กับกระแสการปฏิวัติสังคมที่กำลังก่อตัวขึ้นอย่างเข้มข้นในรอบหลายปีที่ผ่านมา ข้อจำกัดเหล่านี้ส่งผลให้การเมืองของภาคประชาชนและปัญญาชนภาคประชาชนเหล่านี้เริ่มถูกวิจารณ์และถกเถียงมากขึ้นจากกลุ่มที่คัดค้านและผู้สนับสนุนขบวนการประชาธิปไตย ซึ่งเป็นนักกิจกรรมที่เติบโตขึ้นในอีกรุ่นหนึ่งได้ จนเป็นที่มาของการเกิดขบวนการภาคประชาสังคมอีกกลุ่มคือ กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.)
	3. การที่จะนำพาประเทศไทยฝ่ากระแสโลกาภิวัตน์ โดยมีระบบการเมืองการปกครองที่เป็นประชาธิปไตย จำเป็นที่จะต้องมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผล ระบบเศรษฐกิจที่ผสมผสานความเป็นเลิศเพื่อต่อสู้ในการค้าระหว่างประเทศ และการสร้างภูมิทัศน์ทางเกษตรกรรมในกรอบทฤษฎีใหม่ โดยทั้งสองส่วนนั้นคำนึงถึงเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวง รัชกาลที่ 9 ขณะเดียวกันจะต้องปรับเปลี่ยนสังคมโดยมุ่งเน้นระบบการศึกษาและวัฒนธรรมเพื่อให้เป็นสังคมที่มีประชาชนที่มีคุณภาพ สามารถจะปรับตัวเข้ากับโลกยุคใหม่ และสามารถนำประเทศไทยก้าวไปเป็นสังคมโลกอย่างสง่างาม และมีศักดิ์ศรีของชาติเอกราชที่มีขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมมาอย่างยาวนาน ถ้าการตัดสินใจแก้ปัญหาความขัดแย้งในสังคมไทย ขาดเป้าหมายที่เป็นผลประโยชน์ชาติร่วมกันอย่างแท้จริงแล้ว ทุกอย่างจะพบทางตัน แต่อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นมาในสังคมไทยที่ผ่านมาทำให้ว่าจะคลี่คลายลงไปเพราะจะเห็นว่า กลุ่มประชาชนที่เป็นชนชั้นกลาง ได้รวมพลังผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ต ออกมาแสดงจุดยืนและมีอีกหลายกลุ่ม ได้ออกมาเสนอทางออก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชาวไทยได้มีการพัฒนาในทางที่ดีขึ้นระดับหนึ่ง เพราะประชาชนสามารถรวมตัวกัน เพื่อตอบโต้ การใช้ความรุนแรง หรือ มีการเรียกร้องให้ธำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์” ทำให้คู่ขัดแย้งหลัก ต้องทบทวนวิธีการต่อสู้ เรียกร้องใหม่หลายครั้ง และจากการติดตามและวิเคราะห์ สถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองไทยมาตลอด จึงได้เสนอทางออกในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในสังคมไทย ดังนี้ 3.1 ในภาวะการณ์แก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน เสนอให้มีการ “เจรจาตามแนวทางสานเสวนา” มิใช่การเจรจาต่อรอง เพื่อกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมในการยุบสภา แม้ว่าการยุบสภาจะมีใช้การแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่ตรงกับสาเหตุที่แท้จริง แต่เป็นการแก้ไขในภาวะวิกฤติ ซึ่งอาจจะคิดว่าไปสนับสนุนข้อเสนอลูกขัดแย้งหลักก็จริง แต่การคืนอำนาจให้ประชาชน เป็นคนตัดสินใจ (เพราะคนส่วนใหญ่ทั้งประเทศเป็นเจ้าของสิทธินี้ มิใช่เฉพาะกลุ่มที่ประท้วงเรียกร้อง) พวกเขาจะได้ใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งถือว่าเป็นการยอมรับกฎ กติกาตามรัฐธรรมนูญร่วมกัน 3.2 ควรจัดตั้งรัฐบาลแห่งชาติ (เฉพาะกิจ) เพื่อรักษาการ ช่วงที่มีการจัดการเลือกตั้งใหม่ เพื่อลดความ “ไม่ไว้วางใจ” ของฝ่ายที่ขัดแย้งกันลงไป และองค์กรกลาง เช่น กกต. ต้องจริงจัง ต่อการจัดเลือกตั้งให้บริสุทธิ์ยุติธรรม และถึงแม้ว่าบางฝ่ายอาจจะโต้แย้งว่า “มีการซื้อเสียง” ด้วยอำนาจเงินเข้ามาอีกได้ ซึ่งต้องยอมรับว่า “การซื้อเสียงมีจริง” แต่จากการออกมาแสดงพลังของคนกลุ่มต่าง ๆ ที่เป็นคนจากชุมชนเมืองและนิสิต นักศึกษา นักวิชาการ รวมทั้งการเสนอ สื่อ ที่สร้างความเป็นกลาง มีการตรวจสอบ การทุจริต เข้มแข็งมากขึ้น เชื่อว่า “อำนาจเงินจะเบาบางลง” และจากบทเรียนการสูญเสียของชาติ ครั้งนี้ จะทำให้คนอีกจำนวนมากเกิดการพิจารณาพิเคราะห์สถานการณ์การเมืองที่เปลี่ยนแปลงขึ้น 3.3 เสนอแนะให้มีการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสำคัญ คือ “ความสัมพันธ์ปัจจัยแห่งความขัดแย้งทางการเมืองไทย ในมิติของพลังชุมชนจากชนบท ต่อการขับเคลื่อนเพื่อการเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครองไทย” เพราะจากบทเรียนของความขัดแย้งและการก่อความรุนแรงในสังคมที่ผ่านมา ทำให้เราได้เห็นถึงความขัดแย้งทางการเมืองไทยในระดับชาติมักเกี่ยวข้องกับพลังการระดมคนของผู้นำชุมชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงเสนอให้มีการศึกษาเป็น

	“ทีม” จากนักวิชาการหลาย ๆ สาขามาบูรณาการ เพราะ“การยึดมั่นในวิธีการเก่าๆ ที่ที่ปัจจัยต่างๆ ได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว ย่อมทำให้ย่ำอยู่กับที่ และพบจุดจบในที่สุด” 3.4 ควรมีการถอดบทเรียน กระบวนการแก้ไขความขัดแย้งทางการเมือง เพื่อการเรียนรู้ และหาทางป้องกันความขัดแย้งในอนาคต 3.5 การปฏิรูปสื่อสารมวลชน และจริงจังจัดระเบียบสื่อให้มีจริยธรรมที่ดีและมีความเป็นกลางอย่างแท้จริง 3.6 การปฏิรูปการเมืองไปพร้อม ๆ กับการปฏิรูประบบราชการเป็นวาระแห่งชาติ 3.7 การใช้บทบาทของผู้นำชุมชนในระดับท้องถิ่น ในการสร้างความสมานฉันท์ตั้งแต่ระดับชุมชน และเป็นตัวการในการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ทศนคติ ค่านิยม และความเข้าใจที่ถูกต้องของแนวทาง “สันติวิธี” ซึ่งสามารถปฏิบัติได้จริง โดยความร่วมมือกับกระทรวงยุติธรรมในกระบวนการยุติธรรมชุมชน และผ่านทางกรมการปกครอง ในการเจรจาไกล่เกลี่ยในระดับอำเภอ ตำบลและหมู่บ้าน ทั้งนี้ เพื่อสร้างการเรียนรู้ถึง “บทเรียนความเสียหายจากการประท้วงและการใช้ความรุนแรงจากอดีตที่ผ่านมา” ทั้งนี้ สถานการณ์ความรุนแรงในอดีตที่ผ่านมาจะกลายเป็น “ครู” ที่เก็บไว้สอนเยาวชนรุ่นหลังให้ศึกษาเรียนรู้เพื่อมิให้ “กงล้อแห่งประวัติศาสตร์ความแตกแยกในสังคมไทยได้เกิดขึ้นอีก”
--	---

อภิปรายผล

1. เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่ส่งผลต่อประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา การปกครองระบอบประชาธิปไตย ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ภายใต้ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข แม้จะมีบางช่วงที่เผด็จการเข้ามามีอำนาจ และเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกจัดขึ้นเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2476 ใช้วิธีการเลือกผู้แทนตำบลก่อน แล้วจึงมาเลือกผู้แทนราษฎร จังหวัดนครราชสีมา มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งนี้จำนวน 1 คน จนถึงการจัดตั้งครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2480 จึงเป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยให้ราษฎรเป็นคนเลือกเอง มีการแบ่งเขตการเลือกตั้ง โดยแต่ละเขตมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 1 คน ปัจจุบัน (พ.ศ. 2564) จังหวัดนครราชสีมาแบ่งเขตเลือกตั้งเป็น 14 เขต และมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 14 คน ตามการแบ่งเขตเลือกตั้ง พ.ศ. 2562 การจัดการปกครองส่วนภูมิภาค ที่เปลี่ยนจากมณฑลเทศาภิบาล มาเป็นจังหวัด ทำให้ผู้บริหาร มีโอกาสดูแลทุกข์สุข ของประชาชนได้อย่างใกล้ชิดมากขึ้น ประกอบกับการที่ประชาชนในท้องถิ่น มีโอกาสในการปกครองตนเองให้ดียิ่งขึ้นและมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากนครราชสีมา ได้มีโอกาสดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรี สืบเนื่องจากความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองดังกล่าว ได้มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจเกิดขึ้นต่อประชาชนในจังหวัดนครราชสีมาตามมามากมาย กล่าวคือ สังคมไทยในอดีตจะประกอบด้วยคนกลุ่มใหญ่สองชนชั้น คือ เจ้า-ขุนนาง ชนชั้นหนึ่ง และไพร่-ทาส อีกชนชั้นหนึ่ง ฐานของสังคมอยู่ที่ไพร่เป็นส่วนใหญ่ ที่เป็นทั้งแรงงานเกณฑ์ ผู้เสียภาษีอากรและผู้สร้างผลผลิตส่งให้เจ้าและขุนนางในรูปของส่วย ในสมัยต้นรัตนโกสินทร์ ระบบไพร่ได้เสื่อมโทรมลงมากแล้ว และเมื่อมีความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจเพื่อการส่งออก จึงยังทำให้มีความต้องการแรงงานสูง แรงงานอิสระที่มีอยู่ในรูปของไพร่กลายเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตทางการเกษตร เป็นผลให้มีการเลิกทาสอย่างเป็นทางการ (เริ่มเลิก ใน พ.ศ. 2411 และเลิกหมดเมื่อ พ.ศ. 2448) แต่ที่สำคัญยิ่งกว่าแรงงานทาส คือ แรงงานไพร่ที่ได้สลายตัวไปโดยปริยาย ยังคงเหลือการเกณฑ์ในรูปของการเกณฑ์ทหารเพื่อสร้าง

กองทัพประจำในระบบของ “ไทยใหม่” (พระราชบัญญัติเกณฑ์ทหารครั้งแรก มี พ.ศ. 2448) แรงงานอิสระนี้เป็นฐานทางเศรษฐกิจที่สำคัญของสังคมใหม่ (ควบคู่ไปกับการประกอบการค้าของคนจีนในไทย) กล่าวโดยย่อ สังคมไทยเปลี่ยนจากการมี เจ้า-ขุนนาง-ไพร่-ทาส กลายเป็น เจ้า-ข้าราชการ-ราษฎร และมีสิ่งที่เรียกว่า “ชนชั้นกลาง” แทรกอยู่ตรงกลาง และชนชั้นกลางนี้น่าจะเป็นผู้ที่มีจิตสำนึกในแง่สิทธิของตนในความหมายของการเป็น “ราษฎร”

นับจากนี้ไปจึงพบว่าผู้มีอำนาจมีบทบาททางการเมือง ในนครราชสีมาจะไม่ใช่ว่าผู้มีพื้นฐานสืบตระกูลในท้องถิ่น หรือกลุ่มขุนนางที่สะสมอำนาจกันมานานตั้งแต่สมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ แต่เป็นข้าราชการหรือพ่อค้าที่สะสมความมั่งคั่งในช่วง 20-30 ปีที่ผ่านมา การขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนา 60 ปีที่ผ่านมา ถึงแม้ว่ารัฐไทยจะบรรลุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาความยากจนในสังคมชนบท แต่การพัฒนาที่รัฐไทยให้ความสำคัญกับการขยายตัวของเมืองและภาคอุตสาหกรรมได้ทำให้ปัญหาช่องว่างความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจระหว่างภาคเมืองกับภาคชนบทถ่างกว้างมากขึ้นเช่นกัน จนนำมาซึ่งการเผชิญหน้าและความขัดแย้งระหว่างรัฐ ทู่น กับคนชนบท โดยเห็นได้ชัดในช่วงก่อนต้นทศวรรษ 2540 ที่คนชนบทได้รวมกลุ่มกันเคลื่อนไหวประท้วงรัฐ ในประเด็นปัญหาด้านการจัดการทรัพยากรอันเป็นผลกระทบจากยุทธศาสตร์การพัฒนาของรัฐเป็นจำนวนมาก เช่น สมาพันธ์ชาวนาชาวไร่แห่งประเทศไทย โครงการจัดสรรที่ดินทำกินให้กับราษฎรผู้ยากไร้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติเสื่อมโทรม สมัชชาเกษตรกรรายย่อยภาคอีสาน สมัชชาคนจน ฯลฯ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Huntington and Dominguez (1963, pp. 12-24) พบว่า การพัฒนาการเมือง เป็นการทำให้การเมืองทันสมัยจึงเป็นผลประการหนึ่งจากกระบวนการเปลี่ยนแปลงให้ทันสมัย ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่กว้างขวางครอบคลุมไปทั้งสังคม เช่น การทำให้เป็นสังคมอุตสาหกรรม การขยายตัวของเมืองมากขึ้น การพัฒนาเศรษฐกิจ และการระดมสรรพกำลังทางสังคม เป็นต้น กระบวนการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความทันสมัยนี้จะก่อให้เกิดผลกระทบทางการเมืองอย่างมากมาย เช่น อาจนำไปสู่ความวุ่นวายทางการเมือง ทำให้เกิดสภาพไร้เสถียรภาพทางการเมือง มีการปฏิวัติรัฐประหาร ซึ่งปรากฏการณ์ทางการเมืองเหล่านี้ถือเป็นประเด็นที่สำคัญในการศึกษาการพัฒนาการเมือง การพัฒนาการเมือง เป็นกระบวนการที่จะนำสังคมไปสู่เป้าหมายใด ๆ ของระบบการเมือง ซึ่งอาจจะมีความหมายและขัดแย้งซึ่งกันและกันได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กันย์ ชโลธรังษี (2564, น. บทคัดย่อ) พบว่า ความสนใจทางการเมืองของปัญญาชนอีสาน มีตั้งแต่ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เห็นได้จากการแสดงออกของกลุ่มข้าราชการท้องถิ่น พระสงฆ์ และราษฎรทั่วไป ซึ่งมีทั้งในเชิงสนับสนุนและต่อต้านต่อรัฐสมบูรณาญาสิทธิราชย์ผ่านทางข้อเขียน การเทศนา และการกบฏ ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ความสนใจนั้นก็ยังเด่นชัดขึ้น ปัญญาชนอีสานตอบสนองต่อระบอบประชาธิปไตยใน 2 แนวทาง คือ 1. การสนับสนุนระบอบประชาธิปไตย ด้วยการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับระบอบการปกครองแบบใหม่และการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเมืองระบอบรัฐธรรมนูญผ่านการเลือกตั้ง 2. การต่อต้านระบอบประชาธิปไตย ในกรณีกบฏบวรเดชและกบฏผู้มิบุญ ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ปัญญาชนอีสานได้เข้าไปมีส่วนร่วมในขบวนการเสรีไทยต่อต้านรัฐบาล หลังจากนั้นปัญญาชนเหล่านี้ได้มีบทบาทสำคัญในการจัดตั้งพรรคการเมืองทั้งใน แนวทางอนุรักษนิยมและสังคมนิยมเพื่อเคลื่อนไหวในระบบรัฐสภา และมีบทบาทเด่นชัดในการแสดงความคิดเห็นและเคลื่อนไหวจนกระทั่งการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2532 ปัญญาชนกลุ่มต่อต้านรัฐบาลและมีแนวคิดสังคมนิยมหลายคนถูกปราบปรามเป็นผลให้ต้องหลบหนีภัยทางการเมือง

2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผลกระทบของการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่ส่งผลต่อความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา

การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจหลังวิกฤตต้มยำกุ้ง ได้เปิดช่องทางให้นายทักษิณ ชินวัตร และพรรคไทยรักไทย สามารถยึดครองอำนาจทางการเมืองได้สำเร็จพร้อมกันนั้น ได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านส่วนใหญ่ในชนบทด้วยเช่นกัน เพราะการกระจายอำนาจทางการเมืองจากการปกครองส่วนกลางลงสู่ท้องถิ่น ได้ทำให้ผู้คนเหล่านี้มีความผูกพันกับการเมืองแบบเลือกตั้ง และได้รับผลประโยชน์อย่างแท้จริงจากนโยบาย “ประชานิยม” ดังนั้นมวลชนกลุ่มนี้จึงเป็นผู้สนับสนุนพรรคการเมืองของนายทักษิณ ชินวัตร อย่างเหนียวแน่น และก่อตัวเป็นขบวนการมวลชนที่มีลักษณะก้าวหน้า (Progressive social movement) โดยมีเป้าหมายเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคมให้มีความเป็นประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น และต้องการจัดโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมที่ไม่เป็นธรรมสำหรับพวกเขา ซึ่งในเวลาต่อมาได้พัฒนาเป็น “มวลชนเสื้อแดง” คนกลุ่มนี้คือคนกลุ่มใหม่ ซึ่งถูกจัดสถานะว่าเป็น “ชนชั้นกลางระดับล่าง” ที่เติบโตขึ้นมาหลังยุค ปีพ.ศ. 2540 และได้เริ่มเข้ามามีส่วนแบ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศไทย ซึ่งตลอดช่วง 4 ทศวรรษที่ผ่านมา เคยตกอยู่ในมือของคนอีกกลุ่มหนึ่ง ที่มีสมาชิกส่วนใหญ่เป็นชนชั้นกลางและชนชั้นนำในเมือง ซึ่งเติบโตมาพร้อมกับการพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ที่ดำเนินการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับต่าง ๆ คนกลุ่มหลังนี้ คือ ผู้ที่ไม่พึงพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองในทิศทางดังกล่าว และต้องการหวนย้อนคืนสู่ช่วงเวลาที่ผ่านมาที่เคยได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเมือง เฉกเช่นที่เคยเป็นมา ในระยะเวลาต่อมา พวกเขาได้รวมตัวเป็นกลุ่มมวลชนผู้ต่อต้านนายทักษิณ ชินวัตร และพรรคไทยรักไทย (รวมถึงพรรคพลังประชาชนและพรรคเพื่อไทย ในเวลาต่อมา) โดยมีลักษณะเป็นขบวนการอนุรักษนิยมใหม่ (Neoconservative social movement) ในรูปแบบของ “มวลชนเสื้อเหลือง” (รวมถึงกรณีของมวลชนเสื้อหลากสี ที่เกิดขึ้นหลังจากนั้น ในปี 2553) เศรษฐกิจ การเมืองและสังคม ซึ่งได้รับอิทธิพลสำคัญจากลัทธิเสรีนิยมใหม่ ได้ก่อให้เกิดกลุ่มพลังทางสังคมกลุ่มใหญ่ที่สุด จำนวน 2 กลุ่มด้วยกัน ภายในรัฐเสรีนิยมใหม่ของไทย คือ กลุ่มมวลชนเสื้อแดงและมวลชนเสื้อเหลือง โดยกลุ่มแรกกลายเป็นมวลชนประชาธิปไตย และกลุ่มหลังเป็นมวลชนปฏิกิริยาประชาธิปไตยที่ต่างก็มีพลังมากพอ ๆ กัน ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดังลง ด้วยการเห็นภาพความขัดแย้งของคนในสังคมมาโดยตลอด อาทิ ความขัดแย้งของคนเสื้อเหลือง เสื้อแดง หรือการที่ตนใช้สิทธิใช้เสียงทางการเมืองในการเลือกตั้ง แต่พรรคที่ตนเลือกกลับถูกศาลรัฐธรรมนูญตัดสินยุบพรรคอย่างไม่เป็นธรรม หรือเพื่อนร่วมวัยที่ออกมาเรียกร้องประชาธิปไตยถูกดำเนินคดีที่เกินกว่าเหตุ และสภาพสังคมเศรษฐกิจที่เลื่อมล้ำสูง ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่รวดเร็ว ข้อมูล ข่าวสารที่แพร่กระจายเพียงเสี้ยวนาที่ ทำให้ภาพของสังคมที่ไม่ถูกฉายในยุคก่อน ๆ ปรากฏในยุคสมัยปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้การเติบโตของเด็กรุ่นใหม่แตกต่างไปจากคนรุ่นก่อนที่ไม่อาจนิ่งเฉยหรือไม่ตั้งคำถามกับสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมที่ส่งผลกระทบต่อตัวพวกเขาเองโดยตรงได้ และเช่นเดียวกันคนรุ่นสงครามเย็นจึงมองคนรุ่นใหม่เป็นเพียง “ผู้อ่อนประสบการณ์และความรู้” โดยมองว่าตัวเองมีความรู้และประสบการณ์ที่มากกว่า เพราะประสบความสำเร็จมาก่อนพวกเขา จึงแทบไม่เห็นความสำคัญของคนที่อายุน้อยกว่าและมองว่าการที่เด็กถูกขึ้นมาเรียกร้อง เป็นการท้าทาย และมีพฤติกรรมก้าวร้าว เพราะไม่เชื่อฟังสิ่งที่คนรุ่นก่อนสอน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Harvey (2007) ซึ่งเป็นนักวิชาการชาวต่างประเทศที่มองความขัดแย้งทางการเมืองของไทยในช่วงปี พ.ศ. 2548 – พ.ศ. 2550 ซึ่งผู้วิจัยมองว่าตามมุมมองของ Harvey สามารถอธิบายผลกระทบการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่ส่งผลต่อความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมาได้ ดังนี้

ประการแรก Harvey มองว่า ลัทธิเสรีนิยมใหม่นั้นมีความสัมพันธ์กับการรื้อฟื้นหรือการสร้างอำนาจขึ้นมาใหม่ให้กับชนชั้นนำทางเศรษฐกิจและชนชั้นสูง (Harvey, 2007, p. 19) ในแง่นี้ถือว่ามีความสอดคล้องกับขบวนการมวลชนเสื้อเหลืองที่ต้องการรื้อฟื้นอำนาจทั้งในทางการเมืองและเศรษฐกิจให้กับชนชั้นนำกลุ่มเดิมซึ่งเคยเป็นผู้ผูกขาดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเมืองก่อนยุคทักษิณ

ประการที่สอง Harvey มองว่า โวหารแบบเสรีนิยมใหม่ จะให้ความสำคัญกับเรื่องอิสรภาพของปัจเจกเป็นสำคัญ โดยแยกออกจากเรื่องความยุติธรรมทางสังคม เพราะในลัทธิเสรีนิยมใหม่ เป้าหมายของอิสรภาพแบบปัจเจกบุคคล มีความแตกต่างจากเรื่องความยุติธรรมทางสังคม แม้ว่าในอดีตทั้งสองแนวคิดดังกล่าวจะเคยไปด้วยกันได้ในช่วงทศวรรษที่ 1970 เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการปฏิวัติทางสังคม ซึ่งจะกลายเป็นภัยคุกคามต่ออำนาจของชนชั้นนายทุน (Harvey, 2007, pp. 41-42) ดังนั้น Harvey จึงมองว่า รัฐแบบเสรีนิยมใหม่ขึ้นชอบอย่างมากกับเรื่องสิทธิในทรัพย์สินส่วนบุคคล หลักนิติธรรม (rule of law) และสถาบันต่าง ๆ ที่ทำให้ตลาดและการค้าเสรีทำงานได้อย่างอิสระ (Harvey, 2007, p. 64) ซึ่งประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับขบวนการมวลชนเสื้อเหลืองที่บูชาเสรีภาพเป็นชีวิตจิตใจ พวกเขาจึงต้องการเน้นเรื่องกระบวนการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจของนักการเมืองผู้เข้ามครองอำนาจรัฐด้วยความไม่ไว้วางใจ และมองว่านักการเมืองเป็นพวกขี้โกง ซื่อคะแนนเสียงคนชนบทที่ยากจน โลกและโง่เขลา ทำให้สามารถเข้ามาสู่ตำแหน่งทางการเมืองได้

ประการที่สาม Harvey มองว่า โดยพื้นฐานแล้ว ลัทธิเสรีนิยมใหม่ ไม่ไว้วางใจประชาธิปไตยในความหมายของการปกครองโดยเสียงของคนส่วนใหญ่ เพราะมองว่าการปกครองลักษณะดังกล่าวมีความเป็นไปได้ที่จะก่อให้เกิดการคุกคามต่อสิทธิของปัจเจกบุคคล และเสรีภาพต่าง ๆ ที่มีอยู่ตามรัฐธรรมนูญ ดังนั้นประชาธิปไตยแบบที่ถูกมองว่าลัทธิเสรีนิยมใหม่สามารถรับได้ ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่รัฐนั้น ๆ ต้องมีชนชั้นกลางที่เข้มแข็งเพื่อค้ำประกันว่าจะทำให้เกิดเสถียรภาพทางการเมือง รัฐแบบเสรีนิยมใหม่จึงมีแนวโน้มที่จะขึ้นชอบการปกครองโดยคนกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือชนชั้นนำในรัฐนั้น ๆ และจะขึ้นชอบมากที่สุดถ้าอำนาจในการปกครองรัฐเสรีนิยมใหม่นั้น ๆ ตกอยู่ในมือของฝ่ายบริหาร มากกว่าการตัดสินใจในแบบประชาธิปไตย หรือการตัดสินใจโดยรัฐสภา (Harvey, 2007, p. 66)

ประการที่สี่ Harvey มองว่า “ชาตินิยม” ถือเป็นสิ่งที่ประนีประนอมต่อรัฐเสรีนิยมใหม่เช่นกัน ในกรณีรัฐเสรีนิยมใหม่เผชิญปัญหาความยากลำบากในตลาดโลก จึงต้องมีการปลุกระดมความรู้สึกแบบชาตินิยมขึ้นมาเพื่อความอยู่รอดของรัฐ (Harvey, 2007, p. 85) ซึ่งในประเด็นนี้สอดคล้องกับแนวทางการเคลื่อนไหวของขบวนการเสื้อเหลืองเช่นกัน เพียงแต่กรณีของไทยนั้นตกอยู่ภายใต้วาทกรรม “ราชาชาตินิยม” ซึ่งไม่ใช่ความคิดที่ว่า “ชาติ” คือประชาชนที่เท่าเทียมกันเพราะความคิดดังกล่าวถือเป็นอันตรายต่อลัทธิเสรีนิยมใหม่ ที่ต้องการให้อำนาจกระจุกตัวอยู่กับชนชั้นนำซึ่งเป็นคนกลุ่มเล็ก ๆ ในสังคม แต่ชาตินิยมในลักษณะดังกล่าวตามความคิดของกลุ่มคนเสื้อเหลือง “ชาติ” ถูกผูกโยงกับ “พระมหากษัตริย์” ซึ่งเป็นศูนย์กลางอำนาจและศูนย์รวมจิตใจของชาติไทย ดังปรากฏวาทกรรมต่าง ๆ ในหมู่คนเสื้อเหลือง ตัวอย่างเช่น “พ่อหลวงของชาติ” “เรารักในหลวง” “แผ่นดินของพ่อ” ฯลฯ และถ้าหากคนกลุ่มใดที่ถูกกลุ่มคนเสื้อเหลืองมองว่ามีพฤติกรรมคุกคามต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ หรือผิดแผกแปลกไปจากพวกตน แม้ว่าจะเป็นสิ่งที่กระทำไปตามสิทธิที่มีกฎหมายรองรับหรือสอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยสากล จะถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ไม่รักชาติ และอาจถูกประณามขับไล่ออกจากประเทศด้วยวาทกรรมดังเช่น “ถ้าไม่รักพ่อ ก็ออกจากบ้านพ่อไป” เป็นต้น

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Pye (1966, pp. 62-66) พบว่า ผลของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วิกฤตการณ์เรื่องความผูกพันนี้อาจนับได้ว่าส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว และคนเห็นความแตกต่างมากขึ้น ไม่รู้ว่าควรจะรักษาของเก่าของดั้งเดิมไว้มากน้อยขนาดใด และควรจะได้รับเอาสิ่งใหม่ อันเนื่องมาจากการสร้างความทันสมัยอีกเท่าไร ความไม่แน่ใจไม่มั่นใจของตนจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ความแตกต่างระหว่าง “ของเขา” กับ “ของเรา” จะเพิ่มมากขึ้น ความผูกพันต่อชาติจะถูกทำลายลง มีข้อขัดแย้งกันหรือฐานที่มั่นในการใช้อำนาจเรื่องอำนาจไม่พอเพียง เมื่อสังคมมีการสร้างความทันสมัย คนเรียนรู้เพิ่มขึ้น ความเชื่อ ค่านิยมแบบดั้งเดิมจะถูกทำลายลงตามกระบวนการสังคมขยับตัว ฐานที่มั่นของอำนาจแบบดั้งเดิมจะค่อยๆ สลายไป อำนาจของผู้ปกครองจะถูกท้าทาย ลักษณะของอำนาจที่มีเหตุมีผลกว่าจะเข้าไปแทนที่อำนาจที่มาจากความเชื่อและประเพณี โครงสร้างของรัฐบาลอาจแตกแยกได้เนื่องจากการแข่งขันแย่งชิงอำนาจมากเกินไป และปราศจากกลุ่มสถาบันรองรับ ซึ่งวิกฤตการณ์นี้มาจากผู้นำ กล่าวคือ ผู้นำแตกแยกกันเอง และไม่สามารถที่จะสร้างสถานการณ์ของรัฐให้เป็นที่ยอมรับของสมาชิกของสังคมได้ หรือสถาบันที่มีอยู่ขาดประสิทธิภาพในการสนองตอบต่อความต้องการที่เพิ่มขึ้นของบรรดาเหล่าสมาชิกได้ ประชาชนไม่ยอมรับฐานที่มั่นของอำนาจแบบดั้งเดิม ตลอดจนสัญญาแบบโกหกพกลมที่ผู้นำให้ไว้ และจะเป็นผลให้ผู้นำนั้นต้องถูกโค่นล้มไป กระบวนการเรียนรู้ดำเนินไปอย่างผิดพลาด โดยมากจะเกิดในประเทศกำลังเปลี่ยนแปลง เด็ก ๆ จะถูกสอนให้เคารพเชื่อฟังคำสั่งจากพ่อแม่โดยปราศจากการโต้แย้ง ผู้ใหญ่ถูกอบรมให้พึ่งพาหรือเชื่อฟังปฏิบัติตามผู้นำทางสังคมและการเมือง เมื่อบ้านเมืองมีความทันสมัยมากขึ้น แต่ผู้ปกครองไม่อาจสนองตอบได้หมด คนก็ไม่ยอมรับและจะพยายามแสวงหาผู้นำใหม่ ๆ ที่สามารถเป็นที่พึ่งของพวกตนได้อยู่เสมอ

3. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา

จากการติดตามและวิเคราะห์สถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองไทยมาตลอด ผู้วิจัยจึงได้เสนอทางออกในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมาและในสังคมไทย ดังนี้

3.1 ในภาวะการณ์แก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน เสนอให้มีการ “เจรจาตามแนวทางสานเสวนา” มิใช่การเจรจาต่อรอง เพื่อกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมในการยุบสภา แม้ว่าการยุบสภาจะมีใช้การแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่ตรงกับสาเหตุที่แท้จริง แต่เป็นการแก้ไขในภาวะวิกฤติ ซึ่งอาจจะคิดว่าเป็นสนับสุนนข้อเสนอก่อนผู้ขัดแย้งหลักก็จริง แต่การคืนอำนาจให้ประชาชน เป็นคนตัดสินใจ (เพราะคนส่วนใหญ่ทั้งประเทศเป็นเจ้าของสิทธินี้ มิใช่เฉพาะกลุ่มที่ประท้วง เรียกร้อง) พวกเขาจะได้ใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งถือว่าเป็นการยอมรับกฎกติกาตามรัฐธรรมนูญร่วมกัน

3.2 ควรจัดตั้งรัฐบาลแห่งชาติ (เฉพาะกิจ) เพื่อรักษาการ ช่วงที่มีการจัดการเลือกตั้งใหม่ เพื่อลดความ “ไม่ไว้วางใจ” ของฝ่ายที่ขัดแย้งกันลงไป และองค์กรกลาง เช่น กกต. ต้องจริงจัง ต่อการจัดเลือกตั้งให้บริสุทธิ์ ยุติธรรม และถึงแม้ว่าบางฝ่าย อาจจะได้แย้งว่า “มีการซื้อเสียง” ด้วยอำนาจเงินเข้ามาอีกได้ ซึ่งต้องยอมรับว่า “การซื้อเสียงมีจริง” แต่จากการออกมาแสดงพลังของคนกลุ่มต่าง ๆ ที่เป็นคนจากชุมชนเมือง และนิสิต นักศึกษานักวิชาการ รวมทั้งการเสนอสื่อที่สร้างความเป็นกลาง มีการตรวจสอบการทุจริตเข้มแข็งมากขึ้น เชื่อว่า “อำนาจเงินจะเบาบางลง” และจากบทเรียนการสูญเสียของชาติครั้งนี้ จะทำให้คนอีกจำนวนมากเกิดการพิจารณาวิเคราะห์สรรหานักการเมืองที่ดีมีคุณมากขึ้น

3.3 เสนอแนะให้มีการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสำคัญ คือ “ความสัมพันธ์ปัจจัยแห่งความขัดแย้งทางการเมืองไทย ในมิติของพลังชุมชนจากชนบทต่อการขับเคลื่อนเพื่อการเปลี่ยนแปลง การเมือง การ

ปกครองไทย” เพราะจากบทเรียนของความขัดแย้งและการก่อความรุนแรงในสังคมที่ผ่าน ทำให้เราได้เห็นถึงความขัดแย้งทางการเมืองไทยในระดับชาติ มักเกี่ยวข้องกับพลังการระดมคนของผู้นำชุมชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงเสนอให้มีการศึกษาเป็น “ทีม” จากนักวิชาการหลาย ๆ สาขามานูรณาการ เพราะ “การยึดมั่นในวิธีการเก่า ๆ ทั้งที่ปัจจัยต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว ย่อมทำให้ย่ำอยู่กับที่ และพบจุดจบในที่สุด”

3.4 ควรมีการถอดบทเรียน กระบวนการแก้ไขความขัดแย้งทางการเมือง เพื่อการเรียนรู้ และหาทางป้องกันความขัดแย้งในอนาคต

3.5 การปฏิรูปสื่อสารมวลชน และจริงจังจัดระเบียบสื่อให้มีจริยธรรมที่ดี และมีความเป็นกลางอย่างแท้จริง

3.6 การปฏิรูปการเมือง ไปพร้อม ๆ กับการปฏิรูประบบราชการ เป็นวาระแห่งชาติ

7. การใช้บทบาทของผู้นำชุมชนในระดับท้องถิ่น ในการสร้างความสมานฉันท์ตั้งแต่ระดับชุมชน และเป็นตัวการในการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ทศนคติ ค่านิยม และความเข้าใจที่ถูกต้องของแนวทาง “สันติวิธี” ซึ่งสามารถปฏิบัติได้จริง โดยความร่วมมือกับกระทรวงยุติธรรม ในกระบวนการยุติธรรมชุมชน และผ่านทางกรมการปกครอง ในการเจรจาไกล่เกลี่ยในระดับอำเภอ ตำบลและหมู่บ้าน ทั้งนี้ เพื่อสร้างการเรียนรู้ถึง “บทเรียนความเสียหายจากการประท้วงและการใช้ความรุนแรงจากอดีตที่ผ่านมา” ทั้งนี้ สถานการณ์ความรุนแรงในอดีตที่ผ่านมาจะกลายเป็น “ครู” ที่เก็บไว้สอนเยาวชนรุ่นหลังให้ศึกษา เรียนรู้ เพื่อมิให้ “กงล้อแห่งประวัติศาสตร์ความแตกแยกในสังคมไทย ได้เกิดขึ้นอีก”

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วันชัย วัฒนศัพท์ (2550, น. 101-103) พบว่า สันติวิธีในการต่อสู้หรือเรียกร้อง (Peaceful Demonstrate/Protest) : แนวทางในการต่อสู้นี้เป็นแนวทางที่ถูกนำมาใช้ เมื่อเกิดความไม่พอใจหรือมีความเห็นไม่สอดคล้องกับผู้ที่มีอำนาจ มีการดำเนินการในลักษณะของการประท้วง หรือการเรียกร้อง หรือการต่อสู้โดยการยื่นหนังสือขอเข้าพบ หรือการชุมนุมกันเพื่อแสดงออกถึงความไม่เห็นด้วย หรือแสดงออกถึงความคิดเห็นที่แตกต่างจากผู้มีอำนาจ โดยสงบ สันติ ไม่มีอาวุธ การต่อสู้ในแนวทางนี้จะมีชื่อเรียกกันว่า “การดื้อแพ่ง” (Civil Disobedience) ซึ่งแนวทางนี้เป็นแนวทางที่มีต้นแบบจากแนวทางการต่อสู้แบบ “อหิงสา” ของมหาตมาคานธี ในการต่อสู้เรียกร้องเอกราชของอินเดีย สันติวิธีในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง (Peaceful Conflict Resolution): สำหรับแนวทางนี้เป็นแนวทางที่ใช้ในการแก้ปัญหาหลักจากที่ความขัดแย้งหรือข้อพิพาทเกิดขึ้นแล้ว และพยายามที่จะยุติความขัดแย้งโดยใช้แนวทางที่สันติ ซึ่งแนวทางที่เด่นชัดที่สุดได้แก่ การเจรจาไกล่เกลี่ย (Negotiation) กันเองระหว่างคู่พิพาท หรือโดยมีคนกลางซึ่งเป็นบุคคลที่สาม (เป็นบุคคลเพียงคนเดียวหรือหลายคนก็ได้) ช่วยในกระบวนการไกล่เกลี่ยและไม่ได้ทำหน้าที่ตัดสินชี้ขาดแต่จะเป็นผู้กำกับการเจรจาให้ดำเนินไปได้อันจะนำไปสู่ทางออก คือการยุติความขัดแย้ง

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุเนตร ธนศิลป์พิชิต และคณะ (2564, บทคัดย่อ) แบบแผนกระบวนการสร้างอำนาจทางการเมืองภาคประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า แบบแผนกระบวนการสร้างอำนาจทางการเมืองภาคประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เกิดขึ้นจากการต่อสู้หรือเรียกร้องของประชาชนจำนวนมากต่อรัฐบาล เพื่อให้ตนเองมีอำนาจทางการเมืองที่จะสามารถทำตนเองให้ได้รับประโยชน์จากการเมือง หรือการกำหนดนโยบายของรัฐบาลได้อย่างถูกต้อง การที่จะสร้างอำนาจทางการเมืองให้ภาคประชาชนเกิดความเข้มแข็งมากขึ้นนั้น ภาคประชาชนต้องรวมกลุ่มทางสังคม ที่สำคัญ คือ การพัฒนาไปสู่การจัดตั้งเป็นองค์กรและการเคลื่อนไหว

ประกอบด้วย 1. หน่วยพื้นฐานของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม 2. กลุ่มที่มีกฎระเบียบที่เป็นทางการเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายการเป็นสมาชิก 3. กลุ่มหรือองค์กรที่ประสานงานร่วมมือกันในลักษณะชั่วคราว หรือถาวร 4. โครงสร้างสนับสนุนช่วยเหลือ 5. พื้นที่สาธารณะที่ช่วยสนับสนุนขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม 6. สภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อกระบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม นอกจากนั้นในการสร้างองค์กรขบวนการที่เกิดความเข้มแข็งพบว่า จะต้องมีการเชื่อมต่อกันระหว่างองค์กร ซึ่งการเมืองภาคประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มีการเชื่อมต่อกันระหว่างองค์กร จากองค์กรระดับกลุ่ม เป็นองค์กรระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับประเทศ เพื่อแสดงพลังต่อรัฐส่วนกลาง การเชื่อมตอดังกล่าว พบว่า มีการเชื่อมต่อกันสามระดับ กล่าวคือ 1. ความสัมพันธ์แบบการเชื่อมต่อในระดับความแข็งแรงอย่างต่ำ 2. ความสัมพันธ์แบบการเชื่อมต่อในระดับความแข็งแรงอย่างกลาง 3. ความสัมพันธ์แบบการเชื่อมต่อในระดับความแข็งแรงอย่างมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1.1 ในภาวะการณ์แก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา และการเมืองระดับชาติอย่างเร่งด่วน ผู้วิจัยขอเสนอให้มีการ “เจรจาตามแนวทางสานเสวนา” มิใช่การเจรจาต่อรอง เพื่อกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมในการยุบสภา แม้ว่าการยุบสภาจะมีใช้การแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่ตรงกับสาเหตุที่แท้จริง แต่เป็นการแก้ไขในภาวะวิกฤติ ซึ่งอาจจะคิดต่อไปสนับสนุนข้อเสนอของคู่ขัดแย้งหลักก็จริง แต่การคืนอำนาจให้ประชาชนเป็นคนตัดสินใจ (เพราะคนส่วนใหญ่ทั่วประเทศ เป็นเจ้าของสิทธินี้มิใช่เฉพาะกลุ่มที่ประท้วงเรียกร้อง) พวกเขาจะได้ใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งถือว่าเป็นการยอมรับกฎกติกาตามรัฐธรรมนูญร่วมกัน

1.2 ควรจัดตั้งรัฐบาลแห่งชาติ (เฉพาะกิจ) เพื่อรักษาการ ช่วงที่มีการจัดการเลือกตั้งใหม่เพื่อลดความ “ไม่ไว้วางใจ” ของฝ่ายที่ขัดแย้งกันลงไป และองค์กรกลาง เช่น กกต. ต้องจริงจังต่อการจัดเลือกตั้งให้บริสุทธิ์ยุติธรรม และถึงแม้ว่าบางฝ่าย อาจจะได้แย้งว่า “มีการซื้อเสียง” ด้วยอำนาจเงินเข้ามาอีกได้ ซึ่งต้องยอมรับว่า “การซื้อเสียงมีจริง” แต่จากการออกมาแสดงพลังของคนกลุ่มต่าง ๆ ที่เป็นคนจากชุมชนเมือง และนิสิต นักศึกษา นักวิชาการ รวมทั้งการเสนอสื่อที่สร้างความเป็นกลาง มีการตรวจสอบการทุจริตเข้มแข็งมากขึ้น เชื่อว่า “อำนาจเงินจะเบาบางลง” และจากบทเรียนการสูญเสียของชาติครั้งนี้ จะทำให้คนอีกจำนวนมากเกิดการพิจารณาพิเคราะห์สรรหานักการเมืองฟิสิกัลมากขึ้น

1.3 เสนอแนะให้มีการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสำคัญ คือ “ความสัมพันธ์ปัจจัยแห่งความขัดแย้งทางการเมืองไทย ในมิติของพลังชุมชนจากชนบท ต่อการขับเคลื่อนเพื่อการเปลี่ยนแปลง การเมือง การปกครองไทย” เพราะจากบทเรียนของความขัดแย้งและการก่อความรุนแรงในสังคมที่ผ่าน ทำให้เราได้เห็นถึงความขัดแย้งทางการเมืองไทยในระดับชาติ มักเกี่ยวข้องกับพลังการระดมคนของผู้นำชุมชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงเสนอให้มีการศึกษาเป็น “ทีม” จากนักวิชาการหลาย ๆ สาขามานบูรณาการ เพราะ “การยึดมั่นในวิธีการเก่า ๆ ทั้งที่ปัจจัยต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว ย่อมทำให้ย่ำอยู่กับที่และพบจุดจบในที่สุด”

1.4 ควรมีการถอดบทเรียน กระบวนการแก้ไขความขัดแย้งทางการเมือง เพื่อการเรียนรู้ และหาทางป้องกัน ความขัดแย้งในอนาคต

1.5 การปฏิรูปสื่อสารมวลชน และจริงจังจัดระเบียบสื่อให้มีจริยธรรมที่ดีและมีความเป็นกลางอย่างแท้จริง

1.6 การปฏิรูปการเมืองไปพร้อม ๆ กับการปฏิรูประบบราชการ เป็นวาระแห่งชาติ

1.7 การใช้บทบาทของผู้นำชุมชนในระดับท้องถิ่น ในการสร้างความสมานฉันท์ตั้งแต่ระดับชุมชน และเป็นตัวการในการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ทศนคติ ค่านิยม และความเข้าใจที่ถูกต้องของแนวทาง “สันติวิธี” ซึ่งสามารถปฏิบัติได้จริง โดยความร่วมมือกับ กระทรวงยุติธรรม ในกระบวนการยุติธรรมชุมชน และผ่านทางกรมการปกครอง ในการเจรจาไกล่เกลี่ยในระดับอำเภอ ตำบลและหมู่บ้าน ทั้งนี้ เพื่อสร้างการเรียนรู้ถึง “บทเรียนความเสียหายจากการประท้วงและการใช้ความรุนแรงจากอดีตที่ผ่านมา” ทั้งนี้สถานการณ์ความรุนแรงในอดีตที่ผ่านมาจะกลายเป็น “ครู” ที่เก็บไว้สอนเยาวชนรุ่นหลังให้ศึกษา เรียนรู้ เพื่อมิให้ “กงล้อแห่งประวัติศาสตร์ความแตกแยกในสังคมไทย ได้เกิดขึ้นอีก”

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการจัดการความขัดแย้งทางการเมืองของต่างประเทศกับประเทศไทย เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการนำมาปรับใช้กับประเทศไทยต่อไป

2.2 ควรศึกษาผลกระทบนโยบายของรัฐที่มีต่อประชาชนทุกกลุ่มในสังคม เพื่อแสวงหาแนวทางแก้ปัญหาผลกระทบได้ตรงตามความต้องการของประชาชนแต่ละกลุ่มในสังคม

เอกสารอ้างอิง

กันย์ ชโลธรรังษี. (2564). การตอบสนองของปัญญาชนอีสานต่อการเมืองไทยในระบอบประชาธิปไตย พ.ศ. 2475-2500. สืบค้นเมื่อ 22 มิถุนายน พ.ศ.2564, จาก

<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/35696>

ณัฐริธา กาญจนศิลป์. (2561). ฐานทัพอเมริกันกับการเติบโตทางเศรษฐกิจของนครราชสีมา. วารสารวิจัยราชภัฏฯ กรุงเทพฯ, 5(3), น. 103-111.

เดลินิวส์. (2558). หวิดปะทะ กบปส.โคราช กดดัน นปช. รับสมัคร อพปช. สืบค้นเมื่อ 20 ส.ค.2558, จาก

<http://www.dailynews.co.th/regional/221471>

ไทยรัฐ. (2564). 4 มหาวิทยาลัยในโคราช นักเรียน ประชาชน รวมพลังทวงคืนประชาธิปไตย. สืบค้นเมื่อ 20 พ.ค. 2564, จาก <https://www.thairath.co.th/news/local/northeast/1896816>

ชาย โพธิ์สิตา. (2562). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2551). ประวัติการเมืองไทยสยาม พ.ศ. 2475-2500 (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

นิตยสาร Way. (2564). เพราะความฝันของเราต่างกัน : คนรุ่นใหม่และคนรุ่นก่อนกับทัศนคติที่สวนทาง. สืบค้นเมื่อ 22 มิถุนายน พ.ศ.2564, จาก <https://waymagazine.org/what-is-the-difference-between-the-old-generation-and-this-generation/>.

- ประภาส ปิ่นตบแต่ง. (2541). *การเมืองบนท้องถนน 99 วัน สมัชชาคนจน และประวัติศาสตร์การเดินขบวน ชุมชนม
ประทั่วในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยและผลิตตำรา มหาวิทยาลัยเกริก.
- ผาสุก พงษ์ไพจิตร และคณะ. (2545). *วิถีชีวิต วิถีสู้: ขบวนการประชาชนร่วมสมัย*. เชียงใหม่: ตรีสวี
(ซิลค์เวอร์มบุคส์).
- พิชาย รัตนดิกล ญ ภูเก็ต. (2564). *พลวัตความขัดแย้งทางการเมืองของไทย: ชุนนาง ทหาร นายทุน และ
ประชาชน*. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ.2564, จาก
<https://mgronline.com/daily/detail/9570000057637>
- มณีมัย ทองอยู่. (2546). *การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจชาวนาอีสาน กรณีศึกษา ชาวนาลุ่มน้ำพอง*. กรุงเทพฯ:
สร้างสรรค์.
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2550). *ความขัดแย้ง: หลักการและเครื่องมือแก้ปัญหา*. ขอนแก่น: ศิริภักข์ออฟเซ้น.
- เศรษฐวัฒน์ โชควรรกุล. (2560). *นักการเมืองถิ่นจังหวัดนครราชสีมา*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2559). *ประชาธิปไตยในทศวรรษใหม่*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- สุนทร ธนศิลป์พิชิต และคณะ. (2564). *แบบแผนกระบวนการสร้างอำนาจทางการเมืองภาคประชาชนในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ*. *วารสารการเมืองการปกครอง*, 11(2), น. 1-14.
- สุพัตรา จิตตเสถียร. (2553). *การแก้ไขปัญหาความรุนแรงทางการเมืองของไทย: พบทางตันจริงหรือ*. *วารสาร
สถาบันพระปกเกล้า*, 8(1), น. 28-38.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนครราชสีมา. (2564). *ประกาศผลการเลือกตั้ง ส.ส. 24 มีนาคม
2562*. สืบค้นเมื่อ 5 มิถุนายน 2564, จาก [https://www.ect.go.th/nakhonratchasima/
ewt_news.php?nid=1490&filename=index](https://www.ect.go.th/nakhonratchasima/ewt_news.php?nid=1490&filename=index). [].
- เอกพลณัฐ ณัฐพิทักษ์. (2556). *ปฏิสัมพันธ์ระหว่างรัฐ ขบวนการและขบวนการโต้กลับ: งานวิชาการตามจารีต
การศึกษาแบบขบวนการทางสังคมและการเมืองในระดับสากล*. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*,
9(2), น. 7-60.
- Harvey, David. (2007). *A Brief History of Neoliberalism*. Oxford: Oxford University Press.
- Huntington, Samuel P. and Dominguez, Jorge. (1975). *Political Development*. In F. Green stein and
N. Polsby eds. *Macropolitical Theory, Handbook of Political Science Vol.3*. Mass: Addison
Wesley.
- Pye, Lucian. (1966). *Aspects of Political Development*. Boston: little, Brown and Compa

ผู้เขียนบทความ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เศรษฐวัฒน์ โชควรรกุล อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา อีเมล Dr.settawat@gmail.com

การศึกษาแนวทางและรูปแบบการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริม

ทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้กับนักเรียนนายสิบตำรวจ

รุ่นที่ 11 ของศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 1

A STUDY OF GUIDELINES AND TEACHING MEDIA DEVELOPMENT MODEL TO PROMOTE INFORMATION TECHNOLOGY SKILLS FOR POLICE SERGEANTS CLASS 11 OF THE PROVINCIAL POLICE TRAINING CENTER REGION 1

จิราศักดิ์ นนทะแก้ว

JIRASAK NONTAKAEW

ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 1

POLICE TRAINING CENTER REGION 1

จังหวัดสระบุรี

SARABURI PROVINCE

Received: July 19, 2022

Revised: September 7, 2022

Accepted: March 10, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวทางและรูปแบบการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน และเพิ่มทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศโดยใช้รูปแบบ Facebook Live และเพื่อศึกษาแนวทางและรูปแบบในการเพิ่มทักษะและประสิทธิภาพการเรียนการสอนทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนนายสิบตำรวจ รุ่นที่ 11 จำนวน 400 คน ได้มาโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yaman) นักเรียนนายสิบตำรวจรุ่นที่ 11 ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 1 และอาจารย์ผู้สอน จำนวน 7 คนเป็นลักษณะ งานวิจัยแบบผสมผสานวิธี ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีเชิงสำรวจ และเก็บข้อมูล นักเรียนนายสิบตำรวจรุ่นที่ 11 และ การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก อาจารย์ผู้สอนในกลุ่มงานอาจารย์ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 1 ในการถ่ายทอดความรู้ผ่านโปรแกรม OBS รูปแบบ Facebook Live โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการเรียนการสอน นักเรียนนายสิบตำรวจรุ่นที่ 11 โดยรวบรวมข้อมูลมาเพื่อการวิเคราะห์ ประชากรที่ศึกษา นักเรียนนายสิบตำรวจ รุ่นที่ 11 ของศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 1 จำนวน 400 นาย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบเชิงลึก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาแบบพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนโปรแกรม OBS รูปแบบ

Facebook Live และเรียนรู้สื่อทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของอาจารย์ผู้สอนในระดับความคิดเห็นมาก ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความเข้าใจในการพัฒนาสื่อ และทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นตัวชี้วัด ว่ามีการนำสื่อการเรียนการสอนที่เข้าใจง่าย ในการเรียนรู้ และสามารถปฏิบัติตามที่อาจารย์ผู้สอนถ่ายทอดได้เข้าใจเป็นอย่างดี

คำสำคัญ: การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศ นักเรียนนายสิบตำรวจ

ABSTRACT

The research objectives are to study the guideline and forms of teaching and learning media development, to enhance technology skills through using the Facebook Live platform, and to study approaches and formats for increasing skills, teaching and learning efficiency in information technology. The participant is four hundred police sergeants from the 11th police sergeants at the training center of provincial police region 1 obtained by using the formula of Taro Yaman. There are seven instructors participated. The research method is mixed methods: quantitative and qualitative. Exploratory method and collecting data from the police sergeants are used for quantitative method. In-depth interviewing, which is used to interview instructors who are in the instructor's group that uses the OBS program as the part of Facebook Live in teaching and learning of the police sergeants in order to collect data for analysis, is used for qualitative method. Questionnaires and in-depth interviews are used for research instrument. Mean and standard deviation are used for data analysis as statistic form. The result of this study showed that the respondents understand the development of teaching material: using the OBS program as the part of Facebook Live in order to teach and learn about information technology and give a high level of point for the program. Moreover, the respondents understand the development of media and information technology skills which is as an indicator that this instructional material is easily understood and the police sergeants are able to follow what the instructor conveys and understands it very well.

Keywords: development of teaching materials, information technology skills, police sergeants

บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะบทบาททางการสื่อสาร (Computer Mediated Communication CMC) ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (network) โดยเริ่มจากการติดต่อในลักษณะของตัวอักษรเป็นหลักในรูปแบบต่าง ๆ สิ่งสำคัญของการติดต่อสื่อสารของมนุษย์ผ่านทางคอมพิวเตอร์โดยมีเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นตัวเชื่อมโยงนั้น ก็คือการส่งผ่านข้อมูลข่าวสาร สามารถจำแนกความสามารถในส่งผ่านข้อมูลข่าวสารได้ จัดหมายไปรษณีย์แบบอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Mail) เป็นการส่งผ่านข้อมูลข่าวสารในลักษณะของจดหมาย สามารถทำได้ทั้งในรูปแบบของการสื่อสารระหว่างบุคคลหรือระหว่างกลุ่ม

โดยผู้ส่งสารและผู้รับสารจะต้องมีที่อยู่บนเครือข่ายการสื่อสาร (email Address) รูปแบบและวิธีการการถ่ายทอดสดผ่านเพชบุ๊ก ของร้านขายสินค้าแฟชั่นออนไลน์ (Patcharee Anontree, 2010, ออนไลน์) เช่น การประชุมผ่านระบบคอมพิวเตอร์ (computer conferencing) เป็นการประชุมแบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (email) ที่ถูกจัดการขึ้นตามลักษณะหัวข้อที่ประชุม โดยจะแจ้งให้สมาชิกทราบผ่านทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ การส่งข้อความหรือการสนทนาโต้ตอบซึ่งกันและกัน (interactive messaging and chatting) เป็นการแลกเปลี่ยนและส่งผ่านข้อมูลข่าวสาร โดยเป็นการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารในเวลาเดียวกัน (synchronous)

ถึงแม้ว่าการสื่อสารผ่านสื่อคอมพิวเตอร์ (CMC) ในยุคเริ่มต้นถูกมองว่าเป็นเพียงแค่อุปกรณ์ที่อาศัยเทคโนโลยีใหม่ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือ (mean) ของการบริหารงานภายในองค์กร แต่แนวโน้มในปัจจุบันโดยเฉพาะอย่างยิ่งในวงการวิชาการ CMC มีฐานะเป็นสาขาวิชาใหม่ ที่แตกแขนงมาจากสื่อใหม่ (new media technology) ที่ศึกษาสื่อใหม่ที่เกิด เพราะการพัฒนาของเทคโนโลยีสื่อใหม่ในที่นี้ คือ คอมพิวเตอร์ ที่เปลี่ยนสภาพจากอุปกรณ์ (tool) ในสำนักงานหรือองค์กรธุรกิจ มาเป็นสื่อที่มีความโดดเด่น (dominance) ในยุคของข้อมูลข่าวสาร (somzom, 2010, ออนไลน์)

ส่วนระบบจัดการเรียนการสอน (Learning Management System : LMS) เป็นนวัตกรรมที่เข้ามาช่วยจัดการการเรียนการสอนให้เป็นระบบมากขึ้น ปัจจุบันมีการใช้ระบบจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น เนื่องจากการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีประโยชน์ในการเรียนการสอนหลายอย่าง เช่น ผู้เรียนสามารถเข้าเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา ส่งเสริมแนวคิดในเรื่องของการเรียนรู้ตลอดชีวิต เปิดกว้างให้สามารถเข้าไป ค้นหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง สนับสนุนการเรียนรู้ที่กระตือรือร้น นอกจากนี้ระบบจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่ ยังช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูล การจัดการ และมีความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนเนื้อหา ทำให้มี การพัฒนาระบบจัดการเรียนการสอนออนไลน์อย่างต่อเนื่อง ระบบการสื่อสารในการจัดการเรียนการสอนอย่างหนึ่งที่ได้รับ ความนิยมนำมาใช้เป็นช่องทางในการจัดการเรียนการสอน (สมชาย รัตนทองคำ, 2556, ออนไลน์)

ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 1 มีภารกิจหลักในการผลิตนักเรียนนายสิบตำรวจให้กับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อออกไปปฏิบัติหน้าที่ โดยกำหนดให้ผู้เรียนมีความรู้ทางวิชาการตามมาตรฐานของการศึกษา ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก ในการที่จะพัฒนาบุคคลากรให้มีประสิทธิภาพได้นั้น ขึ้นอยู่กับการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ปัจจัยสำคัญในการผลิตนักเรียนนายสิบให้มีคุณภาพ คือ กระบวนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วยหลักสูตร เนื้อหาวิชาอาจารย์ผู้สอน และวิธีการสอน อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน เอกสารประกอบการสอนและค้นคว้า ตลอดจนการวัดและประเมินผลการศึกษา อาจารย์ผู้สอนต้องมีการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ให้นักเรียนนายสิบตำรวจได้มีความรู้ทางวิชาการ และภาคปฏิบัติเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่เมื่อจบการศึกษาในหลักสูตรต่อไป

วิสัยทัศน์ของศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 1 คือ สร้างตำรวจมืออาชีพ เพื่อความผาสุกของประชาชน ตำรวจมืออาชีพต้องเป็นข้าราชการตำรวจที่มีความรู้ ความสามารถ รู้ลึก รู้รอบ รู้จริงในงานที่ทำและต้องเป็นคนดี มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ ซื่อตรง อดทน เสียสละ ต้องขยัน และมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องอาจารย์ผู้สอนจึงคิดค้นกระบวนการเรียนการสอน ที่จะรองรับถึงการเปลี่ยนแปลงของการเกิดโรคระบาดโควิด 19 ในภาวะปัจจุบัน ซึ่งได้ทำ

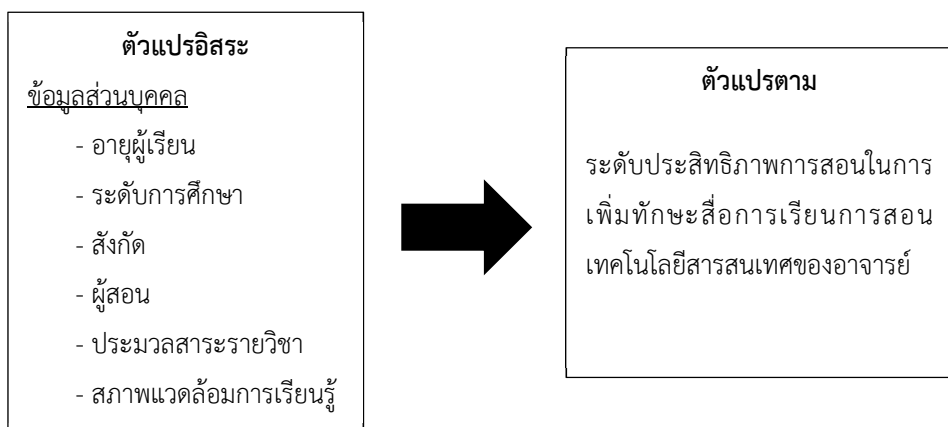
การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศกับการปฏิบัติงานของตำรวจ เพื่อให้ให้นักเรียนนายสิบตำรวจ ได้เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในระบบออนไลน์ ได้มีความรู้ ความเข้าใจ

อาจารย์ผู้สอนจึงคิดค้นกระบวนการเรียนการสอน ที่จะรองรับถึงการเปลี่ยนแปลงของการเกิดโรคระบาด โควิด 19 ในภาวะปัจจุบัน ซึ่งได้ทำการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศกับการปฏิบัติงานของ ตำรวจ เพื่อให้ให้นักเรียนนายสิบตำรวจ ได้เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในระบบ ออนไลน์ ได้มีความรู้ ความเข้าใจ และเป็นการพัฒนาบุคลากรในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทำให้นักเรียนนายสิบ ตำรวจสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้มีคุณภาพและปฏิบัติงานเต็มศักยภาพ ให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาของกองบัญชาการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางและรูปแบบการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศโดยใช้ รูปแบบ Facebook Live
2. เพื่อศึกษาแนวทางและรูปแบบในการเพิ่มทักษะและประสิทธิภาพการเรียนการสอน ทางด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับ เทคโนโลยี เทคโนโลยีสารสนเทศ การนำเทคโนโลยี สารสนเทศมาใช้ในหน่วยงาน และการเพิ่มทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ

2. ออกแบบเครื่องมือที่ส่งผลต่อการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย
1. ผู้เรียน ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมโดยตรงจากกระบวนการในการเรียน การสอน 2. ผู้สอน ซึ่งเป็นบุคคลผู้คอยควบคุม ดำเนินการเสริมสร้างกิจกรรมและมวลประสบการณ์ให้เกิดแก่ผู้เรียน

3. ประมวลสาระ ได้แก่ เนื้อหาสาระที่เป็นชุดของมวลประสบการณ์ที่ถูกดำเนินการเรียบเรียงและนำเสนอแก่ผู้เรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อการถ่ายทอดให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้และ ฝึกปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม 4. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ หมายถึง บรรยากาศการจัดการเรียนการสอน การสร้างปฏิสัมพันธ์บุคลิกลักษณะของผู้สอนและผู้เรียน ความพร้อมของสื่อ/วัสดุอุปกรณ์ประกอบ การเรียน การสอน อันจะเป็นสภาวะแวดล้อมที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

3. ทดสอบเครื่องมือกับนักเรียนนายสิบตำรวจ รุ่นที่ 11 ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 1 โดยกลุ่มตัวอย่างทำการเลือกการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) จำนวน 400 คน

4. วิเคราะห์และสรุปเพื่อศึกษาแนวทางหรือรูปแบบการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศโดยใช้รูปแบบ Facebook Live และแนวทาง/รูปแบบในการเพิ่มทักษะและประสิทธิภาพการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยจะศึกษาและเก็บข้อมูลจากนักเรียนนายสิบตำรวจรุ่นที่ 11 ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 1 จำนวน 400 นาย โดยใช้สอบถามจำนวน 30 ข้อ

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจะศึกษาและเก็บข้อมูลจากกลุ่มงานอาจารย์ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 1 รวมทั้งสิ้น 7 นาย โดยใช้ในการสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. การวิจัยเชิงปริมาณใช้เครื่องมือศึกษาเป็นแบบสอบถามจำนวน 30 ข้อ ชนิดเลือกตอบ (checklist) แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ “ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ” โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบตามสภาพจริงของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ รูปแบบด้านพัฒนาสื่อการเรียนการสอน รูปแบบเพิ่มทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอนให้กับนักเรียนนายสิบตำรวจ, รูปแบบในการเพิ่มทักษะและประสิทธิภาพการเรียนการสอน และความคิดเห็นเพิ่มเติมเพื่อนำไปปรับปรุงการสอนของอาจารย์

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ใช้กับการสัมภาษณ์ที่มีลักษณะการสัมภาษณ์ที่อยู่ระหว่างการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับการสัมภาษณ์แบบไร้โครงสร้าง มีลักษณะผสมผสานระหว่างโครงสร้างข้อคำถามและการกำหนดประเด็นคำถามไว้ล่วงหน้าเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนระบบโปรแกรม OBS รูปแบบ Facebook Live รูปแบบเทคโนโลยีที่เพิ่มทักษะการเรียนการสอน

วิธีรวบรวมข้อมูล

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำการแจกแบบสอบถามให้กับนักเรียนนายสิบตำรวจที่ใช้ในการวิจัย และนำแบบสอบถามที่ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วมาทำการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลและลงรหัส ทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเข้าสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแล้วนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มารวบรวม และวิเคราะห์สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การวิจัยเชิงปริมาณ

1. วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลด้วยการแจกแจงความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)
2. วิเคราะห์รูปแบบการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศโดยใช้รูปแบบ Facebook Live ให้กับนักเรียนนายสิบตำรวจ รุ่นที่ 11 วิเคราะห์การเพิ่มทักษะและประสิทธิภาพการเรียนการสอน โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลความหมายค่าเฉลี่ยโดยเทียบกับการวิเคราะห์เบสท์

การวิจัยเชิงคุณภาพ

1. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มงานอาจารย์ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 1 จำนวน 7 คน เกี่ยวกับความคิดเห็นในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ด้านเพิ่มทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับนักเรียนนายสิบตำรวจ รุ่นที่ 11
2. นำผลการวิเคราะห์ที่ได้จากการสัมภาษณ์และแบบสอบถามมาเปรียบเทียบข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกัน ทั้งแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาอภิปรายผลการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ด้านเพิ่มทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศให้นักเรียนนายสิบตำรวจ รุ่นที่ 11 ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 1

ผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางและรูปแบบการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศโดยใช้รูปแบบ Facebook Live ผลการวิจัย มีดังนี้

1.1 รูปแบบการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม มีความเข้าใจในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนโปรแกรม OBS รูปแบบ Facebook Live และมีการเรียนรู้สื่อการเรียน ในการเพิ่มทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศของอาจารย์ผู้สอนในระดับความคิดเห็นมาก ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความเข้าใจในการพัฒนาสื่อ และทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นตัวชี้วัด ว่ามีการนำสื่อการเรียนการสอนที่เข้าใจง่าย ในการเรียนรู้ และสามารถปฏิบัติตามที่อาจารย์ผู้สอนถ่ายทอดได้เข้าใจ

1.2 ด้านรูปแบบเทคโนโลยีการเรียนการสอนให้กับนักเรียนนายสิบตำรวจ พบว่า ความคิดเห็นโดยรวม ด้านรูปแบบเทคโนโลยีการเรียนการสอนให้กับนักเรียนนายสิบตำรวจ อยู่ในระดับมาก พบว่ามีระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ อาจารย์มีรูปแบบวิธีการสอนที่ทันสมัยแปลกใหม่ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ อาจารย์มีวิธีการสอนที่เร็ว กระตุ้นให้นักเรียนสนใจและติดตาม อยู่ในระดับมาก และรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ อาจารย์มีการเชื่อมโยงเนื้อหาวิชาที่สอนกับการนำไปใช้ในสังคมปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก

2. เพื่อศึกษาแนวทางและรูปแบบในการเพิ่มทักษะและประสิทธิภาพการเรียนการสอน ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.1 แนวทางในการเพิ่มทักษะด้านพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ข้อดี นำเทคโนโลยีมาทำให้เกิดประโยชน์ ทันท่วงทีเหตุการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงในสังคม แก่ไขสถานการณ์ โควิด 19 ถึงมีโรคระบาดเกิดขึ้น ก็ต้องดำเนินการ

สอนเป็นไปตามระเบียบงบประมาณ การเรียนการสอน และนักเรียนนายสิบตำรวจได้เรียนระบบโปรแกรม OBS รูปแบบ Facebook Live ที่มีรูปแบบการเรียนรู้ไปสู่การพัฒนาโปรแกรมอื่น ๆ ได้อีกด้วย อีกทั้งอาจารย์ได้นำเทคนิคในการเรียนการสอนที่มีการพัฒนาขยายผลไปสู่หน่วยงานหลัก กองบัญชาการศึกษา เป็นหน่วยผู้กำหนดหลักสูตรและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ปัญหาอุปสรรค นักเรียนนายสิบตำรวจสามารถเรียนนอกห้องเรียนได้ บางคนอาจเข้าไปช่องรูปแบบ Facebook Live ชั่วคราว แล้วไปทำกิจกรรมด้านอื่น ทำให้ไม่ต่อเนื่องในการเข้าห้องเรียน ต้องมีการเช็คชื่อในการเข้าเรียน รูปแบบ Facebook Live การสื่อสาร ปฏิสัมพันธ์โต้ตอบ ไม่ทันทั่วถึง เมื่อเด็กต้องเข้าไปกดพิมพ์คำพูด เพื่อโต้ตอบ บางวิชาที่สอนด้านสืบสวน อาจต้องใช้ความลับในการเรียนการสอน วิชาด้านสืบสวน ต้องเป็นการถ่ายทอดที่อยู่ในห้องเรียนจึงจะเหมาะสม

2.2 รูปแบบเทคโนโลยีการเรียนการสอนให้กับนักเรียนนายสิบตำรวจ ข้อดี การเรียนการสอนแบบ Facebook Live กรณีที่นักเรียนนายสิบตำรวจไม่ทันตามที่อาจารย์ถ่ายทอด สามารถกลับไปทบทวนย้อนหลังได้ ในระบบออนไลน์ การเรียนการสอนโปรแกรม OBS เป็นทางเลือกที่ประหยัดงบประมาณ ซึ่งงบประมาณของราชการค่อนข้างมีจำกัด ไม่สามารถไปใช้ระบบ Zoom ได้ เพราะค่าใช้จ่ายสูง อาจารย์สามารถสร้าง Power point และรูปแบบที่ทันสมัยมากขึ้น สร้างจุดสนใจให้นักเรียนได้เข้ามาฟัง และมีคลิปวิดีโอในการร่วมถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนได้ดี ปัญหาอุปสรรค ด้านจัดสรรงบประมาณบุคลากรอาจารย์ผู้ถ่ายทอด ควรเพิ่มทักษะด้านความรู้สารสนเทศให้มากขึ้น เพราะปัจจุบันมีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศก้าวไกลไปมากแล้ว อุปกรณ์เครื่องใช้คอมพิวเตอร์มีการพัฒนาให้ใช้ระบบยังไม่ค่อนข้างทันสมัย ซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับงบประมาณในการเรียนการสอน ที่หน่วยบังคับบัญชาจัดสรรลงมายังหน่วยยังน้อยอยู่

2.3 การเพิ่มประสิทธิภาพการสอน ข้อดี อาจารย์อธิบายเนื้อหาวิชาที่สอน โดยสร้างความสนใจที่ทันสมัยแปลกใหม่ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนวิจารณ์และซักถาม และอาจารย์ได้นำวิวัฒนาการใหม่ในด้านเทคโนโลยีมาช่วยในการสอนทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ระบบใหม่ ๆ ที่ใช้ในสังคมปัจจุบัน และนำเทคนิค ทักษะต่าง ๆ ในทฤษฎีที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการตำรวจได้ ปัญหาและอุปสรรค การเรียนออนไลน์เป็นทางเลือกที่นักเรียนนายสิบตำรวจได้มีช่องทางการเรียนรู้ แต่นักเรียนนายสิบตำรวจบางคน อาจไม่มีโทรศัพท์ที่สามารถเรียนรู้ควบคู่ไปกับอาจารย์ผู้สอน ต้องอาศัยเพื่อนในกลุ่มเรียนร่วมกัน การนำเสนอบางวิชา อาจมีอุปสรรคในการติดต่อสื่อสารในการเรียนรู้กับอาจารย์ผู้สอนระบบอินเตอร์เน็ต ที่ผู้เรียนต้องจัดช่องทางการสื่อสารคู่กับอาจารย์ผู้สอนด้วย

แนวทางการนำไปใช้ประโยชน์ ที่ก่อให้เกิดแนวทางขั้นตอนการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการส่งเสริม/พัฒนา/การเปลี่ยนแปลงของบุคคล สังคม และองค์กร

ผู้วิจัยดำเนินการ จัดทำวิจัยโดยนำระบบโปรแกรม OBS รูปแบบ Facebook live มาพัฒนาสื่อการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับนักเรียนนายสิบตำรวจ ซึ่งเป็นนโยบายของกองบัญชาการศึกษาที่ต้องการพัฒนาหลักสูตรนักเรียนนายสิบตำรวจ และให้อาจารย์ผู้สอนได้พัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอน โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในระบบการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน และได้จัดทำห้องเรียน ON AIR ให้กับอาจารย์ผู้สอนได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนนายสิบตำรวจได้นำความรู้ออกไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ และเกิดประโยชน์ต่อบุคลากรผู้ได้รับการฝึกอบรม ซึ่งศูนย์

ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 1 มีหน้าที่ในการฝึกอบรมนักเรียนนายสิบตำรวจ ให้จบออกไปปฏิบัติหน้าที่ราชการ ให้บริการประชาชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ผลการวิจัยทำให้ทราบว่า รูปแบบการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยใช้รูปแบบ Facebook Live ส่วนในการพัฒนาเพิ่มทักษะให้กับนักเรียนนายสิบตำรวจ เพราะในยุคปัจจุบันมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยใช้ในสังคมที่แพร่หลายมาก ผู้วิจัยมีแนวทางในการที่จะเพิ่มทักษะต่อยอดในระบบการเรียนการสอน โดยใช้เทคโนโลยีที่มีโปรแกรมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในงานหน้าที่ตำรวจได้อีก และรูปแบบในการเพิ่มทักษะและประสิทธิภาพการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้กับครูอาจารย์ผู้สอนได้เข้ารับการอบรมทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในงานหน้าที่ตำรวจได้ และต้องมีการจัดทำงบประมาณมาพัฒนา ปรับปรุง เครื่องอุปกรณ์ เทคโนโลยี ที่ใช้ในห้อง ON NIR ให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น พร้อมใช้งาน และมีระบบที่ทันสมัย ให้พร้อมในการใช้งานมากที่สุด เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานฝึกอบรมตำรวจต่อไป

อภิปรายผล

วัตถุประสงค์ที่ 1 รูปแบบการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศโดยใช้รูปแบบ Facebook Live ถ่ายทอดสดให้กับนักเรียนนายสิบตำรวจ พบว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ (information technology) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางด้านการพัฒนาเพิ่มช่องทางการสื่อสาร ทำให้นักเรียนนายสิบตำรวจมีช่องทางการสื่อสารด้านเทคโนโลยีสารสนเทศระหว่างผู้สอนกับนักเรียนมากขึ้น และทำให้นักเรียนสามารถติดต่อกับผู้สอนได้ใกล้ชิดขึ้น ในช่วงเกิดวิกฤตโควิด 19 ซึ่งสอดคล้องด้วยงานเขียนของ ธวัชชัย ยางธิสาร และคณะ (2565, ออนไลน์) เรื่องการประยุกต์ใช้งานเฟซบุ๊ก (Facebook) เพื่อการเรียนการสอนว่า “เฟซบุ๊กเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้ที่ยังคงเฟื่องฟูและได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่องจึงส่งผลให้สถานศึกษาต่าง ๆ นำเฟซบุ๊กไปประยุกต์ใช้เป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแบ่งปันข้อมูลด้านวิชาการในการเรียนการสอน รวมถึงการสอน การส่งเสริมเสริมความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างครูผู้สอนกับครูผู้สอน ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้เรียน”

จะเห็นได้ว่า เฟซบุ๊กเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้และเป็นห่วงโซ่การศึกษาขนาดใหญ่ที่ทรงประสิทธิภาพในการเรียนรู้แบบไร้ขีดจำกัด ซึ่งผู้สอนและผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้จากทุกที่ทุกเวลา ฉะนั้น ผู้บริหารการศึกษาจึงควรกำหนดแนวปฏิบัติ ในการใช้เฟซบุ๊กอย่างเหมาะสมเพื่อช่วยลดความเสี่ยงด้านการใช้เฟซบุ๊กไปในทางที่ผิดหรือด้านการก่อให้เกิดความเสื่อมเสียชื่อเสียงแก่สถานศึกษา

วัตถุประสงค์ที่ 2 แนวทาง/รูปแบบในการเพิ่มทักษะและประสิทธิภาพการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับนักเรียนนายสิบตำรวจ โดยใช้การถ่ายทอดสดออนไลน์ (Live Streaming) ทำให้นักเรียนนายสิบตำรวจเกิดการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศได้เร็วขึ้น และกระบวนการที่ผู้สอนได้จัดระบบการเรียนการสอนให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน เกิดการเรียนรู้ เข้าใจในเนื้อหาที่สอนมากขึ้น โดยการถ่ายทอดสดออนไลน์ (Live Streaming) คือ การรับ/ส่ง สัญญาณภาพ และเสียงบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) โดยอาศัยเทคโนโลยี

อินเทอร์เน็ต (Internet) ในการเข้าถึงอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มช่องทางรายได้ และเพิ่มยอดผู้เข้าชม และสร้างโอกาสให้เจ้าของ Content ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่าง ๆ ที่ต้องการเปิดช่องทางการรับชมอย่างไม่จำกัด ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) โดยผู้ชมสามารถรับชมได้บนคอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน อุปกรณ์แท็บเล็ตและสมาร์ททีวี ซึ่งข้อดี ที่แตกต่างจากการถ่ายทอดสดบนทีวีทั่วไป คือ สามารถรับชมได้ทุกที่ ทุกเวลา ทุกอุปกรณ์ ที่สามารถออนไลน์ (Online) ได้ที่สำคัญผู้เรียนสามารถจะค้นคว้าเพิ่มเติมและดูซ้ำจากคลิปที่ได้เรียนไปแล้ว ทำให้ผลการเรียนดีขึ้น สอดคล้องด้วยผลการวิจัยของ วุฒิรัตน์ นัยพัฒน์ (2560, ออนไลน์) เรื่อง ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ได้เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ จากผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 80/70 พบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

การ Streaming ในความหมายของการบริหารบนโลกออนไลน์ก็คือ การรับส่งสัญญาณภาพและเสียงผ่านเครือข่ายระบบอินเทอร์เน็ต ด้วยการใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตสมัยใหม่ให้เข้าถึงยังอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้ง่ายดายมากขึ้น เป็นการเพิ่มช่องทางรายได้เพิ่มจำนวนยอดผู้ชมพร้อมสร้างโอกาสทางธุรกิจได้อย่างดี เนื่องจากว่าการรับชมผ่านการ Streaming นี้ สามารถรับชมได้อย่างไม่จำกัด ไม่ว่าจะอยู่ตรงไหนของโลกก็สามารถรับชมได้ด้วย การที่ Streaming มีระบบเชื่อมต่อออนไลน์เข้ามาเกี่ยวข้องยังทำให้สามารถสร้างจุดเด่นเกี่ยวกับการพูดคุยกับคนดูหรือการสื่อสารระหว่างกันได้ง่ายขึ้นประเภทถามตอบ หรือหากต้องการเปลี่ยนมุมมองและสร้างสรรค์ฟังก์ชันดี ๆ ก็สามารถทำได้อีกเยอะ ส่งผลให้การรับชมของคนดูแทบไม่ได้ต่างจากการดูผ่านทีวีด้วยซ้ำ นับได้ว่าเป็นรูปแบบการถ่ายทอดสดใหม่ ๆ บนโลกออนไลน์ที่กำลังสร้างกระแสได้อย่างน่าสนใจ

ข้อเสนอแนะ

1. ต้องมีการดำเนินการจัดหางบประมาณเพื่อจัดหาอุปกรณ์ในการเรียนการสอนที่ทันสมัย และให้ทันต่อเหตุการณ์ที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงในด้าน ๆ อาจารย์ได้มีงบประมาณมาจัดทำการวิจัยที่ใช้ระบบการเรียนการสอนที่ทันสมัยมากขึ้น
2. ควรศึกษาระบบการเรียนการสอนที่ใช้ระบบที่สามารถบรรจุคนในห้องเรียนได้มากขึ้น และนำระบบดังกล่าวมาพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัยมากขึ้น มีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนที่เปิดให้นักเรียนได้เรียนรู้วิวัฒนาการใหม่ ๆ ในสังคม และฝึกอบรมอาจารย์ผู้สอนให้เรียนรู้วิวัฒนาการเทคโนโลยีที่ทันสมัยให้ทันปัจจุบันในสังคมด้วย

เอกสารอ้างอิง

ธวัชชัย ยางธิสาร และคณะ. (2559). การประยุกต์ใช้งานเฟซบุ๊ก Facebook เพื่อการเรียนการสอน. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2565, จาก <https://sites.google.com/a/rk.ac.th/tmbpp-socialnetwork/kar-prayukt-chi-ngan-facebook-pheux-kar-reiyn-kar-sxn>.

- วสุติรัตน์ นัยพัฒน์. (2560). *ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ได้เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 23 กรกฎาคม 2565, จาก <http://www.atc.ac.th/ATCWeb/FileATC/>.
- สมชาย รัตนทองคำ. (2554). *การออกแบบการสอนที่เป็นระบบ*. สืบค้นเมื่อ 16 มิถุนายน 2565, จาก <https://ams.kku.ac.th/aalearn/resource/edoc/tech/56web/11system56.pdf>.
- Patcharee Anontree. (2010). *รูปแบบและวิธีการการถ่ายทอดสดผ่านเฟซบุ๊ก ของร้านขายสินค้าแฟชั่นออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2565, จาก <http://libdoc.dpu.ac.th/thesis/Pinsalicha.Cha.pdf>.
- somzom. (2012). *บทบาทเทคโนโลยีต่อการดำรงชีวิตและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับเทคโนโลยี*. สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2565, จาก <https://somzom.wordpress.com/2010/02/25/computer-mediated-communication-cmc-2/>.

ผู้เขียนบทความ

พ.ต.ท.จิราศักดิ์ นนทะแก้ว อาจารย์ (สบ3) ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 1 อีเมล Tntm0723@gmail.com

ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชั้นแก้ว ตำบลโคกสาร อำเภอขามเฒ่า จังหวัดอำนาจเจริญ

MANAGEMENT POTENTIAL OF KHAN KAEW COMMUNITY ENTERPRISE, KHOK SAN
SUB-DIDTRICT, CHANUMEN DISTRICT, AMNAT CHAROEN PROVINCE

วาสนา หลอดคำ และ พงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์

WASSANA LORDKHUM AND PONGSAWUT RACHJUR

หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะนิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

POLITICAL SCIENCE PROGRAM IN POLITICAL SCIENCE ON FACULTY OF LAW AND POLITICE,

ROI ET RAJABHAT UNIVERSITY

จังหวัดร้อยเอ็ด

ROI ET PROVINCE

Received: February 23, 2023

Revised: April 7, 2023

Accepted: May 30, 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชั้นแก้ว ตำบลโคกสาร อำเภอขามเฒ่า จังหวัดอำนาจเจริญ 2. เพื่อวิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชั้นแก้ว ตำบลโคกสาร อำเภอขามเฒ่า จังหวัดอำนาจเจริญ และ 3. เพื่อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชั้นแก้ว ตำบลโคกสาร อำเภอขามเฒ่า จังหวัดอำนาจเจริญเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีกลุ่มเป้าหมาย 6 กลุ่ม ได้แก่ 1. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน 2. ประธานกลุ่มวิสาหกิจ จำนวน 1 คน 3. รองประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 1 คน 4. สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจ จำนวน 7 คน 5. ผู้นำชุมชน จำนวน 4 คน และ 6. ประชาชน จำนวน 6 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 20 คน แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากเอกสาร วรรณกรรมและแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์แบบเชิงเนื้อหา ผลการศึกษาประเด็นศักยภาพการจัดการวิสาหกิจชุมชน พบว่า ผู้นำมีศักยภาพในการจัดการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีวางแผนการทำงานและการแบ่งหน้าที่การทำงานไว้ชัดเจน โดยเน้นให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน รวมทั้งมีส่วนร่วมในด้านการจัดสรรรายได้ ประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พบว่า ขาดความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานและขาดการวิเคราะห์สภาพการตลาด ผลิตภัณฑ์ยังไม่เป็นที่รู้จักมาก ช่องทางการจำหน่ายสินค้าไม่กว้างขวาง และประเด็นแนวทางการแก้ไขแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พบว่า ควรมีการพัฒนาด้านการผลิตให้

ทันสมัย พัฒนาด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ มีการติดตามและประเมินผลการทำงาน การควบคุมการผลิตสินค้าให้ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค และด้านการตลาดมีการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

คำสำคัญ: ศักยภาพ การจัดการ วิสาหกิจชุมชน

ABSTRACT

The objectives of this research were : 1. to study the management potential of Khan Kaew Community Enterprise Group, Khok San Sub-district, Chanuman District, Amnat Charoen Province ; and 3. To propose guidelines for solving problems and obstacles in the management of Khan Kaew Community Enterprise Group, Khok San Subdistrict, Chanuman District, Amnat Charoen Province. It is a qualitative research. There are research tools, including in-depth interviews. There are 6 target groups : 1. President of Subdistrict Administrative Organization 1 person 2. President of Enterprise Group 1 person 3. Vice President of Community Enterprise Group 1 person 4. Enterprise Group Member 7 people 5. Community Leader 4 people and 6. There were 6 people, totaling 20 people, and the data collected from literature and interview forms were used for content analysis. The results of the study on community enterprise management potential revealed that leaders have the potential to manage operations systematically. There is a work plan and a clear division of work responsibilities. Emphasis is placed on members participating in operational planning. as well as participating in the allocation of income Problems and obstacles in the operation of the community enterprise group found that the lack of knowledge and ability to use technology to apply in the operation and lack of market analysis. The product is not yet very well known. Not wide distribution channels and issues, guidelines for solving problems and obstacles in the management of community enterprise groups, it was found that production should be developed to be modern Develop new product designs There is a follow-up and evaluation of the work. Controlling the production of products to meet the goals defined in response to the needs of consumers And in marketing, technology has been used to help operate more efficiently.

Keywords: Potential, Management, Community Enterprise

บทนำ

การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยนั้นได้ประยุกต์ใช้แนวคิดเพื่อกำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ โดยใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 -2564) คือ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ได้แก่ การเสริมสร้าง

ศักยภาพชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และการสร้างความเข้มแข็งการเงินในฐานะรากตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ และยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ได้แก่ การบริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวม การเสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการซึ่งกระบวนการพัฒนาดังกล่าวจำเป็นที่จะต้องอาศัยการปรับรูปแบบและโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจ ซึ่งไม่สามารถที่จะคำนึงถึงองค์ภาคธุรกิจหรืออุตสาหกรรมการผลิตขนาดใหญ่ในระบบเศรษฐกิจมหภาคเพียงอย่างเดียว แต่จำเป็นต้องคำนึงถึงหน่วยการผลิตในระบบเศรษฐกิจระดับจุลภาคที่เล็กลงมาด้วย (เฉลิมพล แจ่มจันทร์ และ สวรัย บุญยमानนท์, 2556) ฉะนั้น การส่งเสริมให้เกิดกระแสระบบเศรษฐกิจจุลภาคระดับเล็กอย่าง “ชุมชน” โดยผ่านตัวขับเคลื่อนหลัก คือ “หน่วยการผลิตที่ชุมชนเป็นเจ้าของ” จึงเป็นอีกหนึ่งแนวทางที่จะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืน

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนชั้นแก้วบ้านหินซัน ตำบลโคกสาร อำเภอขามเฒ่า จังหวัดอำนาจเจริญ เริ่มต้นจากการรวมตัวกันของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีความประสงค์ร่วมกันในการประกอบการที่ชุมชนเป็นเจ้าของกิจการเอง โดยนำวัตถุดิบทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ เนื่องจากในชุมชนมีกล้วยเป็นจำนวนมาก จึงนำกล้วยน้ำว้ามาแปรรูปสภาพวัตถุดิบให้เป็นผลิตภัณฑ์กล้วยตากอบน้ำผึ้ง ให้ผลิตภัณฑ์อาหารอยู่ในสภาพที่เหมาะสม สะอาด และปลอดภัยต่อการบริโภค เป็นการถนอมอาหาร ลดปัญหาสินค้าเกษตรที่มากและเน่าเสียง่าย เพื่อยืดอายุการเก็บมูลค่าให้กับผลไม้ได้ ส่วนใหญ่นั้นผลไม้จะนิยมบริโภคสด ทำให้ผลไม้มีมูลค่าไม่สูงมากนัก แต่ถ้านำมาแปรรูปจะมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น และเพื่อเสริมสร้างศักยภาพชุมชนสามารถสร้างรายได้เพื่อชีวิตที่ดีของชุมชน ฉะนั้นแล้ว การรวมกลุ่มของวิสาหกิจชุมชน จึงถือเป็นการรวมพลังสร้างสรรค์ผลผลิต สร้างมูลค่าเพิ่มมีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นพัฒนาผลิตภัณฑ์ ต่อยอดด้วยภูมิปัญญาสากลสามารถยกระดับไปสู่ผู้ประกอบการระดับสูงต่อไปได้ ถือได้ว่าวิสาหกิจชุมชนเป็นจุดเริ่มต้นนำไปสู่รากฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจระดับประเทศ ตอบสนองต่อนโยบายรัฐบาลที่มุ่งมั่นพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งต่อไป (เลิศวิโรจน์ โกวัฒนะ, 2561)

ในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนชั้นแก้วบ้านหินซัน ตำบลโคกสาร อำเภอขามเฒ่า จังหวัดอำนาจเจริญ ยังคงมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานหลากหลายประการ อาทิเช่น กลุ่มวิสาหกิจชุมชนขาดความรู้การจัดทำแผนการดำเนินงาน เช่น โครงสร้างการบริหารงานที่ยังไม่ชัดเจน ปัญหาด้านการบริหารจัดการ เช่น ความไม่พร้อมเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มขาดความเชื่อถือในผู้นำกลุ่ม ขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง ปัญหาด้านการตลาด เช่น ผลิตภัณฑ์กล้วยตากอบน้ำผึ้งยังไม่เป็นที่นิยมในท้องตลาด วิสาหกิจชุมชนไม่สามารถจำหน่ายสินค้าได้ หรือจำหน่ายได้ไม่มากนัก ช่องทางการจำหน่ายยังไม่กว้างขวาง และขาดการประชาสัมพันธ์สินค้า ปัญหาด้านบัญชีและการเงิน เช่น ขาดทักษะการบริหารการเงินและบัญชีไม่มีระบบบันทึกบัญชีที่ถูกต้อง และไม่มีงบกำไรขาดทุนและรายจ่ายของตนเอง ปัญหาด้านการผลิต เช่น ขาดความรู้และเทคนิคการผลิตใหม่ ๆ ปัญหาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ขาดการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการดำเนินงาน ขาดความรู้เกี่ยวกับการขายแบบออนไลน์ เป็นต้น

ดังนั้นได้เกิดแนวคิดการสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งชุมชน มุ่งเน้นกลุ่มคนที่มีวิถีชีวิตเกี่ยวพันกัน และมีการติดต่อสื่อสารเกี่ยวข้องกันอย่างเป็นปกติต่อเนื่อง อันเนื่องมาจากการอยู่ในพื้นที่ร่วมกันหรือมีอาชีพร่วมกันหรือการประกอบกิจการซึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน หรือการมีวัฒนธรรมความเชื่อ หรือความสนใจร่วมกัน (สำนักงาน

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560, น. 18) แนวทางที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเป็นแนวทางที่พัฒนาภายในกลุ่ม 2 แนวทาง และแนวทางที่พัฒนาร่วมกับภายนอก 2 แนวทาง โดยแนวทางที่พัฒนาภายใน ได้แก่ 1. การพัฒนาบุคลากร ทั้งผู้นำและสมาชิกกลุ่ม ด้านผู้นำกลุ่มประธานกลุ่มให้เป็นบุคคลที่มีความรู้มีความสามารถในการบริหารจัดการ มีภาวะผู้นำ สามารถบริหารสมาชิกในกลุ่มได้เป็นอย่างดี และสามารถชักจูงคนในชุมชนเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ด้านสมาชิกในกลุ่มมีความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน มีความมุ่งมั่นตั้งใจต่อหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบ 2. การพัฒนาความรู้ความสามารถในด้านผลิตภัณฑ์และการจัดการ การบริหารการเงิน แนวทางที่พัฒนาร่วมกับภายนอก ได้แก่ 1. การสร้างเครือข่าย และ 2. การสร้างความมีส่วนร่วมและคืนประโยชน์

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาเรื่อง “ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชั้นแก้ว ตำบลโคกสาร อำเภอนาขามาน จังหวัดอำนาจเจริญ” เพื่อศึกษาการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน รวมถึงนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการจุดประกายแนวคิด และบทบาทการพัฒนายกระดับวิสาหกิจชุมชนอย่างสร้างสรรค์ให้แก่ชุมชนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปประยุกต์ปฏิบัติ และจะนำมาซึ่งประโยชน์ต่อทั้งชาวบ้านชุมชน และสร้างรากฐานที่มั่นคงแก่ระบบเศรษฐกิจในระดับมหภาคต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษานี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์การศึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชั้นแก้ว ตำบลโคกสาร อำเภอนาขามาน จังหวัดอำนาจเจริญ
2. เพื่อวิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชั้นแก้ว ตำบลโคกสาร อำเภอนาขามาน จังหวัดอำนาจเจริญ
3. เพื่อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชั้นแก้ว ตำบลโคกสาร อำเภอนาขามาน จังหวัดอำนาจเจริญ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

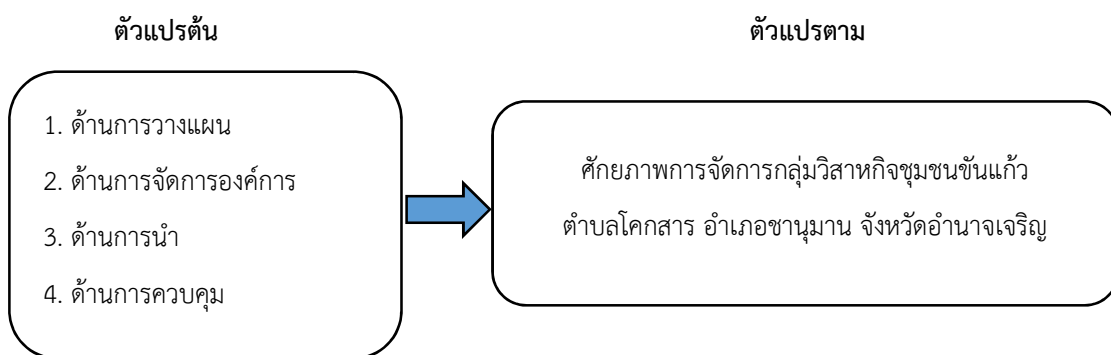
1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ 1. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน 2. ประธานกลุ่มวิสาหกิจ จำนวน 1 คน 3. รองประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 1 คน 4. สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจ จำนวน 7 คน 5. ผู้นำชุมชน จำนวน 4 คน และ 6. ประชาชน จำนวน 6 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 20 คน
2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยมีกรอบวิเคราะห์ตามประเด็นที่จะทำการศึกษาซึ่งทำการสังเคราะห์จากกรอบแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัย โดยอยู่ภายใต้ประเด็นการวิจัยดังนี้คือ 1. ประเด็นศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชั้นแก้ว 2. ประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชั้นแก้ว และ 3. ประเด็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชั้นแก้ว

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย 2. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเอกสารต่าง ๆ (Document Research) อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสังเกตกับการสัมภาษณ์ มาทำการวิเคราะห์แยกแยะเป็นประเด็นต่าง ๆ โดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการศึกษา และตามกรอบแนวคิด เพื่อทำให้สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาที่รวบรวมประเด็นได้อย่างมีระบบ

5. กรอบการวิเคราะห์การวิจัย เรื่อง “ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชั้นแก้ว ตำบลโคกสาร อำเภอนาขุมาน จังหวัดอำนาจเจริญ” โดยเขียนให้เป็นแผนภาพ ดังนี้คือ

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชั้นแก้ว ตำบลโคกสาร อำเภอนาขุมาน จังหวัดอำนาจเจริญ” มีผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชั้นแก้ว ตำบลโคกสาร อำเภอนาขุมาน จังหวัดอำนาจเจริญ

ผลการศึกษาประเด็นศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชั้นแก้ว ตำบลโคกสาร อำเภอนาขุมาน จังหวัดอำนาจเจริญ มี 4 ประเด็นสำคัญ ดังนี้

ผลการศึกษาประเด็นด้านการวางแผน พบว่า การวางแผนการจัดโครงสร้างองค์กร มีผลต่อการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนโดยมีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานอย่างชัดเจน ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพรวมทั้งมีการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ โดยเน้นให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน กำหนดเป้าหมายและทิศทางของกลุ่มรวมทั้งมีส่วนร่วมในด้านการจัดสรรรายได้ และผลประโยชน์ของกลุ่มเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานที่เหมาะสมและเข้าใจร่วมกัน

ผลการศึกษาประเด็นด้านการจัดการองค์การ พบว่า การจัดการองค์การนี้เริ่มตั้งแต่การกำหนดโครงสร้างองค์กร กำหนดตำแหน่งงาน จัดสรรทรัพยากรบุคคลเพื่อลงในตำแหน่งงานต่าง ๆ รวมถึงจัดระบบระเบียบในการทำงานทั้งหมดด้วย สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการจัดโครงสร้างองค์กรนั้นก็คือการแบ่งหน้าที่แต่ละส่วนให้ชัดเจน ไม่ทำงานทับซ้อนกัน และต้องทำงานประสานกันให้ราบรื่นได้ด้วย ครอบคลุมการทำงานทั้งหมดไม่ให้เกิดปัญหา ประเมินจำนวนพนักงานให้พอดี ไม่มากหรือน้อยจนเกินไป และต้องลำดับความสำคัญของตำแหน่งเคลียร์บทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน ตลอดจนให้อำนาจในการสั่งการที่เหมาะสมด้วย

ผลการศึกษาประเด็นด้านการนำ พบว่า ด้านการนำนั้นเป็นการอำนวยความสะดวกที่คือบริหารจัดการตลอดจนดำเนินการทุกอย่างให้ปฏิบัติการได้อย่างราบรื่นจนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ การอำนวยความสะดวกนี้เกี่ยวเนื่อง ทั้งเรื่องของทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรอื่น ๆ ไปพร้อมกันด้วย ให้สามารถทำงานร่วมกันได้ ตลอดจนอำนวยความสะดวกในการทำงานการอำนวยความสะดวกยังหมายถึงการสั่งการ อำนาจหน้าที่ และการปฏิบัติการให้สามารถทำงานได้ ตลอดจนการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นด้วย ซึ่งหนึ่งในหัวใจสำคัญของการอำนวยความสะดวกก็คือ การสื่อสารให้มีประสิทธิภาพด้วย

ผลการศึกษาประเด็นด้านการควบคุม พบว่า การควบคุมนี้ก็คือการบริหารจัดการทุกอย่างให้ตรงตามแผนและระยะเวลาที่วางไว้ การควบคุมนี้ตั้งแต่การควบคุมทรัพยากร เครื่องจักร ไปจนถึงบุคลากรให้การปฏิบัติการอย่างมีความราบรื่น และดำเนินการตามแผนการได้สำเร็จ ทั้งยังตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ด้วย การควบคุมนั้นนอกจากการสั่งการ กำหนดการ บังคับการแล้ว ก็ยังรวมถึงการแนะนำ ช่วยเหลือ รายงานผล ตลอดจนประเมินผลการทำงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อติดตามการทำงานทุกกระบวนการไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดใด ๆ ด้วย

2. ปัญหาและอุปสรรคการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชั้นแก้ว ตำบลโคกสาร อำเภอนาขามาน จังหวัดอำนาจเจริญ

ผลการศึกษาประเด็นปัญหาและอุปสรรคการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชั้นแก้ว ตำบลโคกสาร อำเภอนาขามานจังหวัดอำนาจเจริญ มี 4 ประเด็น ดังนี้

ผลการศึกษาประเด็นด้านการวางแผน พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนนั้นยังขาดการนำความคิดที่สร้างสรรค์และแปลกใหม่มาปรับใช้ในการผลิตสินค้า ในเมื่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยังไม่มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เกิดขึ้น จึงส่งผลให้ไม่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคได้ และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยังขาดประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่ว่าแผน ความคิดที่จะนำไปสร้างและมีความสับสนและยังมีขั้นตอนที่ซับซ้อน

ผลการศึกษาประเด็นด้านการจัดการองค์การผลการศึกษา พบว่า การบริหารจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนั้นมีการวางแผนการดำเนินงานไว้อย่างชัดเจนแล้ว แต่ในการปฏิบัติงานพบเจอปัญหาเรื่องการแบ่งหน้าที่ในการปฏิบัติงานไม่ตรงตามความถนัดของตัวบุคคล จึงส่งผลให้การปฏิบัติงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนั้นไม่ลงตัวระบบการทำงานกระจัดกระจาย ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยตามแผนที่กำหนดไว้

ผลการศึกษาประเด็นด้านการนำ พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนยังขาดความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานและขาดการวิเคราะห์สภาพการตลาด รวมถึงยังขาดวิสัยทัศน์ในการสร้างความเติบโตให้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผู้นำกลุ่มส่วนมากยังคงวางตำแหน่งสินค้าของตนให้ขายอยู่ในชุมชนในท้องถิ่นยังไม่สามารถนำผลิตภัณฑ์ไปสู่ท้องตลาดอื่นได้

ผลการศึกษาประเด็นด้านการควบคุม พบว่า การบริหารจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนั้นมีการตรวจสอบและติดตามประเมินผลการดำเนินงานอยู่เป็นประจำ ซึ่งผลที่ได้เห็นก็คือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยังต้องเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิม โดยต้องเริ่มจากสิ่งเล็กๆ ๑ คือ กระบวนการวางแผนการผลิตสินค้าให้เป็นที่ยอมรับของคนในสังคมและตรงตามความต้องการของผู้บริโภค

3. แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชั้นแก้ว ตำบลโคกสาร อำเภอขามเฒ่า จังหวัดอำนาจเจริญ

ผลการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชั้นแก้ว ตำบลโคกสาร อำเภอขามเฒ่า จังหวัดอำนาจเจริญ มี 4 ประเด็น ดังนี้

ผลการศึกษาประเด็นด้านการวางแผน พบว่า การเป็นผู้ประกอบการต้องเป็นผู้ทำงานอย่างสร้างสรรค์ มีมุมมองในแง่ดีตามพันธะในการจัดสร้างแหล่งทรัพยากรใหม่หรือนำความสามารถไปรวมกันก่อให้เกิดสิ่งใหม่เพื่อเป้าหมายในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างความมั่นคงแก่กิจการและรับผิดชอบต่อสังคม กล้าคิดกล้าตัดสินใจ ยอมรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินกิจการมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในธุรกิจ พร้อมทั้งเป็นผู้แบกรับความเสี่ยงจากการประกอบธุรกิจเพื่อผลกำไรและความพอใจ

ผลการศึกษาประเด็นด้านการจัดการองค์การ พบว่า การจัดวางระบบการดำเนินการโดยมีการจัดวางตำแหน่งและโครงสร้างองค์กรพร้อมแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกทุกคนไว้อย่างชัดเจน มีการสำรวจความสามารถและความต้องการของแต่ละบุคคล เพื่อลดความขัดแย้งและความตึงเครียดในการทำงานและการบริหารจัดการการทำงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้นำต้องมีการประสานงานให้มีความชัดเจน เข้าใจได้ง่าย มีการติดต่อสื่อสารที่ดี จึงจะสามารถทำให้การปฏิบัติงานนั้นบรรลุผล

ผลการศึกษาประเด็นด้านการนำ พบว่า สมาชิกควรได้รับการส่งเสริมให้เข้าร่วมอบรมสัมมนา และศึกษาดูงานชุมชนอื่น ๆ เพื่อพัฒนาตนเองและกลุ่ม กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจัดให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานอบรมวิชาชีพและทักษะในการทำงานให้กับสมาชิก มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมการผลิตสินค้าและบริการ รวมทั้งมีการดำเนินการจัดเก็บองค์ความรู้ที่ได้ในรูปของเอกสารหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผลการศึกษาประเด็นด้านการควบคุม พบว่า ต้องคำนึงถึงปัจจัยในการดำเนินงานต่าง ๆ อย่างมีคุณภาพและมีมาตรฐานในกระบวนการผลิตสินค้า/บริการโดยเริ่มตั้งแต่ การวางแผนการผลิตสินค้าและกำหนดขั้นตอนการผลิตอย่างมีระบบ กำหนดขั้นตอน กระบวนการผลิตสินค้า/บริการที่ชัดเจนเป็นที่เข้าใจร่วมกันระหว่างสมาชิก การกำหนดและตรวจสอบคุณภาพของวัตถุดิบที่นำมาผลิตสินค้า ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับ มีการตรวจสอบคุณภาพของสินค้าและบริการก่อนออกจำหน่ายอย่างสม่ำเสมอและการกำหนดราคาเป็นมาตรฐานและยอมรับได้

อภิปรายผล

จากการศึกษา “ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชนชั้นแก้ว ตำบลโคกสารอำเภอขามเฒ่า จังหวัดอำนาจเจริญ” ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผล ดังนี้คือ

1. ศักยภาพการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชนชั้นแก้ว ตำบลโคกสาร อำเภอขามเฒ่า จังหวัดอำนาจเจริญ

ด้านการวางแผน กล่าวคือ ประธานวิสาหกิจมีการนัดประชุมรวมตัวกันที่วิสาหกิจชุมชน เพื่อที่จะแจ้งแผนการดำเนินงาน และการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบของสมาชิกในกลุ่มทุกคน สมาชิกในกลุ่มสามารถออกความคิดเห็นได้ตามความเหมาะสม ประธานวิสาหกิจจะเก็บไว้พิจารณา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เสรี พงศ์พิศ (2547, น. 150) ได้ให้ความหมายของศักยภาพว่าหมายถึง ความสามารถที่ยังไม่พัฒนาหรือยังไม่พัฒนาเต็มที่ ศักยภาพเป็นพลังภายใน พลังที่ซ่อนไว้หรือพลังแฝงที่ยังไม่ได้แสดงออกมาให้ปรากฏ หรือออกมาบ้างแต่ยังไม่หมดด้านความสามารถที่ซ่อนไว้

ด้านการจัดการองค์การ กล่าวคือ ภายในวิสาหกิจนั้นมีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน และวิสาหกิจชุมชนมีการแลกเปลี่ยนความรู้จากวิสาหกิจอื่นอีกด้วยการสร้างสัมพันธ์มิตรไมตรีกันเพื่อที่จะนำมาปรับใช้ และแก้ไขข้อบกพร่องซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2541) กล่าวว่า ศักยภาพระดับบุคคล คือความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจ ที่มีความพร้อมจะตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งทางด้านร่างกาย ได้แก่ วุฒิภาวะ ซึ่งหมายถึงการเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ของร่างกายและจิตใจ ได้แก่ ความพอใจที่จะสนองต่อสิ่งเร้าหรือพอใจ จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ดังนั้น องค์ประกอบที่จะทำให้เกิดศักยภาพในระดับบุคคล วุฒิภาวะ หมายถึง ความเจริญเติบโตทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และอารมณ์ รวมถึงประสบการณ์ทางสังคมหรือความรู้เดิม ผู้มีประสบการณ์เดิมมากย่อมมีแนวโน้มที่จะเรียนรู้ได้ดีกว่าผู้ที่มีประสบการณ์เดิมน้อย

ด้านการนำ กล่าวคือ ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีการปรึกษาร่วมกับสมาชิกในกลุ่มอยู่เป็นประจำ เพื่อที่จะช่วยกันหาข้อบกพร่องในการทำงานและหาวิธีแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยรวดเร็วที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เยาวลักษณ์ ศิริสุวรรณ (2539) กล่าวว่า ศักยภาพของบุคคล หมายถึง พลังความสามารถของบุคคลที่มีอยู่ในตัว ซึ่งสามารถนำออกมาใช้เพื่อดำเนินการหรือประกอบกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งให้ประสบผลสำเร็จ อนึ่งจะมีลักษณะที่ไม่ตายตัวแต่อาจจะทำให้มีมากขึ้นหรือแข็งแรงขึ้น จากการพัฒนา

ด้านการควบคุม กล่าวคือ การดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ประธานวิสาหกิจชุมชนมีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานและมีการติดตามประเมินอยู่เป็นประจำ ให้สมาชิกกลุ่มปฏิบัติงานได้ตรงตามเวลาที่กำหนดจะทำให้กลุ่มมีศักยภาพในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถปฏิบัติงานตามที่กำหนด

2. ปัญหาและอุปสรรคการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชนชั้นแก้ว ตำบลโคกสาร อำเภอขามเฒ่า จังหวัดอำนาจเจริญ

ด้านการวางแผน กล่าวคือ ภายในวิสาหกิจชุมชนนั้นถึงจะมีการวางแผนการดำเนินงานและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจนแล้ว แต่สมาชิกในกลุ่มยังปฏิบัติงานไม่ได้ตรงตามเวลาที่กำหนดไว้เท่าที่ควรเกิดจากการแบ่งงานที่ไม่เหมาะสมกับบุคคลจึงทำให้งานเสร็จล่าช้า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอนันต์ เกตุวงศ์ (2543, น. 3-4) ได้ให้ความหมายว่า การวางแผนก็คือการตัดสินใจล่วงหน้าในการเลือกทางเลือกเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น

วัตถุประสงค์หรือวิธีการกระทำโดยทั่วไปจะเป็นการตอบคำถามต่อไปนี้ คือ จะทำอะไร ทำไมจึงต้องทำ ใครบ้าง ที่จะเป็นผู้กระทำ จะกระทำเมื่อใด จะกระทำกัน ที่ไหนบ้าง และจะกระทำกันอย่างไร

ด้านการจัดการองค์การ กล่าวคือ ถึงแม้มีการแบ่งหน้าที่การทำงานกันอย่างชัดเจนแล้ว แต่การปฏิบัติงานของสมาชิกในกลุ่มยังมีความกระตือรือร้นในการทำงาน กลุ่มขาดการติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐ และการใช้อำนาจของประธานวิสาหกิจยังไม่เคร่งครัด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ธงชัย สันติวงษ์ (2538, น. 4) ให้ความหมายว่า งานบริหาร คือการจัดการ หมายถึง ภาระหน้าที่ของบุคคลใด ๆ ที่ปฏิบัติตนเป็นผู้บริหารที่จะต้องเข้ามาทำหน้าที่จัดระเบียบและดำรงไว้ซึ่งสภาพภายในของกลุ่มหรือหน่วยงานเพื่อให้กลุ่มดังกล่าวสามารถทำงานจนบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการนำ กล่าวคือ กลุ่มวิสาหกิจควรมีการทำการโฆษณาสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์เพิ่มมากขึ้น เพื่อที่จะทำให้ผลิตภัณฑ์สินค้าเป็นที่รู้จักเพิ่มมากขึ้นจะทำให้เกิดตลาดสินค้าหลายช่องทางและการติดต่อสัมพันธ์กับวิสาหกิจอื่นจะทำให้การตลาดสินค้ากว้างขึ้น

ด้านการควบคุม กล่าวคือ การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนเพื่อให้เกิดประสิทธิผลเพิ่มขึ้นในปัจจัยของการมีส่วนร่วมจำเป็นต้องทำให้สมาชิกเข้าใจถึงความจำเป็นของการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเพื่อให้มีการพัฒนาและสามารถแข่งขันได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทรงวุฒิ เรืองวาทศิลป์ (2550) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกประการตามกำลังความสามารถของสมาชิกไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจการดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลร่วมกัน นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานในกลุ่มให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชั้นแก้ว ตำบลโคกสาร อำเภอขามเฒ่า จังหวัดอำนาจเจริญ

ด้านการวางแผน กล่าวคือ ทั้งตัวประธานกลุ่มและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนแนวคิด กระบวนการทำงานให้เหมาะสมกับบุคคลตามตำแหน่งงานเพื่อที่จะทำให้การทำงานนั้นสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสมยศ นาวิการ (2538) กล่าวว่า การบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการของการวางแผนการจัดองค์กร การมีส่วนร่วม การควบคุมกำลังความพยายามของสมาชิกขององค์และการใช้ทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อความสำเร็จของเป้าหมายองค์กรที่กำหนดไว้นั้น เป็นกระบวนการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอย่างมีระบบโดยใช้ปัจจัยต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์

ด้านการจัดการองค์การ กล่าวคือ การมีส่วนร่วมของทุกคนในกลุ่ม เป็นการพัฒนาสมาชิกกลุ่มให้มีความรู้และทัศนคติ มีการแลกเปลี่ยนเรียนความคิดซึ่งกัน เพื่อที่จะนำมาปรับใช้ในวิสาหกิจการทำงานเป็นทีมจะสำเร็จได้นั้นสมาชิกกลุ่มทุกคนมีความจำเป็นต้องร่วมมือร่วมใจกันทำงานอย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสโตนเนอร์ และฟรีแมน (Stoner and Freeman, 1992, p. 3) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการวางแผน การจัดการองค์การ ภาวะผู้นำ การควบคุมการทำงานของสมาชิกขององค์การและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

ด้านการนำ กล่าวคือ การสนับสนุนงบประมาณให้กลุ่ม และให้คำแนะนำกับกลุ่มเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชน และยังสร้างระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพและสร้างระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพหรือการทำให้คนในสมาชิกกลุ่มทำงาน ๆ ไปในทิศทางเดียวกัน และมีความสามัคคีกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ คูณซ์ และโอเดเนลล์ (Koontz and O Denell, 1982, p. 151) ให้ความหมายว่า การจัดการ หมายถึง การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยอาศัยปัจจัยทั้งหลายได้แก่ คน เงิน วัสดุ สิ่งของเป็นอุปกรณ์การจัดการทั้งนั้น

ด้านการควบคุม กล่าวคือ ประธานวิสาหกิจมีการติดตามและประเมินผลการทำงาน การควบคุมการผลิตสินค้าให้ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค และการเข้ามาให้ความรู้ของภาครัฐนั้นชี้แนวทางช่องทางการจำหน่าย และมีการให้ความรู้แนวทางในการพัฒนาอาชีพอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของบาร์โธล และ มาร์ติน (Bartol And Martin, 1991, p. 6) ได้ให้ความหมายการบริหารว่าเป็นกระบวนการที่ทำให้เป้าหมายขององค์กรประสบผลสำเร็จโดยการวางแผน การจัดการองค์การการใช้ภาวะผู้นำและการควบคุม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะการวิจัย โดยแยกออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1.1 กลุ่มวิสาหกิจควรมุ่งนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจำหน่ายเพราะจะทำให้สามารถทำการตลาดได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว

1.2 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านการบริหารจัดการ ด้านการเงินและระบบบัญชี เพื่อใช้ในการวางแผนและการดำเนินงานกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์ศาสตร์ของพระราชในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงให้เข้ากับวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางของรัฐบาลที่ต้องการพัฒนาประเทศในรูปแบบ มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อต้นทุนการผลิตสินค้าและบริการของวิสาหกิจชุมชน เพื่อเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตกับรายได้ของวิสาหกิจชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- เฉลิมพล แจ่มจันทร์ และ สวรัย บุญยमानนท์. (2556). บทบาทของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการพัฒนาสังคมและชุมชนไทย. *วารสารเศรษฐศาสตร์ปริทรรศน์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์*.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2538). *องค์การทฤษฎีและทฤษฎีและการออกแบบ*. กรุงเทพฯ: แมเนจเม้น เซ็นเตอร์ บางกอก.
- บาร์โธล และ มาร์ติน. (2534). *การจัดการ*. นิวยอร์ก: แมคกรอว์ – ฮิลล์.
- เยาวลักษณ์ ศิริสุวรรณ. (2539). *ศักยภาพเทศบาลเมืองนครปฐมในการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- เลิศวิโรจน์ โกวัฒนะ. (2561). *วิสาหกิจชุมชนแฟร์ 2018 เสริมฐานรากเข้มแข็งสร้างเศรษฐกิจ ชุมชน*. สืบค้นเมื่อ 27 มกราคม 2565, จาก <https://www.ryt9.com/s/prg/2787712>.
- สโตนอร์ และฟรีแมน. (2535). *การจัดการ*. นิวเจอร์ซีย์: ฮอองกง.
- สมยศ นาวิการ. (2538). *การบริหาร*. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ*. สืบค้นเมื่อ 25 มกราคม 2565, จาก <https://www.ryt9.com/s/prg/2787712>.
- สุกัลยา กรรณสมบัติ. (2543). *ศักยภาพของมัคคุเทศก์ต่อการเป็นผู้นำในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เสรี พงศ์พิศ และคณะ. (2547). “การสร้างแนวทางความร่วมมือด้านการวิจัยภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคชุมชน เพื่อเสริมสร้างยุทธศาสตร์ทางปัญญาในการพัฒนาประเทศ”. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- เสรีพงศ์พิศ และคณะ. (2544). *วิสาหกิจชุมชน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ภูมิปัญญาไทย.
- อนันต์เกตุวงศ์. (2543). *หลักการและเทคนิคการวางแผน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Koontz, H. & C. O'Denell. (1982). *Principle of Management : An Analysis of Management Function* (5th ed). New York: McGraw-Hill

ผู้เขียนบทความ

คุณวาสนา หลอดคำ และคุณพงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์ หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะนิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด อีเมล humam.journal@nrru.ac.th

อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ตำบลบัวมาศ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

THE CULTURAL IN IDENTITY APPEARED IN THE LOCAL PRODUCTS OF BUA MAT
SUB-DISTRICT, MAHA SARAKHAM PROVINCE

สุมาลี พลขุนทรัพย์

SUMALEE PHONKHUNSAP

นวรัตน์ เดชพิมล

NAWARAT DESPIMON

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

FACULTY OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES, RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY

จังหวัดมหาสารคาม

MAHA SARAKHAM PROVINCE

นันทิญา พันธุ์โชติ

NANTEYA PANCHOTE

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

FACULTY OF EDUCATION, NAKHON PHANOM UNIVERSITY

จังหวัดนครพนม

NAKHON PHANOM PROVINCE

Received: August 21, 2022

Revised: October 28, 2022

Accepted: February 14, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของตำบลบัวมาศ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม เก็บข้อมูลจากเอกสารและเก็บข้อมูลภาคสนามโดยใช้วิธีการสังเกต การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง

ผลการศึกษาพบว่า ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของตำบลบัวมาศ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม แบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1. อาหาร 2. ยาสมุนไพร 3. เครื่องใช้ และ 4. เครื่องนุ่งห่ม ซึ่งประกอบด้วยผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ดังนี้ 1. ปลาร้า 2. แชมพูยาสมุนไพร 3. หมวกสาน 4. ตะกร้าสาน 5. เสื่อกก 6. ผ้าฝ้าย และ 7. ผ้าไหมมัดหมี่ ผลการศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นพบว่า ปลาร้าเป็นวัตถุดิบหลักของอาหารอีสานและแสดงถึงภูมิ

ปัญญาด้านการถนอมอาหาร แชมพูยาสมุนไพรพบว่า ชาวบ้านนำเอามะกูด ทองพันชั่ง และอัญชันที่พบมากในท้องถิ่นมาสร้างมูลค่า แสดงให้เห็นถึงความเชื่อเรื่องการใช้ประโยชน์จากธรรมชาติอย่างรู้คุณค่าและวิถีชีวิตที่เน้นการพึ่งพาตนเอง ด้านหัตถกรรม ตะกร้าสาน และเสื่อกก ปรากฏอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมผ่านลวดลายที่ดัดแปลงมาจากบริบทของชุมชนเพื่อสื่อสารความเป็นท้องถิ่นอีสาน ด้านผ้าฝ้ายและผ้าไหมมัดหมี่ พบว่า ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะ สีสันสวยงาม แปลกตา โดดเด่นและมีความแตกต่างจากท้องถิ่นอื่น ๆ มีการนำเรื่องราวของท้องถิ่นมาถ่ายทอดลงบนผืนผ้า และยังคงรักษาลวดลายผ้าโบราณของบรรพบุรุษไว้

คำสำคัญ: ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น อัตลักษณ์ อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นอีสาน

ABSTRACT

The purpose of this research aimed to study the local products of Bua Mat sub-district, Borabue district, Maha Sarakham province. The data were collected through related document review, field-trip observation, structured interview and unstructured interview.

The results showed that local products of Bua Mat sub-district, Borabue district, Maha Sarakham province were divided into 4 categories: 1. Food 2. Herbal Medicine 3. Instrument and 4. Garment. The products included: 1. Fermented fish 2. Herbal shampoo 3. Hand woven straw hats 4. Basketry 5. Hand woven reed mat 6. Cotton, and 7. Mudmee silk. The study of cultural identity regarding local products showed that fermented fish was the main ingredient of Isan food and it represented food preservation wisdom of local people. Regard to herbal shampoo, local bergamot, white crane flower and butterfly pea were used to make the shampoo more valuable. This showed how local people believed in natural benefits and their self- sustainability. Furthermore, hand woven straw hats, baskets and reed mats showed their cultural identity through the patterns adapted from the context of community. This reflected Isan locality. Finally, the patterns of hand-woven cotton and Mudmee were unique, beautiful, exotic and different from other locality. Their locality was presented through the fabric which preserved the patterns of their ancestors.

Keywords: Local products, Identity, Cultural Identity, Wisdom of Local Isan

บทนำ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยเป็นภูมิภาคที่ประชากรในชนบทส่วนใหญ่ยังชีพด้วยการทำการเกษตร วิถีชีวิตของเกษตรกรในอดีตมีความผูกพันอย่างแน่นแฟ้นกับผืนฟ้าและดินน้ำ ดำรงชีพด้วยความเรียบง่าย เน้นการแบ่งปันแลกเปลี่ยนข้าวปลาอาหารและของใช้ มีรายได้จากการขายพืชผลซึ่งนั้นก็ทำให้ชาวบ้านสามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้อย่างไม่ขัดสนขาดแคลน ปัจจุบันนี้เป็นสังคมที่ก้าวหน้าด้วยเทคโนโลยีและการขับเคลื่อนสังคมด้วยเศรษฐกิจที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว รายได้จากการจำหน่ายสินค้าทางการเกษตรเพียงอย่างเดียวจึงไม่เพียงพอ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (2563) ให้ความสำคัญเรื่องเศรษฐกิจฐานราก ภาครัฐมีนโยบายในการสร้าง

ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจโดยมีแนวคิดว่าการพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นมีความจำเป็นเนื่องจากท้องถิ่นมีต้นทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถนำมาสร้างมูลค่าและส่งเสริมให้มีรายได้เข้าสู่ชุมชน

ประเทศไทยในปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าหลากหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเทคโนโลยี และสิ่งที่เจริญตามเทคโนโลยี คือ ผลิตภัณฑ์ สินค้าต่าง ๆ ที่ผลิตมาจากโรงงานอุตสาหกรรม และยังมีการนำเข้าผลิตภัณฑ์จากต่างประเทศจนบางครั้งอาจมิได้ให้ความสนใจผลิตภัณฑ์ทางภูมิปัญญาซึ่งผลิตมาจากทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น เป็นการเพิ่มมูลค่าแก่ทรัพยากรในท้องถิ่นต่าง ๆ นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างรายได้ให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักพึ่งพาตนเอง ตามหลักการพึ่งพาตนเองของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร ดังพระราชดำรัส เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมายุ 5 ธันวาคม 2541 ความว่า “หลักการพึ่งพาตนเองต้องมีความพอดี 5 ประการ” ประกอบด้วย 1. ความพอดีด้านจิตใจ ต้องเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร และนึกถึงประโยชน์ส่วนรวม 2. ความพอดีด้านสังคม ต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน รู้จักฝึกฝน กำลัง และมีกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากรากฐานที่มั่นคงและแข็งแรง 3. ความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดรอบคอบ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด และใช้ทรัพยากรในประเทศเพื่อพัฒนาประเทศให้มั่นคงอยู่เป็นขั้นเป็นตอนไป 4. ความพอดีด้านเทคโนโลยี รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการ และควรพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้านของเราเอง เพื่อสอดคล้องและเป็นประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมของเราเอง 5. ความพอดีด้านเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ดำรงชีวิตอย่างพอควร พออยู่ พอกิน สมควรตามอัตภาพและฐานะของตน

การพัฒนาท้องถิ่นเป็นหัวใจสำคัญและรากฐานของการพัฒนาสังคมระดับประเทศ เพราะท้องถิ่นมีแหล่งทรัพยากรที่มีคุณค่าอีกทั้งยังเป็นต้นทุนที่สามารถสร้างสรรค์ให้เกิดมูลค่าได้อย่างมหาศาล การยึดปรัชญาการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามแนวพระราชดำรัสเป็นแนวทางที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่จะใช้ต้นทุนในท้องถิ่น โดยมีคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เพื่อให้การพัฒนาตอบสนองความต้องการของคนในชุมชน ตำบลบัวมาศ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม เป็นชุมชนที่น่าสนใจในการส่งเสริมและพัฒนาเนื่องจากมีศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่นตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์สามารถต่อยอดและสร้างรายได้แก่คนในชุมชนแต่ยังไม่ได้รับการเสริมจุดเด่นอย่างเป็นรูปธรรม

ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่มีในปัจจุบันเริ่มมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น จังหวัดต่าง ๆ ให้ความสนใจกับการจัดทำผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นมากขึ้น ส่วนพื้นที่จังหวัดมหาสารคามมีผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่หลากหลายในแต่ละตำบล โดยตำบลบัวมาศ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ประชากรส่วนใหญ่ของตำบลมีรายได้จากการทำนา รองลงมาได้แก่ การเลี้ยงสัตว์ การทอผ้าไหม การปลูกพืชผัก และการรับจ้าง อย่างไรก็ตามรายได้ส่วนหนึ่งยังมาจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ที่สืบทอดกันมาแต่อดีต นอกจากการทำนาแล้วชาวบ้านยังปลูกหม่อนเลี้ยงไหม พันธุ์พื้นเมืองเพื่อทอผ้าและจำหน่ายเส้นไหม อีกทั้งยังมีผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่โดดเด่นคือ หมวกสานจากต้นกกสีน้ำตาลสวยงามหลากหลายรูปทรง มีการรวมกลุ่มจัดทำหมวกสานจนได้รับรางวัลและการรับรองจากภาครัฐ มีเสื้ออกลวดลายสร้างสรรค์ที่ได้แรงบันดาลใจจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในท้องถิ่น และยังมีผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นอื่น ๆ ทั้งอาหารและเครื่องนุ่งห่ม ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวล้วนแต่เป็นสิ่งที่สะท้อนอัตลักษณ์วัฒนธรรมของชุมชนทั้งสิ้น อย่างไรก็ตามสินค้าชุมชนเหล่านี้ยังไม่ได้รับการสนับสนุนด้านการผลิตและการประชาสัมพันธ์ในวงกว้าง ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของตำบลบัวมาศเป็นสิ่งที่น่าสนใจ ผลิตภัณฑ์ทุกชิ้นที่มีการผลิตและสร้างสรรค์ขึ้นมาล้วนสะท้อนอัตลักษณ์ความเป็นท้องถิ่น หากผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นดังกล่าวได้รับการพัฒนาและการสร้างเอกลักษณ์ของ

ผลิตภัณฑ์เพื่อดึงดูดความสนใจ อาจทำให้เกิดการพัฒนาและยกระดับเศรษฐกิจชุมชน การเพิ่มมูลค่าให้กับวัตถุดิบในท้องถิ่น รวมทั้งเป็นการสร้างรายได้ที่ยั่งยืนให้กับคนในชุมชนอีกช่องทางหนึ่ง

อัตลักษณ์นั้นแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ อัตลักษณ์ปัจเจกบุคคล (Individual Identity) ที่เป็นการมองตนเองในแง่มุมต่าง ๆ ในฐานะสมาชิกหน่วยหนึ่งของสังคมว่าเราเป็นใคร เช่น มองตนเองว่าเป็นคนอีสาน เป็นผู้หญิง เป็นนักศึกษา และอัตลักษณ์ร่วม (Collective Identity) หมายถึง กระบวนการสร้างสำนึกร่วมของกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมอันจะทำให้สมาชิกได้ตระหนักถึงลักษณะรวมของกลุ่ม และเข้าใจว่า “พวกเรา” มีลักษณะแตกต่างไปจาก “พวกเขา” อย่างไร สำนึกร่วมดังกล่าวสามารถสร้างและปรับเปลี่ยนได้โดยอาศัยสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ถูกสร้างขึ้นในระบบวัฒนธรรมของกลุ่ม (ศิรินาถ ปิ่นทองพันธ์, 2546, น. 7) จะเห็นได้ว่าอัตลักษณ์ในแต่ละท้องถิ่นแตกต่างกันออกไปอย่างอัตลักษณ์อีสานที่มีเอกลักษณ์เฉพาะที่ไม่อาจจะไปพบเจอที่ใดก็จะรู้ว่าเป็นของภาคอีสาน ส่วนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม เป็นวิถีชีวิตร่วมกันของกลุ่มชนในสิ่งแวดล้อมหนึ่ง ถ้าสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันในแต่ละแห่ง วัฒนธรรมชุมชนและท้องถิ่นก็就会有ความหลากหลายในชุมชนและท้องถิ่น มีปัจจัยหรือ “ทุนชีวิต” ในรูปต่าง ๆ เช่น ทุนทางสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ ทุนทางสังคมหรือการอยู่ร่วมกัน ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางศาสนธรรม เป็นต้น ทุนเหล่านี้ช่วยให้การดำรงชีวิตเป็นไปได้อย่างมีความสุข (ประเวศ วะสี, 2545)

การทบทวนงานวิจัยที่การศึกษาด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและอัตลักษณ์ พบว่าอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาของชุมชนต่าง ๆ เป็นต้นทุนที่สามารถนำมาสร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์หรือส่งเสริมให้เกิดประโยชน์และต่อยอดทางเศรษฐกิจนำรายได้เข้าสู่ท้องถิ่นได้ เช่น จานงค์ อภัย และคณะ (2557) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามแนวคิดนิเวศวัฒนธรรมของตำบลบัวมาศ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม งานวิจัยดังกล่าวเป็นแนวทางในการศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ตำบลบัวมาศ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม บุรินทร์ เปล่งดีสกุล (2561) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์จากภูมิปัญญาในการใช้ทรัพยากรในพื้นที่ชุมชนรอบเขื่อนจุฬาภรณ์ กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปปลาน้ำจืดแม่สมศรี ตำบลทุ่งลุยลาย อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ทศนีย์ บัวระภา (2553) ศึกษาเรื่อง การสร้างความหมายของลวดลายผ้าและเอกลักษณ์ของผ้าทอพื้นบ้าน จังหวัดมหาสารคาม สวัสดิ์ แก้วแบน (2562) ศึกษาเรื่อง ภูมิปัญญาการทอผ้าไหมลายโบราณของชุมชนบ้านแกใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ เสริมศักดิ์ ขุนพล (2558) ศึกษาเรื่อง การศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ความเชื่อของชุมชนเกาะยอ งานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ชุมชนแต่ละแห่งมีอัตลักษณ์และความโดดเด่นแตกต่างกัน ด้านการเก็บข้อมูลจะใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกต ผลการศึกษาภาพรวมพบว่า คนในชุมชนรับรู้และภาคภูมิใจอัตลักษณ์ของตน อย่างไรก็ตามงานศึกษาอัตลักษณ์นั้นมีความสัมพันธ์กับการศึกษาวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงวิถีชีวิตของผู้คน

อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวอีสานที่ปรากฏในผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเป็นเครื่องแสดงภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น แสดงให้เห็นต้นทุนทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นมรดกของคนในท้องถิ่นที่ได้เรียนรู้ และพัฒนาจนกลายเป็นสินค้าที่สร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวอีสานในผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เนื่องจากผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นมีความเชื่อมโยงกับภูมิศาสตร์ สภาพแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม ความเชื่อและค่านิยมของท้องถิ่น โดยศึกษาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของตำบลบัวมาศ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ประยุกต์ใช้แนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ผลการศึกษาจะทำให้ทราบถึงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม

ที่สะท้อนผ่านผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น และเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของตำบลบัวมาศ อำเภอกระบือ จังหวัดมหาสารคาม นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางการศึกษาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นในชุมชนอื่น ๆ อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนตำบลบัวมาศ อำเภอกระบือ จังหวัดมหาสารคาม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

งานวิจัยนี้จะศึกษาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นในพื้นที่ ตำบลบัวมาศ อำเภอกระบือ จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งประกอบด้วย 9 หมู่บ้านดังนี้ หมู่ที่ 1 บ้านบัวมาศ หมู่ที่ 2 บ้านบัวมาศ หมู่ที่ 3 บ้านหนองแวง หมู่ที่ 4 บ้านหนองตุ หมู่ที่ 5 บ้านกกกอก หมู่ที่ 6 บ้านทุ่งสว่าง หมู่ที่ 7 บ้านอุทัยทิศ หมู่ที่ 8 บ้านโนนทัน และ หมู่ที่ 9 บ้านไทยเจริญ

2. ขอบเขตด้านข้อมูล แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

2.1 งานวิจัยนี้จะศึกษาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของตำบลบัวมาศ อำเภอกระบือ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 7 ประเภท ได้แก่ ปลาแร่ แสมพญาสมุนไพโร หมวกสาน ตะกร้าสาน เสื่อกก ผ้าฝ้าย และผ้าไหมมัดหมี่

2.2 การเก็บข้อมูลจากเอกสาร ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการวิเคราะห์และอภิปรายผลการศึกษา

2.3 การเก็บข้อมูลจากการสังเกตและการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ศึกษาได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน กลุ่มแม่บ้าน จำนวน 20 คน อายุระหว่าง 30 - 70 ปี

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา งานวิจัยนี้จะศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

3.1 รายละเอียดของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของตำบลบัวมาศ อำเภอกระบือ จังหวัดมหาสารคาม

3.2 อัตลักษณ์ของชาวอีสานที่ปรากฏในผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของตำบลบัวมาศ อำเภอกระบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ และภูมิปัญญาของชาวอีสานที่สะท้อนผ่านผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของตำบลบัวมาศ

3.3 การสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจชุมชนโดยนำต้นทุนทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นมาเป็นแนวทางในการพัฒนา

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดเรื่องวัฒนธรรม คำว่า Culture คือ แบบอย่าง การดำรงชีวิตของกลุ่ม ซึ่งสมาชิกเรียนรู้ถ่ายทอดกันไปโดยการสั่งสอนอบรมทั้งทางตรง และทางอ้อมหรือหมายความว่า ว่าเป็นแบบแผนชีวิตความเป็นอยู่ของชนกลุ่มหนึ่งในขณะใดขณะหนึ่งเท่านั้น (พิทยา สายหู, 2533, น. 33-82) งามพิศ สัตย์สงวน (2543, น. 34) กล่าวว่า วัฒนธรรม เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับชีวิตของผู้คน way of Life เป็นเรื่องราวทั้งหลายของชีวิตมนุษย์ เป็นกระบวนการ

เรียนรู้ที่ตกทอดเป็นมรดกทางสังคม คือสิ่งทั้งหมดที่มีลักษณะซับซ้อน ซึ่งรวมทั้งความรู้ ความเชื่อ ศิลปะ จริยธรรม ศีลธรรม กฎหมาย ประเพณี และความสามารถอื่น ๆ รวมทั้งอุปนิสัยต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้มาโดยการเรียนรู้จากการเป็นสมาชิกของสังคม มีกระบวนการอบรม ปลุกฝังสั่งสอน เรียนรู้ถึงการดำรงวิถีชีวิตที่เป็นรูปแบบเดียวกันแล้วเก็บไว้เป็นมรดกตกทอดส่งต่อให้สมาชิกรุ่นใหม่ ๆ ของสังคมต่อไป

2. แนวคิดเรื่องภูมิปัญญา และภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญา เป็นองค์ความรู้ ความสามารถและทักษะ อันเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้เลือกสรร ประยุกต์ พัฒนาและถ่ายทอดสืบต่อกันมาเพื่อการแก้ปัญหาและการพัฒนาวิถีชีวิตให้มีความสมดุลกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับยุคสมัย ภูมิปัญญาจึงมีทั้งภูมิปัญญาอันเกิดจากประสบการณ์ในพื้นที่ ภูมิปัญญาที่เกิดมาจากภายนอกและภูมิปัญญาที่ผลิตใหม่ หรือผลิตซ้ำเพื่อการแก้ปัญหาและการปรับตัวให้ สอดคล้องกับความจำเป็นและความเปลี่ยนแปลงจากแบบแผน ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนท้องถิ่นกับความหลากหลายของทรัพยากรในท้องถิ่น (เอกวิทย์ ณ ถลาง, 2540) ภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ที่สืบทอดกันมาแต่อดีตอันยาวนานจนกลายเป็นวิถีชีวิตปัจจุบันของตนเองและชุมชนตลอดมา ภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นมรดกทางสังคมที่ได้จากการเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคมจนกลายเป็นรากฐานสำคัญของชีวิตและสังคม อันเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิต (ฉลาดชาย รมิตานนท์, 2537)

3. แนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม พัฒนา กิตติอาษา (2546) กล่าวว่า เนื้อหาสำคัญของอัตลักษณ์ คือจิตสำนึกส่วนตัว และจิตสำนึกส่วนรวมในระดับสังคมที่เกิดจากการนิยามตัวเองว่าตัวเอง คือใคร เป็นมาอย่างไร แตกต่างจากคนกลุ่มอื่นหรือสังคมอื่นอย่างไรและจะใช้อะไรเป็นเครื่องหมายในการแสดงออก

วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากความเป็นมนุษย์ที่ต้องการอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข การอยู่ร่วมกันนั้น ได้มีการสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ซึ่งสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ก็เพื่อให้ดำรงอยู่ร่วมกันได้ซึ่งมีความแตกต่างกัน ออกไปตามสภาพของแต่ละสังคม อีกทั้งแต่ละสังคมก็จะมีวัฒนธรรมที่ลักษณะเฉพาะตน และมีความแตกต่างจากสังคมอื่น ๆ เรียกว่าอัตลักษณ์ซึ่งเป็นผลรวมของการดำเนินการหรือการกระทำของสังคมนั้น ๆ (ธงชัย สมบูรณ์, 2549)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบริบทชุมชน ตำบลบัวมาศ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม วัฒนธรรม อัตลักษณ์ อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ภูมิปัญญาท้องถิ่น และผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล

2. การเก็บข้อมูลจากการสังเกต และการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์ (Standardized or Structured Interview) และไม่ใช่แบบสัมภาษณ์ (Unstructured Interview) ผู้วิจัยสัมภาษณ์คนในตำบลบัวมาศ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน เจ้าของภูมิปัญญาในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น และกลุ่มแม่บ้านที่จัดทำผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับการให้ข้อมูลทั้งหมดจำนวน 20 คน ซึ่งเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์ มีดังนี้

- 2.1 มีภูมิลำเนาในตำบลบัวมาศ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
- 2.2 มีอายุระหว่าง 30-70 ปี
- 2.3 มีความรู้และภูมิปัญญาด้านการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น
- 2.4 สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับท้องถิ่น วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของคนในชุมชนได้

2.5 เป็นผู้ที่เต็มใจให้ข้อมูล

2.6 วิเคราะห์หัตถ์ลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนตำบลบัวมาศ อำเภอกระบือ จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิจัย

งานวิจัยนี้แบ่งประเภทของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของตำบลบัวมาศ อำเภอกระบือ จังหวัดมหาสารคาม ออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1. อาหาร คือ ปลา ร้า 2. ยาสมุนไพร คือ แชมพูยาสมุนไพร 3. เครื่องใช้ คือ หมวกสาน ตะกร้าสาน และเสื่ออก 4. เครื่องนุ่งห่ม คือ ผ้าฝ้าย และผ้าไหมมัดหมี่ ผลการศึกษาหัตถ์ลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นตำบลบัวมาศ อำเภอกระบือ จังหวัดมหาสารคาม มีดังนี้

1. อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในปลา ร้า

ปลา ร้าหรือปลาแดก ในวัฒนธรรมอีสานเป็นอาหารหลักและเครื่องปรุงรสที่สำคัญที่สุดจนถือเป็นหนึ่งในวิถียุทธศาสตร์ของความเป็นอีสาน ได้แก่ ข้าวเหนียว ลาบ ส้มตำ หมอลำ และปลา ร้า ชีวิตชาวอีสานเมื่อก่อนครอบครัวชาวนาทุกครอบครัวจะทำปลา ร้ากินเอง โดยหมักปลา ร้าไว้มากบ้างน้อยบ้าง ขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำฝนและความอุดมสมบูรณ์ของปลา ปลา ร้าเป็นการถนอมปลาไว้เป็นอาหารนอกฤดูกาล (อานนท์ ภาควาณัติ, 2555)

จากการที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูลในตำบลบัวมาศ อำเภอกระบือ จังหวัดมหาสารคามพบว่า ปลา เป็นสัตว์น้ำจืดที่มีอยู่ตามแหล่งน้ำธรรมชาติของตำบลบัวมาศ ในฤดูฝนที่มีปลาจำนวนมากซึ่งจะหาปลาได้มากกว่าทุกฤดูกาล ชาวบ้านนิยมนำปลามาหมักทำปลา ร้าเก็บไว้รับประทาน มีจำนวนเพียงพอตลอดทั้งปีโดยไม่ต้องหาซื้อ ในครัวของชาวอีสานนั้นมีเครื่องปรุงหลักคือปลา ร้าหรือปลาแดกถือเป็นภูมิปัญญาการถนอมอาหารที่สำคัญ ชาวบ้านนิยมทำปลา ร้าไว้รับประทานเมื่อต้องเดินทางไกล หรือเป็นของฝากลูกหลานที่ไปทำงานต่างถิ่น เนื่องจากสามารถเก็บไว้ได้นาน เป็นอาหารที่แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิถีการดำรงชีวิตของคนในชุมชน สูตรหมักปลา ร้าแบบดั้งเดิมของท้องถิ่นนี้คือ ปลา ร้าข้าว ใช้วัตถุดิบหลัก คือ ข้าวคั่วหรือรำข้าวที่หาได้จากโรงสีข้าวในชุมชน ปลา ร้าที่ได้มักมีสีน้ำตาลหรือแดงอมน้ำตาล เอกลักษณ์ของปลา ร้าคือมีเนื้อหอมเหมาะแก่การทำปลา ร้าบองหรือแจ่วบอง และมีการทำปลา ร้าเพื่อจำหน่ายในรูปแบบของน้ำปลา ร้าปรุงสุกบรรจุใส่ขวด ตลอดจนแจ่วบอง น้ำพริกปลา ร้า ซึ่งสูตรการหมักปลา ร้าและการปรุงน้ำปลา ร้ามีเอกลักษณ์ทำให้ได้ปลา ร้าที่มีรสชาติอร่อยตามแบบฉบับของชาวอีสาน ชาวบ้านนิยมใช้ปลา ร้า ปลา กระตี่ ปลา ร้า ร้อย ซึ่งเป็นปลา ร้าที่มีมากในชุมชนซึ่งมาจากแหล่งน้ำธรรมชาติ เน้นการนำสมุนไพรพื้นบ้านมาเป็นส่วนประกอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการทำปลา แดกบอง (ภาษาอีสาน) หรือแจ่วบองมีส่วนผสมของข่า ตะไคร้ ใบมะกรูด พริก กระเทียม หอมแดง มีวัตถุดิบหลักคือปลา ร้า ปรุงรสด้วยเกลือ และน้ำตาล แจ่วบองเป็นสินค้าที่นิยมรับประทานของคนในท้องถิ่นทั้งยังนำไปจำหน่ายสร้างรายได้สู่ครัวเรือนเป็นอย่างดี

2. อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแชมพูยาสมุนไพร

อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแชมพูยาสมุนไพรคือ การที่ชาวบ้านในชุมชนบัวมาศปลูกพืชสมุนไพรไว้ในบริเวณบ้านจำนวนมากแล้วนำมาผลิตแชมพูยาสมุนไพรใช้ในครัวเรือนและจำหน่ายภายในชุมชน โดยอนาคตมีโอกาสพัฒนาเป็นสินค้าช่วยสร้างรายได้ให้ชุมชนถือได้ว่าเป็นการสร้างกำไรจากภูมิปัญญา นำเอาพืชสมุนไพรมาดัดแปลงสร้างคุณค่าด้วยต้นทุนที่ต่ำแต่เพิ่มมูลค่าได้ และแสดงให้เห็นถึงความเชื่อเรื่องการใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ สะท้อนวิถีชีวิตที่เน้นการพึ่งพาตนเองและเรียบง่าย คุณณฉวีวรรณ สีนาค เจ้าของภูมิปัญญาการทำ

แซมพูยาสมุนไพรเล่าว่า ตนมีความสนใจเรื่องสมุนไพรเพราะในชุมชนบัวมามีสมุนไพรหลากหลายชนิด มีทั้งปลูกตามบ้านและขึ้นเองตามธรรมชาติ จึงศึกษาด้วยตนเองและได้เข้ารับการอบรมจากศูนย์การเรียนรู้ กศน. ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาให้ความรู้เรื่องการทำแซมพูยาสมุนไพร หลังจากนั้นพัฒนาสูตรมาเรื่อย ๆ จนได้สูตรแซมพูยาสมุนไพรที่ลงตัว ตอนแรกทำไว้ใช้เอง แต่เมื่อมีคนรู้จักและเล่าสู่กันฟังว่าตนทำแซมพูยาสมุนไพรจึงมาติดต่อขอซื้อ เมื่อมีลูกค้านำไปใช้แล้วดี จึงกลับมาซื้ออีกและมีการบอกต่อไปยังญาติพี่น้องเพื่อนฝูง ตนเริ่มจากการทำเองและใช้เอง พิสูจน์แล้วว่าดี สมุนไพรมะกรูด ช่วยขจัดรังแค ทำให้ผมนุ่มลื่นตกตายเป็นเงางาม ทองพันชั่งช่วยแก้ปัญหามะเร็ง ร่วนหางจระเข้ช่วยขจัดรังแค และทำให้หนังศีรษะชุ่มชื้น สำหรับกลิ่นของแซมพูยาสมุนไพรมีทั้งกลิ่นธรรมชาติที่ไม่ใส่น้ำหอมและใส่น้ำหอม ซึ่งในอนาคตตนสนใจจะพัฒนารูปแบบของบรรจุภัณฑ์ให้สวยงามน่าเชื่อถือและประชาสัมพันธ์แซมพูยาสมุนไพรให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น (ฉวีวรรณ ลินนาค, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2563)

ภาพที่ 1 ส่วนผสมของแซมพูยาสมุนไพรและแซมพูยาสมุนไพร

ที่มา: คณะผู้วิจัย

3. อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในหมวกสาน

หมวกสานของตำบลบัวมามีเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความโดดเด่น มีชื่อเสียง ภาครัฐให้การสนับสนุน และยังได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของจังหวัดมหาสารคาม ประเภทของใช้ เครื่องตกแต่งและของที่ระลึก ระดับ 2 ดาว ชาวบ้านที่ผลิตหมวกส่วนใหญ่อยู่ที่หมู่บ้านไทยเจริญ ตำบลบ้านบัวมา เป็นการรวมกลุ่มกันทำเป็นอาชีพหลักสร้างรายได้ โดยนำเอาภูมิปัญญามาสร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น หมวกแฝงด้วยอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวอีสาน เป็นเครื่องบังแดดลม ฝน ชาวอีสานทำนาทำไร่ หลังสู้ฟ้าหน้าสู้ดิน หมวกจึงเป็นสิ่งจำเป็น ศีรษะและใบหน้าพวกเขาไม่ได้รับความร้อนจากแสงอาทิตย์ที่แรงกล้า การซื้อหาหมวกตามท้องตลาดอาจจะทำได้แต่ด้วยภูมิปัญญาจึงพัฒนาวัตถุดิบธรรมชาติมาสานเป็นหมวกไว้ใช้เอง แต่เมื่อเวลาผ่านไปการทำหมวกสานกลายเป็นผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น มีผู้คนสนใจซื้อไว้ใช้งานไว้ใส่บังแดดกันลม หมวกกลายเป็นเครื่องประดับอย่างหนึ่ง ปัจจุบันจึงเกิดการพัฒนาลวดลายและรูปแบบให้สวยงามทันสมัยมากยิ่งขึ้น การทำหมวกสานของท้องถิ่นนี้เกิดจากการถ่ายทอดภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่นที่ฝึกหัดและเรียนรู้สืบทอดกันมา เป็นงานหัตถกรรมฝีมือชาวบ้านอาศัยทักษะและประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก หมวกสานจากต้นกกมีความแข็งแรงน้ำหนักเบา การเดินเส้นกกใช้ทั้งต้นกกตากแห้งสีสวยตามธรรมชาติและต้นกกตากแห้งที่นำไปย้อมสีหลากหลาย ลวดลายบนหมวกเกิดจากจินตนาการของชาวบ้านมีเอกลักษณ์ที่สั่นและลายของขอบหมวก

ภาพที่ 2 ต้นกกและหมวกสานจากต้นกก

ที่มา: คณะผู้วิจัย

4. อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในตะกร้าสาน

การนำวัตถุดิบธรรมชาติที่มีอยู่เป็นจำนวนมากในท้องถิ่นมาจักสานเป็นเครื่องใช้ในครัวเรือนเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชาวบ้านที่เป็นภูมิปัญญาสืบทอดจากรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่งเนื่องจากคนสมัยก่อนนิยมอาศัยอยู่รวมกันแบบครอบครัวใหญ่ ผู้วิจัยลงพื้นที่สำรวจสภาพแวดล้อมของชุมชนบัวมาศพบว่า การปลูกบ้านเรือนมีบริเวณใกล้เคียงติดกัน ญาติพี่น้องอาศัยอยู่รวมกัน หรือสร้างบ้านหลังคาติดกันโดยไม่มีรั้วกัน เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว มีการเรียนรู้และถ่ายทอดภูมิปัญญาดังเดิมอย่างไม่ขาดช่วง การสานตะกร้าเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมหนึ่งของชาวอีสาน ผลิตภัณฑ์จักสานนี้มีลักษณะเด่นคือการประยุกต์ลายจากผ้าไหมมัดหมี่หรือลวดลายที่ได้รับแรงบันดาลใจจากธรรมชาติ ถึงแม้ว่าปัจจุบันชาวบ้านจะปรับเปลี่ยนมาใช้พลาสติกเป็นวัตถุดิบในการสานตะกร้ามากขึ้นก็ตามด้วยเหตุผลเรื่องความทนทานและดูแลรักษาง่าย แต่ก็ยังมีการสานตะกร้าจากไม้ไผ่และต้นกกปรากฏอยู่ ตะกร้าสานของชาวอีสานถึงแม้ว่าจะเป็นเครื่องจักสานที่มีรูปทรงและลวดลายที่เรียบง่ายไม่เน้นความซับซ้อนแต่เป็นเครื่องใช้ในชุมชนที่ใช้กันแพร่หลาย เป็นเครื่องจักสานที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นชนิดหนึ่งของอีสาน ตัวผลิตภัณฑ์แฝงไว้ซึ่งภูมิปัญญางานฝีมือของชาวบ้าน มีรูปแบบที่หลากหลายสามารถผลิตตามความต้องการของผู้ใช้งานทั้งยังนิยมซื้อเป็นของฝาก

ภาพที่ 3 ตัวอย่างตะกร้าสาน

ที่มา: คณะผู้วิจัย

5. อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในเสื้ออก

ต้นกกเป็นวัตถุดิบที่เป็นต้นทุนทางวัฒนธรรมของตำบลบัวมาศ เนื่องจากปลูกกันเป็นจำนวนมากในพื้นที่ ต้นกกนำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ได้หลายอย่าง และหนึ่งในนั้นคือ การทอเสื้ออก เสื้อเป็นสิ่งของเครื่องใช้ที่ขาดไม่ได้ในครัวเรือนชาวอีสาน เพราะเสื้ออกเป็นสัญลักษณ์ของวิถีชนบท ถือเป็นอัตลักษณ์ถิ่นอีสานอย่างหนึ่ง จากเช้าจรดค่ำตลอดทั้งวันชาวบ้านผูกพันกับเสื้อหรือที่ชาวอีสานเรียกว่า “สาต” ใช้ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ล้อมวงรับประทานอาหาร กิจกรรมงานครัว ทำงานฝีมือ การหลับนอนมีเพียงหมอนหนึ่งใบเสื้อหนึ่งผืนก็สามารถพักผ่อนได้ พับเก็บได้ง่าย เคลื่อนย้ายสะดวก ไม่ว่าจะอยู่ตามบ้าน โรงเรียน วัดวาอาราม เสื้อเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ เปรียบกับจตุรมวลพลศูนย์รวมใจของคนอีสาน แม้แต่กิจกรรมยามค่ำคืน เสื้ออกก็มีส่วนร่วมในการเป็นที่นั่งรับชมรับฟังหมอลำซึ่งเป็นความบันเทิงที่หาได้ตามชนบท เสื้ออกของตำบลบัวมาศมีจุดเด่นที่สีสันทันและลวดลาย การใช้เส้นสีที่ตัดกัน สีเส้นฉูดฉาด จึงเป็นอัตลักษณ์ของเสื้ออกที่เป็นผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นชุมชนบัวมาศ นอกจากนี้ลวดลายที่ได้รับแรงบันดาลใจจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ลายหัวใจ ใบบัว ลายปลา ลายนก ยังเป็นเครื่องแสดงความผูกพันอย่างแนบแน่นระหว่างผู้คนและท้องถิ่นอีสาน ต่อมาเมื่อเสื้ออกที่ใช้ในชีวิตประจำวันกลายมาเป็นสินค้าของชุมชน ลวดลายใหม่ ๆ จึงเกิดขึ้นซึ่งมีที่มาจากชาวบ้านผู้ที่ทอเสื้ออกได้ประยุกต์ลวดลายมาจากการรับชมสื่อต่าง ๆ ทั้งโทรทัศน์และสื่ออินเทอร์เน็ต ได้แก่ การรับชมสื่อโทรทัศน์แล้วเห็นตราสัญลักษณ์ของสายการบินแห่งหนึ่งซึ่งชาวบ้านที่ทอเสื้ออกมีความรู้สึกว่ายาวงามอ่อนช้อยจึงได้ดัดแปลงมาเป็นลวดลายและเลือกใช้กกที่ย้อมสีชมพู สีเหลือง และสีม่วงในการทอ

ภาพที่ 4 เสื้ออกสีสันทันและลวดลายสวยงามแสดงถึงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตำบลบัวมาศ

ที่มา: คณะผู้วิจัย

คุณพันธ์ มูลกวนบ้าน หนึ่งในผู้ทำผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเสื้ออกเล่าว่า ชื่นชอบการทอเสื้ออกประกอบกับได้รับข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐที่มีการจัดอบรมให้ความรู้ในการจัดทำผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ในชุมชน จึงได้คิดค้นลายในการทอเสื้ออกเพิ่มเติมขึ้นมาเองบ้าง โดยเริ่มต้นจากลายที่ง่ายไปสู่ลายที่ยาก เมื่อทอเสื้อบ่อย ๆ ก็จะเป็นการพัฒนาฝีมือขึ้นไปอีกด้วย นอกจากนี้ในอนาคตยังมีแนวความคิดที่จะพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เสื้ออกให้กลายเป็นของใช้ของประดับบ้านต่อไป (พันธ์ มูลกวนบ้าน, สัมภาษณ์, 28 พฤศจิกายน 2562)

6. อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในผ้าฝ้าย

มหาสารคามเป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีภูมิปัญญาการทอผ้าที่มีอัตลักษณ์ ชาวชนบทจะปลูกฝ้าย เลี้ยงไหม นำมาปั่นเป็นเส้นด้าย ย้อมด้วยสีจากธรรมชาติ เช่น แก่นขนุน เปลือกไม้ ผลไม้ ครั่ง คราม เป็นต้น เพื่อทำการทอผ้า

ทั้งผืน ในอดีตมีประเพณีลงช่วงปั่นฝ้ายเป็นประเพณีที่หนุ่มสาวชาวอีสานปฏิบัติกันเป็นกิจวัตรประจำวัน เพราะสมัยก่อนการทอผ้าปั่นฝ้ายเป็นงานที่หญิงสาวต้องทำทุกวัน เพราะไม่มีเสื้อผ้าสำเร็จรูปให้ซื้อไว้สวมใส่เช่นในปัจจุบัน การลงช่วงทำได้ทุกฤดูกาล ไม่ว่าจะเป็น ร้อน ฝน หนาว แต่นิยมทำในยามค่าคืนของฤดูหนาว ก่อกองไฟให้อุ่นและให้แสงสว่าง ส่วนฤดูร้อนก็อาศัยแสงไฟจากตะเกียง เวลาที่เริ่มต้นทำกิจกรรมคือหลังจากรับประทานอาหารเย็นเสร็จ ดองอาทิตย์ลับขอบฟ้าเป็นเวลาของการลงช่วง ดังนั้นลานช่วงจึงเป็นเสมือนสถานที่นัดหมายพบปะของหนุ่มสาว ซึ่งกิจกรรมการลงช่วงแสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของหนึ่งของชาวอีสาน

อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในผ้าฝ้ายคือ การดำรงชีวิตด้วยการประกอบอาชีพด้านการเกษตรของชุมชนบัวมาศ คนในชุมชนมีชีวิตที่เรียบง่ายไม่ฟุ้งเฟ้อ มีความรักใคร่กลมเกลียวกันในหมู่ญาติมิตร ผู้เป็นแม่บ้านจะทอผ้าฝ้ายเพื่อเก็บไว้ใช้สอยในครอบครัวเป็นประจำ จนเป็นภาพที่ชินตาของคนในครอบครัว ผ้ายังเป็นสมบัติที่ล้ำค่าของชาวอีสาน ประหนึ่งตัวแทนของผู้เป็นแม่ที่ลูกหลานเก็บรักษาไว้เพื่อระลึกถึง

ภาพที่ 5 ผ้าฝ้ายที่สร้างสรรค์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น
ที่มา: คณะผู้วิจัย

ผ้าฝ้ายมีลวดลายที่สวยงามนี้เป็นมรดกทางภูมิปัญญา ลูกได้สืบสานรักษาการทอผ้าตามที่แม่ถ่ายทอดไว้ ลวดลายของผ้าทอที่ประยุกต์ขึ้นมาเองนี้ถือว่าเป็นอัตลักษณ์เฉพาะของชาวตำบลบัวมาศ สามารถนำไปขายสร้างรายได้เลี้ยงตนเองและเป็นหนทางหนึ่งในการสร้างรายได้สู่ชุมชน

7. อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในผ้าไหมมัดหมี่

ชาวบ้านในชุมชนบัวมาศมีทุนชีวิตในรูปแบบของสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และทุนทางวัฒนธรรม ทุนเหล่านี้ช่วยให้การดำรงชีวิตเป็นไปได้อย่างมีความสุข สมบูรณ์ ศิริพานิช (2560) กล่าวว่า วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากความเป็นมนุษย์ที่ต้องการอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข การอยู่ร่วมกันนั้น ได้มีการสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ซึ่งสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ก็เพื่อให้ดำรงอยู่ร่วมกันได้ซึ่งมีความแตกต่างกัน ออกไปตามสภาพของแต่ละสังคม อีกทั้งแต่ละสังคมก็จะมีวัฒนธรรมที่ลักษณะเฉพาะตนและมีความแตกต่างจากสังคมอื่น ๆ เรียกว่า อัตลักษณ์ซึ่งเป็นผลรวมของการดำเนินการหรือการกระทำของสังคมนั้น ๆ

คุณแม่พรณี ดีพรม ผู้เป็นเจ้าของภูมิปัญญาด้านการทอผ้าไหมมัดหมี่ของชุมชนบัวมาศกล่าวด้วยความภาคภูมิใจว่า สืบทอดภูมิปัญญาการทอผ้าไหมมัดหมี่มาจากบรรพบุรุษ เรียนรู้จากแม่ที่ถ่ายทอดความรู้เรื่องการทอผ้าให้แก่ตนเอง ผ้าทอบางผืนเป็นลายโบราณมีอายุเกือบร้อยปี ถือเป็นมรดกตกทอดที่เก็บรักษาไว้เป็นอย่างดี ลายผ้าที่นิยมทอคือ ลายสร้อยดอกหมากซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของผ้าทอจังหวัดมหาสารคาม นอกจากนี้ยังมีลวดลายที่มาจากจินตนาการที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ สวยงาม แปลกตา และแตกต่างจากท้องถิ่นอื่น ๆ มีการนำเรื่องราวของชุมชนมาถ่ายทอดลงบนผืนผ้า มีรูปทรงคล้ายลายเรขาคณิต และมีรูปหัวใจ สีสันทะมัดหมี่ ลายผ้าทอมีความละเอียดลออแม้จะเป็นฝีมือของชาวบ้านก็ตาม (พรณี ดีพรม, สัมภาษณ์, 28 พฤศจิกายน 2562)

ภาพที่ 6 คุณแม่พรณี ดีพรม แสดงผ้าไหมมัดหมี่ที่บ่งบอกถึงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวบัวมาศ
ที่มา: คณะผู้วิจัย

ภาพที่ 7 การเลี้ยงไหมของชาวบ้านชุมชนบัวมาศ
ที่มา: คณะผู้วิจัย

แต่เดิมชาวบ้านในจังหวัดมหาสารคามทอผ้าลายโบราณ ตามแบบบรรพบุรุษอยู่หลายลายด้วยกัน เมื่อเวลาผ่านไปลายผ้าเก่าแก่เหล่านี้เริ่มสูญหายจากชีวิตการทอผ้าของชาวบ้าน เนื่องจากความยากและต้องใช้ความละเอียดในการทอ ลายสร้อยดอกหมากก็เป็นลายผ้าโบราณลายหนึ่งที่เกือบจะสูญหายไปจากท้องถิ่น ผู้ทอต้องมีความรู้ในเรื่องของลาย มีฝีมือทั้งในการมัดและการทอ ถ้าไม่มีความชำนาญ การย้อมสีอาจไม่สม่ำเสมอทำให้ลายผ้าผิดเพี้ยนไป นอกจากนี้ต้องใช้เวลาในการทอมาก จุดเด่นของผ้าไหมมัดหมี่ลายสร้อยดอกหมาก คือ ขนาดของเส้นไหมที่ใช้มีขนาดเล็กและเท่ากัน มีการประยุกต์สีสันทะมัดหมี่ลงในการมัดย้อมแต่ละครั้ง ซึ่งทำให้มองดูสวยงาม ส่งเสริม

ให้มีคุณค่ามากขึ้น เป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจว่าชาวบ้านตำบลบัวมาศยังคงรักษาลวดลายนี้ไว้ได้ไม่ปล่อยให้สูญหายตามกาลเวลา

ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ปรากฏอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวอีสานในตำบลบัวมาศ วัตถุประสงค์ได้ ในชุมชน การแต่งกายของผู้หญิงนิยมนุ่งผ้าไหมมัดหมี่ที่สะดุดตาด้วยสีและลาย การจับคู่สีที่มีเอกลักษณ์ นำเสนอ ความงามผ่านการแต่งกายด้วยผ้าไหมมัดหมี่ในงานบุญประจำปี ชาวบ้านตำบลบัวมาศทอผ้าไหมมัดหมี่สวมใส่เอง และทอผ้าตามความต้องการของลูกค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มข้าราชการครูที่นิยมใส่ผ้าไทยมีการสั่งทอโดยสามารถ เลือกคู่ที่ชื่นชอบและลายของผ้าได้ ถือได้ว่าเป็นงานฝีมือโดยแท้ที่ทรงคุณค่า

อภิปรายผล

ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นตำบลบัวมาศ ตำบลบัวมาศ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งแบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1. อาหาร คือ ปลาแรด 2. ยาสมุนไพร คือ แชมพูสมุนไพร 3. เครื่องใช้ คือ หมวกสาน ตะกร้าสาน และเสื่อกก 4. เครื่องนุ่งห่ม คือ ผ้าฝ้าย และผ้าไหมมัดหมี่ แสดงให้เห็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นที่ยังคงหลงเหลือวิถี ดั้งเดิมของชุมชนให้เห็น แม้กาลเวลาจะเปลี่ยนไปเข้าสู่สังคมที่พึ่งพานวัตกรรมและมีความเจริญก้าวหน้าแทบทุกด้าน ชาวชุมชนบัวมาศมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย อาศัยธรรมชาติเป็นหลักและแหล่งในการทำมาหากิน ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นทั้ง อาหาร ของใช้และเครื่องนุ่งห่มปรากฏอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและสะท้อนภูมิปัญญาอัตลักษณ์ที่โดดเด่นคือ การนำ สิ่งที่มีอยู่มาสร้างสรรค์เพื่ออุปโภค บริโภค ช่วยลดรายจ่ายและสร้างรายได้

ภาพที่ 8 สภาพแวดล้อมของตำบลบัวมาศ

ที่มา: คณะผู้วิจัย

เสน่ห์ที่ปรากฏจากการสัมภาษณ์และสังเกตพฤติกรรมของชาวบ้านชุมชนบัวมาศคือ ความสุขบนวิถีแห่ง ความพอเพียง ชาวบ้านมีความพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย ดำรงชีวิตอยู่ด้วยการประกอบอาชีพทางการ เกษตร และงานหัตถกรรมเป็นหลัก เครื่องใช้ในชีวิตประจำวันหากมิได้ซื้อหาก็คงมาจากการผลิตขึ้นใช้เอง แสดงให้ เห็นถึงการเรียนรู้ที่จะพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด และใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นอย่างคุ้มค่า

ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นประเภทอาหาร คือ ปลาแรด อาจกล่าวได้ว่าปลาแรดเป็นหัวใจของอาหารอีสานเพราะเป็น ส่วนประกอบสำคัญในการปรุงอาหารอีสานหลายประเภท เป็นที่นิยมของชาวอีสานและอยู่ในมืออาหารของครัวเรือน

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบทอีสาน ปลาที่ได้มาจากหนองน้ำในนาที่มีอยู่หลายแหล่งในชุมชนบัวมาศ ยามที่ฝนตกหาปลาได้มาก ปลาไร่หรือปลาแดกคือการถนอมอาหารซึ่งเป็นภูมิปัญญาของชาวอีสาน ดังนั้น ปลาไร่จึงแสดงถึงอัตลักษณ์วัฒนธรรมการกินของชาวอีสานได้อย่างดี

ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นประเภทยาสมุนไพร คือ แชมพูยาสมุนไพร ชุมชนบัวมาศให้ความสำคัญกับสมุนไพรเพื่อนำมาใช้เป็นยารักษาโรค แต่ละครัวเรือนนิยมปลูกพืชสมุนไพรชนิดต่าง ๆ เพื่อนำมาปรุงยา เพราะสรรพคุณของสมุนไพรในท้องถิ่นเป็นยาชั้นดีที่มาจากธรรมชาติ มีการนำสมุนไพร เช่น มะกรูด ทองพันชั่ง อัญชันที่มีอยู่ตามธรรมชาติในท้องถิ่นมาผลิตเป็นแชมพูใช้ให้เกิดประโยชน์ ต้นทุนการผลิตที่ต่ำและผลที่ได้รับมีความคุ้มค่ามีสารสกัดจากธรรมชาติในการใช้รักษาบำรุงเส้นผมให้นุ่มสลวยและดกดำเงางาม

ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นประเภทเครื่องใช้ คือ หมวกสาน ตะกร้าสาน และเสื่อกก เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้วัตถุดิบหลักจากธรรมชาติ ชาวบ้านบัวมาศหลายครัวเรือนนิยมนำฝ้ายมาสานหมวก สานตะกร้า และทอเสื่อกก แม้ว่าในท้องถิ่นอื่นจะมีผลิตภัณฑ์จักสาน แต่ผลิตภัณฑ์จักสานของชาวบัวมาศก็มีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง คือ ลวดลายที่สร้างสรรค์จากภูมิปัญญา ดัดแปลงสิ่งใกล้ตัวและธรรมชาติมาเป็นสื่อสัญลักษณ์แสดงผ่านผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เช่น ลายปลา ลายกบ ลายนก ลายใบไม้ ลายดอกไม้ เป็นต้น อีกทั้งสีสันทันของกกที่นำมาสานก่อรูปร่างมาจากจินตนาการและเจตนาในการแสดงออกถึงความสนุกสนานร่าเริง ความสดใส ซึ่งเป็นจิตใจของชาวอีสาน ชาวบ้านในชุมชนที่ชอบความรื่นเริง มีความสุขกับทุกฤดูกาลไม่ว่าร้อน ฝน หรือหนาว เพราะเรียนรู้การอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล

ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นประเภทเครื่องนุ่งห่ม คือ ผ้าฝ้าย และผ้าไหมมัดหมี่ แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ผู้หญิงอีสานชุมชนบัวมาศจะใส่ผ้าไหมมัดหมี่เวลาที่มีงานสำคัญ โอกาสพิเศษ งานมงคล งานแต่งงาน และงานบุญประเพณีต่าง ๆ ชาวบ้านบัวมาศมีการทอผ้าฝ้ายและผ้าไหมมัดหมี่เพื่อใช้เองมานานนับร้อยปี เป็นมรดกทางภูมิปัญญาที่สืบสานกันมาจากรุ่นสู่รุ่น ลวดลายที่ปรากฏและเส้นไหมที่ถักทอมีความบรรจงตามฉบับของชาวอีสาน ยามว่างจากงานหว่านไถหรือทำงานบ้าน ผู้หญิงชาวอีสานจะทอผ้าไหมผ้าฝ้ายเป็นงานประจำ แม้ว่าปัจจุบันจะมีเทคโนโลยีการทอผ้าที่ทันสมัย แต่ผ้าทอที่ถักร้อยด้วยมือย่อมมีคุณค่าเพราะมาจากความเพียร สำหรับลวดลายบนผ้านอกจากลายสร้อยดอกหมากที่เป็นลายประจำจังหวัดมหาสารคามแล้ว ยังมีลายสร้างสรรค์ขึ้นด้วยภูมิปัญญาที่นำชื่นชมและแสดงอัตลักษณ์ของชุมชนอย่างชัดเจน มีการอนุรักษ์ลวดลายดั้งเดิมที่ตกทอดจากรุ่นสู่รุ่น ตลอดจนมีการปรับเปลี่ยนลวดลายตามสมัยนิยม จึงถือว่าเป็นชุมชนที่ปรับตัวให้เข้ากับสมัยใหม่แต่ยังรักษาไว้ซึ่งมรดกทางวัฒนธรรม

ด้านอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมตำบลบัวมาศสามารถส่งเสริมและนำมาเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ ตามแนวทางต่อไปนี้ 1. นำประวัติศาสตร์ชุมชนมาเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนา 2. สร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น 3. ส่งเสริมให้ลูกหลานในชุมชนได้ตระหนักและเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาชาวบ้าน และภูมิใจในอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม 4. ส่งเสริมการสร้างรายได้จากภูมิปัญญา 5. ใช้ภูมิปัญญาดั้งเดิมผสมผสานกับองค์ความรู้สมัยใหม่เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น 6. พัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นให้โดดเด่นและแตกต่างจากชุมชนอื่น 7. สร้างองค์ความรู้ด้านการตลาดและการท่องเที่ยวให้กับชุมชน

ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นตำบลบัวมาศ อำเภอกระบือ จังหวัดมหาสารคาม มีแนวทาง ดังนี้ 1. การพัฒนาศักยภาพของชุมชนด้านการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น 2. การสร้างสัญลักษณ์แห่งวัฒนธรรมผ่านผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น 3. การให้ความรู้ในเรื่องของการออกแบบผลิตภัณฑ์ ความคิดสร้างสรรค์ และการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ให้แก่กลุ่มอาชีพ 4. การแปรรูปผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าชุมชนดังกล่าวมีความต้องการให้ภาครัฐ ภาคเอกชน หรือผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญให้การส่งเสริมและสนับสนุน คนในชุมชนควรได้รับการอบรม แลกเปลี่ยนและเรียนรู้ร่วมกับวิทยากรจากภายนอกเพื่อทำความเข้าใจและสร้างการรับรู้ในอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนอันจะนำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยู่งักแพร่หลายมากขึ้น ควรจัดหาแหล่งจำหน่ายสินค้า ควรส่งเสริมให้ชาวบ้านรวมกลุ่มกันและสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาสู่อาชีพเพื่อสร้างรายได้หลักของชุมชน แม้จะมีการแบ่งกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นตามหมู่บ้านต่าง ๆ ในตำบลบัวมาศ แต่ควรจะมีศูนย์การเรียนรู้ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของตำบลเพื่อการบริหารจัดการและการพัฒนาอย่างเป็นระบบ

งานวิจัยนี้ศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น โดยเลือกศึกษาพื้นที่ตำบลบัวมาศ อำเภอกระบือ จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งจะแสดงถึงวัฒนธรรมที่ปรากฏในชุมชนชาวอีสานที่อาศัยตามชนบทยังคงมีความเป็นตัวตนและยังสืบทอดวัฒนธรรมในอดีตไว้ งานวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ จำนงค์ อภัย และคณะ (2557) ซึ่งศึกษาเรื่อง รูปแบบการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามแนวคิดนิเวศวัฒนธรรม ของตำบลบัวมาศ อำเภอกระบือ จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าชาวบ้านตำบลบัวมาศมีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์สืบทอดกันมาตั้งแต่อดีต เช่น วัฒนธรรมการแต่งกายด้วยผ้าซิ่น ไส้โสร่ง วัฒนธรรมการกินอาหาร แม้ว่าเริ่มจะเลือนหายไปตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิประเทศ สิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยี แต่ยังคงรักษาประเพณีฮีตสิบสองถือปฏิบัติมาตั้งแต่อดีต เพื่อรักษาประเพณีอันดีงามให้ลูกหลานได้สืบทอดประเพณีต่อไป นอกจากนี้ยังมีภูมิปัญญาด้านอาหาร ภูมิปัญญาด้านเครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ และภูมิปัญญาด้านการรักษาโรคที่สั่งสมและสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นตำบลบัวมาศ อำเภอกระบือ จังหวัดมหาสารคามมีจุดแข็งในเรื่องของวัตถุดิบเป็นสิ่งที่มียู่งในหมู่บ้าน มีการเพาะปลูกหรือเพาะเลี้ยงเองตามวิถีสังคมเกษตรกรรม ใช้วัตถุดิบภายนอกเท่าที่จำเป็น นอกจากนี้ยังมีภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่นำมาถ่ายทอดผ่านผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นสื่อความหมายผ่านลวดลายและสีส่น ผลิตภัณฑ์ที่มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างชัดเจน ฉายภาพชีวิตชาวอีสานผ่านอาหารการกิน ข้าวของเครื่องใช้ และเครื่องนุ่งห่ม ชาวบ้านมีความภูมิใจในผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของตน มีทัศนคติว่าภูมิปัญญาอีสานเป็นสิ่งที่ควรรักษาไว้ไม่ควรปล่อยให้สูญหายตามวันเวลา เป็นชุมชนที่เปิดให้ผู้สนใจได้ศึกษาและเรียนรู้ อย่างไรก็ตามชาวบ้านบางกลุ่มมีความหวงแหนผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เช่น ผ้าไหมมัดหมี่ลวดลายโบราณ โดยจะไม่นิยมจำหน่ายแต่ต้องการเก็บรักษาไว้ สำหรับจุดอ่อนคือ ชาวบ้านยังไม่มีแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น บางคนขาดความมั่นใจในองค์ความรู้ของตนเอง เนื่องจากความเคยชินของคนในชุมชนที่ผลิตขึ้นมาเพื่อใช้ในครัวเรือนและใช้ในชีวิตประจำวัน จึงไม่มีแนวทางการประชาสัมพันธ์ ช่องทางการจำหน่าย รวมถึงวิธีการตั้งราคา คนในชุมชนยังขาดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้แหล่งเรียนรู้ชุมชนที่เป็นสถานที่ที่ผู้คนในชุมชนได้

ศึกษาเรียนรู้ยังมีไม่มากนัก ชุมชนยังขาดการขยายกลุ่มพื้นที่ในการเรียนรู้ กลุ่มอาชีพยังขาดการสร้างเครือข่ายในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมชุมชน การนำเอาองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่มีในชุมชนนำมาบูรณาการร่วมกับเครือข่ายทางธุรกิจต่างพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ส่วนโอกาสในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นนั้นผู้วิจัยเห็นว่าผู้นำชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล ภาครัฐและภาคเอกชนควรให้การสนับสนุนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ตำบลบัวมาศ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม มีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรศึกษาการพัฒนาศักยภาพของชุมชนด้านอาชีพผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรตำบลบัวมาศ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม เพื่อพัฒนาระบบเศรษฐกิจของชุมชนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
2. ควรศึกษาเรื่องแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากเสื่อกกตำบลบัวมาศ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
3. ควรศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลบัวมาศ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการจัดการชุมชนอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- งามพิศ สัตย์สงวน. (2543). *หลักมนุษยวิทยาทางวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: รามการพิมพ์.
- จำนงค์ อภัย และคณะ. (2557). รูปแบบการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามแนวคิดนิเวศวัฒนธรรมของตำบลบัวมาศอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 20(2), น. 77-88.
- ฉวีวรรณ สีนาค. *สัมภาษณ์*. 12 กุมภาพันธ์ 2563.
- ฉลาดชาย รมิดานนท์. (2545). *พลวัตทางสังคมผ่านสายตานักวิชาการไทย*. กรุงเทพฯ: คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และมูลนิธิผู้หญิง.
- ทัศนีย์ บัวระภา. (2553). *การสร้างควมหมายของลวดลายผ้าและเอกลักษณ์ของผ้าทอพื้นบ้าน จังหวัดมหาสารคาม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยาลัมหาสารคาม).
- ธงชัย สมบูรณ์. (2549). *อัตลักษณ์ของชาติตามนโยบายการศึกษา* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุรินทร์ เปล่งสกุล. (2561). การพัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์จากภูมิปัญญา ในการใช้ทรัพยากรในพื้นที่ชุมชนรอบเขื่อนจุฬาภรณ์ กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปปลาน้ำจืดแสมศรี ตำบลทุ่งลุยลาย อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ. *วารสารศิลปกรรมศาสตร์*, 10(2), น. 206-230.

ประเวศ วะสี. (2545). *พลังท้องถิ่นในกระแสความเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม ในโครงการเวทีวิชาการวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

พัฒนา กิตติอาษา. (2546). *ท้องถิ่น*. สืบค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2562, จาก <http://www.epub.rbru.ac.th/pdf>.

พัทยา สายหู. (2533). *วัฒนธรรมกับการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.

พันธ์ มุลกวนบ้าน. *สัมภาษณ์*. 28 พฤศจิกายน 2562.

พรรณี ดีพรม. *สัมภาษณ์*. 28 พฤศจิกายน 2562.

ศิรินาถ ปิ่นทองพันธ์. (2546). *อัตลักษณ์*. สืบค้นเมื่อ 5 ตุลาคม 2562, จาก

<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/ศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขตที่ 1>

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. (2547). *OTOP ภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิใจไทยทำ*. สระบุรี: สำนักงานคณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ.

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน. (2563). *เศรษฐกิจฐานราก*. สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2563, จาก

https://web.codii.or.th/development_project/20201125-20029.

สวัสดี แก้วแบน. (2562). *ภูมิปัญญาการทอผ้าไหมลายโบราณของชุมชนบ้านแกใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์*.

วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์, 4(1), น. 71-85.

สมบุรณ์ ศิริพานิช. (2560). *การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าลายสาเกตเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ชุมชน*.

(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).

เสริมศักดิ์ ขุนพล. (2558). *การศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมความเชื่อของชุมชนเกาะยอ*. *วารสารปาริชาติ*,

28(3), น. 83-103.

อานนท์ ภาคมาลี. (2555). *ปลาร้า*. สืบค้นเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2563, จาก

<https://www.gotoknow.org/posts/510692&usg>.

เอกวิทย์ ณ ถลาง. (2540). *ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการพัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ: ภูมิปัญญามูลนิธิ.

องค์การบริหารส่วนตำบลบัวมาศ. (2562). *สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน*. สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2563, จาก

<http://www.buamas.go.th/page.php?menuid=7>.

ผู้เขียนบทความ

ดร.สุมาลี พลขุนทรัพย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์นวรรตน์ เดชพิมล อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม อีเมล kookkik_kb@hotmail.com

คุณนันทิญา พันธโชติ อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จังหวัดนครพนม อีเมล kookkik_kb@hotmail.com

การตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปลั่ง บ้านสันเจริญ ตำบลป่าติ่ง
อำเภอแม่จันทร์ จังหวัดเชียงราย

THE NAMING OF PLANG, ETHIC GROUP IN SANCHAROEN VILLAGE,
MAE CHAN DISTRICT, CHIANG RAI PROVINCE

ปานปัน ปลั่งเจริญศรี

PANPAN PLANGCHAROENSRI

วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

SUKHOTHAI COLLEGE OF DRAMATIC ARTS

จังหวัดสุโขทัย

SUKHOTHAI PROVINCE

ชัญชนม์ ปลั่งเจริญศรี

CHANAICHON PLANGCHAROENSRI

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

FACULTY OF EDUCATION RAGABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จังหวัดมหาสารคาม

MAHASARAKHAM PROVINCE

Received: February 28, 2023

Revised: March 30, 2023

Accepted: April 24, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการตั้งชื่อ ที่มาและภาษาในการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปลั่ง หมู่บ้านสันเจริญ ตำบลป่าติ่ง อำเภอแม่จันทร์ จังหวัดเชียงราย โดยเก็บข้อมูลรายชื่อจากทะเบียนราษฎร บ้านสันเจริญ และการสัมภาษณ์ รวมจำนวน 100 รายชื่อ ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปลั่งแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ 1. การตั้งชื่อตามลำดับการเกิดและชื่อบรรพบุรุษ 2. การตั้งชื่อตามวันเกิด 3. การตั้งชื่อตามลักษณะเด่นของบุคคล และ 4. การตั้งชื่อตามบุคคลที่ให้ความเคารพนับถือ ส่วนที่มาในการตั้งชื่อพบว่า กลุ่มบุคคลภายในครอบครัวของกลุ่มชาติพันธุ์ปลั่งมีบทบาทในการตั้งชื่อมากกว่ากลุ่มบุคคลภายนอก โดยชื่อที่ตั้งส่วนใหญ่จะเป็นชื่อที่บิดาเป็นฝ่ายตั้งให้ รองลงมาคือมารดา ตา ยาย ลุง และป้า ทั้งนี้การตั้งชื่อส่วนใหญ่จะให้ฝ่ายบิดาเป็นผู้ตั้งชื่อให้มากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะการตั้งชื่อที่จะนำชื่อของบรรพบุรุษทางฝ่ายบิดามาตั้งเป็นชื่อของบุตรหลาน สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมความเป็นใหญ่ของเพศชายในกลุ่มชาติพันธุ์ปลั่ง นอกจากนี้

ภาษาที่ใช้การตั้งชื่อพบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ป้างจะใช้ภาษาในการตั้งชื่อ 2 ลักษณะ คือ ชื่อที่เป็นภาษาป้าง และชื่อที่ไม่ใช่ภาษาป้าง ซึ่งแสดงให้เห็นลักษณะทางภาษาในการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ป้างที่แปรเปลี่ยนไปตามบริบทสังคมวัฒนธรรม

คำสำคัญ: การตั้งชื่อ กลุ่มชาติพันธุ์ ป้าง

ABSTRACT

The objectives of this article were to study naming characteristics, background and languages used for giving names of Plang ethnic group in Sancharoen village, Patueng sub-district, Maejan district, Chiangrai province. Data was collected according to name list of one-hundred names in civil registration and interviews in the target area. The results found that there were four types of naming characteristics; 1. Birth's orders and ancestor's names, 2. Birth's dates, 3. Individually outstanding personality traits, 4. Respected people. In terms of name's background, it was revealed that family's members had played a role of naming greater than those who were not. Most of the names were given by father the most, then followed by mother, grandfather, grandmother, uncle, and aunt respectively. The point that names were provided by male or father the most, it was relevant with childhood or youth names which came from father ancestors or male elderly relatives. This meant and reflected the patriarchy value in the ethnic group while languages used in naming were Plang and Non-Plang languages which revealed the naming of Plang according to social and cultural contexts changes.

Keywords: Naming, Ethnic Group, Plang

บทนำ

การใช้ชื่อในการเรียกขานกันมีบทบาทสำคัญอย่างมาก ในการติดต่อสื่อสารกันของมนุษย์ แรกเริ่มเดิมทีในการติดต่อสื่อสารกันนั้น สิ่งแรกที่เรามักจะทำกันจนเป็นวิถีปฏิบัติก็คือการทักทาย ซึ่งจะต้องมีการแนะนำตัว โดยการบอกกล่าวถึงชื่อของแต่ละบุคคล เพื่อที่จะทำให้เราสามารถจดจำและกล่าวอ้างถึงบุคคลแต่ละคนได้อย่างถูกต้องและเข้าใจ ดังนั้นจึงทำให้การตั้งชื่อเข้ามามีบทบาทสำคัญในการที่จะสรรสร้างคำในภาษา และร้อยเรียงขึ้นมาเป็นชื่อที่ใช้สื่อถึงอัตลักษณ์หรือตัวตนของเจ้าของชื่อนั้น ๆ นั่นเอง

พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน (2554) ให้ความหมายของคำว่า “ชื่อ” ไว้ว่า “เป็นคำที่ตั้งขึ้นสำหรับเรียกคน สัตว์ สถานที่ และสิ่งของ โดยทั่วไปหรือโดยเฉพาะเจาะจง สามารถจำแนกได้เป็นชื่อตัวหรือชื่อจริง ชื่อสกุล และชื่อเล่น” ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่มีการนำเอาสัญลักษณ์มาใช้แทนชื่อและนามสกุล กล่าวคือเป็นการใช้อ้างอิงถึงตัวตนของมนุษย์แต่ละคน (Identity) สัญลักษณ์ซึ่งถูกนำมาแสดงตัวตนของบุคคลนี้ย่อมไม่ได้เป็นเพียงรูป

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวของแต่ละบุคคลอย่างไร้ซึ่งเหตุผล (Arbitrary) หากแต่มีความสัมพันธ์บางประการกับตัวบุคคลนั้น ๆ ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง (สรบุศย์ รุ่งโรจน์สุวรรณ, 2550, น. 22)

ดังนั้นชื่อจึงถือเป็นสิ่งสำคัญที่ใช้แทนบุคคล เปรียบเสมือนสัญลักษณ์หมายถึงในแต่ละบุคคล ในบางกรณีการตั้งชื่อจะตั้งเพื่อเป็นมงคลแก่บุคคลที่ถูกตั้ง โดยถือว่าการตั้งชื่อเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งของชีวิต และชื่อที่ตั้งนั้นก็นิยมให้มีความหมายในเชิงบวก เนื่องจากถือว่าใครเรียกชื่อก็นึกถึงว่าเป็นการเพิ่มสิริมงคลให้แก่เจ้าของชื่อ (อ้างถึงใน ชมพูนุช โพธิ์ทองคำ, 2541) ซึ่งนอกจากความสำคัญในการสื่อสารที่กล่าวไปข้างต้นแล้ว ชื่อนั้นยังสามารถที่จะสะท้อนให้เห็นถึงโลกทัศน์ วิถีชีวิต สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ อีกด้วย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือชื่อเปรียบเสมือนกระจกที่สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อและค่านิยมของคนในสังคมได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ พบว่ามีผู้ให้ความสนใจในการศึกษาเกี่ยวกับการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ มากมาย เช่น ชมพูนุช โพธิ์ทองคำ (2541) ศึกษาการตั้งชื่อของกะเหรี่ยงโป ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ซึ่งมีทั้งการตั้งชื่อภาษากะเหรี่ยงและภาษาไทย แบ่งกลุ่มกรณีศึกษา 450 คน ออกเป็น 3 กลุ่มอายุ ซึ่งพบว่า กลุ่มอายุ 41-60 ปี ส่วนมากจะตั้งชื่อเป็นภาษากะเหรี่ยงหากตั้งชื่อเป็นภาษาไทยก็จะเขียนให้ใกล้เคียงกับภาษากะเหรี่ยง ซึ่งคนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นคนสูงอายุที่ไม่ค่อยรู้ภาษาไทย ดังนั้นจึงให้เจ้าหน้าที่อำเภอตั้งชื่อภาษาไทยให้เป็นส่วนใหญ่ ความหมายชื่อส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับธรรมชาติ ต้นไม้ ดอกไม้ ฯลฯ กลุ่มที่ 2 อายุ 21-40 ปี มีทั้งชื่อภาษากะเหรี่ยงและชื่อภาษาไทย และมีการตั้งชื่อที่มีความหมายในทางนามธรรม เช่น ความดี ความเจริญ ความสำเร็จ เป็นต้น และกลุ่มที่ 3 อายุ 1-20 ปี กลุ่มนี้ 100% ตั้งชื่อเป็นภาษาไทย ส่วนใหญ่จะมีความหมายในทางนามธรรม เช่น อานาจ ชัยชนะ ความสำเร็จ ฯลฯ

นอกจากนั้นริศรา โฉมศิริ (2547) ศึกษาบริบททางภาษาศาสตร์และวัฒนธรรมของชื่อชาวมอญ: กรณีศึกษาชาวมอญ บ้านวังกะ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พบว่ามีการใช้ภาษามอญ พม่า ไทย และอังกฤษในการตั้งชื่อ รวมไปถึงการประสมภาษาในการตั้งชื่อ โดยชาวมอญเพศหญิงกลุ่มอายุที่ 3 มีชื่อเป็นภาษามอญมากที่สุด ส่วนเพศชายกลุ่มอายุ 45 ปีขึ้นไปจะมีชื่อเป็นภาษาพม่ามากที่สุด มอญเพศหญิงและเพศชาย กลุ่มอายุ 1-10 ปีมีชื่อเป็นภาษาไทยมากที่สุด ในเรื่องโครงสร้างทางภาษาของชื่อ พบว่า ชื่อของมอญในกลุ่มอายุ 45 ปีขึ้นไปมีจำนวนพยางค์และการสร้างคำที่ซับซ้อนน้อยกว่าชื่อของคนกลุ่มอายุน้อยและเป็นเพศเดียวกัน ทางด้านที่มาและความหมายของชื่อแสดงให้เห็นถึงค่านิยม ความเชื่อและวิถีชีวิตของมอญ ส่วนชื่อเพศชายมีความหมายถึง ความรักชาติ ชัยชนะ ส่วนชื่อเพศหญิงมีความหมายเกี่ยวกับความสวยงาม สำหรับเรื่องการเปลี่ยนชื่อของมอญ พบว่ามาจากเหตุผลทางสังคมมากที่สุด

การศึกษากการตั้งชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ยังปรากฏงานของสรบุศย์ รุ่งโรจน์สุวรรณ (2550) ซึ่งศึกษาหลักเกณฑ์ในการตั้งชื่อและนามสกุลของของชาวดาระอั้ง(ปะหล่อง) หมู่บ้านไทยพัฒนาปางแดง (ปางแดงใน) ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ประกอบกับความคิดและทัศนคติของชาวดาระอั้งที่แสดงออกมาจากชื่อและนามสกุล พบว่า ชาวดาระอั้งมีชื่อสองประเภท ได้แก่ ชื่อดาระอั้งและชื่ออื่น ๆ เกณฑ์ในการตั้งชื่อภาษาดาระอั้งเป็นไปตามหลักการตั้งชื่อ “ทักษาปรกรณ์” ซึ่งสะท้อนความเชื่อเรื่องความเป็นมงคลอิทธิพลของพุทธศาสนา ในขณะที่ชื่ออื่น ๆ แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างชาวดาระอั้งกับสังคมภายนอก ได้แก่ โรงเรียนและโรงพยาบาล โดยเป็นชื่อครู

หรือแพทย์ที่โรงพยาบาลเป็นผู้ตั้งให้ สำหรับนามสกุล พบว่า ชาวตาระอั้งใช้ชื่อบรรพบุรุษ หรือญาติฝ่ายบิดามาตั้งเป็นนามสกุล นอกจากนี้ กลุ่มคนที่ใช้นามสกุลเดียวกันก็จะเป็นญาติที่สืบสายโลหิตมาโดยตรง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า สังคมตาระอั้งให้ความสำคัญกับระบบเครือญาติที่เน้นเพศชายเป็นหลัก

คันธรส วิทยานิรมย์ (2554) ศึกษาลักษณะที่มา และภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อ รวมทั้งศึกษาสิ่งที่สะท้อนจากการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ละเวือะ (ละว้า) บ้านป่าแป๋ ตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน งานวิจัยนี้ใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสังเกต และได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 อายุระหว่าง 1-20 ปี กลุ่มที่ 2 อายุระหว่าง 21-40 ปี และกลุ่มที่ 3 อายุระหว่าง 41-60 ปี จำนวน 96 คน ผลการศึกษาพบว่าที่มาของการตั้งชื่อมี 3 ลักษณะ คือ 1. ตั้งชื่อตามบรรพบุรุษ 2. ตั้งชื่อตามลักษณะเด่นของบุคคล และ 3. ตั้งชื่อตามบุคคลสำคัญ จำนวนภาษาที่ใช้มี 5 ภาษา ได้แก่ ภาษาละเวือะ ภาษากะเหรี่ยง ภาษาคำเมือง ภาษาไทยมาตรฐาน และภาษาอังกฤษ สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นโน้ตทัศน์ของการตั้งชื่อของชาวละเวือะที่ยังคงให้ความสำคัญกับชื่อที่เป็นภาษาละเวือะซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงอัตลักษณ์ของกลุ่ม และในขณะเดียวกันก็ไม่ปฏิเสธสิ่งใหม่ที่เข้ามาสู่ชุมชนซึ่งมีการเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสมตามยุคสมัย

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าได้มีการศึกษาเกี่ยวกับการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเด็นที่แตกต่างกันออกไป เนื่องด้วยความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรมของประเทศไทย จึงทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า กลุ่มชาติพันธุ์ปลั่ง ซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่จัดอยู่ในกลุ่มมอญเขมรเป็นอีกกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่มีความโดดเด่นทางด้านภาษาและวัฒนธรรม ซึ่งภาษาปลั่งที่ใช้พูดกันในถิ่นต่าง ๆ นั้น มีความแตกต่างกันทั้งในด้านระบบเสียงและด้านวากยสัมพันธ์อย่างเห็นได้ชัดเจน และปัจจุบันก็ยังมีการศึกษาไม่แพร่หลาย อีกทั้งวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าวกำลังจะเลือนหายไปเนื่องจากปริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปลั่ง บ้านสันเจริญ ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยจะศึกษาลักษณะการตั้งชื่อ ที่มาของชื่อ และภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อ ผลการศึกษาที่ได้ในครั้งนี้จะทำให้เกิดความเข้าใจในการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปลั่งได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นการสะท้อนให้เห็นมุมมองโลกทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ปลั่งที่สื่อผ่านการตั้งชื่อ และยังเป็นแนวทางให้กับการศึกษาทางด้านภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ และมานุษยวิทยาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปลั่ง บ้านสันเจริญ ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาที่มาในการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปลั่ง บ้านสันเจริญ ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
3. เพื่อศึกษาภาษาในการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปลั่ง บ้านสันเจริญ ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มุ่งวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์ ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. การทบทวนวรรณกรรม

ดำเนินการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ และการตั้งชื่อบุคคลในบริบทสังคมไทย

2. การเก็บข้อมูล

2.1 ประสานงานทะเบียนราษฎร์ องค์การบริหารส่วนตำบลป่าจึง อำเภอแม่จันทร์ จังหวัดเชียงราย เพื่อขอข้อมูลทะเบียนราษฎร์ของกลุ่มประชาชนที่ใช้ในการวิจัย

2.2 ลงพื้นที่สัมภาษณ์กลุ่มผู้บอกภาษาในพื้นที่ดังกล่าว โดยใช้แบบสอบถามและเครื่องบันทึกเสียงในการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์เชิงวิเคราะห์ในกรณีที่ต้องมีบทสนทนาาร่วมกัน

2.3 รวบรวมข้อมูลรายชื่อคนปล้งจากทะเบียนราษฎร์จำนวน 70 รายชื่อ และการลงพื้นที่สัมภาษณ์แบบเจาะจงจำนวน 30 รายชื่อ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำรายชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปล้ง บ้านสันเจริญ ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จันทร์ จังหวัดเชียงราย มาวิเคราะห์ลักษณะการตั้งชื่อ วิเคราะห์ที่มาในการตั้งชื่อ และวิเคราะห์ภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อ โดยประยุกต์กรอบแนวคิดการวิเคราะห์จากงานวิจัยของสรบุศย์ รุ่งโรจน์สุวรรณ (2550) ทั้งนี้ในการแสดงผลการวิเคราะห์การตั้งชื่อผู้วิจัยใช้ระบบการเขียนภาษาปล้งด้วยอักษรไทยและกำกับด้วยสัทอักษรสากล (IPA) และนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์

4. การสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ดำเนินการสรุป อภิปรายผลการวิจัย และเสนอแนะการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ลักษณะการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปล้ง

ผลการวิจัยดังกล่าวพบว่าลักษณะการตั้งชื่อของคนปล้ง สามารถแบ่งออกได้ 4 ลักษณะ โดยการตั้งชื่อนั้นจะเน้นให้ความสำคัญกับลำดับการเกิดและชื่อของบรรพบุรุษ ลักษณะเด่นของบุคคล วันเกิด และบุคคลที่ไม่ใช่ความเคารพนับถือ ซึ่งกลุ่มชาติพันธุ์ปล้งยังคงมีการตั้งชื่อแบบดั้งเดิม แม้ว่าบางชื่อจะมีชื่อจริงที่เป็นภาษาไทยอยู่บ้างแต่ชื่อเล่นส่วนใหญ่จะเป็นชื่อที่เป็นภาษาปล้งเกือบทั้งหมดและชื่อเล่นจะเป็นชื่อที่มาจากส่วนหนึ่งของชื่อจริงตลอดไปจนถึงการตั้งชื่อที่ไม่ซับซ้อน ชื่อที่พบจะมีไม่เกิน 3 พยางค์ ส่วนมากจะมีพยางค์เดียวหรือสองพยางค์ โดยในสมัยก่อนวิถีปฏิบัติหรือขนบธรรมเนียมของกลุ่มชาติพันธุ์ปล้งเวลาที่มีเด็กเกิดมา จะมีการประกอบพิธีกรรมสลักชื่อลงบนไม้ไผ่ ซึ่งกลุ่มชาติพันธุ์ปล้งเรียกกันว่า *la:rw:* โดยจะมีผู้ประกอบพิธีกรรมดังกล่าวซึ่งคนปล้งจะเรียกว่า “อาจารย์” โดยอาจารย์ผู้ประกอบพิธีจะเคยบวชเป็นพระมาก่อนหรือเป็นผู้มีวิชาความรู้และเป็นนักปราชญ์ ซึ่งไม่ใช่

ที่นำมาสลับชื่อในพิธีกรรมนั้นจะเปรียบได้กับใบสุติบัตรหรือใบแจ้งเกิดที่ยืนยันว่าบุคคลที่เกิดมานั้นมีชื่อและมีตัวตนในสังคมของกลุ่มชาติพันธุ์ปลั้ง ลักษณะการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปลั้งมีดังนี้

1.1 การตั้งชื่อตามลำดับการเกิดและชื่อบรรพบุรุษ ในการตั้งชื่อลักษณะนี้ กลุ่มชาติพันธุ์ปลั้งจะมีการแบ่งเพศที่ชัดเจนในการตั้งชื่อ กล่าวคือ เพศชายและเพศหญิงจะมีการตั้งชื่อ โดยเรียงตามลำดับการเกิดก่อนและหลัง ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การตั้งชื่อตามลำดับการเกิดและชื่อบรรพบุรุษ

เพศชาย			เพศหญิง		
ภาษาไทย	ภาษาปลั้ง	ความหมาย	ภาษาไทย	ภาษาปลั้ง	ความหมาย
อ้าย	[ʔâ:j]	ลูกชายคนที่ 1	เอ้ย	[ʔΦ⊥ ɿɸ]	ลูกสาวคนที่ 1
ยี่	[jɿ:]	ลูกชายคนที่ 2	อีนาง	[ʔi:].[nā:ŋ]	ลูกสาวคนที่ 2
สาม	[saɪm]	ลูกชายคนที่ 3	อ๋าม	[ʔā:m]	ลูกสาวคนที่ 3
สี่	[sǎj]	ลูกชายคนที่ 4	อ้าย	[ʔâ:j]	ลูกสาวคนที่ 4
โง้	[ŋô:]	ลูกชายคนที่ 5	อู้	[ʔû:]	ลูกสาวคนที่ 5
ลือค	[lókʰ]	ลูกชายคนที่ 6	อ้อค	[ʔókʰ]	ลูกสาวคนที่ 6
เจ็ด	[cétʰ]	ลูกชายคนที่ 7	แอ็ด	[ʔétʰ]	ลูกสาวคนที่ 7
แปด	[pétʰ]	ลูกชายคนที่ 8	อาว	[ʔā:w]	ลูกสาวคนที่ 8
เก้า	[kâw]	ลูกชายคนที่ 9			
เสิบ	[sépʰ]	ลูกชายคนที่ 10			

ผู้วิจัยพบว่า ลักษณะการตั้งชื่อตามลำดับการเกิด ชื่อบรรพบุรุษ และวันเกิด จากรายชื่อ 100 รายชื่อที่ได้จากการสัมภาษณ์และรายชื่อที่ได้จากการสุ่มแบบเจาะจง ในบัญชีรายชื่อพบว่า ร้อยละ 56 มีการตั้งชื่อตามลักษณะดังกล่าวมากที่สุด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มชาติพันธุ์ปลั้งนั้นยังคงมีการตั้งชื่อแบบดั้งเดิม โดยแต่ละชื่อจะให้ความสำคัญและความเคารพต่อลำดับเครือญาติภายในครอบครัวของตนเอง แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นภายในครอบครัว และที่สำคัญยังมีการนำเอาชื่อของบรรพบุรุษที่ล่วงลับแล้ว ได้แก่ ปู่ ย่า ตา ยาย และญาติผู้ใหญ่ที่เคารพ มาตั้งเป็นชื่อเพื่อเป็นการระลึกถึงคุณงามความดีต่าง ๆ ที่ท่านทั้งหลายได้กระทำไว้ หรือเพื่อเป็นการเสริมสร้างดวงชะตาชีวิตให้มีสุขภาพที่แข็งแรง ปราศจากโรคภัย และอีกประการยังเป็นการบอกว่าใครเป็นลูกหลานของสกุลนั้นด้วย นอกจากนี้อาจมีการนำเอาลักษณะการตั้งชื่อที่ตั้งตามวันเกิดมาตั้งร่วมด้วย ยกตัวอย่างเช่น

ชื่อจริง	ชื่อเล่น
นาย สาม	สาม [sǎ:m] ลูกชายคนที่ 3
นาง จอม	จ๋วม [cu:am] ชื่อบรรพบุรุษ
นาย สามวัง	สามวัง [sǎ:mwan] ลูกชายคนที่ 3+ ชื่อบรรพบุรุษ (เนื่องจากเกิดมาสุขภาพ ไม่แข็งแรงเลยใช้ชื่อบรรพบุรุษที่มีอายุยืนเพื่อเสริมดวงชะตาชีวิต)
นางสาว อรัญญา	อ๋ามปู้ตตาล [ʔa:mputta:n] ลูกสาวคนที่ 3+เกิดวันพุธ+ชื่อบรรพบุรุษ (ชื่อปู่)

ประเด็นสำคัญในการตั้งชื่อลักษณะนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมในสังคมของกลุ่มชาติพันธุ์ปลั้งที่ให้ความสำคัญกับระบบเครือญาติที่เน้นไปทางฝ่ายชายหรือบิดา เนื่องจากการตั้งชื่อในลักษณะนี้จะพบว่าชื่อบรรพบุรุษส่วนใหญ่จะเป็นชื่อของบรรพบุรุษทางฝ่ายชาย ซึ่งสอดคล้องกับบริบททางสังคมในพื้นที่ภาคสนามที่ผู้ชายจะมีหน้าที่อยู่บ้าน ส่วนผู้หญิงจะมีหน้าที่ที่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ผู้ชายจะมีหน้าที่ซ่อมแซมบ้าน ปลูกเรือน เป็นต้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่ามีการตั้งชื่อโดยนำเอาชื่อที่เป็นลำดับการเกิดของเพศหญิงมาตั้งเป็นชื่อของเพศชายเนื่องจากการถือเคล็ดให้เด็กผู้ชายมีอายุที่ยั่งยืน เพราะมีครอบครัวหนึ่งที่เคยมีลูกสาวมา 2 คนแต่ทั้งสองคนอายุสั้น พ่อตั้งครรภ์คนที่ 3 ซึ่งเป็นเพศชาย จึงตั้งชื่อว่า อ๋าม/ที่แปลว่า ลูกสาวคนที่ 3 โดยจะเรียกให้เสียงสั้นลงเป็น อ๋ม หรือ น้องอ๋ม เพื่อเป็นการถือเคล็ด โดยขณะนี้เด็กผู้ชายคนดังกล่าวมีอายุครบ 14 ปีแล้ว ซึ่งถือว่ามีอายุที่อยู่นานกว่าพี่สาวสองคนที่เสียชีวิตไป

1.2 การตั้งชื่อตามวันเกิด สมัยก่อนกลุ่มชาติพันธุ์ปลั้งจะไม่รู้วันเดือนปี เนื่องจากยังไม่มีปฏิทินที่ใช้ในการบอกวันและเวลา โดยสมัยก่อนคนปลั้งจะทราบเพียงวันจันทร์ถึงวันศุกร์ วันไหนข้างขึ้นหรือข้างแรมซึ่งจะสามารถสังเกตได้จากพระจันทร์ จึงทำให้คนปลั้งไม่สามารถที่จะจดจำวัน เดือน ปีเกิดของตนเองได้ ดังนั้นคนปลั้งในสมัยก่อนจึงไม่สามารถตั้งชื่อตามตำรามงคลที่ใช้ในการตั้งชื่อได้ โดยส่วนใหญ่แล้วจะนิยมตั้งชื่อตามวันเกิดของตนเอง ซึ่งจากข้อมูลรายชื่อที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม สัมภาษณ์ และ รายชื่อจากบัญชีพบว่าร้อยละ 28 จะตั้งชื่อในลักษณะดังกล่าวรองลงมา ยกตัวอย่างเช่น

ชื่อจริง	ชื่อเล่น
นาง พัด	พัด [pʰatʰ] เกิดวันพฤหัสบดี
นาย ปุด	ปุด [puʔʰ]

นาย ตี๊ด

นายสุก

เกิดวันพุธ

ตี๊ด [títʰ]

เกิดวันอาทิตย์

สุก [sùkʰ]

เกิดวันศุกร์

1.3 การตั้งชื่อตามลักษณะเด่นของบุคคล การตั้งชื่อในลักษณะนี้ของกลุ่มชาติพันธุ์ปลั้งจะมีความคล้ายคลึงกับการตั้งชื่อของคนทั่วไป โดยจะเน้นไปที่ลักษณะหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงการเกิดหรือหลังคลอด ซึ่งร้อยละ 13 ของจำนวนคนปลั้งในพื้นที่ที่ได้จากการเก็บข้อมูลเชิงสัมภาษณ์จะตั้งชื่อในลักษณะนี้ในลำดับที่ 3 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ชื่อจริง

เด็กชาย ฉันทา

นาง เล้ว

นาย ยี่ป่าว

นาย สมชาย

นางสาว แสง

ชื่อเล่น

อ้ายเต็บ [ʔâ:jtɕp] หรือ อ้ายช้าง [ʔâ:jtɕʰâ:ŋ]

ลูกชายคนที่ 1 + [tɕp] แปลว่า มีรูปร่างอ้วนใหญ่จึงตั้งชื่อว่า ช้าง [tɕʰâ:ŋ]

เล้ว [le:w] หรือ หลิว [liw]

สภาพตอนออกจากครรภ์มารดามีการทำตาหลิวไปหลิวมา

ยี่ป่าว [ji:pā:w]

ลูกชายคนที่ 2 + [pā:w] แปลว่า ตอนเกิดมาชอบร้องไห้เสียงดัง
ร้องไม่หยุด

ยี่ลาง [ji:lā:ŋ]

ลูกชายคนที่ 2 + [lā:ŋ] ที่แปลว่า ผิดตำ

อ้อกรอด [ʔôkrót]

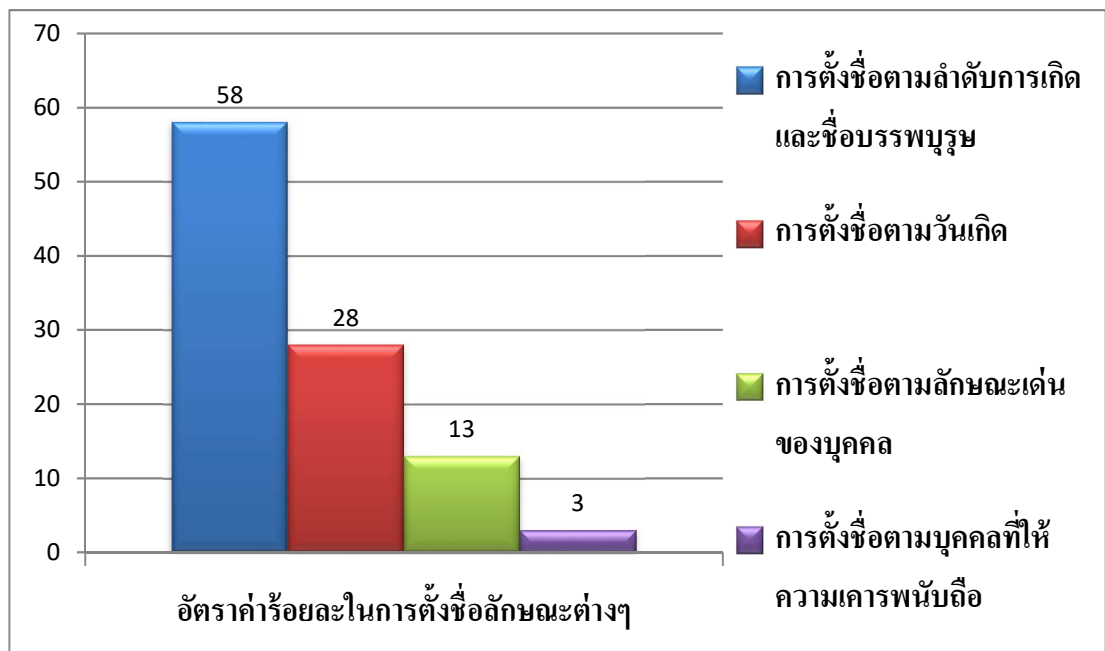
ลูกสาวคนที่ 6 (ลูกคนสุดท้าย) + ที่รอดชีวิต

1.4 การตั้งชื่อตามบุคคลที่ให้ความเคารพนับถือ จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มชาติพันธุ์ปลั้งมีการตั้งชื่อตามบุคคลที่ให้ความเคารพนับถือเนื่องจากชาวปลั้งได้ให้ความสำคัญกับบรรพบุรุษและเครือญาติของตนเอง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความกตัญญูต่อกัน ความเคารพนับถือผู้มีพระคุณ ฉะนั้นจึงมีชาวปลั้งบางส่วนที่ยังคงตั้งชื่อโดยยึดตามบุคคลที่ตนเองให้ความเคารพนับถือ อย่างเช่น พระหรือหมอด้ายทำคลอดและตัดสายสะดือให้ซึ่งถือเป็นผู้มีบุญคุณ เป็นต้น จากข้อมูลรายชื่อที่ได้จากการตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์พบว่า ร้อยละ 3 จะตั้งชื่อในลักษณะดังกล่าว ยกตัวอย่างเช่น

ชื่อจริง
นาย ไสแก้ว
นาย ไอแก้ว
นาง ล้อ

ชื่อเล่น
ไสแก้ว [sǎi & pǎkE] 1
ลูกชายคนที่ 4 + ชื่อของพระ
อ้ายแก้ว [ʔǎi 1 pǎkE] 1
ลูกชายคนที่ 1 + ชื่อของพระ
ล้อ [lǎo 3]
ชื่อของหมอดำแยที่ท่าคลอดและตัดสายสะดือให้

ตารางที่ 2 สรุปอัตราค่าร้อยละในการตั้งชื่อลักษณะต่างๆ

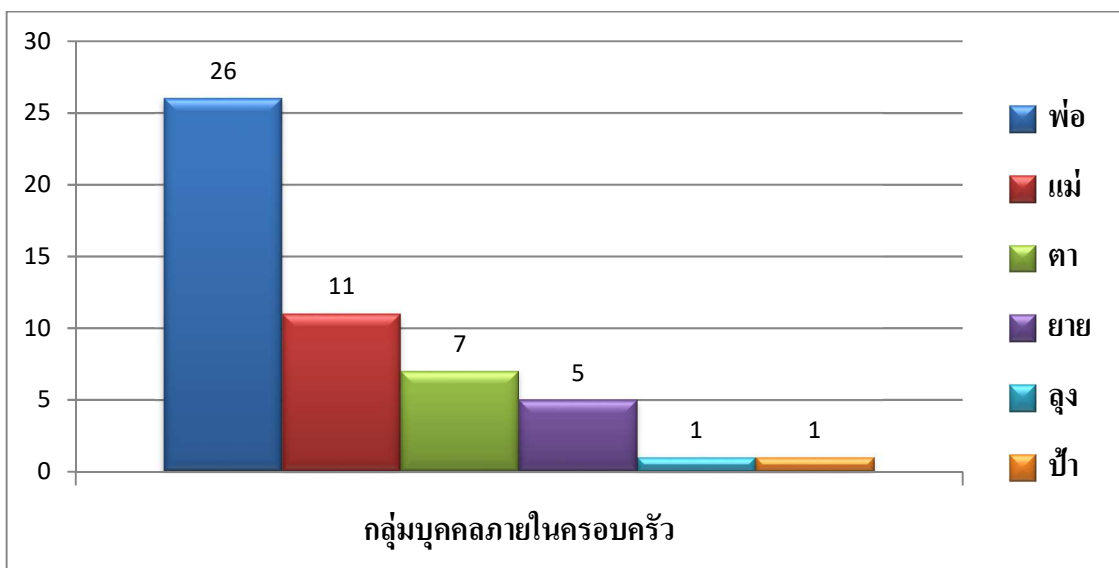
ค่าเฉลี่ยของลักษณะการตั้งชื่อเป็นข้อมูลที่ได้จากตอบแบบสอบถามร่วมด้วยการสัมภาษณ์และ การรวบรวมรายชื่อจากทะเบียนราษฎร

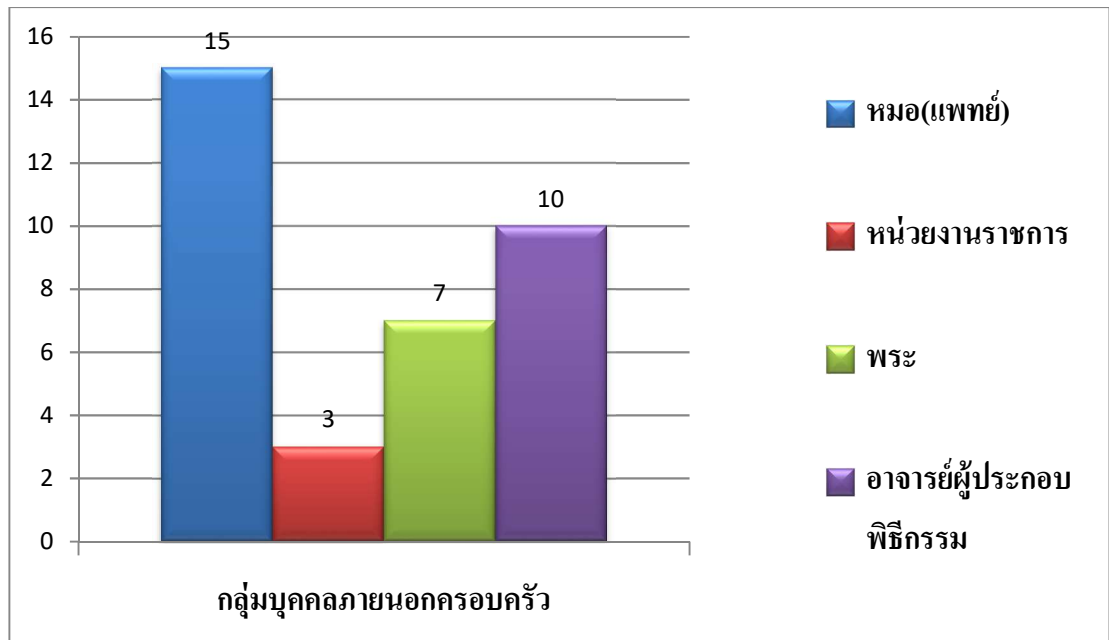
2. ที่มาในการตั้งชื่อ

จากลักษณะการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปักษ์ใต้ที่มีความโดดเด่น ได้สะท้อนเห็นถึงโลกทัศน์ที่มีการเน้นให้ความสำคัญอันเครือญาติในการที่จะเอาลำดับการเกิด ชื่อบรรพบุรุษมาตั้งเป็นชื่อของบุตรหลานตนเอง ซึ่งสามารถที่จะสันนิษฐานได้ว่าบุคคลที่มีความสำคัญในการที่จะตั้งชื่อให้ต้องเป็นบุคคลภายในครอบครัว อันได้แก่ ปู่ย่า ตายาย พ่อแม่ พี่น้อง ลุง ป้า น้า อา แม้ว่าชื่อภาษาปักษ์ใต้ที่ตั้งให้นั้นจะเป็นชื่อที่ไม่มีความหมายก็ตาม หากแต่ชื่อเหล่านั้นได้สื่อถึงโลกทัศน์และความเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ปักษ์ใต้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมีการตั้งชื่อ

โดยกลุ่มบุคคลอื่น ๆ ที่ไม่ใช่บุคคลภายในครอบครัว อันได้แก่ แพทย์ที่โรงพยาบาล อาจารย์ผู้ประกอบพิธีกรรมในการตั้งชื่อ หน่วยงานราชการ และพระ โดยจะสังเกตได้ว่าในรุ่นอายุ 1-20 กว่าปี จะเป็นรุ่นอายุที่มีการให้กลุ่มบุคคลภายนอกตั้งชื่อให้มากที่สุด และส่วนใหญ่จะเป็นชื่อที่แพทย์ตั้งให้ โดยชื่อส่วนใหญ่จะเป็นชื่อ ที่เป็นภาษาไทย และภาษาบาลีสันสกฤต ซึ่งกลุ่มในรุ่นอายุดังกล่าวก็ยังคงมีชื่อที่เป็นภาษาปลั่งอีกด้วย ส่งผลให้ชื่อที่ใช้ในปัจจุบันของกลุ่มอายุนี้นี้สองชื่อ คือชื่อที่เป็นภาษาไทยและภาษาบาลีสันสกฤตที่แพทย์ตั้งให้และชื่อภาษาปลั่ง ที่บุคคลภายในครอบครัวตั้งให้นั่นเองโดยอาจเป็นชื่อเล่นหรือชื่อจริงก็ได้ ในส่วนของกลุ่มอายุอื่น ๆ คือกลุ่มอายุ 41-60 พบว่าส่วนมากกลุ่มบุคคลที่ตั้งชื่อให้จะเป็นกลุ่มบุคคลภายในครอบครัว พระ และ อาจารย์ผู้ประกอบพิธีในการตั้งชื่อ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีบางชื่อที่หน่วยงานราชการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการตั้งชื่อ คือ ที่ว่าการอำเภอ โดยชื่อบางชื่อของกลุ่มคนในช่วงอายุนี้นี้ มีการเข้าใจผิดเนื่องจากประสบปัญหาในการฟังเสียงสำเนียงภาษาที่เจ้าหน้าที่ไม่คุ้นเคย จึงทำให้ชื่อที่ได้ยินผิดเพี้ยนและคลาดเคลื่อนไป เนื่องจากสื่อสารกันคนละภาษา

ตารางที่ 3 สรุปคำร้อยละที่มาในการตั้งชื่อ

คำร้อยละของที่มาในการตั้งชื่อเป็นข้อมูลที่ได้จากตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์จากผู้บอกภาษาเท่านั้น

กล่าวโดยสรุปคือ กลุ่มบุคคลภายในครอบครัวของกลุ่มชาติพันธุ์ล้งนั้นจะมีบทบาทในการตั้งชื่อมากกว่ากลุ่มบุคคลภายนอก โดยชื่อที่ตั้งส่วนใหญ่จะเป็นชื่อที่พ่อเป็นฝ่ายตั้งให้ รองลงมาคือแม่ ตามด้วยตายาย และลุงป้า ในทำนองเดียวกัน หากพิจารณาเชิงสถิติแล้ว จะเห็นได้ว่า บุคคลภายในครอบครัวที่มีบทบาทในการตั้งชื่อส่วนใหญ่จะเน้นไปในทางฝ่ายบิดามากกว่า คือ พ่อกับตา ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ล้งที่มักจะนำเอาชื่อของบรรพบุรุษฝ่ายบิดามาตั้งเป็นชื่อของบุตรหลาน สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงการที่สังคมคนล้งนั้นจะให้ความสำคัญแก่เพศชาย ในส่วนของกลุ่มบุคคลภายนอกนั้นก็คือหมอหรือแพทย์จะมีส่วนสำคัญในการตั้งชื่อมากที่สุด เนื่องจากยุคสมัยปัจจุบันกลุ่มชาติพันธุ์ล้งจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับบริบททางสังคมสมัยใหม่ในพื้นที่ที่มีความเจริญรุ่งเรืองกว่า การคลอดบุตรจำเป็นต้องไปโรงพยาบาลแทน วัฒนธรรมในการคลอดบุตรสมัยโบราณของคนล้งที่จะต้องมีหมอตำแยมาทำคลอดและตัดสายสะดือนั้นได้เลือนหายไป จึงทำให้การตั้งชื่อของบุตรหลานต้องถูกตั้งโดยแพทย์ที่โรงพยาบาลแทน ในด้านของหน่วยงานราชการ คือ ที่ว่าการอำเภอ ส่วนใหญ่จะมีสาเหตุมาจากการสื่อสารมากกว่าการตั้งชื่อ เนื่องจากเวลากลุ่มชาติพันธุ์ล้งมีความประสงค์จะทำบัตรประชาชนกับเจ้าหน้าที่ก็มักจะมีปัญหาการสื่อสารที่ผิดพลาดเนื่องจากมีการสื่อสารคนละภาษานามาซึ่งการฟังชื่อที่คลาดเคลื่อนไปจากชื่อเดิมเป็นผลให้ชื่อของบุคคลนั้น ๆ เกิดการเปลี่ยนแปลงเช่น การกร่อน การลด และการเพิ่มเสียงที่ต่างไปจากชื่อเดิม ส่วนพระนั้นเนื่องด้วยความผูกพันระหว่างคนล้งกับพระพุทธศาสนา จึงทำให้มีบางส่วนต้องการที่จะให้พระเป็นผู้ตั้งชื่อให้เพื่อความเป็นสิริมงคลและเพื่อให้ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ โดยจะนำชื่อของพระมาตั้งเป็นชื่อบุตรหลานของตนแทน นอกจากนี้ในส่วนของการที่จะต้องอุปสมบทเพื่อบวชเรียน พระจะมีส่วนสำคัญในการตั้งชื่อด้วยเช่นกัน และอาจารย์ผู้ประกอบพิธีกรรมในการตั้งชื่อนั้น เดิมทีถือเป็นวิถีปฏิบัติและขนบธรรมเนียมของคนล้ง

ที่จะต้องให้อาจารย์ผู้ประกอบพิธีเป็นผู้ตั้งชื่อ โดยอาจารย์จะทำหน้าที่สลักชื่อลงบนไม้ไผ่เพื่อเป็นการยืนยันตัวตน แทนใบสูติบัตรซึ่งอาจารย์ผู้ประกอบพิธีจะมีหน้าที่ทั้งในการตั้งชื่อและสลักชื่อบนไม้ไผ่

3. ภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อ

กลุ่มชาติพันธุ์ปักษ์ที่ส่วนใหญ่อพยพมาจากประเทศจีน ประเทศพม่า ตลอดไปจนถึงความสัมพันธ์ทางเชื้อสายตระกูลภาษาที่จัดอยู่ในกลุ่มมอญ-เขมร จึงทำให้ภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปักษ์มีการปนภาษาในจำนวนค่อนข้างมาก บางชื่อมีการประสมคำที่เป็นคำภาษาปักษ์กับคำภาษาอื่น ๆ ในตระกูลภาษาเดียวกัน หรือบางชื่อมีการยืมคำศัพท์จากภาษาอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ภาษาตระกูลเดียวกัน โดยภาษาที่นำมาตั้งชื่อส่วนใหญ่สันนิษฐานว่าเป็น ภาษาปักษ์ ภาษาจีน (ถิ่นสิบสองปันนา) ภาษาพม่า (ถิ่นเมืองยาง) ภาษาเขมร ภาษาบาลีสันสกฤต และภาษาไทย เป็นต้น

3.1 ชื่อที่เป็นภาษาปักษ์ จากการตอบแบบสอบถามและการให้สัมภาษณ์พบว่า ส่วนใหญ่นั้นชื่อที่ตั้งตามลำดับการเกิดและชื่อบรรพบุรุษกับชื่อที่ตั้งตามวันที่เกิดนั้น จะเป็นชื่อที่เป็นภาษาปักษ์และเป็นชื่อที่ไม่มีความหมายเนื่องจากตั้งขึ้นมาเพื่อระบุตัวตนของเจ้าของชื่อว่าเป็นลูกชายลูกสาวคนที่เท่าไร ส่วนชื่อบรรพบุรุษก็ตั้งเพื่อเป็นการระลึกถึงหรือต้องการบ่งบอกว่าเป็นลูกหลานใครสืบสกุลมาจากผู้ใด และชื่อที่ตั้งตามวันเกิดก็ตั้งเพื่อทำให้ทราบวันเกิดวันใดเท่านั้น ซึ่งชื่อเหล่านี้จะเป็นชื่อของคนปักษ์ที่อยู่ในช่วงอายุ 41-60 เป็นส่วนใหญ่ โดยกลุ่มบุคคลในช่วงอายุนี้นี้ยังคงมีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมและยังไม่ได้มีการรับเอาวัฒนธรรมในการตั้งชื่อโดยใช้ภาษาไทยมาตรฐานเข้ามาเท่าใดนัก ยกตัวอย่างเช่น

ชื่อจริง	ชื่อเล่น
นาง นาง	นาง [nāŋ] ลูกสาวคนที่ 2
นาย ลี๊ค	ลี๊ค [lɔ̌k'] ลูกชายคนที่ 6
นาย เจ็ดฮ่อง	เจ็ดฮ่อง [cɛ̀thòŋ] ลูกชายคนที่ 7 + ชื่อบรรพบุรุษ
นาย ตี้ด	ตี้ด [tít'] เกิดวันอาทิตย์
นาย สุข	สุข [sùk'] เกิดวันศุกร์

3.2 ชื่อที่ไม่ใช่ภาษาปักษ์ นอกจากชื่อภาษาปักษ์ที่กลุ่มชาติพันธุ์ปักษ์ส่วนใหญ่ใช้กันแล้ว ยังมีภาษาอื่น ๆ อีกที่ใช้ในการตั้งชื่อตามที่ได้อ้างไว้ข้างต้น อันได้แก่ ภาษาจีน (ถิ่นสิบสองปันนา) ภาษาพม่า (ถิ่นเมืองยาง) ภาษาเขมร ภาษาบาลีสันสกฤต และภาษาไทย เป็นต้น โดยชื่อที่ตั้งด้วยภาษาเหล่านี้จะเป็นชื่อที่บุคคลอื่น ๆ ที่ไม่ใช่กลุ่มชาติพันธุ์ปักษ์ตั้งให้ เช่น แพทย์ และ หน่วยงานราชการ เป็นต้น ยกตัวอย่างเช่น

ชื่อจริง	ชื่อเล่น
(ภาษาบาลี) นาย จักรกฤษณ์	อ้ายคำอ่อน [ʔá:jkʰamʔw:n]
	ลูกชายคนที่ 1 + ชื่อบรรพบุรุษ (ฝ่ายบิดา) + ชื่อ บรรพบุรุษ (ฝ่ายมารดา)
(ภาษาไทย) นางสาว พิรภัทร	พัด [pʰátʰ]
	เกิดวันพฤหัสบดี
(ภาษาเขมร) นาย จำเริญ	ไสเริญ [sǎjrx:n]
	ลูกชายคนที่ 4 + ส่วนหนึ่งของชื่อจริง
(ภาษาเขมร) นาง จอ นามจัน	จ้วม [cu:am]
	ชื่อของบรรพบุรุษฝ่ายบิดา
(ภาษาจีน) นาง หลิว (แล้ว)	แล้ว [le:w] หรือ หลิว [liw]
	ตอนเกิดชอบทำตาหลิวไปหลิวมา
(ภาษาจีน) เด็กชาย ตี	ตี [tí:]
	มีเชื้อสายคนจีน บิดาเป็นคนจีน

การที่กลุ่มชาติพันธุ์ปลั้งตั้งชื่อเป็นภาษาอื่น ๆ ดังตัวอย่างไปข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของกลุ่มที่เป็นเด็กไปจนวัยรุ่นที่อยู่ในระดับอายุ 1-20 ปี กับอิทธิพลของสังคมรอบข้างที่มีส่วนทำให้ชื่อของพวกเขาแตกต่างจากคนปลั้งในอดีต ๆ ซึ่งอยู่ในระดับอายุ 41-60 ปี เนื่องด้วยปัจจัยหลาย ๆ อย่าง เช่น การเกิดที่โรงพยาบาล หรือการที่จะต้องอพยพย้ายถิ่นไปทำงานและไปเรียนหนังสือ หรือแม้กระทั่งการสมรสข้ามวัฒนธรรมของบิดามารดา จึงทำให้การตั้งชื่อของกลุ่มคนปลั้งในช่วงยุคปัจจุบัน แตกต่างจากยุคสมัยก่อน

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่ามีคนปลั้งบางส่วนที่มีการเปลี่ยนชื่อจากชื่อที่เป็นภาษาปลั้งและไม่ใช้ภาษาปลั้งเปลี่ยนไปเป็นชื่อที่เป็นภาษาไทย เนื่องจากโอกาสที่จะต้องเข้าไปทำงานหรือไปโรงเรียนจึงทำให้มีการเปลี่ยนชื่อ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ชื่อเดิม	ชื่อเล่น	ชื่อใหม่ (ภาษาไทย)
(ภาษาปลั้ง) นางสาว พัด ตามาน	พัด	นางสาว พิรภัทร
(ภาษาปลั้ง) กอน	กอน	นาย วิรัช
(ภาษาปลั้ง) คำอ่อน	คำอ่อน	นายจักรกฤษณ์
(ภาษาเขมร) จำรัส	อ้ายรัส	นาย ชาญณรงค์

ผู้วิจัยพบว่าแม้ว่ากลุ่มชาติพันธุ์ปลั้งในช่วงอายุดังกล่าวจะมีการตั้งชื่อหรือเปลี่ยนชื่อเป็นภาษาไทย อย่างไรก็ตามชื่อเล่นของกลุ่มคนดังกล่าวก็ยังคงมีการตั้งโดยใช้ชื่อที่เป็นภาษาปลั้ง ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มชาติพันธุ์

ปลั่งนั้น แม้ว่าปริบททางสังคมกำลังจะเปลี่ยนแปลงไป ไม่ว่าจะได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมใหม่ ๆ หรือการได้รับอิทธิพลจากภาษาอื่น ๆ ก็ดี ยังคงให้ความสำคัญกับการตั้งชื่อที่เป็นภาษาปลั่งอยู่ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นอัตลักษณ์หรือตัวตนของกลุ่มได้เป็นอย่างดี ในขณะที่เดียวกันก็ยังคงที่จะเปิดรับสิ่งใหม่ และไม่ปฏิเสธการตั้งชื่อที่แตกต่างออกไปจากกลุ่มบุคคลอื่น ๆ มาใช้กับการตั้งชื่อของกลุ่มตนเพื่อให้สอดคล้องกับปริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

อภิปรายผล

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะในการตั้งชื่อ ที่มาในการตั้งชื่อและภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อตลอดไปจนถึงมุมมอง โลกทัศน์ ของกลุ่มชาติพันธุ์ปลั่ง บ้านสันเจริญ ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ที่สืบทอดมาจากการตั้งชื่อจากกลุ่มประชากรกลุ่มชาติพันธุ์ปลั่งจำนวน 30 คน ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามร่วมด้วยการสัมภาษณ์ และจากการรวบรวมรายชื่อจำนวน 70 คน รวมทั้งสิ้น 100 คน พบว่าลักษณะในการตั้งชื่อภาษาปลั่งของกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มนี้ แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ 1. ตั้งชื่อตามลำดับการเกิดและชื่อของบรรพบุรุษ 2. ตั้งชื่อตามวันเกิด 3. ตั้งชื่อตามลักษณะเด่นของบุคคล 4. ตั้งชื่อตามบุคคลที่ให้ความเคารพ สอดคล้องกับงานวิจัยของคันธรส วิทยาภิรมย์ (2554) ที่พบว่า การตั้งชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ม้งตั้งตามชื่อบรรพบุรุษ ลักษณะเด่นของบุคคล รวมไปถึงบุคคลที่มีความสำคัญ ทั้งนี้การตั้งชื่อภาษาปลั่งจะอยู่ในลักษณะของการตั้งชื่อตามลำดับการเกิด ชื่อบรรพบุรุษและชื่อตามวันเกิด โดยชื่อจริงกับชื่อเล่นจะเป็นชื่อเดียวกันหรือชื่อเล่นเป็นส่วนหนึ่งของชื่อจริงในกรณีที่มีมากกว่า 1 พยางค์ ส่วนชื่อที่ตั้งตามลักษณะเด่นของบุคคลก็จะเน้นไปที่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะตั้งครรภ์ ทั้งในช่วงก่อนหรือหลังการคลอด และชื่อที่ตั้งตามบุคคลที่ให้ความเคารพนับถือโดยมากจะเป็นชื่อของพระและหมอด้ายที่ทำการคลอดในสมัยก่อนซึ่งถือเป็นผู้มีพระคุณ

ด้านที่มาในการตั้งชื่อพบว่า กลุ่มบุคคลภายในครอบครัวของกลุ่มชาติพันธุ์ปลั่งนั้นจะมีบทบาทสำคัญในการตั้งชื่อกว่ากลุ่มบุคคลภายนอก ในส่วนของกลุ่มบุคคลภายนอกนั้นหมอหรือแพทย์ก็จะมีส่วนสำคัญในการตั้งชื่อกมากที่สุด ในด้านของหน่วยงานราชการ เช่น ที่ว่าการอำเภอ โดยส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาที่เกิดจากการสื่อสาร คือ การฟังชื่อที่คลาดเคลื่อนไปจากชื่อเดิม เป็นผลให้ชื่อของบุคคลนั้น ๆ มีการกร่อน ลด และเพิ่มเสียงที่ต่างไปจากชื่อเดิมนั่นเอง ในส่วนของพระ คนปลั่งบางกลุ่มมีความเชื่อว่าการให้พระตั้งชื่อให้จะเป็นสิริมงคลและทำให้ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ โดยจะนำชื่อของพระมาตั้งเป็นชื่อบุตรหลานของตนแทนหรือไม่พระก็จะเปิดตำราตั้งชื่อให้ นอกจากนี้ยังมีในส่วนของคนที่จะต้องอุปสมบทเพื่อบวชเรียน พระก็จะมีส่วนสำคัญในการตั้งชื่อด้วยเช่นกัน สำหรับอาจารย์ผู้ประกอบพิธีกรรมในการตั้งชื่อนั้นเดิมทีถือเป็นวิถีปฏิบัติและขนบธรรมเนียมของคนปลั่งที่จะต้องให้อาจารย์ผู้ประกอบพิธีเป็นผู้ตั้งชื่อให้ โดยอาจารย์จะทำหน้าที่สลักชื่อลงบนไม้ไผ่เพื่อเป็นการยืนยันตัวตนแทนใบสูติบัตรของผู้ที่ถูกตั้งชื่อให้

ด้านภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์นั้น จะแบ่งออกเป็นชื่อที่เป็นภาษาปลั่งและชื่อที่ไม่ใช่ภาษาปลั่ง โดยชื่อที่เป็นภาษาปลั่งส่วนใหญ่จะเป็นชื่อที่ตั้งตามลำดับการเกิด ชื่อบรรพบุรุษ และชื่อที่ตั้งตามวันเกิด ซึ่งชื่อเหล่านี้จะเป็นชื่อจริงและชื่อเล่นของคนปลั่งที่อยู่ในช่วงอายุ 41-60 สอดคล้องกับงานวิจัยของชมพูท

โพธิ์ทองคำ (2541) ที่พบว่ากลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่ในช่วงอายุดังกล่าว ภาษาแม่หรือภาษาที่กลุ่มชาติพันธุ์ใช้สื่อสารกันเป็นหลักมักถูกนำมาตั้งเป็นชื่อในการเรียกขาน โดยกลุ่มบุคคลในช่วงอายุนี้อย่างคงมีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมและยังไม่มี การรับเอาวัฒนธรรมในการตั้งชื่อโดยใช้ภาษาไทยมาตรฐานเข้ามาเท่าใดนัก ส่วนชื่อที่ไม่ใช่ภาษาปลั่งจะเป็นชื่อที่มาจากภาษาตระกูลเดียวกันหรือคนละตระกูลภาษาก็ได้เช่น ภาษาจีน (ถิ่นสิบสองปันนา) ภาษาเขมร ภาษาบาลี สันสกฤต และภาษาไทย เป็นต้น โดยชื่อที่ตั้งด้วยภาษาเหล่านี้จะเป็นชื่อที่บุคคลอื่น ๆ ที่ไม่ใช่คนปลั่งตั้งให้ เช่น ครู แพทย์ และ หน่วยงานราชการ

จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปลั่ง บ้านสันเจริญ ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงรายนั้นยังคงมีลักษณะการตั้งชื่อแบบดั้งเดิม แม้ว่าในช่วงอายุ 1-20 จะมีชื่อจริงที่เป็นภาษาไทย เพื่อเป็นการปรับตัวให้เข้ากับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป แต่ชื่อเล่นของกลุ่มคนปลั่งส่วนใหญ่ยังคงเป็นชื่อที่เป็นภาษาปลั่งเกือบทั้งหมดและชื่อเล่นจะเป็นชื่อที่มาจากส่วนหนึ่งของชื่อจริง ซึ่งสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมในการตั้งชื่อที่ให้ความสำคัญกับภาษาที่แสดงถึงความเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มตนเอง โดยจะเน้นให้ความสำคัญกับลำดับการเกิด ชื่อของบรรพบุรุษที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นภายในครอบครัว และที่สำคัญยังได้มีการนำเอาชื่อของบรรพบุรุษมาตั้งเป็นชื่อเพื่อเป็นการระลึกถึงคุณงามความดี ความเป็นแบบอย่างที่ดี ตลอดไปจนถึงลักษณะเด่นของบุคคลหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงก่อนหรือหลังตั้งครรรค์ ความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณหรือผู้ที่ให้ความเคารพนับถือ เช่น พระ หรือหมอตำแย นอกจากนี้ชื่อที่ตั้งส่วนใหญ่จะเป็นชื่อที่บิดาเป็นฝ่ายตั้งให้ โดยจะเห็นได้ว่าบุคคลภายในครอบครัวที่มีบทบาทในการตั้งชื่อส่วนใหญ่นั้นจะเน้นไปในทางฝ่ายชาย (บิดา) มากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปลั่งที่มักจะนำเอาชื่อของบรรพบุรุษฝ่ายชายมาตั้งเป็นชื่อของบุตรหลาน โดยสิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงการที่สังคมคนปลั่งนั้นได้ให้ความสำคัญใหญ่แก่เพศชายดังผลการวิจัยของสรบุศย์ รุ่งโรจน์สุวรรณ (2550) ที่พบว่าระบบเครือญาติของฝ่ายชายในกลุ่มชาติพันธุ์มักถูกนำมาตั้งเป็นส่วนหนึ่งของชื่อ โดยเฉพาะนามสกุล ซึ่งทำให้ทราบถึงเชื้อสายของญาติที่สืบทอดมาจากสกุลเดียวกัน นอกจากนี้การตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ปลั่งยังสื่อถึงความสัมพันธ์เชิงสังคมกับกลุ่มบุคคลภายนอกที่เปลี่ยนแปลงไปและเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการตั้งชื่อดังที่นริศรา โฉมศิริ (2547) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของการตั้งชื่อคือปัจจัยทางด้านสังคม อย่างเช่น การเข้ารับบริการบริการสาธารณสุข การติดต่อราชการกับเจ้าหน้าที่รัฐในหน่วยงานราชการ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเข้าถึงการบริการสวัสดิการทางสังคมขั้นพื้นฐานที่ทางภาครัฐได้จัดทำให้ ซึ่งคนปลั่งยังคงที่จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงชื่อและนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมตามบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

ข้อเสนอแนะ

1. ศึกษาการตั้งชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ไทยอื่น ๆ
2. เปรียบเทียบการตั้งชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ไทยและกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ ในมิติด้านความแตกต่างด้านสังคมและวัฒนธรรม

เอกสารอ้างอิง

- คันธรส วิทยภิรมย์. (2554). การตั้งชื่อกับชาติพันธุ์ละเวือะ บ้านป่าแป๋ อำเภอมะละเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. *วารสารภาษาและวัฒนธรรม*, 30(2), น. 5-22.
- ชมพูนุท โพธิ์ทองคำ. (2541). การตั้งชื่อของกะเหรี่ยงโป ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้งจังหวัดราชบุรี. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล).
- นริศรา โฉมศิริ. (2547). การศึกษาบริบททางภาษาศาสตร์และวัฒนธรรมของชื่อชาวมอญ: กรณีศึกษาชาวมอญบ้านวังกะ ตำบลหนองลู อำเภอลี้ขลุ่ยบุรี จังหวัดกาญจนบุรี. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล).
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- สรบุศย์ รุ่งโรจน์สุวรรณ. (2550). ชื่อและนามสกุลของชาวดาระอั้ง ที่หมู่บ้านไทยพัฒนาปางแดง (ปางแดงใน) ตำบลเชียงดาว อำเภเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 3(2), น. 21-40.

ผู้เขียนบทความ

อาจารย์ปานปั้น ปลั่งเจริญศรี อาจารย์สาขาวิชาภาษาอังกฤษ ภาควิชาศึกษาทั่วไป วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จังหวัดสุโขทัย อีเมล paintpanpan@gmail.com

อาจารย์ชนัยชนม์ ปลั่งเจริญศรี อาจารย์สาขาวิชาบรรณารักษศึกษาและภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม อีเมล punchie2012@gmail.com

บทบาทของทหารในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา ค่ายสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พล.ร.6

ROLE OF THE MILITARY IN COMMUNITY DEVELOPMENT CASE STUDY KING BUDDHA YODFA CHULALOK MAHARAJ COMP 6TH INFANTRY DIVISION

อนุชา ทองประसार และ พงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์

ANUCHA THONGPASAN AND PONGSAWUT RACHJUN

หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะนิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

POLITICAL SCIENCE PROGRAM IN POLITICAL SCIENCE ON FACULTY OF LAW AND POLOTICS,

ROI ET RAJABHAT UNIVERSITY

จังหวัดร้อยเอ็ด

ROI ET PROVINCE

Received: February 23, 2023

Revised: March 21, 2023

Accepted: May 30, 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาบทบาทของทหารบทบาทของทหารในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา ค่ายสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พล.ร.6 2. ศึกษาข้อเสนอแนะต่อบทบาทของทหาร กรณีศึกษา ค่ายสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พล.ร.6 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีกลุ่มเป้าหมาย 4 กลุ่ม คือ 1. นายทหารชั้นสัญญาบัตร จำนวน 3 คน 2. นายทหารชั้นประทวน จำนวน 5 คน 3. ประชาชน จำนวน 6 คน และ 4. ผู้นำหมู่บ้าน จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 16 คน แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากเอกสาร วรรณกรรม และแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์แบบเชิงเนื้อหา ผลการศึกษาประเด็นบทบาทของทหารบทบาทของทหารในการพัฒนาชุมชน พบว่า บทบาทของทหารที่มีส่วนเข้าไปช่วยพัฒนาชุมชนที่อยู่ภายในพื้นที่ของเขตรับผิดชอบ ซึ่งทหารเข้าไปมีบทบาทในการช่วยเหลือเมื่อคนในชุมชนหรือประชากรภายในชุมชนได้รับความเดือดร้อน ทั้งด้านสิ่งอุปโภค บริโภคและด้านต่าง ๆ อีกทั้งยังเข้าไปช่วยส่งเสริมการพัฒนาอาชีพด้านต่าง ๆ และการที่ทหารมีบทบาทเช่นนี้ก็เกิดผลดีต่อชุมชน ประเด็นข้อเสนอแนะต่อบทบาทของทหาร พบว่าทหารที่มีบทบาทในการเข้าไปช่วยเหลือประชาชนภายในพื้นที่ของชุมชนของทหาร โดยการให้ความช่วยเหลือทางด้านกายภาพ เช่น สิ่งของหรือเป็นสิ่งที่ประชาชนภายในชุมชนต้องการ เพื่อปฏิบัติการที่เป็นไปอย่างราบรื่น จะต้องมีการประสานงานกันมีความรู้ความเข้าใจในแผนงานที่จะปฏิบัติ อีกทั้งการอาสาไปปฏิบัติงานในชุมชนนั้นทหารต้องมีความตั้งใจที่จะต้องการให้การช่วยเหลือประชาชนได้อย่างเต็มที่ส่วนมาก

คำสำคัญ: บทบาท ทหาร การพัฒนา

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1. to study the role of the military, the role of the military in community development, a case study of Somdet Phra Buddhayodfa Chulaloke Camp, 2. to study the recommendations on the role of the military, a case study of Somdet Phra Buddha Yodfa Chulaloke Camp Fah Chulalok the Great, King Rama 6 is a qualitative research. There are research tools, including in-depth interviews. There are 4 target groups: 1. 3 commissioned officers, 2. 5 non-commissioned officers, 3. 6 people, and 4. 2 village leaders, totaling 16 people. From documents, literature, and interview forms for content analysis The results of the study of the role of the military and the role of the military in community development revealed that the role of the military contributed to the development of communities within the area of responsibility. in which the military plays a role in helping when people in the community or the population within the community suffer both in terms of consumer goods consumption and various aspects, and also to help promote career development in various fields And having the military play a role like this has a positive effect on the community. Regarding the recommendations on the role of the military, it was found that soldiers who had a role in helping people within the area of the military community. By providing physical assistance such as objects or things that people within the community need.

Keywords: Role, Soldier, Development

บทนำ

การพัฒนาความมั่นคงในพื้นที่ชนบทเป็นนโยบายที่รัฐบาลแต่ละยุคแต่ละสมัยได้ให้ความสำคัญมาโดยตลอด หากพิจารณาในแง่เศรษฐกิจ พื้นที่ชนบทเป็นแหล่งทรัพยากรหลักต่าง ๆ ที่เป็นฐานสำคัญของการผลิต ซึ่งทำให้กลไกการผลิตของรัฐสามารถแปรสภาพเป็นสินค้าและบริการจำหน่าย ซื้อง่าย เป็นรายได้ของประเทศชาติ ชุมชนชนบทจึงมีความสำคัญต่อความมั่นคงของประเทศชาติ เป็นดินแดนส่วนหนึ่งของรัฐที่ต้องได้รับการปกป้องรักษาได้รับการประกันความมั่นคง ความปลอดภัย ความเอาใจใส่ดูแล ทั้งนี้การพัฒนาชุมชนนั้นเป็นการเสริมสร้างรากฐานความเจริญมั่นคงให้แก่ประเทศชาติ และการเตรียมความพร้อมอันสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาทุก ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เพราะผลของการพัฒนาชุมชนจะช่วยให้เกิดความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ และสังคมของชุมชนได้โดยการที่ประชาชนได้รับความรู้ เทคนิคและวิธีการผลิตที่ได้ผลดีขึ้น มีการประกอบอาชีพที่ได้ผลดีกว่าเดิม มีรายได้ดีขึ้น มีการศึกษา การอนามัยและมีความเป็นอยู่ดีขึ้น ในขณะที่เดียวกันประชาชนก็รู้จักริเริ่มใช้ความรู้ ความสามารถของตนในการพิจารณาและดำเนินการแก้ปัญหาของแต่ละชุมชนได้เอง นำสู่การปกครองท้องถิ่นตนเอง ดังนั้น การพัฒนาชุมชนจึงเป็นวิธีการที่สามารถนำมาใช้อย่างได้ผลในการพัฒนาประเทศใน

ทุก ๆ ด้าน โดยเน้นการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ชนบทเพื่อที่จะปรับปรุงสภาพของชนบทที่ยังล้าหลังอยู่ให้มีสภาพดีขึ้น (จิรพรรณ กาญจนะจิตรา, 2560, น. 37)

สภาวะของประเทศไทยในปัจจุบันนี้ มีภัยพิบัติภัยที่เป็นภัยคุกคามหลายด้านที่ประเทศต้องเตรียมพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้นได้อยู่ตลอดเวลา ในขณะที่ภัยคุกคามด้านความมั่นคงนอกประเทศที่มีกำลังทหารเป็นแนวหน้ามีแนวโน้มลดลง แต่ในขณะที่ภัยพิบัติด้านสาธารณสุขภัยมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสาธารณสุขภัยที่เกิดจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ซึ่งไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ หรือที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ ซึ่งในขณะเดียวกันการพัฒนาและความเจริญก้าวหน้าทางด้านอุตสาหกรรมยังส่งผลให้เกิดภัยพิบัติที่มีความหลากหลายและสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดความเสียหายในด้านต่างๆ มากมาย ถือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างยิ่ง เพื่อป้องกันและลดผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากภัยพิบัติสาธารณสุขภัยในทุกด้านและทุกกรณี รัฐบาลโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่สำคัญหน่วยงานหนึ่ง ได้แก่ กองทัพบกได้เข้ามามีบทบาทในการปฏิบัติการกิจในการช่วยเหลืออย่างเข้มแข็งในยามที่ประเทศเกิดภาวะวิกฤติจากภัยพิบัติต่างๆ ซึ่งจำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรการทั้งในด้านนโยบายและกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เหมาะสม ที่จะมารองรับเมื่อโลกต้องเผชิญกับสถานการณ์ฉุกเฉินและภัยคุกคามที่อาจนำไปสู่ภาวะวิกฤติได้ทุกขณะ ดังนั้น กองทัพบกจึงพยายามหาทางป้องกัน แก้ไข และลดผลกระทบความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อประเทศและประชาชนของตนให้ดีที่สุด โดยเตรียมการและมีแผนการเตรียมพร้อมของชาติ เพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์และภัยคุกคามดังกล่าวอย่างเหมาะสม โดยให้ความสำคัญกับการเตรียมพร้อมของชาติในการเผชิญกับภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อความอยู่รอดปลอดภัยของชาติและของประชาชน (วารสารเศรษฐศาสตร์ปริทรรศน์ฯ, 2564, น. 225) กองทัพไทยได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยมอบหมายให้หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา (นทพ.) ดำเนินงานพัฒนาประเทศโดยกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานของหน่วยให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (รช กสิวิทย์, 2557, น. 168)

ทั้งนี้ การกิจของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับ นโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงานและดำเนินการพัฒนาประเทศเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ สนับสนุนภารกิจของรัฐในการพัฒนาชาติ ป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติและการช่วยเหลือประชาชน ตลอดจนปฏิบัติการกิจต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย (กองบัญชาการทหารสูงสุด, 2552)

จากประเด็นที่กล่าวมานั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของทหารในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา ค่ายสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พล.ร.6” เพื่อให้ทราบถึงบทบาทของทหารที่ได้มีส่วนช่วยในการพัฒนาชุมชน

วัตถุประสงค์การวิจัย

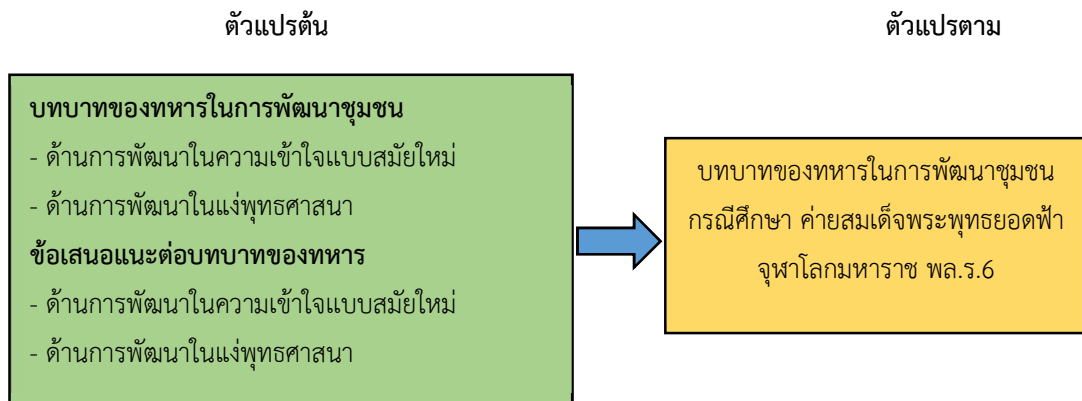
การศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์การศึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาบทบาทของทหารบทบาทของทหารในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา ค่ายสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พล.ร.6

2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะต่อบทบาทของทหาร กรณีศึกษา ค่ายสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พล.ร.6

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิเคราะห์การวิจัย “การบริหารร้านค้าชุมชนแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษา บ้านเขตชั้นท์ ตำบลมะอี่ อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด” โดยเขียนให้เป็นแผนภาพ ดังนี้คือ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ 1. นายทหารชั้นสัญญาบัตร จำนวน 3 คน 2. นายทหารชั้นประทวน จำนวน 5 คน 3. ประชาชน จำนวน 6 คน และ 4. ผู้นำหมู่บ้าน จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 16 คน

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยมีกรอบวิเคราะห์ตามประเด็นที่จะทำการศึกษาซึ่งทำการสังเคราะห์จากกรอบแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัย โดยอยู่ภายใต้ประเด็น การวิจัย ดังนี้คือ 1. บทบาทของทหารบทบาทของทหารในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา ค่ายสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พล.ร.6

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย 2. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเอกสารต่าง ๆ (Document Research) อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสังเกตกับการสัมภาษณ์ มาทำการวิเคราะห์แยกแยะเป็นประเด็นต่าง ๆ โดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการศึกษา และตามกรอบแนวคิด เพื่อทำให้สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาที่รวบรวมประเด็นได้อย่างมีระบบ

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “บทบาทของทหารในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา ค่ายสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พล.ร.6” มีผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. บทบาทของทหารในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา ค่ายสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พล.ร.6

บทบาทของทหารในการพัฒนาชุมชน “ด้านการพัฒนาในความเข้าใจแบบสมัยใหม่”

ผลการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นบทบาทของทหารในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา ค่ายสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พล.ร.6 พบว่า ทหารได้ทำการเข้าช่วยเหลือประชาชนภายในชุมชนที่ได้รับความลำบากโดย ทั้งยังให้การสนับสนุนด้านการพัฒนาทางด้านต่าง ๆ การที่ทหารได้ให้ความช่วยเหลือประชาชนในทางแนวความคิดแล้ว หากมองเป็นแบบกายภาพคือ การให้ความช่วยเหลือในทางสิ่งอุปโภค บริโภค ของกินของใช้ภายในชีวิตประจำวัน และทหารที่เข้าไปพัฒนาชุมชน ยังได้ให้ความช่วยเหลือพัฒนาการทางด้านที่อยู่อาศัย บริบททางพื้นที่ รวมถึงสภาพความเป็นอยู่ของคนภายในชุมชนว่า ควรพัฒนาไปในทิศทางไหนเพื่อที่จะทำให้ประชากรภายในชุมชนมีการพัฒนาไปในทางที่ดี หรือเพื่อให้ได้รับความเดือดร้อน หรือสภาวะขัดสนจากสิ่งต่าง ๆ ที่กำลังดำเนินไปภายในชุมชน

บทบาทของทหารในการพัฒนาชุมชน “ด้านการพัฒนาในแง่พุทธศาสนา”

ผลการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นบทบาทของทหารในการพัฒนาชุมชน “ด้านการพัฒนาในแง่พุทธศาสนา” พบว่า ทหารที่เข้าไปมีบทบาทในการช่วยเหลือพัฒนาชุมชน หากมองไปยังสภาพทางจิตใจ ทหารยังเข้าไปมีส่วนช่วยในการฟื้นฟู สภาพจิตใจของคนภายในชุมชน เช่นการเข้าไปให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เท่าที่ทำได้ และมีแนวทางในการเข้าไปช่วยพัฒนาและแก้ปัญหาให้คนภายในชุมชน ในส่วนนี้ก็สามารถทำให้สภาพจิตใจของประชาชนภายในชุมชนมีสุขภาพจิตที่ดี และมีจิตใจที่ดี และเมื่อมีสภาพจิตใจที่ดีแล้ว ทหารก็สามารถได้รับความร่วมมือจากประชาชนภายในชุมชนเพื่อที่จะพัฒนาชุมชนให้ไปในแนวทางที่ดีต่อไปได้

2. ข้อเสนอแนะต่อบทบาทของทหาร กรณีศึกษา ค่ายสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พล.ร.6

ข้อเสนอแนะต่อบทบาทของทหาร “ด้านการพัฒนาในความเข้าใจแบบสมัยใหม่”

ผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะบทบาทของทหารในการพัฒนาชุมชน “ด้านการพัฒนาในความเข้าใจแบบสมัยใหม่” พบว่า ตามที่ได้รับฟังจากการให้สัมภาษณ์นั้นข้อเสนอแนะในส่วนของหัวข้อนี้จะเป็นการเข้าไปแจกจ่ายเครื่องอุปโภค บริโภค ให้ทั่วถึง การแก้ไขปัญหาทางด้านการจัดการ ดำเนินการของหน่วยงานทางทหาร และประชาชนภายในชุมชนให้มีความสอดคล้องกัน การให้ความช่วยเหลือให้ทั่วถึง การเล็งถึงปัญหาที่ต้องแก้ไขที่ไม่ตรงจุดจากผู้นำในชุมชน แก้ไขปัญหาจากการรายงานปัญหาของประชาชน การใช้กลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหา สิ่งของอุปโภคที่นำไปช่วยเหลือ หรือที่จะนำไปช่วยพัฒนาชุมชนนั้น ไม่ตรงกับความต้องการของคนในชุมชน ผู้นำไม่ได้ให้ความสนใจในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาชุมชนมากเท่าไร และด้วยเรื่องของงบประมาณที่ยังขาดอยู่เป็นปัญหาอย่างมากในแก้ไขปัญหาของชุมชน ผู้นำกับประชาชนขาดความรู้และผู้นำกับประชาชนไม่ให้ความร่วมมือซึ่งกันและ

กัน ผู้นำชาติวิสัยทัศน์ที่ดีจึงทำให้เป็นปัญหาต่อการที่ทหารเข้าไปพัฒนาชุมชน สำหรับข้อเสนอแนะนั้น มักจะทำให้มองเห็นถึงปัญหาก่อนจึงเป็นการเกิดขึ้นของข้อเสนอแนะและเป็นการแก้ไขปัญหาตามข้อเสนอแนะต่อไป

ข้อเสนอแนะต่อบทบาทของทหาร “ด้านการพัฒนาในแง่พุทธศาสนา”

ผลการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นข้อเสนอแนะต่อบทบาทของทหาร “ด้านการพัฒนาในแง่พุทธศาสนา” พบว่า สภาพจิตใจและความรู้สึกของคนภายในชุมชนนั้นมีข้อเสนอแนะที่ว่า การสร้างเสริมให้บุคลากรภายในชุมชนให้มีสุขภาพจิตที่ดี ช่วยให้สามารถดำเนินการพัฒนาชุมชนให้ก้าวหน้าและเต็มประสิทธิภาพ การพัฒนาสภาพจิตใจของประชาชนในพื้นที่นี้ทหารสามารถเข้าไปพัฒนาได้ โดยการมุ่งไปที่ความเชื่อของคนในชุมชนคือวัด หรือศาสนสถาน หรือสิ่งที่เคารพนับถือของประชาชนภายในชุมชน และเนื่องจากคนในชุมชนนั้นสุขภาพทางด้านจิตที่ดีแล้ว หลังจากนั้นเมื่อชุมชนมีสภาพจิตที่ดี และทำให้ประชาชนภายในพื้นที่มีความสุข เมื่อมีความสุขที่จะเกิดกำลังจะเกิดขึ้นเป็นปัญหา ก็จะสามารถเล็งเห็นได้ง่าย เพราะสภาพจิตใจของคุณเป็นไปในทางบวก และเป็นไปในทางที่ดี ทั้งยังทหารที่เข้าไปช่วยเหลือประชาชนภายในพื้นที่ และชุมชนเป็นการพัฒนาศักยภาพของคนภายในชุมชนให้มีความกินอยู่ที่ดีขึ้น การที่ทหารเข้าไปพัฒนาศาสนสถานตามความเชื่อเป็นการที่จะสามารถทำให้ทหารได้ใจของคนในชุมชน อีกทั้งยังทำให้ชุมชนมีความพัฒนาเพิ่มขึ้นอีกด้วย

อภิปรายผล

จากการศึกษา “เรื่องบทบาทของทหารในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา ค่ายสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พ.ร.6” ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผล ดังนี้คือ

1. บทบาทของทหารในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา ค่ายสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก มหาราช พ.ร.6

ประเด็นบทบาทของทหารในการพัฒนาชุมชน “ด้านการพัฒนาในความเข้าใจแบบสมัยใหม่” ด้านบทบาทในทหารที่เข้าไปพัฒนาชุมชนนั้น การที่เข้าไปพัฒนาชุมชนมีความคิดคาดหวังจากผู้บังคับบัญชาให้ทำการเข้าไปช่วยเหลือแก้ไขปัญหา เมื่อประชาชนประสบภัยพิบัติ เช่นเนื่องจากเมื่อประชาชนประสบภัยพิบัติแล้ว ทำให้ทหารได้รับความคาดหวังในการเข้าไปช่วยเหลืออีกทั้งยังทำการมอบสิ่งของหรืออุปกรณ์อุปโภคบริโภคไว้ให้ประชาชน ภายในชุมชนได้ใช้ หรือแก้ปัญหาด้านสภาพความเป็นอยู่ เมื่อเกิดภัยพิบัติอีกทั้งการรับการสนับสนุนจากรัฐโดยผ่านทางทหาร ซึ่งทำให้ประชาชนได้รับความช่วยเหลืออย่างทันทั่วถึง และเป็นไปตามแบบแผนของงานที่ได้รับมอบหมาย อีกทั้งยังเป็นไปตามนโยบายของผู้บังคับบัญชาเพื่อเป็นการที่ให้ทหารเข้าไปพัฒนาชุมชน จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ กองบัญชาการ ทหารสูงสุด (2552) ที่กล่าวว่า การกิจของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน และดำเนินการพัฒนาประเทศ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ สนับสนุนภารกิจของรัฐในการพัฒนาชาติ ป้องกัน และแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ และการช่วยเหลือประชาชน ตลอดจนปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ประเด็นบทบาทของทหารในการพัฒนาชุมชน “ด้านการพัฒนาในแง่พุทธศาสนา” ในการเข้าไปช่วยเหลือของทหารที่เข้าไปพัฒนาชุมชนนั้น มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจของคนภายในชุมชนให้ชุมชน

นั้น มีความเข้มแข็งทางด้านจิตใจมีสุขภาพทางจิตที่ดี ซึ่งจะก่อให้เกิดการร่วมแรงร่วมใจกันของคนในชุมชนและยังส่งผลกระทบในการร่วมแรงร่วมใจนั้น ไปสู่ทหารเพื่อที่จะเข้าไปพัฒนาแก้ไขปัญหาให้กับชุมชนอีกด้วย อีกทั้งการพัฒนาสภาพจิตใจยังส่งผลดีต่อทั้งสองฝ่าย และส่งผลดีไปยังการพัฒนา และปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชาวชนบทที่อยู่ภายในชุมชน เพราะคนในชุมชนนั้นเมื่อมีจิตใจที่ดีแล้ว ก็จะสามารถก่อให้เกิดความไว้วางใจเชื่อใจ และทำให้การแก้ไขปัญหาภายในชุมชนนั้นเป็นไปได้อย่างลุล่วงและดียิ่งขึ้น จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ หง ซุน (2549) ที่กล่าวไว้ว่า ได้ให้ความหมายการพัฒนาชนบท หมายถึง ความร่วมแรงร่วมใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล องค์การระหว่างประเทศ องค์การที่ไม่หวังผลกำไร และของชาวชนบท ในอันที่จะปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชาวชนบทให้ดีขึ้นทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมของชนบท และชาวชนบทให้สามารถกำหนดชะตากรรม และยืนอยู่บนขาของตนเองได้ อย่างภาคภูมิใจกับที่เกิดขึ้นมาเป็นมนุษย์ในสังคม

2. ข้อเสนอแนะต่อบทบาทของทหาร กรณีศึกษา ค่ายสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พล.ร.6

ประเด็นข้อเสนอแนะต่อบทบาทของทหาร “ด้านการพัฒนาในความเข้าใจแบบสมัยใหม่” ประเด็นบทบาทของการเข้าไปช่วยเหลือประชาชนนั้น มีข้อเสนอแนะที่ต้องทำอยู่หลายด้าน อีกทั้งยังข้อเสนอแนะทางด้านความคาดหวังข้อเสนอแนะทางด้านการคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าว่าจะเกิดขึ้นอย่างไร และอีกทั้งข้อเสนอแนะว่า ถ้าเกิดผลกระทบจะต้องเป็นอย่างไรการดำเนินงานของทหารที่เข้าไปช่วยเหลือพัฒนาชุมชน เพื่อให้มีการพัฒนานั้น ทหารและประชาชนภายในชุมชนต้องเล็งเห็นถึงความคาดหวังว่าควรพัฒนา และให้เป็นไปตามแบบแผนหรือทิศทางใดบ้าง อีกทั้งสิ่งที่กำลังจะเกิดล่วงหน้ามีลักษณะเป็นอย่างไรการแก้ไขปัญหาที่ควรเป็นสิ่งที่ทหารและประชาชนร่วมมือร่วมใจกันทำให้เกิดไปในทิศทางที่ตอบสนองต่อความคาดหวังของทั้งสองหน่วยงานระหว่างหน่วยงานทางทหารหน่วยงานของคนภายในชุมชนการที่ทหารเข้าไปช่วยเหลือคนในชุมชน เพื่อพัฒนาชุมชนนั้นทหารที่จะเข้าไปต้องมีความคิดจิตใจที่จะทำการพัฒนาจิตอาสาให้ความช่วยเหลือประชาชนภายในชุมชนอย่างเต็มที่ และมีความคาดหวังต่อการพัฒนาและเป็นความคาดหวังของผู้บังคับบัญชาของทหารด้วย ที่จะทำให้ชุมชนนั้น ๆ เกิดการพัฒนา อีกทั้งประชาชนภายในชุมชน ภายในพื้นที่ที่จะพัฒนานั้นก็มีความคาดหวังเช่นเดียวกันว่า การพัฒนาของทหารนั้นควรเป็นแต่อย่างใดการช่วยเหลือของทหารนั้นมีสภาพเป็นอย่างไร เพื่อข้อเสนอแนะเกิดขึ้นหลาย ๆ ด้านก็ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างราบรื่น และมีประสิทธิภาพมากขึ้นและสามารถแก้ไขปัญหา และพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดีขึ้นต่อไป จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ วิเชียร โสอุบล (2533) ที่กล่าวไว้ว่า ให้ความหมายว่า ความคาดหวังเป็นการคาดคะเน เหตุการณ์ล่วงหน้าว่าจะเกิดขึ้นอย่างไร และถ้าความคาดหวังนั้นจะมีผลต่อผู้แสดงความคาดหวังแล้วสามารถชี้ถึงความตั้งใจในการปฏิบัติงานจากระดับความคาดหวังได้

ประเด็นข้อเสนอแนะต่อบทบาทของทหาร “ด้านการพัฒนาในแง่พุทธศาสนา” ในประเด็นนี้คือประเด็นทางด้านจิตใจและอารมณ์ความรู้สึกของทหาร และประชาชนที่ทำงานร่วมกันในการพัฒนาชุมชน มีความคาดหวังขึ้นที่จะทำให้ประชาชนนั้น ดำเนินการแก้ไขปัญหาหรือร่วมพัฒนาชุมชนร่วมกับทหาร สภาพจิตใจจึงเป็นสิ่งสำคัญซึ่งความรู้สึก จะส่งผลถึงพฤติกรรมในการคิดวิเคราะห์เพื่อหาทางพัฒนาเร่งให้เห็นถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นรวมทั้งบทบาทของบุคคลและบุคคลในการประสานงานกันและเข้าทำการแก้ไขปัญหาเพราะตามบุคคลนั้นก็มักมีบุคลิกและ

ความรู้สึกสภาพจิตใจแตกต่างกันแต่เมื่อทั้งสองฝ่ายได้มีแนวความคิด ที่จะพัฒนาช่วยเหลือในส่วนของชุมชนแล้วต่างฝ่ายต่างพัฒนาสภาพจิตใจให้ดียิ่งขึ้นเพื่อที่จะสามารถแก้ไขปัญหา หรือมีความคาดหวังร่วมกันในการกำหนดวัตถุประสงค์ที่จะใช้ในการแก้ไขปัญหาอีกทั้งการเสนอแนะความคิดเห็นต่าง ๆ เมื่อมีสภาพจิตใจที่ดีแล้วก็จะสามารถเสนอแนะปัญหาที่เกิดขึ้น ในการแก้ไขเพื่อพัฒนาชุมชนให้เป็นอย่างราบรื่น และดีกว่าที่เป็นอยู่ จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์ (2540) ที่กล่าวไว้ว่า ให้ความหมายของความคาดหวังไว้คือ ความรู้สึกของบุคคลถึงพฤติกรรม ถึงตำแหน่งที่เหมาะสมของตนเอง หรืออาจเป็นความรู้สึกถึงความเหมาะสมในบทบาทของผู้อื่นในองค์กร อีกนัยหนึ่งก็คือ บุคคลต่างก็มีส่วนร่วมในความคาดหวังซึ่งมีต่อกันและกันว่า แต่ละคนควรจะมียุทธศาสตร์ และแสดงบทบาทอย่างไร หากความคาดหวังระหว่างบุคคลนั้นไปด้วยกันได้ จะให้เกิดการกำหนดจุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ร่วมกัน อีกทั้งบุคคลแต่ละคนย่อมมีบุคลิกภาพแตกต่างกัน เนื่องจากบทบาทที่เขาจะต้องแสดงออกแตกต่างกันตามความต้องการของงาน แต่ถ้าความคาดหวังสอดคล้องกัน บุคคลก็อาจให้ความสำคัญในการยอมรับจุดมุ่งหมายขององค์กรว่าเปรียบเสมือนจุดมุ่งหมายของตนเอง นอกจากนี้ความคาดหวังยังมีผลเกี่ยวเนื่องกับแรงจูงใจ กล่าวคือ บุคคลที่มีความคาดหวังสูงจะทำให้เกิดแรงจูงใจ แรงจูงใจจะมุ่งไปสู่เป้าหมาย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะการวิจัย โดยแยกออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้คือ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1.1 ประชาชนควรที่จะให้ความร่วมมือกับทหารในการดำเนินการเข้าไปพัฒนาชุมชนเพื่อการพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

1.2 ทหารต้องมีความอดทนดำเนินการช่วยเหลือประชาชนในชุมชนร่วมแรงร่วมใจกับคนในชุมชนร่วมเสียสละพัฒนาชุมชนด้วยแรงกายแรงใจที่เป็นผู้ที่พร้อมจะเสียสละอย่างภาคภูมิใจ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนภายในชุมชนที่ทหารเข้าไปมีบทบาทในการช่วยพัฒนา

2.2 ควรศึกษาการประสานงานกันระหว่างชุมชนกับทหารที่ดำเนินงานการเข้าไปช่วยเหลือพัฒนาชุมชน

เอกสารอ้างอิง

ธรรมากร รื่นกฤษณ์ และเพ็ญประภา ภัทรานุกรม. (2561). การจัดการภัยพิบัติน้ำท่วมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน.

วารสารร่วมพฤกษ์ มหาวิทยาลัยเกริก.

ปรัชญา ฮามไฮสง, กมลพร กัลยาณมิตร, สติธย์ นิยมญาติ และ ทศนีย์ ลักษณะชินช. (2564). ประสิทธิภาพของการนำนโยบายไปปฏิบัติ กรณีศึกษา การปฏิบัติการทางทหารเพื่อบรรเทาภัยพิบัติ. วารสารเศรษฐศาสตร์ปริทรรศน์.

- พิทยา ราชะพริ้ง. (2560). บทบาทของศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพอากาศที่ 3 ในทศวรรษหน้า.
กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยการทัพบก.
- พัชรารณณ์ หนูดี. (2558). บทบาทของทหารในการพัฒนาชนบทตามการรับรู้และความคาดหวังของประชาชน
กรณีศึกษา ทหารสังกัดสำนักงานพัฒนาภาค 1 หน่วย. ชลบุรี.
- โกคา จอกลอย. (2563). แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของหน่วยมณฑลทหารบกที่ 33 ในการสนับสนุนการ
ช่วยเหลือประชาชนเมื่อเกิดภัยพิบัติในพื้นที่. เชียงใหม่.
- ภัสรินทร์ รัตกลาง และ นิเทศ ตินณะกุล. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการพัฒนาและช่วยเหลือ
ประชาชนไปปฏิบัติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- รุจ กสิวุฒิ. (2557). การพัฒนาบทบาทหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาในการพัฒนาชนบทตามแนวพระราชดำริ.
กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีศักดิ์ สุวรรณธรรมมา. (2560). แนวทางการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น : กรณีศึกษา เทศบาลนครนนทบุรี จังหวัด
นนทบุรี. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. (2561). บทบาทของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาเพื่อ
สนับสนุนงานความมั่นคง. กรุงเทพมหานคร.
- อัยรวี วีระพันธ์พงศ์. (2560). การจัดการทรัพยากรร่วมของชุมชนท้องถิ่น : กรณีศึกษา ชุมชนคลองลัดมะยม
แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ผู้เขียนบทความ

คุณอนุชา ทองประसार และคุณพงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์ หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์
คณะนิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด อีเมล humam.journal@nr.ac.th

หลักเกณฑ์การส่งบทความตีพิมพ์

วารสารชัยพฤกษ์ภิรมย์ได้เปลี่ยนชื่อจากวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ตามประกาศคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่ 26/2563 วันที่ 30 ธันวาคม 2563 เปลี่ยนเป็น **วารสารชัยพฤกษ์ภิรมย์ Jaraphruekpirom** โดยเผยแพร่ตีพิมพ์อย่างต่อเนื่องจากวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2562 ซึ่งบทความทุกเรื่องจะได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านสาขานั้นหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง จากทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาอย่างน้อย 2 คน โดยมีรูปแบบการกลั่นกรองบทความก่อนตีพิมพ์ (Peer review) ซึ่งผู้พิจารณาไม่ทราบชื่อผู้แต่ง และผู้แต่งไม่ทราบชื่อผู้พิจารณา (Double-blind peer review) เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ สำหรับการนำเสนอผลงานวิจัย งานวิชาการหรือความเห็นทางวิชาการใหม่ ๆ เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ความรู้ ความคิดเห็นจากการศึกษาค้นคว้า การวิจัย ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในบริบทต่าง ๆ ของวิทยาการที่หลากหลาย รวมทั้งเป็นข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการของชุมชนท้องถิ่นที่สามารถนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีกำหนดเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม-มิถุนายน และฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิชาการทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งมีขอบเขตสาขาวิชาทางด้านสังคมศาสตร์ทั่วไป (General Social Sciences) ศิลปะทั่วไปและมนุษยศาสตร์ (General Arts and Humanities) รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (Political Science and Public Administration) ภาษาและวรรณกรรม (Language and Literature) และการศึกษา (Education) และหรือที่เกี่ยวข้องกับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์นี้
2. เพื่อเป็นสื่อกลางการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์สำหรับคณาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และนักวิชาการ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย
3. เพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้เกิดผลงานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้จริงอันก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมโดยรวม

การพิจารณาบทความ

1. บทความที่ตีพิมพ์ลงวารสารชัยพฤกษ์ภิรมย์ต้องเป็นบทความใหม่ที่อยู่ในขอบเขตสาขาวิชาทางด้านสังคมศาสตร์ทั่วไป (General Social Sciences) ศิลปะทั่วไปและมนุษยศาสตร์ (General Arts and Humanities) รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (Political Science and Public Administration) ภาษาและวรรณกรรม (Language and Literature) และการศึกษา (Education) และหรือที่เกี่ยวข้องกับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์นี้

2. บทความต้องไม่เคยพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น ๆ

3. บทความต้องผ่านการพิจารณาและประเมินคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer review) ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านสาขานั้นหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง จากทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาอย่างน้อย 2 คน ซึ่งผู้พิจารณาไม่ทราบชื่อผู้แต่ง และผู้แต่งไม่ทราบชื่อผู้พิจารณา (Double-blind peer review)

4. บทความที่ได้รับการตีพิมพ์เป็นข้อคิดของผู้เขียนเท่านั้น และผู้เขียนจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อผลทางกฎหมายใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นจากบทความนั้น

5. บทความที่ตีพิมพ์ มี 3 ประเภท ดังนี้

5.1 บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่มีการนำเสนอผลการศึกษา หรือการค้นคว้าอย่างมีระบบ ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของการวิจัย กรอบแนวคิดในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัยอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.2 บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความที่มีการนำเสนอความรู้ทั่วไปที่เขียนขึ้นจากการสังเคราะห์ พร้อมทั้งเสนอความคิดเห็นของผู้เขียนที่มีประโยชน์แก่ผู้อ่าน ประกอบด้วยบทนำ เนื้อหา และสรุป

5.3 บทความวิจารณ์ (Review Article) เป็นบทความที่วิจารณ์หนังสือและการนำเสนอความคิดเห็นของผู้เขียนที่มีประโยชน์แก่ผู้อ่าน ประกอบด้วยภาพปกหนังสือ ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหนังสือ เนื้อหา และข้อเสนอแนะแนวทางการเลือกหนังสือ

การส่งบทความ

ผู้เขียนบทความต้องส่งแบบรับรองประกอบการพิจารณาบทความมาพร้อมกับบทความ ดังนี้

1. แบบเสนอต้นฉบับเพื่อตีพิมพ์ (เอกสาร 4)
2. แบบรับรองบทความวิจัยของอาจารย์ที่ปรึกษา (เอกสาร 5 กรณีนักศึกษา)
3. แบบตรวจสอบบทความ (เอกสาร 6 หรือ เอกสาร 7 หรือ เอกสาร 8 ตามลักษณะบทความ)

หากรูปแบบการพิมพ์บทความไม่เป็นไปตามกำหนดของการเตรียมต้นฉบับและแบบฟอร์มบทความวิจัยหรือบทความวิชาการ รวมทั้งไม่นำส่งแบบรับรองดังกล่าว กองบรรณาธิการจะไม่รับพิจารณาบทความ

การติดต่อวารสาร

กองบรรณาธิการวารสารชัยพฤกษ์ภิรมย์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

340 ถนนสุรนายณ์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000

โทรศัพท์: 044-009009 ต่อ 3620-3624 และ 3628

โทรสาร: 044-254103

E-Mail: human.jourman@nrru.ac.th

การเตรียมต้นฉบับ

การเตรียมต้นฉบับเพื่อตีพิมพ์ในวารสารชัยพฤกษ์ภิรมย์บทความต้องพิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์เวิร์ด (Microsoft word) ใช้อักษร TH SarabhanPSK กระดาษขาว B5 ตั้งค่ากระดาษหน้าเดียว โดยเว้นหัวกระดาษ 2 เซนติเมตร ท้ายกระดาษ 2.5 เซนติเมตร กั้นซ้าย 2 เซนติเมตร กั้นขวา 1.5 เซนติเมตร พิมพ์เว้นวรรคหรือช่องว่าง 1 เคาะ ระยะห่างบรรทัด 1 เท่าปกติ และจัดข้อความกระจายแบบไทย (Thai Distributed)

วารสารชัยพฤกษ์ภิรมย์กำหนดให้บทความมีความยาวอยู่ระหว่าง 8-15 หน้ากระดาษ โดยมีจำนวนไม่ต่ำกว่า 8 หน้า และไม่เกิน 15 หน้ากระดาษ B5 โดยเนื้อหารูปภาพและตาราง กรณีที่บทความไม่เป็นไปตามกำหนดกองบรรณาธิการจะไม่รับพิจารณา

องค์ประกอบและการเรียงลำดับหัวข้อในบทความ

1. **ชื่อเรื่อง (Title)** ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษตัวพิมพ์ใหญ่และหนาทั้งหมด โดยชื่อเรื่องภาษาไทยใช้ตัวอักษรพิมพ์หนาขนาด 18 point ส่วนชื่อเรื่องภาษาอังกฤษใช้ตัวอักษรพิมพ์ใหญ่และหนาขนาด 16 point

2. **ชื่อผู้เขียน (Author)** มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ระบุชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์เฉพาะชื่อ-นามสกุลเท่านั้น กรณีที่มีผู้ร่วมวิจัยมากกว่า 6 คน ให้ระบุชื่อผู้วิจัยคนแรก และตามด้วยคำว่า “และคณะ” ชื่อผู้เขียนภาษาไทยใช้ตัวอักษรพิมพ์หนาขนาด 16-point ส่วนชื่อผู้เขียนภาษาอังกฤษใช้ตัวอักษรพิมพ์ใหญ่และหนาขนาด 14-point

2.2 ระบุชื่อหน่วยงาน โดยระบุรายละเอียดของผู้เขียนแต่ละคน ประกอบด้วยหน่วยงานที่สังกัดและจังหวัด ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยชื่อหน่วยงานและจังหวัดภาษาไทยใช้ตัวอักษรพิมพ์หนาขนาด 14-point ส่วนชื่อหน่วยงานและจังหวัดภาษาอังกฤษใช้ตัวอักษรพิมพ์ใหญ่และหนาขนาด 12-point

3. **บทคัดย่อ (Abstract)** มีรายละเอียดดังนี้

3.1 บทความต้องนำเสนอบทคัดย่อภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษ กำหนดให้มีจำนวนคำระหว่าง 200-300 คำ โดยเรียงลำดับการเขียนบทคัดย่อตามความสำคัญ ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการวิจัย และผลการวิจัย

3.2 คำว่า “บทคัดย่อ” ใช้ตัวอักษรพิมพ์หนาขนาด 16-point ชิดขอบด้านซ้าย

3.3 คำว่า ABSTRACT ใช้ตัวอักษรพิมพ์ใหญ่และหนาขนาด 16-point ชิดขอบด้านซ้าย

3.4 รายละเอียดเนื้อหาในบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ใช้ตัวอักษรพิมพ์ปกติขนาด 14 point

4. **คำสำคัญ (Keywords)** มีรายละเอียดดังนี้

4.1 ระบุคำสำคัญที่มีความเกี่ยวข้องกับชื่อเรื่อง จำนวน 3-5 คำ ใช้ตัวอักษรพิมพ์ปกติขนาด 14-point

4.2 คำว่า “คำสำคัญ” ใช้ตัวอักษรพิมพ์หนาขนาด 14-point ชิดขอบด้านซ้าย ตามด้วยเครื่องหมาย (:) หลังเครื่องหมาย (:) ให้เว้นวรรค 1 ส่วนระหว่างคำให้เว้นวรรค 2 วรรค

4.3 คำว่า “Keywords” ใช้ตัวอักษรพิมพ์หนาขนาด 14-point ชิดขอบด้านซ้าย ตามด้วยเครื่องหมาย (:) หลังเครื่องหมาย (:) ให้เว้นวรรค 1 ส่วนระหว่างคำใช้เครื่องหมายจุลภาค (,) คั่น หลังเครื่องหมายจุลภาคให้เว้นวรรค 1 วรรค

5. เนื้อหา (Text) หัวข้อใหญ่ใช้ตัวอักษรพิมพ์หนา TH SarabunPSK 16-point ส่วนรายละเอียดของเนื้อหาใช้ตัวอักษรพิมพ์ปกติ TH SarabunPSK 14-point ส่วนประกอบการเขียนแบ่งออกเป็น 3 แบบ ดังนี้

5.1 บทความวิจัย มีส่วนประกอบดังนี้

5.1.1 บทนำ

5.1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

5.1.3 สมมุติฐานการวิจัย (ถ้ามี)

5.1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย (การทบทวนวรรณกรรม หรือภาพประกอบกรอบแนวคิด)

5.1.5 วิธีดำเนินการวิจัย (ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้การวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์)

5.1.6 ผลการวิจัย (หากมีตารางควรระบุตารางที่ใช้อักษรหนาชิดขอบด้านซ้าย ส่วนภาพประกอบควรเป็นภาพชัดเจนและใช้เฉพาะที่จำเป็นเท่านั้น โดยระบุภาพที่ และที่มาของภาพ)

5.1.7 อภิปรายผล

5.1.8 ข้อเสนอแนะ (ระบุข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป)

5.1.9 กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี ต้องระบุชื่อทุน หรือแหล่งทุนหรือผู้ให้การสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย)

5.1.10 เอกสารอ้างอิง (ใช้การอ้างอิงตามรูปแบบ APA แบบระบบนาม-ปี การอ้างอิงในเนื้อหาให้ระบุชื่อผู้แต่งและปีพิมพ์ไว้ข้างหน้าหรือท้ายข้อความที่ต้องการอ้าง ส่วนการอ้างอิงท้ายบทความผู้เขียนจะต้องรวบรวมเอกสารทั้งหมดที่อ้างอิงและจัดเรียงตามตัวอักษรชื่อผู้แต่ง)

5.2 บทความวิชาการ มีส่วนประกอบดังนี้

5.2.1 บทนำ (หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ ขอบเขต คำนิยามศัพท์)

5.2.2 เนื้อหา (การสังเคราะห์)

5.2.3 สรุป

5.2.4 เอกสารอ้างอิง

5.3 บทความวิจารณ์ มีส่วนประกอบดังนี้

5.3.1 ภาพปกหนังสือ

5.3.2 ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหนังสือ (เนื้อหาควรเขียนให้ชัดเจนเกี่ยวกับชื่อหนังสือ ชื่อผู้เขียน
หนังสือ จัดพิมพ์โดย จำนวนหน้า ปีที่พิมพ์ และเลข ISBN)

5.3.3 บทนำ

5.3.4 เนื้อหา (การวิจารณ์หนังสือ)

5.3.5 ข้อเสนอแนะ

5.3.6 เอกสารอ้างอิง

รูปแบบการเขียนอ้างอิงในบทความ

กองบรรณาธิการวารสารชัยพฤกษ์กสิกรรมได้กำหนดรูปแบบการเขียนอ้างอิงแทรกในเนื้อหาแบบ APA Style และรูปแบบการเขียนอ้างอิงแบบระบบนาม-ปี (Name-Year System) โดยจะแสดงไว้ในหน้ารายการอ้างอิง รวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้เขียนใช้อ้างอิงเฉพาะที่ปรากฏในบทความเท่านั้น และจัดเรียงรายการตามลำดับชื่ออักษรผู้แต่ง

การอ้างอิงในเนื้อหา

การอ้างอิงผู้แต่ง 1-2 คนให้ระบุทุกคน หากมีผู้แต่งตั้งแต่ 3-6 คน การเขียนอ้างอิงครั้งแรกจะต้องเขียนให้ครบทุกคนโดยคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ตามด้วยคำว่า “และ” ส่วนการอ้างอิงในครั้งต่อมาให้เขียนย่อ ชื่อผู้แต่ง 1 คน ตามด้วยคำว่า “และคณะ” คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาคและตามด้วยปีพิมพ์ ดังนี้

1. การอ้างอิงในเนื้อหาหน้าข้อความ

ตัวอย่าง

จิรวัดน์ เพชรรัตน์ และอัมพร ทองใบ (2556)

พิชญาวี ทองกลาง (2560, น. 66-72)

ชุมชนวิจัย (สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2562)

Fairclough (1995, p. 59)

Gersten, Baker and Loyed (2000, pp. 9-10)

2. การอ้างอิงในเนื้อหาท้ายข้อความ

ตัวอย่าง

(เรไร สุวีรานนท์, 2562, น. 98)

(อภินันท์ สุวรรณรักษ์, 2554, น. 76-77)

(ชุมชนวิจัย, สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2562)

(Cronbach, 1990, pp. 202-204)

(Interview, June 19, 2019)

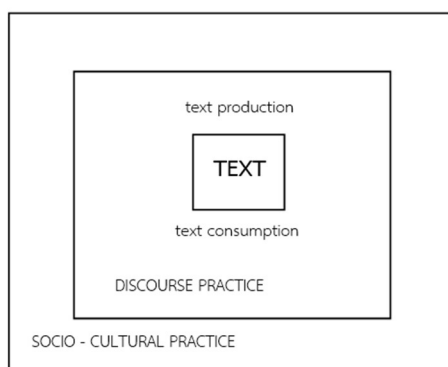
การอ้างอิงให้เพิ่มเครื่องหมายจุลภาคต่อจากปีพิมพ์ตามด้วยตัวอักษรย่อของหน้า โดยใช้อักษรย่อ น. และ p. (อ้างหน้าเดียว) และ pp. (อ้างมากกว่า 1 หน้า) อยู่ในเครื่องหมายวงเล็บ

การอ้างอิงที่มาของภาพประกอบ

ภาพประกอบอาจเป็นภาพที่ผู้เขียนจัดทำขึ้นเองหรือนำมาจากแหล่งอื่น ๆ ให้จัดภาพประกอบกึ่งกลางกระดาษ ส่วนคำว่า “ภาพที่” ให้พิมพ์อักษรหนาขีดขอบด้านซ้าย หากชื่อภาพยาวเกินกว่า 1 บรรทัด ให้พิมพ์บรรทัดที่สองตรงกับคำแรกของชื่อภาพ ดังนี้

1. การอ้างอิงภาพประกอบที่นำมาจากแหล่งอื่น ให้ระบุแหล่งที่มา แล้วนำไปเขียนรายการอ้างอิงท้ายบทความ

ตัวอย่าง

ภาพที่ 1 กรอบมิติทั้งสามของวาทกรรม (the three dimensional framework)

ที่มา: Fairclough (1995b, 59)

2. การอ้างอิงภาพประกอบที่ผู้เขียนถ่าย หรือวาด หรือสร้างสรรค์ขึ้นเอง ให้ระบุที่มาว่าถ่ายเมื่อวันที่เท่าไร ณ สถานที่ใด เพื่อแสดงความเป็นลิขสิทธิ์ โดยไม่ต้องนำไปเขียนรายการอ้างอิงท้ายบทความ

ตัวอย่าง

ภาพที่ 2 ชื่อภาพตัวอักษรปกติ

ที่มา: พิชญาวี ทองกลาง ถ่ายเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2563 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

การอ้างอิงท้ายบทความ

อ้างอิงตามรูปแบบ APA Style โดยบรรทัดแรกของแต่ละรายการต้องพิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หากรายการอ้างอิงนั้นพิมพ์ไม่จบในบรรทัดเดียวให้พิมพ์ต่อบรรทัดที่ 2 โดยเว้นระยะเข้าไป 7-9 อักษรหรือเยื้องประมาณ 1.5 ซม. การเว้นวรรคตามเครื่องหมายทับ (/) ส่วนการเรียงบรรณานุกรมให้หลักการเดียวกับการเรียงคำในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน โดยคำที่มีตัวสะกดจัดเรียงไว้ก่อนคำที่มีรูปสระตามลำดับตั้งแต่ กก-กย และภาษาอังกฤษ A-Z ดังนี้

1. การอ้างอิงหนังสือ

ผู้แต่ง.// (ปีพิมพ์).// ชื่อเรื่อง.// (พิมพ์ครั้งที่).// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

กำชัย ทองหล่อ. (2550). *หลักภาษาไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: รวมสาส์น (1977).

โชษิตา มณีใส (2553). *การใช้ภาษาไทยเพื่อประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ผจงวาด พูลแก้ว, พัทธนิ เป็พราะ และสุวรรณี โสประดิษฐ์. (2551). *การเขียนเรียงความจดหมาย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of Psychological Testing* (3th ed.). New York: Harper & Collings.

Fairclough, N. (1995). *Critical Discourse Analysis: The Critical Study of Language*. London: longman.

2. การอ้างอิงวารสาร

2.1 วารสารฉบับพิมพ์

ผู้แต่ง.// (ปีพิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร, เลขปีที่ (เลขฉบับที่), /น. หรือ p. หรือ pp./ เลขหน้า.

2.2 วารสารฉบับอิเล็กทรอนิกส์

ผู้แต่ง.// (ปีพิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร, เลขปีที่ (เลขฉบับที่), /น. หรือ p. หรือ pp./ เลขหน้า.// สืบค้นเมื่อ วัน/เดือน/ปี, จาก/http://www.xxxxxxxx

ตัวอย่าง

วิภาดา รัตนดิถก ณ ภูเก็ต. (2559). ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างความเป็นชาย-ความเป็นหญิงในหนังสือชุด “เมื่อคุณตาคุณยายยังเด็ก”. *รมยสาร*, 14(3), น. 29-33.

ชำนาญ ชูรัตน์. (2561). ประสิทธิภาพการให้บริการโรงพยาบาลพัทลุง อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง. *วารสาร นวัตกรรมการบริหารและการจัดการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์*, 6(2), น. 16-24.

Al-Matari, E. M., Swidi, A. K., & Fadzil, F. H. (2014). The Measurement of Firm Performance's

Dimension. *Asian Journal of Finance & Accounting*, 6(1), pp. 24-49.

Choorat, C. (2017). Efficiency in Service Operation of Phatthalung Hospital. *Journal of Administrative and Management*, 6(2), pp. 16-24.

3. การอ้างอิงรายงานการวิจัย

ผู้แต่ง.// (ปีพิมพ์).//ชื่อเรื่อง/(รายงานผลการวิจัย).//สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

ภูสิทธิ์ ชันติกุล. (2553). รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

JabJone, S., Jabjone, S., & Tawkaew, P. (2018). *The study of demand and supply factors that influence to Buddhist art tourism in amphur Pak Thong Chai, Nakhon Ratchasima province* (Research report). NakhonRatchasima: NakhonratchasimaRajabhat University.

Khantikun, P. (2010). *Political participation patterns of people in Dusit district, Bangkok* (Research report). Bangkok: SuanSunandhaRajabhat University.

4. การอ้างอิงเอกสารการประชุมวิชาการ

ผู้แต่ง.// (ปีพิมพ์).//ชื่อบทความหรือชื่อเรื่องของบท.ใน หรือ In/ชื่อบรรณาธิการ (บ.ก. หรือ Ed. หรือ Eds.).//ชื่อการประชุม/(น. หรือ p. หรือ pp./เลขหน้า).//สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

เฉลิมชัย มนูเสวต. (2560). ครูผู้นำ: บทบาทเชิงก้าวหน้าของครู. ใน ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และนักรบ หมี่แสน (บ.ก.), *ความเป็นครูและการพัฒนาครูมืออาชีพ* (น. 63-78). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นพรัตน์ น้อยเจริญ. (2558). “ครูคือใคร” : มโนอุปถัมภ์ครูในบทเพลงไทย. ใน *การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 53* (น. 933-941) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

5. การอ้างอิงวิทยานิพนธ์

5.1 การอ้างอิงแบบรูปเล่ม

ผู้แต่ง.// (ปีพิมพ์).//ชื่อเรื่อง/(วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต หรือวิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย).

5.2 การอ้างอิงแบบอิเล็กทรอนิกส์

ผู้แต่ง.// (ปีพิมพ์).//ชื่อเรื่อง/(วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต หรือวิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย).//สืบค้นเมื่อ/วัน/

เดือน/ปี,/จาก//http://www.xxxxxxxxxx

ตัวอย่าง

ทินวัฒน์ สร้อยกุดเรือ. (2558). *ภาษากับอัตลักษณ์เมียฝรั่งในวาทกรรมสาธารณะ* (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).

บุญแสนอ ตริวิเศษ. (2559). *พลังภาษาในวาทกรรมของเสกสรร ประเสริฐกุล* (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์). สืบค้นเมื่อ 28 ธันวาคม 2564, จาก https://tdc.thailis.or.th/tdc/dccheck.php?Int_code=91&ReclId=67676&obj_id=371807&showmenu=no

Boonarkas, W. (2013). *The Effects of the STAD Cooperative Learning Technique towards Learning Achievement and Critical Thinking Skills in Mathematics of Pratomsuksa6 Students* (Master of Education, Rambhai Barni Rajabhat University).

6. การอ้างอิงเอกสารอิเล็กทรอนิกส์

ผู้แต่ง.// (ปีพิมพ์).// ชื่อเรื่อง.// สืบค้นเมื่อ/วัน/เดือน/ปี,/จาก//http://www.xxxxxxxxxx

ตัวอย่าง

ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์. (2559). *การพัฒนาการศึกษาสู่ Thailand 4.0*. สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2560, จาก http://www.moe.go.th/mobile1/viewNews.php?nCatId=news_act&moe_mod_news_ID=46900

Charoensethasil, T. (2016). *Student development to Thailand 4.0*. Retrieved 4 March 2017, from http://www.moe.go.th/mobile1/viewNews.php?nCatId=news_act&moe_mod_news_ID=46900 (In Thai)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
340 ถนนสุรนารายณ์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดนครราชสีมา 30000 โทรศัพท์ 044-256103

